

OD EDENA DO EDENA.

OD

EDENA DO EDENA

ISTORIJSKA I PROROČKA STUDIJA

DŽ. H. VAGONER

„Sve Pismo je nadahnuto od Boga, i korisno je za doktrinu, za ukor,
za ispravljanje, za pouku u pravednosti: da čovek Božiji bude
savršen, opremljen za svako dobro delo.”—2. *Tim. 3:16,17.*

PRVO IZDANJE

VLASTITO IZDANJE

2024.

OD EDENA DO EDENA
DŽ. H. VAGONER

Naslov originala:
FROM EDEN TO EDEN
BY J. H. WAGGONER
1889.

Prevod sa engleskog:
IVAN ČOLOVIĆ

Redaktura, lektura i korektura:
MATO TOKIĆ, PETAR UDOVIČIĆ, BOJAN MIRKOVIĆ

Grafičko oblikovanje, prelom teksta i dizajn korica:
MATO TOKIĆ

Urednik:
MATO TOKIĆ

Vlastito izdanje
MATO TOKIĆ
Vuka, 2024.

Copyright © Mato Tokić, 2024.

www.dobravijest.com

ISBN 978-953-8520-05-1

PREDGOVOR

Čitalac u ovoj knjizi neće pronaći nikakav pokušaj da se dokaže da je Biblija nadahnuta, i da je reč Božija. Dužnost samog Pisma je da uveri u sopstveno poreklo i autoritet. Onima koji ga čitaju s dubokim poštovanjem nije potrebna ni reč da bi se dokazalo da je božansko; dok onima koji ga ne čitaju, ili koji ga čitaju nemarno i bez poštovanja, ne može se dati nikakva vrsta ili količina dokaza koji bi ih mogli navesti da shvate njegovu božansku prirodu, njegovu važnost ili njegovu lepotu. Da bi bila cenjena, Biblija se mora proučavati sa iskrenom željom da se sazna istina.

Ipak, naša je nada da će ovo delo uvećati poštovanje prema Svetom Pismu kod svakog čitaoca. U ovom dobu skepticizma, kada se Biblija tako često tretira kao knjiga koju svi mogu kritikovati, a mnogi misle da se može poboljšati, ljubitelji reči Božije pozdravljaju sa radošću i zahvalnošću svaki napor da se uzdignu njene istine, i da navede svoje čitaoce da se prisnije drže blaženog Spasitelja, koji je umro da bi otvorio put pomilovanja buntovnoj rasi, i da bi potvrdio zavet svoga Oca.

Ova knjiga sadrži kratko izlaganje nekih od najzanimljivijih delova Svetog Pisma, kako istorijskih tako i proročkih.

Jedan cilj koji se stalno ima u vidu, bio je da se ukaže na jedinstvo božanskog plana od stvaranja; da pokaže da je centralna ideja svih dispensacija bila ista, i da su istine otkrivene na početku bile iste one koje su stalno bile utiskivane u umove ljudi svih vekova, i da je predmet celog otkrivenja, i Božijeg rada sa ljudskom decom, bio da obnovi ono što je bilo izgubljeno padom u greh, i da ispuni prvobitnu svrhu stvaranja sveta i čoveka.

Iako je vrlo kratko delo za ono što pokriva, a to je, čitav period svetske istorije i dovršetak plana iskupljenja, ipak su važne istine koje ulaze u ovaj plan tako povezane u svom izlaganju da pažljivi čitalac ne može da ne primeti odnos jedne prema drugima i da uvidi neophodnost svake kao dela celine, pri čemu je kratkoća više pomoć u ovome nego što bi bilo da je suprotno.

Iako će se, u pogledu predmeta i metoda, uvideti da se razlikuje od bilo koje druge knjige koja se bavi istim temama, nadamo se da će je njena savesna usklađenost sa jasnim svedočanstvom Svetog Pisma i njeno priznavanje jasnog svedočanstva Svetog Pisma u svakoj tački, preporučiti pažnji i savesti svih koji iskreno vole istinu.

Uz usrdnu molitvu da ova knjiga bude od koristi čitaocu, i da posluži za proslavljanje Tvorca, Čuvara i Iskupitelja čoveka, šalje se svetu.

DŽ. H. V.

Bazel, Švajcarska, 1889.

SADRŽAJ

POGLAVLJE I

U POČETKU

Kako dolazi svet u postojanje?—Čovek njegov gospodar.—Da li je Bog stvorio greh?—Ti ćeš i ti nećeš.—Jedan pogrešan korak menja sudbinu sveta.—Šta Bog radi povodom toga.—Zašto su životinje prinošene kao žrtve.....15–19

POGLAVLJE II

BOŽIJE OBEĆANJE OČEVIMA

Najbogatiji naslednik sveden na siromaštvo.—Vrednost vere.—Kako su izgubljeni došli do nade.—Obećanje celom svetu.—Jevanđelje ukratko.—Obećanja očevima. 20–27

POGLAVLJE III

AVRAMOV ZAVET

Božanski način njegovog potvrđivanja.—Polje zaveta.—Znak. Seme.—Zemlja.—Koliko je Bog obećao jednom pravedniku.—Deca koja nisu deca.—Dragoceno nasleđe, kao nagrada za pobeđu ko god hoće.—Šta je izgubljeno.—Šta mora biti otkupljeno.—Najveća kupovina ikada učinjena.—Planovi za budućnost. 28–38

POGLAVLJE IV

KORACI VERE AVRAMOVE

Verujući Bogu.—Pravedan kroz veru.—Obrezivanje znak pravednosti.—Naš odnos prema zakonu.—Moralni i obredni propisi.—Zavet zapoveden.—Šta podrazumeva pokajanje.—Moralne obaveze u dispencaciji patrijaraha. 39–54

POGLAVLJE V

ZAVET SA IZRAELOM

Omiljena porodica.—Razlozi za to.—Šta zakon može, a šta ne.—Sredstva za postizanje cilja.—Stvar koja se tiče celog sveta.—Odgovor na teško pitanje.—Kako čitalac može postati naslednik. 55–65

POGLAVLJE VI

REŠENO VAŽNO PITANJE

Mesto bogoslužjenja.—Povratak jevreja.—Uslovi starog zaveta.—Ono što Bog ceni. 66–78

POGLAVLJE VII

KRALJEVSTVO I KRALJ

Najdostojniji će vladati.—Najvoljeniji primaju obećanje.—Nagrada za neposlušnost.—Čovek po Božijem srcu.—Prvo mesto bogoluženja izgrađeno prema nacrtu sa Neba.—Kada Gospod ostavi narod neprijatelji trijumfuju nad njim.—Koliko nisko može greh odvesti narod.—Istinsko Davidovo seme.—Centralna figura Starozavetnog proročanstva.—Proročke slike.—Kako Bog pomaže onima koji su mu verni.—Istorija sveta u snu.—Vodeće zemaljske imperije rastu i padaju jedna za drugom.—Božije obećano kraljevstvo će stajati zauvek. 79–104

POGLAVLJE VIII

VREME USPOSTAVLJANJA KRALJEVSTVA

Čovek predlaže, a Bog raspoláže.—Prolaznost zemaljske moći.—Teorija u suprotnosti sa činjenicama.—Jedino kraljevstvo koje će stajati zauvek. 105–120

POGLAVLJE IX

NASLEDNICI KRALJEVSTVA

Zemaljska kraljevstva nepostojana.—Božija namera u stvaranju nepromenjena.—Kralj sa dva prestola u dva dominiona.—Presto milosti.—Presto Davidov.—Ljudi će s njim sedeti na prestolu Hristovog kraljevstva.—Kako će se to ostvariti—Bez ljudskih špekulacija, već zasnovano na nepogrešivom dokazu. 121–133

POGLAVLJE X

JOŠ JEDAN MALI ROG

Zveri kao oslikavači istorije.—Šta rogovi mogu označavati.—Mnogo u malom.—Počeci moćne sile.—Čuveno pismo.—Visina drskosti.—Svedočanstvo istorije.—Proročko merenje vremena. 134–157

POGLAVLJE XI

ZVER SA SEDAM GLAVA I DESET ROGOVA

Žena, aždaja i drugi simboli.—Proročki dogovor.—Četiri koraka do vrhovne moći.—Prizor bez presedana.—Svet zaštitnik crkve.—Krunska mera bezakonja.—Kako na to gledaju istoričari. 158–182

POGLAVLJE XII

HILJADU DVESTA I ŠEZDESET DANA

Greška od koje se treba čuvati.—Pad sa najvišeg uzvišenja.—Istorijsko i proročko vreme se slažu.—Zaceljenje smrtne rane.—Šta će zapanjiti svet. 183–202

POGLAVLJE XIII

ZVER SA DVA ROGA

Veliki i moćni narod kojeg Danilo nije video u viziji.—Odlike istog.—Šta Sotona radi u sadašnjem vremenu.—Najveće religiozne iluzije sadašnjeg doba.—Aždaja prurušena.—Upozorenje sa Neba. 203–221

POGLAVLJE XIV

ČAS SUDA

Objava suda dolazi.—Kada je dato, i kroz koga.—Sporedni događaji.—Naše sudbine zauvek određene, pre drugog Hristovog dolaska.—Kako to može biti.—Ključ cele teme.—Zašto čak i na Nebu hram mora biti očišćen.—Rezultat ovog rada. 222–233

POGLAVLJE XV

PADE VAVILON

Poruke od Boga za naše vreme.—Slepe vođe slepih.—Pouzdanost proročkog vremena.—Današnje hrišćanstvo, u svetlu proročanstava. Opasnost u zemlji i inostranstvu.—Spremno da se uhvati za ruke svog najgoreg neprijatelja...234–254

POGLAVLJE XVI

ZAPOVESTI I VERA

Jedini pouzdani standard istine i pravde.—Da li je Božiji zakon ukinut?—Ako nije, zašto nije?—Dva različita zakona.—Najstarija od svih ustanova.—Popularni falsifikat.—Priznanja njegovih sopstvenih prijatelja.....255–264

POGLAVLJE XVII

PEČAT I ŽIG

Poslednje milosrdno upozorenje.—Znak koje razdvaja pravedne od zlih.—Sredstva poznanja Boga.—Njegova namera u davanju Šabata.—Karakterističan žig zlih.—Bogohulne pretpostavke.....265–275

POGLAVLJE XVIII

ZNACI DRUGOG HRISTOVOG DOLASKA

Možemo sa sigurnošću znati njegovu približavanje.—Uzbuna širom sveta.—Ko hoće, a ko neće obratiti pažnju.—Falsifikati prethode originalu.—Vesnici Hristovog povratka na nebesima.—Ne znati znači biti izgubljen. 276–287

POGLAVLJE XIX

VASKRSENJE MRTVIH

Promena iz smrti u život.—U šta je Avram verovao?—Svedočanstva svetih ljudi iz starozavetnih vremena.—Novozavetni pisci na tu temu.—Šta je uključeno u doktrinu? 288–295

POGLAVLJE XX

OBNOVA PRVE VLASTI

Kupljeni posed.—U čemu se sastoji kazna zlih?—Dragocena obećanja.—Gde je i šta je Novi Jerusalim?—Davanje kraljevstva u posed.—Kada će se dogoditi sedam poslednjih zala?—Grad sa neba.—Zemlja u prazničnoj odeždi nevinosti.—Kraj tuge i plača.—Napokon nepomešana sreća. 296–315

POPIS ILUSTRACIJA

OD EDENA DO EDENA	(Naslovna)
AVRAM ŽRTVUJE ISAKA.....	25
DAVID NA SVOM PRESTOLU	81
DANILO TUMAČI SAN.....	87
VALTASAREVA GOZBA.....	93
KIP NAVUHODONOSOROVOG SNA	115
ČETIRI ZVERI IZ DANILA 7	135
ZVER SA SEDAM GLAVA I DESET ROGOVA	161
RIM, SEDIŠTE PAGANSKOG CARSTVA, PREDATO PAPSTVU.....	171
KONSTANTINOPOLJ, NOVO SEDIŠTE PAGANIZMA.	182
ZAROBLJENI PIJE VI.	195
ZVER SA DVA ROGA.	205
NEKI OD REFORMATORA.....	243
POMRAČENJE SUNCA I MESECA.	283
PADANJE ZVEZDA.....	287

HRONOLOŠKI PREGLED

	BR. GODINA	B. C.
Stvaranje sveta - - - - -		4004
Avram pozvan da ide u Hanan - - - - -	2083	1921
Savez sa Avramom, Postanje 17 - - - - -	60	1898
Rođen je Isak - - - - -	1	1897
Obećanja obnovljena za Isaka - - - - -	93	1804
Obećanja obnovljena za Jakova - - - - -	44	1760
Jakov sišau u Egipat - - - - -	54	1706
Izraelci su napustili Egipat,—savez na Horivu- - - - -	215	1491
Oni traže kralja,—Saul pomazan - - - - -	396	1095
David je počeo da vlada u Hebronu - - - - -	40	1056
Obećanja data Davidu i njegovom semenu - - - - -	14	1042
Solomon je sagradio hram - - - - -	37	1005
Kraljevstvo podeljeno,—Juda i Izrael - - - - -	30	975
Kraljevstvo Izraela (Samarija) potpuno svrgnuto - - -	254	721
Manasija, kralj Jude; odveden u ropstvo u Vavilon - -	44	677
Deo hramskih posuda, i neka od Judine dece, odvedeni u Vavilon, Danilo i drugi - - - - -	70	606
Navukodonosorov san protumačen - - - - -	3	603
Sedekija odveden u Vavilon, hram i grad uništeni - - -	15	588
(Solomonov hram je stajao 417 godina.)		
Danilova vizija poglavlja 7 - - - - -	48	540
Valtasar ubijen; kraljevstvo Medijaca i Pesijanaca - - -	3	538
Aleksandar Grk je svrgnuo Persijance - - - - -	206	331
Savez između Jevreja i Rimljana - - - - -	170	161
		A. D.
Isus je propovedao jevanđelje o kraljevstvu, Marko 1 -	197	27
Rimsko Carstvo podeljeno - - - - -	449	476
Papstvo uspostavljeno - - - - -	62	538

NAPOMENA.—Radi pogodnosti čitaoca, datumi u ovoj tabeli su prema hronologiji Engleske Biblije, Autorizovane Verzije. Bilo kakvo odstupanje u korekciji ovih datuma ne može biti toliko veliko da utiče na rezultate. Pošto puna godina ne može uvek biti data, biće pronađeno prividno neslaganje, ali ne postoji zapravo nijedno.

UVOD

U ovom devetnaestom veku nastalo je mnogo knjiga, sa punim truda i naučnim argumentima, kako bi se dokazalo da je Biblija Božija reč; da je to otkrivenje Neba čoveku. I mnogi su smatrali da je neophodno da potroše mnogo vremena u davanju uputstava u pogledu njene autentičnosti, meri njenog autoriteta, stepenu nadahnutosti njenih nekoliko delova, itd., itd. Međutim, Biblija je praktična knjiga; mora govoriti za sebe. To je reč Duha Božijeg, i sva ljudska mudrost ne može ni trunku dodati njenoj sili. Budući da je praktična, trebalo bi da dajemo uputstva o njoj kao u bilo kom drugom praktičnom učenju. U nastavi aritmetike ne počinjemo esejima o njenom proučavanju, ili dokazima o njenoj tačnosti i korisnosti; već počinjemo sa njenim elementima i vodimo razred kroz njene probleme, sve dok oni sami ne shvate šta je to i kolika je njena važnost.

Noviji pisac u Engleskoj je rekao da je Pejli bio sposoban čovek, kao što svi znamo da jeste, i da je napisao odličnu knjigu o dokazima za Hrišćanstvo; međutim, nije mislio da su Pejlievi spisi ikada bili direktno sredstvo za obraćenje duše. Bez obzira da li je izjava tačna ili ne, u ovom izrazu ima rezona. Ljudi se ne obraćaju pomoću disertacija o Bibliji, već samom

Biblijom; njenim istinama, njenim proročanstvima i njenim obećanjima.

Značajna je činjenica da nijedan pisac ili učitelj Biblije nikada nije ušao u raspravu, kako bi dokazao da su Pisma istinita. Ništa od toga se ne nalazi u Bibliji od strane apostola ili proroka. Iznosili su svoje predloge ili svoju poruku, i ako su ih Pisma podržavala, to je bio kraj stvari. O ovoj temi imamo važan primer u učenju Spasitelja. Kada su Sadukeji pomislili da ga zbune na temu vaskrsenja, on je odgovorio: „Vi grešite, ne poznajući Pisma, ni silu Božiju.” Mt. 22:29. Sila Božija je dovoljna da vaskrsne mrtve, a Pisma kažu da će on vaskrsnuti mrtve, i to je kraj spora. Filozofija i nauka mogu da prigovaraju i sumnjaju; nemaju pravo da odgovaraju kada reč Božija govori.

U ispitivanju učenja Pisama, želeli bismo da um svakog čitaoca bude oslobođen predrasuda po pitanju jedne tačke od velike važnosti. U znatnoj meri se prihvatila ideja, da su različite dispencije razdvojene toliko neprohodnim preprekama da ništa ne može da pređe sa jedne stane na drugu. I, u vezi sa ovim je očigledna greška da je bogoslužje u prethodnim dispencijama, u najmanju ruku, bilo bez duhovnosti u svojim pravilima i metodama; da su oni koji su živeli u dispencijama koje su prethodila sadašnjosti bili vezani lancima legalizma, skoro ako ne i sasvim lišeni slobode dece Božije, u kojoj mi toliko uživamo. I dalje, u velikoj meri se pretpostavlja da je, pre sklapanja zaveta sa sinovima Izraelovim na Sinaju, vladao veliki mrak i neznanje u vezi sa Bogom i njegovom namerom prema čoveku, u pogledu toga šta je bilo zahtevano, i šta je bilo bogatstvo njegove milosti.

Čini se čudnim što se takve ideje u velikoj meri prihvataju, kada je potrebno samo malo proučavanja i razmišljanja da bi se bilo ko uverio da postoje određene osnovne i temeljne istine koje su zajedničke svim dispencijama. Ne treba mnogo proučavati Pisma da bismo mogli uočiti da se Bog otkriva čoveku njegovim Duhom, njegovim anđelima, snovima i vizijama, u svim vekovima. Ako pažljivo pratimo one važne istine koje otkrivaju tajne pobožnosti, koje povezuju sve dispencije u jednu harmoničnu celinu, kroz otkrivenja i Starog i Novog Zaveta, postoji mala poteškoća u razumevanju Božijeg otkrivenje samog sebe čoveku. Na ovaj način možemo razumeti njegovu nameru u stvaranju zemlje.

Što se tiče nadahnutosti Pisama, očigledno je da otkrivenje od Boga mora biti savršeno, kad god i kome god da je dato. Reči otkrivene Adamu, Enohu, Noju bile su istinite reči večno živog Boga, kao što su bile reči izgovorene Nikodimu ili Pavlu. Pisma koje je Timotej poznao od detinjstva, celo je bilo dato po nadahnuću Božijem; a u pogledu nadahnuća slažemo se sa prof. Gausenom: „Reč je od Boga, ili nije od Boga. Ako je od Boga, onda nije na dva različita načina.” Nadahnuće je potpuno čudo, i stoga je izvan čovekovog razumevanja—izvan mogućnosti objašnjenja. „Onaj ko može da objasni čudo, može da učini čudo.” Nije na čoveku da sudi reči Božijoj, već da s poštovanjem sluša i izvršava.

Ako neko sumnja da su drevni ljudi imali istinski duh bogoslužnja, neka pročitaj jedanaesto poglavlje poslanice Jevrejima. Dovoljno je što su patrijarsi, proroci i mnoštvo svetih ljudi od starine postavljeni pred nas kao primeri

sile vere; kao „oblak svedoka” izvesnosti Božijih obećanja; podržavajuće sile njegove milosti kroz veru. Da je njihova vera bila jevanđeoska—da je primila blagoslove jevanđelja Hristovog—dokazano je činjenicom da su trpeli nevolje, „ne prihvatajući izbavljenje, da bi zadobili bolje vaskrsenje.” Jev. 11:35. Dovoljno je što je Avram predstavljen kao „otac svih koji veruju” (Rim. 4:11); što nam je objavljeno da su „oni koji su od vere blagosloveni vernim Avramom”; i da ako smo Hristovi, onda smo naslednici obećanja datih Avramu. Gal. 3:9,29. Dovoljno je što smo, u ovim danima, podstaknuti da idemo stopama te vere koju je imao naš otac Avram. Rim. 4:12.

Opet, knjiga Psalama je molitveni deo Biblije. Oduvek je bilo čudo za pobožne, za oprobane i iskušane, za radosne svete, da u Psalmima postoji nešto što tačno odgovara svakoj fazi krišćanskog iskustva. Postoji ogorčenje zbog uvreda protiv svetosti Božije, iskrenog priznanja, pokajanja bez premca, zahvalnosti za milosrđe, i trijumfovanje u nadi za konačno spasenje. Kako je žarka ljubav, kako je bogato iskustvo autora. Neka svaki čitalac, i pisac ovoga, bude u stanju da kaže sa piscem Psalama: „Hodaću u slobodi, jer tražim propise tvoje.” Ps. 119:45.

OD EDENA DO EDENA

POGLAVLJE I

„U POČETKU”

POSTOJI samo jedan izvor iz kojeg možemo dobiti tačne informacije o poreklu zemlje i njenih stanovnika. Ovako je napisano: „Verom razumemo da su svetovi oblikovani rečju Božijom, tako da ono što je vidljivo nije postalo od nečega pojavnog.” Jev. 11:3. I učimo da vera dolazi slušanjem reči Božije. Rim. 10:17. Nauka i filozofi imaju svoje priznate sfere, ali ne mogu da dopru do takve teme kao što je ova. Samo otkrivenje nas ovde može poučiti. „U početku stvorio Bog nebesa i zemlju.” Post. 1:1. Ovo je racionalan i dosledan pogled na poreklo stvari. Tako da „nebesa objavljuju slavu Božiju, i svod pokazuje delo ruku njegovih”. Ps. 19:1.

O stvaranju ovoga sveta čitamo u Is. 45:18, da ga Gospod „nije uzalud stvorio, stvorio ga je da bude naseljen”. Prema tome, kada je zemlja bila završena, kada je bila pripremljena za prebivanje čoveka, i priroda, živa i neživa, bila je sva pripremljena za njegovu udobnost i zadovoljstvo, Bog je rekao

svom Sinu (uporediti Jn. 1:1–3; Kol. 1:13–17; Jev. 1:1,2.): „Načinimo čoveka po svom obličju, nama sličnog; i neka gospodari nad ribama morskim i pticama nebeskim, i nad stokom po svoj zemlji.” Post. 1:26.

Čovek je bio stvoren čestitim. Prop. 7:29. Posedovao je razumne kapacitete, moralne snage; ali je morao dobiti priliku da razvije moralni karakter. Moći i sposobnosti se mogu dodeljivati, ali karakter se može formirati samo slobodnim delovanjem moralnih bića. Na nesreću Adama i njegove rase, on nije izdržao probu; pao je sa dražesnog položaja u koji ga je postavio njegov Stvoritelj, i izgubio je svoju vlast, jer je izgubio svoj život.

Bog je stvorio zemlju da bude naseljena, ali ne grešnom rasom, kao što saznajemo iz njegovog ophođenja sa Adamom nakon njegovog pada. Greh nije mogao biti u Božjoj nameri; to je bilo protivno njegovoj prirodi. I ne bi mogao da ima stalno mesto u njegovoj kreaciji a da ne naruši njegovu nameru. Kao što je Spasitelj rekao o sejanju kukolja: „Neprijatelj je to učinio.” Mt. 13:28. I sada, kada je Božija namera bila očigledno osujećena, pojavljuju se tri načina, od kojih se jedan mora slediti: (1) Odustati od svoje namere da zemlja bude naseljena; (2) pustiti Adama da umre, prema izrečenoj kazni, i stvoriti novu rasu; ili, (3) osmisliti plan za njegovu obnovu i otkupljenje. Prvi bi bio direktno suprotan nameri zbog koje je zemlja stvorena; potpuno odustajanje od božanske namere. Drugi bi ostvario nameru stvaranja, ali bi bio u suprotnosti sa delovanjem Boga u već dodeljenom daru. Dar je bio čoveku i njegovom potomstvu. Upotreba imenice u množini u Post.

1:26 dokazuje ovo: „Načinimo čoveka... neka oni vladaju.” I sa ovim se slažu reči Ps. 115:16, kao što sledi: „Nebo, sama nebesa, Gospodnja su; ali zemlju on daje sinovima ljudskim.” I bilo koji od ovih načina, ako bi se usvojio, bio bi predaja biću preko kojeg je greh ušao u Raj. Treći je bio jedini način kojim je Bog mogao sačuvati svoju čast, i izvršiti svoju prvobitnu nameru. Čovek je na početku bio stavljen na probu; i stoga je greh bio moguć, ali nikako neophodan. Jer da je na čoveka bila stavljena potreba da zgreši, njegovo delovanje ne bi imalo nikakav karakter. Dozvoliti greh na određeno vreme, za formiranje karaktera njegovih stvorenja, konačno dovodeći sve na ispit suda, savršeno je u skladu sa osobinama i namerom Boga. Međutim, proizvesti greh, ili ga ovekovečiti i dati mu večno prebivalište u okviru njegove vlasti, zauvek bi ukaljalo slavu Stvoritelja.

Moramo uzeti u obzir da je Božija ljubav prema čoveku kojeg je stvorio bila veoma velika, i da ga je to navelo da spase čoveka, ako je moguće, od propasti koju je na sebe navukao. To se ispoljilo u divnom planu koji je osmišljen za njegovo otkupljenje, a pokazuje se u stalnoj dugotrpeljivosti koja se sprovodi prema deci čovečijoj.

Zmija je prevarila ženu; prevarena je njenom laži. Post. 3:1–6, 17; 1. Tim. 2:14; Otk. 20:2; Jovan 8:44. Bila je prva koja je pala, a njeno ime je bilo pomenuto u otkupljenju. Bilo je to seme ženino, čiju petu je zmija trebala povrediti, a ono je trebalo zmijinu glavu sattri. Ovo je značilo da zmija trebalo da rani seme ženino, a da je zauzvrat trebalo da zadobije smrtonosnu ranu. I treba primetiti, da je ovo

obećanje o trijumfu semena ženinog bilo dato pre izricanja kazne Adamu, stavljajući ga na novu probu, i ovim odlaganjem, dozvoljavajući rasi da se umnoži tako da bi se delo otkupljenja moglo izvršiti u skladu sa prvobitno zamišljenom namerom.

Knjiga Postanja, posebno u prvim poglavljima, veoma je kratak zapis događaja. Iz njih ne možemo naučiti koliko su Adam i njegovi neposredni potomci bili upućeni u put spasenja; ali smo navedeni da zaključimo da su oni bili dobro poučeni, jer su anđeli nastavili da razgovaraju s njima, i Bog im se otkrio svojim Duhom, kao što je kasnije učinio i svojim prorocima. Avelj je prineo istu žrtvu koja je bila zahtevana od Božijeg naroda u svim njihovim službama u narednim godinama. Novi Zavet kaže da je prineo verom; verovao je u plan iskupljenja koji je bio otkriven Adamu i prineo je žrtvu koja je dokazala da je njegova vera prihvatila žrtvu Jagnjeta Božijeg. Enoh je hodio sa Bogom sa takvom vernošću i čistotom života, da ga je Bog preneo, čineći ga znamenitim primerom za sve naraštaje o pravednosti kroz veru. Međutim, zapis je toliko kratak da nam je preostalo da izvlačimo zaključke iz drugih delova Spisa—naprosto, istina je jer je neizbežno—što se tiče onoga što mu je otkriveno, i čemu je bio poslušan, kako bi razvio sveti karakter.

Noje je takođe prinosio žrtve iste prirode, što je pokazalo njegovu veru u plan za otkupljenje čoveka. Znamo da je Bog direktno govorio Noju i da je preko njega upozorio svet na njihovu veliku zloću, i na nesreću koju im je doneo njihov greh.

Pretpostavka da je čovek u početku bio slab i neupućen—posebno neupućen u velike moralne istine koje su otkrivene u kasnijim vekovima—pretpostavka je bez ikakve osnove i ne može biti tačna. Čovekov odnos prema svom Tvorcu, kao moralnom biću, stvoren je sa njim. Njegovim padom, svi smo obuhvaćeni. Adamu je bio otkriven jedan jedini plan spasenja koji je ikada bio osmišljen na nebu, kroz seme ženino—Spasitelja čovečanstva. Da je rasa sada u palom, degenerisanom stanju, obilno je otkriveno u Pismima. Pavle kaže da su narodi koji su sada umotani u najdublju tamu, predani najbezumnijem idolopoklonstvu, i naviknuti na najodvratnije postupke, bili predati ovom tužnom stanju jer „nisu smatrali vrednim imati spoznaju Boga”. Rim. 1:18–28.

Mora se приметiti da se reč „seme” u Post. 3:15 ne odnosi na potomstvo žene generalno, već na neku posebnu osobu iz njene rase. Nije tačno da je njeno potomstvo generalno moglo da savlada zmiju i da joj zada smrtonosnu ranu. To može biti izvedeno samo od onog koji, iako je zaista seme ženino, mora da se uopšteno veoma razlikuje materijalno od ženinog potomstva.

POGLAVLJE II

BOŽIJE OBEĆANJE OČEVIMA

KADA je Adam prekršio zakon svog Stvoritelja, bio je proganjan iz vrta u koji ga je Gospod postavio, i lišen pristupa drvetu života. To je bilo izvršenje kazne, da će se vratiti u prah iz kojeg je uzet. U ovome vidimo da Adam nije ostavio nadu svom potomstvu; njihova jedina nada je u pomoći ponuđenoj kroz seme obećanja. Međutim, zapis u trećem poglavlju Postanja je toliko kratak da samo iz njega ne možemo stvoriti jasnu ideju o metodi sprovođenja božanskog plana obnove. Ipak mi nismo ostavljeni u mraku, u knjizi Postanja, u pogledu tog plana. U Novom Zvetu smo upućeni na određena obećanja koja je Bog dao očevima, kao temelj naše nade. Međutim, nijedno od ovih obećanja nije izvorno u Novom Zvetu. On ih samo usmerava ka njima pošto ona već postoje. Ovako je Pavle govorio pred Agripom: „I sada stojim i sudi mi se zbog nade u obećanje koje je Bog dao očevima našim.” Dap. 26:6. I opet na isti način piše Jevrejima:—

„I želimo da svako od vas pokaže istu revnost prema potpunom pouzdanju nade do samoga kraja; da ne budete lenji, nego sledbenici onih koji kroz veru i strpljenje nasleđuju obećanja. Jer kada je Bog dao obećanje

Avramu, jer se nije mogao zakleti ničim većim, zakleo se samim sobom govoreći, Doista blagoslovom ću te blagosloviti, i umnožavanjem ću te umnožiti. I tako, pošto je strpljivo istrajao, dobio je obećanje. Jer ljudi se zaista zaklinju nečim većim, a zakletva radi potvrde je za njih kraj svake rasprave. Pri čemu je Bog, želeći još više da pokaže naslednicima obećanja nepromenljivost svoje namere, to potvrdio zakletvom; da bismo kroz dve nepromenljive stvari, u kojima je bilo nemoguće da Bog laže, imali snažnu utehu koji smo pobešli ka utočištu da se uhvatimo za nadu koja je pred nama; koju nadu imamo kao sidro duše, i sigurno i postojano, i koja ulazi unutar zavese; gde je preteča za nas ušao, Isus.” Jev. 6:11–19.

Kao što je reč Božija jedini temelj svake prave vere, tako je i obećanje Božije jedini temelj dobre nade. Prema citiranim tekstovima iz Novog Zaveta, naša nada počiva na obećanjima datim očevima, a posebno Avramu, poglavaru očeva kojem su obećanja bila data. Stoga, ako želimo da razumemo razvoj božanskog plana za otkupljenje pale rase, moramo otići zavetu koji je Bog sklopio sa Avramom.

Što se tiče ovih obećanja, moramo doći u kontakt sa tri greške zabeležene u uvodu. Da bismo pripremili umove čitalaca da cene dokaze pisama koje ćemo sada ispitati, skrećemo pažnju na ono što će se otkriti, potpuno opovrgavajući pogrešne ideje o razlikama u dispenzacijama, koje su u velikoj meri prihvaćene.

1. Očevima su u potpunosti bile otkrivene božanske namere; data su im bila obećanja koja su u osnovi božanskog plana obnove. Na taj način Avram je video Hristov dan i obradovao mu se. Jn. 8:56; Gal. 3:8,9.

2. Pisci Novog Zaveta jasno i neprekidno uče da je Avram otac svih koji imaju veru jevanđelja; da su njemu data obećanja

na kojima počiva naša nada; a ovo je, samo po sebi, dovoljan dokaz da nekoliko dispencija nisu nezavisne jedna od druge, već da kroz sve njih do nas dolaze suštinske istine, koje su svima njima zajedničke.

3. Ne treba da izvodimo zaključak, jer se Spasitelj nije pojavio u njihovim danima, već se pojavio na početku ove dispencije, da je njihova vera bila manjkava u elementima duhovnosti i vere u Hrista, i da nisu uživali slobodu koju samo vera može doneti. U Jev. 11, imamo spisak najupečatljivijih primera vere, koji su pred nas postavljeni kao primeri, od Avelja do proroka, sve pre Hristovog dolaska. Ako se kaže da su u svojim žrtvama morali da predstavljaju Hrista, a da ga nisu videli; mi odgovaramo, da ga ni mi ne vidimo, ali nam je on stalno predstavljen u uredbama. Ako se kaže da im je nedostajala sigurnost u njihovoj veri koju mi posedujemo, jer je Hrist sada došao, o čemu imamo tako dobre istorijske dokaze; mi odgovaramo, da se time dokazuje da je njihova vera bila čistija i jača od naše. Dali su uzvišeni-ji dokaz o istinskoj veri nego što se daje u ovom dobu, jer nisu imali toliko istorijskih dokaza na kojima bi mogla da počiva vera, kao mi što imamo. Oslanjali su se samo na Božju reč. Naša vera je sličnija Tominoj, koji je verovao jer je video; međutim Gospod je najviše pohvalio veru onih koji su verovali ne videvši. Što se tiče istinskog duha pobožnosti, on se obilno pokazao u iskustvu očeva i proroka. Kao što je rečeno, knjiga Psalama je molitveni deo cele Biblije.

Ispitajmo sada obećanja očevima, na kojima, prema Pismima, počiva naša nada. U Post. 12 čitamo:—

„Sada reče Gospod Avramu: idi iz zemlje svoje, i iz roda svoga, i iz doma oca svojega, u zemlju koju ću ti pokazati; i učiniću od tebe veliki narod, i blagosloviću te, i učiniću ime tvoje velikim; i bićeš blagoslov; i blagosloviću one koji te blagosiljaju, i prokleću onoga koji te proklinje; i u tebi će biti blagoslovene sve porodice na zemlji.” Stihovi 1–3.

Poslušan ovom pozivu, otišao je u zemlju hanansku, usmeren od Gospoda, „ne znajući kuda ide” (Jev. 11:8), i došao u Sihem u ravnicu More. I reče Gospod: „Tvome semenu daću ovu zemlju.” Post. 12:7.

Ova obećanja obuhvataju sledeće tačke: 1. Gospod bi od njega napravio veliki narod. 2. U njemu bi trebalo da budu blagoslovene sve porodice na zemlji. 3. Zemlja treba biti predana njegovom semenu. U nekom obliku, ista obećanja su često obnavljana. I navedene tri tačke obuhvataju sve što su sadržala obećanja Avramu. Poglavlje 13 kaže da mu se Gospod ponovo javio i rekao:—

„Podigni oči svoje i pogledaj sa mesta gde si, ka severu, i ka jugu, i ka istoku i ka zapadu; jer svu zemlju koju vidiš daću tebi i semenu tvome zauvek. I učiniću da semena tvoga bude kao praha na zemlji; tako da ako čovek može izbrojati prah zemaljski, onda će i tvoje seme biti izbrojano. Ustani, prođi zemljom u dužinu i u širinu, jer ću je tebi dati.” Stihovi 14–17.

Poglavlje 14 sadrži najzanimljiviju činjenicu, naime, da je Avram dao desetak Melhisedeku, svešteniku Boga Svevišnjega. Kako je Avram shvatio dužnost davanja desetka, ili kako je razumeo karakter Melhisedeka, ili na koji način ga je gledao, nismo obavešteni. Pisac Poslanice Jevrejima predstavlja Melhisedeka kao najviši tip Mesije, i bez sumnje ga je Avram gledao u tom svetlu—kao da je predstavljao seme ženino koje

je trebalo da satre zmijinu glavu. U njemu je, verom, video delo Sina Božijeg, i počastvovao ga je shodno tome.

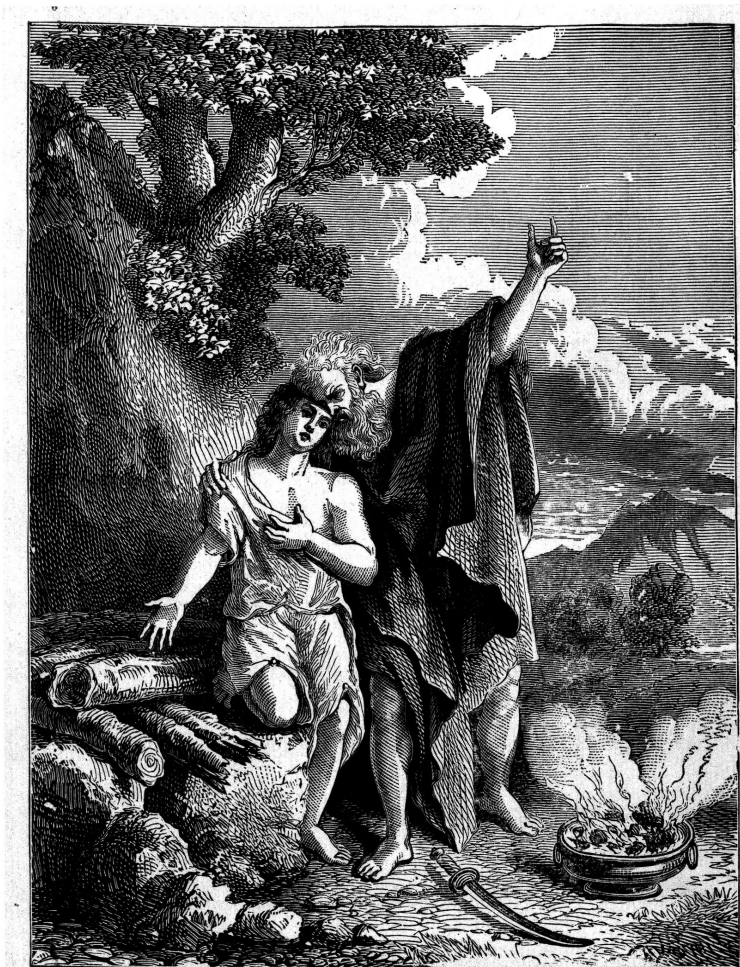
U 15. poglavlju se nalazi Avramova žalba da nema naslednika, i uverenje od Gospoda da će imati sina. Dobio je uputstvo da pripremi žrtvu od junice, koze, ovna, grlice i mladog goluba. Vredno je napomenuti da su to bili uzorci životinja i ptica koji su bili zahtevani ili prihvaćeni kada je zakon o žrtvama bio dat Avramovim potomcima. Ovo takođe pokazuje da su se ne samo namera i plan, već i odvijanje i ispunjenje tog plana, odvijali u jednom neprekinutom lancu kroz sve dispencije.

Avram, moleći se Gospodu da prihvati Ismaila kao svog naslednika, bio je uveren (od strane Boga) da će dobiti sina preko Sare, i da će mu dati ime Isak, i da će on biti njegov naslednik, i obećanja koja su mu bila data, bi trebalo da budu ispunjena u Isaku.

„I reče mu, Ja sam Gospod koji te izveo iz Ura Haldejskog, da ti dam ovu zemlju da je naslediš.” „U isti dan Gospod je sklopio zavet sa Avramom, govoreći, Tvome semenu dadoh ovu zemlju, od reke egipatske do velike reke, reke Euftrat.” Post. 15:7,18.

Pri svakom obnavljanju obećanja, bilo Avramu, Isaku ili Jakovu, dar zemlje je uvek imao istaknuto mesto. U poglavlju 17 saznajemo da je njegovo ime bilo promenjeno iz Avram u Avrâm. Promena je trebalo da ukaže na proširenje njegovog blagoslova ljudima. Ostale tačke u ovom poglavlju biće zabeležene u nastavku.

U poglavlju 22 se nalazi izveštaj o ispitu Avramove vere u prinošenju Isaka. To nije bio samo ispit njegove vere u dobrotu i milost Božiju u zahtevanju takve žrtve, ili ispitivanje

AVRAM ŽRTVUJE ISAKA.

njegovih očinskih osećanja prema sinu kojeg je tako jako voleo; bio je to ispit njegove vere u ispunjenje obećanja da će Isak biti njegov naslednik—da će u Isaku biti pozvano njegovo seme. Međutim, Avramova vera je izdržala čak i ovaj test, i zato je bio nazvan Božijim prijateljem.

Navešćemo još nekoliko pasusa da pokažemo istaknutost određenih tačaka u obećanjima; da pokažemo u kakvom su svetlu ova obećanja držali očevi kojima su bila data, tako da čitalac ima sve dokaze pred sobom.

Kada je Avram poslao svog slugu da uzme ženu za Isaka, rekao mu je:—

„Gospod Bog Nebeski, koji me je uzeo iz doma moga oca, i iz zemlje moga roda, i koji mi je govorio, i koji mi se zakleo, govoreći, Tvome semenu daću ovu zemlju; on će poslati svog anđela pred tobom, i odande ćeš uzeti ženu mome sinu.” Post. 24:7.

Ovaj sluga je takođe verovao u Boga, i u delotvornost molitve, kao što saznajemo iz zapisa o njegovom putovanju.

U poglavlju 26 nalazimo da je obećanje ponovljeno Isaku. U zemlji je bila glad, i Isak je otišao u Gerar, i mislio je da ode u Egipat. Međutim, Gospod mu reče:—

„Ne idi u Egipat, živi u zemlji o kojoj ću ti govoriti. Ostani u ovoj zemlji, i ja ću biti s tobom, i blagosloviću te; jer tebi i tvom potomstvu daću sve ove zemlje, i izvršiću zakletvu kojom sam se zakleo Avramu tvome ocu; i učiniću da se tvoje seme umnoži kao zvezde na nebu, i daću tvome semenu sve ove zemlje; i u tvome semenu biće blagosloveni svi narodi na zemlji; jer je Avram poslušao moj glas i držao moje naloge, moje zapovesti, moje odredbe i moje zakone.” Post. 26:2–5.

A kada je Isak poslao Jakova rodu svoje majke, zato što nije hteo da on uzme ženu od kćeri ove zemlje, reče:—

„I neka te blagoslovi Bog Svemogući, i učini te plodonosnim, i umnoži te, da možeš biti mnoštvo naroda; i da ti da blagoslov Avramov, tebi i semenu tvom s tobom; da možeš naslediti zemlju u kojoj ti si stranac, koju je Bog dao Avramu.” Post. 28:3,4.

Dok je Jakov išao prema Haranu, legao je noću na jedno mesto da spava, i sanjao je, i u snu je video merdevine.

„I gle, na vrhu njih stade Gospod i reče: Ja sam Gospod Bog Avrama, oca tvoga, i Bog Isakov, zemlju na kojoj ležiš, tebi ću je dati i semenu tvome; i tvoje seme će biti kao prah zemaljski; i raširićeš se na zapad i na istok, i na sever i na jug; i u tebi i semenu tvome biće blagoslovene sve porodice na zemlji. I evo, ja sam s tobom, i čuvaću te na svim mestima gde ideš, i vratiću te u ovu zemlju; jer te neću ostaviti, dok ne učinim ono o čemu sam ti govorio.” Post. 28:13–15.

Posle Jakovljevog dugog boravka na Istoku, vratio se u Hanan, i došao je u Luz, ili Betel, gde mu se Gospod javio u snu, i tamo je sagradio oltar. I opet mu se javio Gospod i rekao mu:—

„Ja sam Bog Svemogući: budi plodonosan i umnoži se; od tebe će biti narod i mnoštvo naroda, i kraljevi će izaći iz nedara tvojih; i zemlju koju sam dao Avramu i Isaku, tebi ću je dati, i semenu tvome posle tebe daću zemlju.” Post. 35:11,12.

I opet kada je Jakov blagoslovio dva Josifova sina, rekao je:—

„Bog Svemogući mi se javio u Luzu u zemlji hananskoj, i blagoslovio me, i rekao mi, Gle, učiniću te plodonosnim i umnožiću te, i učiniću od tebe mnoštvo naroda; i daću ovu zemlju semenu tvome posle tebe u večno posedovanje.” Post. 48:3,4.

Ovo su obećanja koja je Bog dao očevima; a nakon ispitivanja će se utvrditi da sadrže jevanđelje u svoj njegovoj punoći. Ona su temelj nade koja je postavljena pred nas—sigurna i postojana, jer počivaju na obećanju i zakletvi večnog Boga.

POGLAVLJE III

AVRAMOV ZAVET

U Postanju 17 nalazimo da obećanja koja je Bog dao očevima poprimaju poseban oblik zaveta, za čiji je pečat dato obrezanje. To je bio simbol ili znak po kome su njegova deca trebalo da se razlikuju od drugih ljudi kao svet narod. „A neobrezano muško dete čija kožica njegovog tela nije obrezana, ta duša će biti istrebljena iz svog naroda; on je prekršio moj zavet.” Post. 17:14.

Sada imamo pred sobom tri pojma koji pokrivaju čitavo polje zaveta sa Avramom; naime, zemlju, Seme i Znak. Moramo ih pratiti do njihovog opsega ili punog značenja da bismo došli do potpunog razumevanja zaveta. Za dobrobit onih koji nikada nisu smatrali da oni imaju bilo kakav pozitivan odnos jedni prema drugima u jevanđelju, mi ćemo ih razmotriti obrnutim redosledom, ispitujući prvo one koji su donekle prihvaćeni od strane svih hrišćana.

1. ZNAK. Gospod je rekao Avramu: „I obrezivaćete kožicu svog tela, i to će biti znak zaveta između mene i tebe.” Post. 17:11. Obično se pretpostavlja da je velika većina naroda Izraela razumela znak zaveta, obrezanje, samo u njegovom

najbukvalnijem smislu. Ipak, u to se može veoma sumnjati. Prema Jev. 4:1,2, onima koji su pali u pustinji Arabije propovedano je jevanđelje, iako ima mnogo onih koji nisu uspjeli da otkriju u čemu su mogli da razumeju jevanđelje. Jasno je otkriveno da su bili poučeni duhovnoj prirodi zaveta sa Avramom, i pravoj nameri obrezanja. Ovako je rečeno u Pnz. 10:16: „Obrežite, dakle, kožicu srca svog i ne budite više tvrdoglavi.” I opet u poglavlju 30:6, Mojsije im je rekao: „I Gospod Bog tvoj će obrezati srce tvoje, i srce semena tvoga, da voliš Gospoda Boga svoga svim srcem svojim, i svom dušom svojom, da bi mogao živeti.” I mnogo godina posle ovoga, isto je bilo rečeno od strane proroka: „Obrežite se Gospodu, i skinite kožicu sa srca svog, vi ljudi Judini i stanovnici Jerusalima.” Jer. 4:4.

Ovi spisi pokazuju da je prava namera uredbe bila otkrivena Izraelu; i bez sumnje su svi verni, posvećeni među njima, svi koji su tražili da upoznaju Božije puteve, dobro razumeli temu, čak i dok su gledali žrtvu Mesije u svakodnevnim prinosima na njihovim oltarima; kao što mi vidimo telo i krv Spasitelja na večeri Gospodnjoj. Niko ne može sumnjati da je Avram razumeo pravu prirodu zaveta koji je tada sklopio, a obavešteni smo da je primio obrezanje kao pečat pravednosti.

Međutim vremenom, pošto su tradicije potisnule reč Božiju, i strah Božiji je bio poučavan ljudskim propisima, Is. 29:13, verovatno je da su u velikoj meri izgubili iz vida duhovnost zaveta i da su obrezanje gledali samo kroz njegov spoljašnji smisao.

Zavet koji je Bog sklopio sa Avramom nikada nije bio poništen. To je zavet spasenja od posledica pada. I, prema tome, to je plan za izvršenje obećanja datog Adamu, da će seme ženino sattri glavu zmiji. Onaj ko ne vidi ovu povezanost Avramovog zaveta sa prvobitnim obećanjem iz Post. 3:15, pogrešno ga čita. Znak tog zaveta ostaje, pravo obrezanje prema onome što je Bog otkrio sinovima Izraelovim. Spoljašnje je potpuno nestalo, kao što je Pavle rekao Rimljanima: „Niti je ono obrezanje koje je spolja na telu; ... obrezanje je obrezanje srca, u duhu, a ne u slovu.” Rim. 2:28,29. U Rim. 4:11, obrezanje se naziva i znakom i pečatom. Stoga u Ef. 1:13, apostol kaže: „Vi ste zapečaćeni Svetim Duhom obećanja.” Takođe u Ef. 4:30, rekao je: „Ne žalostite Svetog Duha Božijeg, kojim ste zapečaćeni za dan otkupljenja.” I kao što je rečeno Avramu, neobrezani će biti istrebljeni iz svog naroda, tako je i sada. „Ako neko nema Duha Hristovog, nije njegov.” Rim. 8:9. On nema pravi znak ili pečat zaveta; on će biti odsečen.

Spoljašnji pečat je bio dat samo muškarcima, ali ta razlika je uklonjena nestankom spoljašnjeg. Pravi pečat se stavlja na sve, jer „nema ni Jevrejina ni Grka, nema ni roba ni slobodnog, nema ni muškog ni ženskog; jer ste svi jedno u Hristu Isusu”. Gal. 3:28.

Da ovaj deo zaveta sa Avramom ostaje, u smislu u kom su o njemu govorili Mojsije i Jeremija, niko ne poriče. A isto se može reći i za sledeću tačku.

2. SEME. Prvo ćemo primetiti Pavlovu primenu tog pojma. „A Avramu i semenu njegovom data su obećanja. On ne kaže, I semenima, kao u množini; nego kao jednom, I

tvome semenu, koje je Hrist.” Gal. 3:16. Neki su rekli da je zaključak apostola neuverljiv, da nije u skladu sa slovom obećanja. Međutim, mi mislimo da nije tako. Šta god da se misli o metodi njegovog argumenta, o njegovoj naročitoj upotrebi gramatičkog broja termina, sam zaključak je toliko očigledan da jedva traži bilo kakav argument. Za trenutak razmislite o sličnom izrazu u Post. 3:15. Ovde se kaže da će ženino seme satrti glavu zmiji; i niko ne zastaje ni za trenutak da tvrdi da ovo obećanje nije izrečeno „za mnoga”; svi odjednom shvataju da se mora smatrati da se govori „o jednom, a to je Hrist”. I isto tako kada je Davidu rečeno, „Podići ću seme tvoje posle tebe, koje će biti od sinova tvojih; i utvrdiću njegovo kraljevstvo. On će mi sagraditi kuću, i ja ću utvrditi njegov presto zauvek” (1. Dn. 17:11,12), dobro se razume da je njegovo seme, kome će njegov presto biti utvrđen zauvek, Hrist. Uporedite Lk. 1:32,33. U obećanju i Adamu i Davidu, okolnosti imperativno zahtevaju da se izraz „seme” odnosi na Hrista, a ne na njihovo potomstvo generalno.

I tako i u slučaju Avrama. Jednako je nerazumno ovu reč ovde primeniti na bilo koga osim na Hrista, kao i u drugim slučajevima. Međutim, susrećemo se sa primedbom da se svi verni nazivaju Avramovim semenom; da je on otac svih koji veruju. Tačno, ali ovo znači da termin uklanja prvo navedeno značenje. Uzimajući u obzir da je za mnoge naraštaje uglavnom trebalo da se odnosi samo na Avramove prirodne potomke, i da se odnosilo na sve njih. Sada se lako vidi da spoljašnje obrezanje nije moglo da posluži svrsi za koju je bio dat pečat; jer, kad je bilo rečeno, „U Isaku će se zvati seme

tvoje”, Ismailo i njegovo potomstvo su bili obrezani, kao i Isak i njegova deca. Ismailovi sinovi su se jednako hvalili, da im je otac bio Avram. I Isav, kao i Jakov, potekli su od Isaka.

Odlučujuća činjenica po ovom pitanju je sledeća: Iako su svi pravi vernici deca Avramova, takvi su samo kroz Hrista. „Ako ste Hristovi, onda ste Avramovo seme, i naslednici po obećanju.” Gal. 3:29. Ako niste Hristovi, onda niste Avramovo seme—niste naslednici. Hristos je pravo seme kome su bila data obećanja; on je jedini koji može dati nasledstvo; jedini koji nas može učiniti Avramovim semenom. Pošto smo tako konstituisani, mi smo „naslednici Božiji”, ali samo kao „sunaslednici Hristovi”. Rim. 8:17. Mi nismo prirodni naslednici; mi smo naslednici po usvojenju. Stih 15. Približeni smo Bogu krvlju Hristovom. Ef. 2:13,16. Obećanja Avramu pripadaju uistinu Hristu; on je naslednik, a mi, budući sjedinjeni s njim, Avramovo smo seme i naslednici Božiji. Ova tačka je sasvim van spora.

3. ZEMLJA. Dok se istina u vezi sa druge dve tačke, pečata i semena, prilično lako, ili čak generalno priznaje, prilično je opšte pretpostavljeno da je dar zemlje bilo obećanje privremene koristi, i da je bilo ispunjeno bukvalnim potomcima Avramovim, dvanaest Izraelovih plemena. U pogledu ove tačke biće potrebno izneti nekoliko razmatranja, koja jasno pokazuju da obećanje ostaje da bude ispunjeno.

1. Prema argumentu u Jevrejima, poglavlja 3 i 4, hananska zemlja je imala isti odnos prema istinskom odmoru koji ostaje narodu Božijem, koji su Mojsije i Isus Navin imali prema Hristu. Kao što je Hrist bio prorok nalik Mojsiju,

Pnz. 18:15; pošto je on pravi vođa Božijeg Izraela, koji čini da naslede obećanje, kao što je Isus Navin učinio u tipu; tako je hananska zemlja, koju su privremeno posedovala Izraelska plemena, bila samo tip večnog nasleđa obećanog Avramu i njegovom semenu.

2. Obećanje zemlje nije bilo samo za dvanaest Izraelovih plemena; bilo je za Avrama i njegovo seme. Videli smo da je seme kome je bilo dato obećanje, Hrist; i činjenica jasno navedena u Bibliji je, da ni Avram niti njegovo seme, Hrist, nikada nisu nasledili zemlju koja im je bila obećana. I stoga, ako ne naslede ovu zemlju u budućnosti, Jehovine reči će biti slomljene—stvar o kojoj se ne može ni na trenutak razmišljati. O ovome je Stefan govorio u svojoj propovedi: o Avramu je rekao da mu Gospod „nije dao nikakvo nasledstvo u njoj, ne, ni toliko da stavi svoje stopalo; ipak je obećao da će mu je dati u posed, i njegovom semenu posle njega, kada još nije imao deteta”. Dap. 7:5. Tako je napisano i u Jev. 11:9: „Verom je boravio u zemlji obećanja, kao u tuđini, živeći u šatorima sa Isakom i Jakovom, naslednicima istog obećanja s njim.”

Dakle, potpuno je tačno da on nije nasledio nijedan deo zemlje koja mu je bila obećana, da je jedini deo zemlje na koju je Avram ikada polagao bilo kakva prava bila pećina i polje u Hevronu, koje je kupio od hananaca za mesto gde će sahraniti svoje mrtve. Ali ovo obećanje stoji zabeleženo, kao nepogrešiva Jehovina reč.

Kako kod Avrama, tako i kod njegovog semena; Hrist je proveo ceo svoj zemaljski život u obećanoj zemlji, a ipak je sam izjavio da dok su lisice imale rupe, a ptice nebeske gnezda,

Sin čovečiji nije imao gde da položi glavu. Činjenica je da posle potčinjenosti roditeljima u mladosti, nije imao dom. Dolazak noći zaticao ga je u domovima njegovih prijatelja u raznim delovima zemlje, ili u pustinji, ili u planini, ili na besputnom moru. Ali na zemlji nije bilo mesta gde bi mogao da ode i kaže da je kod kuće. Ipak, on je bio seme kome je dato obećanje o zemlji, a obećanje još uvek stoji u Spisima istine.

Opet, pošto smo mi, vernici u Hrista, seme Avramovo, blagosloveni sa vernim Avramom, tako kaže Pavle, mi smo naslednici po obećanju. Gal. 3:29. Nije mala stvar biti naslednik Avramov; imao je dragoceno nasleđe putem obećanja da zavešta svojoj deci. Da li su sveti nasledili obećanje? Ne; nisu bili iznad u privilegijama u odnosu na Avrama i Hrista. Isus je rekao svojim učenicima: „U svetu ćete imati nevolju.” Jn. 16:22. A Petar reče svojoj braći da su došljaci i hodočasnici. 1. Pt. 2:11. I takvi moraju biti ako su saučesnici u ovome svetu sa Avramom, ocem vernih, i sa Gospodom Isusom Hristom njihovim primerom.

3. Još jedna činjenica, koja dokazuje da je posedovanje kananske zemlje bilo samo tip istinitog nasleđa, jeste da je Avram proglašen naslednikom sveta. Rim. 4:13. On i njegovi sinovi, naslednici istog obećanja sa njim, „priznali su da su bili stranci i hodočasnici na zemlji.” Jev. 11:17. Gde god da bi otišli, našli su se beskućnicima; ovde nisu imali nasledstva, nego su „umrli u veri, ne primivši obećanja”.

4. I kako sa Avramom, tako i sa svim njegovim semenom; svi su naslednici sveta. Isus je rekao, „Blagosloveni su

krotki, jer će oni naslediti zemlju.” Mt. 5:5. Naslediti znači posedovati putem nasledstva. Krotki mogu naslediti zemlju samo kao Avramovo seme, i sa njim biti naslednici obećanja o teritoriji—zemlji. Isus je citirao ovo obećanje iz Ps. 37:11, koje sadrži dvostruko obećanje, naime: „Krotki će naslediti zemlju, i uživace u izobilju mira.” Idite na poslanicu Jevrejima 11 i saznajte da li je to bila sudbina krotkih u sadašnjem svetu. Pitajte mučenike da li su se na ovom svetu naslađivali obiljem mira. Pitajte one koji su živeli pobožno u Hristu Isusu da li su nasledili zemlju sa obiljem mira, ili su morali da trpe progonstva. 2. Tim. 3:12. Recite nam da li Isus nije govorio istinu kada je rekao da njegovi sledbenici treba da imaju nevolje u svetu. A ipak stoji obećanje da će krotki naslediti zemlju. Priznajte da dolazi vreme kada će Avram, i Hrist i oni koji su njegovi putem vere, imati mirno nasledstvo na zemlji, a Pisma su jasna, skladno i lepo. I tako, i samo tako, mogu se potvrditi Božija obećanja.

5. Druga i najpresudnija činjenica jeste, da nasledstvo treba da bude otkupljeno. Obrezanje je bilo dato Avramu kao znak, ili garancija Božije vernosti da će ispuniti svoje obećanje. I ovako Pavle kaže o istinskom obrezanju, pečatu zaveta: „Nakon što poverovaste, zapečaćeni ste onim Svetim Duhom obećanja, koji je zalog [jemstvo] našeg nasleđa do izbavljenja kupljenog poseda. Ef. 1:13,14. Ovde se navodi, (1) naše nasleđe; (2) da je kupljeno; (3) da ostaje da se izbavi; i (4) da imamo zalog Duha da nas uveri da ćemo sigurno posedovati to nasleđe. Ali od čega se treba izbaviti? Ako je naše nasleđe upravo ono što Pisma kažu da jeste, naime,

zemlja, onda se na to pitanje lako može odgovoriti. Treba da se izbavi od prokletstva koje je Sotona na njega doneo. Međutim, ako se tvrdi da je to nešto drugo, ili negde drugde, onda ne možemo da shvatimo kako se na to pitanje može odgovoriti. I ovo nas navodi da primetimo,—

6. Da zabluda o ovoj temi u velikoj meri proizilazi iz greške u gubljenju iz vida identiteta dela semena ženinog i semena Avramovog; iz previđanja harmonije i jedinstva božanskog plana za obnovljenje onoga što je izgubljeno pri padu. „Seme” iz Post. 3:15, je identično sa „semenom” iz Post. 12:7. Hristos je jedina osoba o kojoj se govori u oba obećanja. Avramovo seme je ono koje će satri glavu zmiji; i potomstvo ženino posedovaće zemlju. Ono što je rečeno u oba slučaja važi i za ostalo. Sada, zapisano je da se Sin Božiji pojavio da uništi dela đavolova. 1. Jn. 3:8. Da bi efikasno osujetio planove neprijatelja svake pravednosti, Hrist mora da preokrene svako stanje, i povrati svaki gubitak, koji je rezultat pojave greha u Edenu. Sotoninom obmanom Adamu je bila oduzeta nevinost, zbog čega je preneo svoje sklonosti na svoje potomstvo, i doveo ih pod uticaj grešnih okruženja. On je na svoju vlast doveo prokletstvo, tako da je ljupka zemlja koju je Bog proglasio veoma dobrom, pri čijem stvaranju su pevale jutarnje zvezde, i svi sinovi Božiji klicali od radosti (Jov 38:4–7), pozvana da izrodi trnje i čkalj i otrovni korov; a životinje koje su potčinjene čoveku postale su divlje i svirepe, a čak je i čovek neprijatelj svojih bližnjih. Sama zemlja stenje pod teretom pokvarenosti i prokletstva, a anđeli Nebeski plaču nad trijumfima neprijatelja, ma koliko oni bili

privremeni. Hoće li Sotonin trijumf biti zauvek? Ako je tako, onda je Hrist uzalud umro; onda su obećanja bila uzaludna.

Pogledajmo ukratko šta je izgubljeno, i šta je potrebno učiniti da se to povрати.

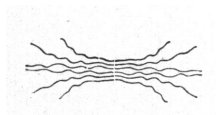
Adam je izgubio	Ostavio nas	Seme mora
1. Svoju nevinost.	1. Grešne.	1. Oduzeti naš Greh.
2. Svoju Vlast.	2. Beskućnike.	2. Povratiti Vlast.
3. Svoj Život.	3. Umiruće.	3. Dati nam Život.

Ako bi došlo do neuspeha u bilo kojoj od ovih tačaka, onda bi neuspeh bio potpun, jer bi i sa toliko Sotona ostao pobedonosan. Međutim, ko bi mogao da prihvati ideju da će Bog trpeti da njegova namera u stvaranju sveta bude zauvek poremećena od strane Sotone? Anđeo je rekao da bi Isus trebalo da spasi svoj narod od njihovih greha (Mt. 1:21); i ovo, na slavu svoje milosti sada ispunjava. I obećao je takođe da će svom narodu dati večni život (Jn. 10:28); i ovo obećanje svi verujemo da će biti ispunjeno. I još je rekao da će krotki naslediti zemlju. Mt. 5:5. Kada se sve ovo ispuni, tada će sva dela đavolova biti uništena. Sve što je Adam izgubio biće vraćeno ženinim semenom; sinovi Avramovi naslediće obećanje; nasleđe će biti izbavljeno—to jest, zemlja će biti nanovo stvorena; plan Božiji će stojati; njegova namera će se ispuniti; niti jedna reč Svevišnjega neće propasti.

7. Ovo je snažno potvrđeno sledećim impresivnim činjenicama. Svi priznaju da je Hrist poneo kletvu za čoveka na krstu; „jer je pisano, proklet da je svaki koji visi na drvetu.” Gal. 3:13. Međutim nije tako dobro razmotreno da je bilo posebnog

značaja u tome što su ga vojnici krunisali trnjem. Obukli su ga u purpurnu haljinu; i stavili mu trsku u ruku, što je značilo da je on kralj. Takođe su ga krunisali, ali trnjem—simbolom prokletstva na zemlji. Prokletstvo je bilo doneto lukavstvom Sotone. I dok su ga udarali trskom, i trnje mu zabijali u čelo, a krv tekla niz njegovo lice, ta krv izazvana trnjem, prokletstvo zemlje, bila je garancija zemljinog otkupljenja.

Bog je stvorio svet da bude naseljen; dao ga je deci čovečijoj; i njegova namera neće propasti, jer će ga deca čovečija naslediti i posedovati zauvek, i uživace u obilju mira, kada Bog sve učiniti novim. Otk. 21:1–5.

POGLAVLJE IV

KORACI VERE AVRAMOVE

„I poverova Avram Gospodu; i on mu to uračuna u pravednost.”
Post. 15:6.

Na prvi pogled bi se moglo pomisliti da je jedna od najjednostavnijih stvari koje se mogu zamisliti, da se veruje Gospodu; zaista, moglo bi se činiti na trenutak da je sasvim apsurdna tvrdnja, da može postojati narod koji ne bi verovao Bogu. Ipak, istina je da je čvrsto, nepokolebljivo verovanje u Božiju reč veoma retko u svetu. Otkako je Sotona uneo duh nepoverenja u srce majke naše rase i naveo je da dovede u pitanje pravednost Božiju u definisanju njenih dužnosti i privilegija, ljudska porodica je neprestano ispoljavala to isto nepoverenje, oduvek je razvijala taj isti duh pobune protiv reči i odredbi Božijih. I tako duboko je taj duh utkan u našu prirodu da, dok stojimo začuđeni pred činjenicom ove buntovnosti u rasi, mi sami živimo u toj atmosferi pobune, a naša srca su vođena i naši životi su oblikovani nepoverenjem.

Kada uzmemo u obzir apostolove reči, da je onaj ko ne veruje u svedočanstvo koje je Bog dao, učinio ga je lažovom (1. Jn. 5:10), izgleda pravedno da u svemu Bog zahteva veru

od svojih stvorenja. I izgleda čudno da isti oni koji dovode u pitanje ispravnost Božijeg zahtevanja vere u njegovu reč, smatraju teškom uvredom, vrednom svake osude, da ih bilo ko optuži da su lažovi. Kao da su njihova imena i njihov ugled vredniji poštovanja od imena i reči Svevišnjeg!

Ipak, pretpostavlja se da je Stvoritelj toliko visok, toliko uzvišen u svom veličanstvu i moći, da bismo mogli smatrati nedostojnim njega, ispod njegovog dostojanstva, da zahteva verovanje i potčinjenost slabih smrtnika. Međutim njegovo veličanstvo i moć, njegova uzvišena pozicija Zapovednika i Sudije svega, su razlozi zbog kojih je neophodno da njegova stvorenja imaju veru u njega i da mu služe. Što je Zapovednik uzvišeniji, što je njegova vladavina opsežnija, to se veća šteta nanosi miru i dobrobiti njegovih građana ako mu se ospori vlast. Kada ljudi odbijaju da služe Bogu, to je zato što žele ili da se uzdignu u pobuni, ili da prenesu svoju odanost na neki predmet koji je potpuno nedostojan njihovog poštovanja. Šta god da je motiv, njegova tendencija je ka anarhiji—uništavanju reda i prava ljudi. Sve što je Bogu potrebno za održavanje sopstvene časti i autoriteta jeste sigurnost pravde i dobrobit njegovih stvorenja.

Postojalo je vreme kada su svi ljudi na zemlji imali znanje o Bogu. Od stvaranja do potopa prošlo je hiljadu šest stotina pedeset i pet godina; od toga Adam je živio devetsto trideset godina, sve do sto dvadeset i šest godina pre Nojevog rođenja. Tokom tog vremena je živio Enoh—jedan od najpobožnijih ljudi koji su ikada živeli na zemlji, što pokazuje da je u tom dobu bilo iskrenih i vernih služitelja Bogu. Noje je živio tri

stotine pedeset godina posle potopa, a Sim, njegov sin, je živeo sve dok Avramu nije bilo oko sto pedeset godina; ili, do otprilike sedamdeset pet godina nakon što je Avram bio pozvan u hanansku zemlju. Ove stvari pokazuju koliko je lako znanje o Bogu, i o činjenici stvaranja, bilo sačuvano nekoliko hiljada godina. Osim što se ovo znanje prenosilo sa oca na sinove njegovih sinova, na mnoge naraštaje, Bog se neprestano otkrivao svojim slugama vizijama, snovima, posetama anđela, itd. Potop nije došao, i Gospod nije pobrkao jezik naroda, zbog njihovog neznanja. Oni nisu grešili iz neznanja. Ove nesreće su ih zadesile jer, kao što je Pavle rekao, „nisu voleli da zadrže Boga u svom znanju.” I „Kada su poznali Boga, ne proslaviše ga kao Boga, niti su bili zahvalni”. Rim. 1:28,21.

Dok se skoro ceo svet udaljavo od Boga, Avram je stajao kao svetli primer, sam primer vere, sa poštovanjem slušajući svaku reč koju mu je Bog govorio. U tom pogledu jedva da mu je bilo ravnog u bilo kom dobu.

Međutim, vera je mnogo više od pukog pristanka; više od lakog prihvatanja konstatacije činjenice. To je prihvatanje Božije reči kao što poslušno i odano dete prihvata reč oca punog ljubavi. To je srdačno pristajanje na reč Božiju, u svakom postupku i osećanju. Takva je bila vera Avramova. Bio je aktivan i efikasan u svom radu. „Vera je delovala sa njegovim delima, i delima se vera usavršila.” Jak. 2:22.

Iako je jasno otkrivena istina da krv Hristova čisti od svake nepravde, i da samo ona može očistiti od greha, takođe mora biti istinito da smo opravdani samo verom „za oproštenje grehova koji su u prošlosti”. Rim. 3:24–28. Na prošle grehe

naše buduće radnje ne mogu imati uticaja. Međutim, nije tako u formiranju Hrišćanskog karaktera; nije tako u odnosu na naše konačno spasenje. Vera u krv Hristovu uklanja greh i spasava od njegovog prokletstva; poslušnost moralnom načelu pravde sprečava greh. Kao što je Isus došao da spase svoj narod od njihovih greha (Mt. 1:21), došao je i da ukloni greh (Jev. 9:26), stoga je očigledno da su prevencija kao i lek uključeni u jevanđeoski plan spasenja. Štaviše, jasno se kaže da je „poslušnost bolja od žrtve”. 1. Sam. 15:22. I Isus je rekao da ga uzalud nazivaju Gospodom, i uzaludna je vera u njega, onih koji ne vrše volju njegovog Oca,—ako čine zlo, ili, bukvalno, bezakonje. Mt. 7:21–23. Večni život daće se onima koji strpljivo nastavljaju u činjenju dobrog. Rim. 2:7. Isti apostol koji je učio da se opravdavamo verom bez dela, u pogledu prošlih grehova, takođe nam je zapovedio da sa strahom i drhtanjem gradimo svoje spasenje. Fil. 2:12. Drugi apostol je rekao braći: „Vi ste očistili svoje duše poslušnošću istini kroz Duha.” 1. Pet. 1:22. To je ono što se misli pod posvećenjem kroz istinu. Jn. 17:17. I sve ovo u potpunosti opravdava Jakovljevi izraz—„Vera bez dela je mrtva.” Jak. 2:20. Pa ipak, bez vere nije moguće ugoditi Bogu (Jev. 11,6), jer sami od sebe ne možemo učiniti ništa. Jn. 15:5. Milost Božija kroz Hrista je neophodna da bismo mogli da radimo na božanskom prihvatanju; a ljubav prema Bogu je takođe neophodna da bi naše delo bila prihvatljiva hrišćanska služba kao „delo vere”. 1. Sol. 1:3; 2. Sol. 1:11. A prava hrišćanska vera je „vera koja kroz ljubav radi”. Gal. 5:6. I takva vera kao ova bila je vera Avramova. U pogledu njegove vere Pavle ovako govori:—

„I primio je znak obrezanja, pečat pravednosti kroz veru koju je imao dok je još bio neobrezan, da bude otac svima koji veruju, iako nisu obrezani, da bi se i njima uračunala pravednost; i otac obrezanja onima koji nisu samo od obrezanja, nego koji takođe hode stopama one vere našeg oca Avrama, koju je imao dok je još bio neobrezan.” Rim. 4:11,12.

Ovo je veoma važan tekst, pun važnih razmatranja.

1. Obrezanje je bilo znak ili pečat pravednosti. Koliko se ova izjava razlikuje od izjave mnoštva teologa koji tvrde da je bila data kao sredstvo pomoću kojeg bi se Jevreji držali kao odvojeni narod od neznabožaca. To nije moglo da označi liniju razdvajanja između dece Izraela i Ismailaca i Isavovih potomaka. A Pavle izjavljuje da nevernim i neposlušnim to uopšte nije bio znak. To je bila samo linija razdvajanja između pravednih i nepravednih. Avramu je to bio znak pravednosti koju je već posedovao kroz veru. „Svaka nepravda je greh” (1. Jn. 5:17), ili kršenje Božijeg zakona; „jer greh je prestup zakona.” 1. Jn. 3:4. Avram je imao pravednost od vere, ali vera radi kroz ljubav, a ljubav je ispunjenje zakona.

I to pokazuje zašto obrezanje nevernih Jevreja nije imalo nikakvu vrednost. Pošto je dato kao znak pravednosti, znak nije označavao ništa, ako je pravednost nedostajala. Jovan kaže da je pravednost poslušnost, ili suprotnost grehu, i stoga Pavle ovako svedoči:—

„Jer obrezanje zaista koristi ako se držiš zakona; ali ako si prestupnik zakona, obrezanje tvoje postaje neobrezanje.” Rim. 2:25.

To jest, ako držite zakon, ili održavate pravednost čiji je to znak bio, onda je to korisno—ima pravo značenje. Ali ako činite zlo, a nemate pravednosti koja se zahteva po zakonu,

onda vaš znak neće biti znak; ne označava ništa, jer nedostaje sve ono na šta bi trebalo da ukazuje.

2. On je postao otac svih onih koji veruju, bilo obrezanih ili neobrezanih, koji hode stopama vere Avramove. Ova izjava zahteva pažljivo razmatranje.

Obrezanje je bilo dato kao znak pravедnosti. Ova pravédnost je bila kroz veru. Međutim u tome, ništa ne pomaže osim „vere koja radi kroz ljubav”, i „ovo je ljubav Božija da držimo njegove zapovesti; a „ljubav je ispunjenje zakona”. Iz svega ovoga dolazimo do neizbežnog zaključka da su se koraci Avramove vere sastojali u poslušnosti Božijem zakonu; a to su koraci koje mi moramo da sledimo da bismo zaista bili njegova deca. I nije nam ostavljeno samo da izvlačimo zaključke, jer o ovom pitanju imamo najdirektnije svedočanstvo. U vezi sa obećanjima, Gospod je rekao Isaku:—

„Ostani u ovoj zemlji, i ja ću biti s tobom, i blagosloviću te; jer tebi i tvom potomstvu daću sve ove zemlje, i izvršiću zakletvu kojom sam se zakleo Avramu tvome ocu; ... jer je Avram poslušao moj glas i držao moje naloge, moje zapovesti, moje odredbe i moje zakone.” Postanje 26:35.

Pokazali smo da su Božije namere prema čoveku, i providentne i milostive, bile otkrivene od početka, a te namere on nikada nije promenio. Kada je čovek sagrašio i pao, tada i tamo Stvoritelj je obznanio plan spasenja koji je objavljivan od tog dana do danas; nikada nije bio stavljen na stranu—niti je ikada bio osmišljen neki drugi. Obećanja data Adamu su bila u potpunosti objašnjena Avramu, pošto je njihovo ispunjenje trebalo da dođe kroz njegovo seme, a ona su temelj

i suština jevanđelja za sve vekove. I podjednako je razumno, podjednako istinito, podjednako jasno pokazano u Pismima, da je i zakon Božiji, veliko moralno načelo pravde, takođe bio otkriven u početku, i da se ponavlja iz veka u vek, i da je kroz sve dispencije isti. Bilo bi zaista čudno da nije tako. Čoveku je moralna priroda bila dodeljena pri njegovom stvaranju, i svi njegovi moralni odnosi su neophodnost njegove prirode. Od njegovog stvaranja nisu ni uvećani ni umanjeni. A moralni zakon je neophodan za razvoj karaktera u skladu sa čovekovom prirodom i odnosima. Gde nema zakona, kažu pisma, nema prestupa; a isto tako je tačno da tamo gde nema zakona nema ni poslušnosti. Stoga bez zakona ne može biti razvijen karakter, bilo dobar ili loš. Da Bog nije dao čoveku nikakav zakon, mogao bi ga isto tako učiniti nerazumnim stvaranjem, jer ne bi mogao da formira karakter ništa bolji od životinja.

Noje je bio pravedan pred Bogom, dok je zloća ljudi bila velika, a misli njihovih srca bile su samo zlo. Post. 6:5; 7:1. Lot je takođe bio pravedan, dok su ljudi u Sodomi bili zli i veoma grešni. Post. 13:13. Naravno, Noje i Lot su činili pravednost, dok su ljudi oko njih prestupali Božiji zakon; jer su oni bili grešnici, a greh je prestup zakona, i „greh se ne uračunava tamo gde nema zakona”. Rim. 5:13. Ipak njihovi gresi su uračunati njima. Petar kaže da je pravedna duša Lotova bila uznemirena „nezakonitim delima” ljudi iz Sodome. 2. Pt. 2:6–8. Avram je držao zakon Božiji, čak i sve njegove zapovesti. Nakon što je govorio o tome da će svi narodi biti blagosloveni u njemu, Pavle dodaje:—

„Hrist nas je izbavio od prokletstva zakona, postavši prokletstvo za nas; jer je pisano, Proklet je svaki koji visi na drvetu: da bi blagoslov Avramov mogao doći na neznabošce kroz Isusa Hrista.” Gal. 3:13,14.

U ovim pismima primećujemo sledeće tačke: 1. Hrist nas ne oslobađa od zakona, već od njegovog prokletstva; a prokletstvo pada samo na prestupnika. Dakle, svi koji imaju interesovanje za Hristovo izbavljenje, podložni su zakonu Božijem, i prestupnici su zakona. Hrist je došao da pozove grešnike na pokajanje. 2. Ovo izbavljenje je radi toga da bi neznabošci, ili svi narodi, mogli dobiti Avramov blagoslov. I ovo opet dokazuje da prokletstvo zakona leži na neznabošcima. Neki tvrde da su samo Jevreji podložni zakonu, što je krajnje apsurdno. Svi ljudi su grešnici; svi su zastranili; kad zakon progovori, da se zapuše svaka usta, i sav svet sada stoji kriv pred Bogom. Rim. 3:9–19.

I saznajemo dalje u pismu citirano, da oni koji su pod prokletstvom zakona, to jest, koji su prestupnici zakona, ne mogu primiti Avramov blagoslov. On je primio blagoslov isključivo verom, i niko ne može dobiti taj isti blagoslov osim verom. Samo Hrist može svakoga izbaviti od prokletstva, i stoga samo vera u Hrista može da nas učini decom Avramovom i naslednicima njegovog blagoslova.

Isti zakon koji je držao Avram, kasnije je bio objavljen Izraelu na Sinaju. Zavet sa Avramom je obuhvatao ove dve glavne tačke, naime: 1. Obećanje zemlje njemu i njegovom semenu. 2. Obećanje je bilo dato njemu jer je držao zapovesti Božije. Drugim rečima, obećanja su bila uslovna, a uslov je bio Božiji zakon. Ovo takođe nalazimo navedeno u svetom zapisu, kao što sledi:—

„Uvek se sećajte njegovog zaveta; reči koju je zapovedio hiljadama naraštaja; čak i zaveta koji je sklopio sa Avramom, i zakletve njegove Isaku; i potvrdio je to isto Jakovu za zakon, i Izraelu za večni zavet, govoreći, tebi ću dati zemlju hanansku, deo nasledstva tvog.” 1 Dn. 16:15–18.

U ovim stihovima su ukratko predstavljeni temelji Avramovskog zaveta. Prvo, uslov; zakon koji je zapovedio hiljadama naraštaja. Da je ovim bilo namereno da se obeleži jedan određeni period, već je mali deo toga istekao; međutim, verovatno je neodređen, koji izražava samo ogroman ili neograničen period. Drugo, obećanje zemlje, deo njihovog nasledstva. Zakon, zapovedena reč, suštinski se razlikuje od obećanja zemlje. Jedno je zasnovano na drugom.

U celoj Bibliji postoji samo jedan „zapovedeni zavet”, koji Gospod naziva *svojim zavetom*, definisan na sledeći način:—

„I Gospod vam se obratio iz ognja; čuli ste glas reči, ali ne videste nikakav lik, samo ste glas čuli. I on vam je objavio svoj zavet, koji vam je zapovedio da izvršavate, deset zapovesti, i napisao ih je na dve kamene ploče.” Pnz. 4:12,13.

Međutim, ovde se javlja prigovor, na kojem se skoro stalno insistira, da je ovaj zakon bio dat Jevrejima, i da se stoga ne moramo brinuti za njega. Međutim, već smo videli da je reč zapovedena Avramu i Isaku bila potvrđena Izraelu za zakon, za večni zavet. A Pisma nam daju potpune i, naravno ispravne, poglede o odnosima onih stvari koje su bile predane Jevrejima.

Ovaj zakon je zaista bio dat Jevrejima, kao i usinovljenje, i slava, i zaveti, novi kao i stari (Jer. 31:31–34), i služba Božija, i obećanja. Rim. 9:4. Jer, istina je, „spasenje je od Jevreja.”

Jn. 4:22. Ovo je bila prednost koja je data Izraelu, „da su im predane reči Božije.” Rim. 3:2. I apostol dalje pokazuje da njihova nevernost i neverstvo nisu mogli da ponište ili učine bez efekta ono što im je bilo predano, jer kako će inače Bog suditi svetu? Jer on pokazuje da kada zakon govori, sva usta su začepljena, i sav svet stoji osuđen pred Bogom. Rim. 3:3–19. Bog je ranije dao „žive reči” (videti Dap. 7:38) preko kojih će svako delo izvesti na sud, i svaku tajnu stvar, bilo da je dobra ili zla. Prop. 12:13,14. Nemojmo zanemariti te svete reči zato što su bile predane Izraelu, jer je sam Hrist bio iz Izraela po telu. Rim. 9:5; 1:3; Dap. 2:30.

Međutim, stvari koje su bile date Jevrejima nisu bile samo zarad njih, niti su izvorno bile sa Jevrejima ili zarad Jevreja. Novi Zavet je bio dat Jevrejima, i mi ga moramo primiti preko njih; ipak dat je bio Avramu mnogo pre njihovog vremena. Gal. 3:17. Hrist je došao od Jevreja; međutim on je od početka obećan očevima, Avramu i Adamu. Pavle kaže da je služba Božija bila data Jevrejima; ali je bila data i mnogim drugima pre njihovih dana. Zakon je bio dat Jevrejima; ipak svaka njegova stavka data je bila patrijarsima—da, celom svetu, pre nego što je bio dat Jevrejima. Kao što je ranije rečeno, moralna priroda čoveka je bila data pri njegovom stvaranju, a moralni zakon je samo dopuna, neophodna pratnja, njegove moralne prirode. Stoga je zakon bio usađen u prirodu čoveka, i otkriven poglavaru i predstavniku rase u početku. I tako Pavle kaže, da su narodi koji nisu imali pisani zakon dat, kao što je bio dat Izraelu, ipak mogli po prirodi činiti stvari sadržane u zakonu, jer su imali „delo zakona napisano u njihovim srcima”. Rim.

2:14,15. U ovom istom poglavlju apostol pokazuje da će se ljudskim tajnama suditi prema istom zakonu o kojem je govorio; zakon u kojem su Jevreji počivali i u poznavanju kojeg su znali volju Božiju. Rim. 2:17–23.

Naravno, mi pravimo razliku između moralnog i ceremonijalnog (obrednog) zakona. Negirati ovu razliku zato što Pisma ne koriste ove termine, nije argument; to više priliči prirodi sitničarenja. Reč proba se ne nalazi u Bibliji; hoćemo li stoga poreći postojanje te činjenice? Pojmovi moral, moralnost, moralna obaveza, moralni karakter i moralna bića ne postoje u Bibliji; ali ko bi iz ovoga tvrdio da ne koristimo ispravno ove pojmove?

Postoji velika razlika između moralnog i ceremonijalnog ili pozitivnog zakona. Moralni zakon je osnovni ili primarni; pozitivni zakon je sekundarni; nemajući snagu ni smisao bez primarnog. Uzmite zakon o prinošenju žrtava za greh: Kada je bila prinesena žrtva svešteniku, to je značilo da je greh bio učinjen. Da greh nikada nije ušao u svet, ne bi bile potrebne nikakve žrtve za greh. Žrtva je neophodna zbog oproštaja. Dakle, odnos se lako može pratiti do njegovog temelja. Žrtva je ukazivala da je bio počinjen greh; a postojanje greha je ukazivalo na prethodno postojanje zakona; jer greh je prestup zakona, a gde nema zakona nema ni prestupa—nema greha. Otuda je bio dat zakon o žrtvama za greh jer je bio prekršen drugi zakon, druge prirode. Da taj drugi zakon nikada nije bio prekršen, nikada ne bi bile prinošene žrtve za greh. Isti princip postoji i u današnje vreme, jer su te žrtve bili tipovi jevanđeoskih činjenica. Da greh nikada nije ušao u svet, ne

bi bilo jevanđelja; jevanđelje ima već postojeći zakon za svoju osnovu. Uklonite zakon, i jevanđelje bi postalo ništavnost. To bi bila žrtva za pomilovanje bez osude. Stoga je lako uočiti da je antinomizam podjednako apsurdan koliko i ne biblijski.

Pogledajte Petrovu propoved na Pedesetnicu posle vaskrsenja Isusovog. Njegova poruka onima koji su bili osvedočeni za greh bila je sledeća: „Pokajte se, i neka se svaki od vas krsti u ime Isusa Hrista za oproštenje greha.” Dap. 2:38.

Pokajte se za greh, i krstite se za njegovo oproštenje. Greh postoji od pre krštenja—pre pokajanja; a zakon pre greha. Ignorirati zakon znači imati krštenje bez ikakvog temelja—bez ikakvog značaja. Ako nema razlike između zakona u njihovoj prirodi, onda bi bilo razumno i ispravno zapovediti ovako: Poštuj oca svoga i majku svoju, radi oproštenja grehova; Ne kradi, radi oproštenja grehova; Sećaj se dana Šabatnjeg da ga držiš svetim, radi oproštenja grehova. Zašto nije ispravno tako ih čitati, kao što je zapovediti da se krstimo za oproštenje grehova? Očigledno zato što su ti zakoni druge prirode; oni su moralni zakoni, i bili su zahtevani jer je njihov prestup greh. Međutim, krštenje nije moralna dužnost i stoga se može uključiti u sistem oproštenja. Da je krštenje bila primarna obaveza, ono bi se zahtevalo samo po sebi, kao i deset zapovesti, i onda nikako ne bi moglo imati nikakvog mesta u jevanđeoskom planu.

Ceremonijalni zakoni su učinjeni neophodnim usled delovanja čoveka; moralni zakon ima svoje poreklo u volji Božijoj, bez obzira na ljudska dela. Takve je prirode svaka od deset zapovesti. I svaka zapovest bila je poznata pre Mojsijevih dana.

Kada je Gospod rekao Kainu da greh leži pred vratima, to je bio dokaz da je poznavao zakon; a ovaj zakon je svakako uključivao šestu zapovest, koju je Kain prekršio, jer je bio osuđen kao ubica. Taj zločin mu se ne bi mogao pripisati da nije postojao zakon o toj stvari. Post. 4:7, 10–12; Rim. 5:13. A kada je Gospod uputio Jakova da ide u Vetilj, on je rekao svome domu: „Odbacite tuđe bogove koji su među vama, i budite čisti, ... i napraviću tamo oltar Bogu.” Post. 35:2,3. Ovdje se vidi da su oni bili nečisti u očima Božijim, da nisu bili podobni da priđu njegovom oltaru dok su među njima bili tuđi bogovi. Jakov je njihove idole zakopao u zemlju. I prokletstvo je stiglo na Hama zbog kršenja pete zapovesti; Post. 9:21–25; ali da zakon nije bio poznat on ne bi mogao biti kriv.

U knjizi Postanja nalaze se brojni dokazi da su ljudi znali da je preljuba grešna. Kada je Avimeleh hteo da uzme Avramovu ženu, ne znajući da mu je ona žena, Gospod mu je zapovedio da je vrati; a car reče Avramu, „Ti si na mene i na moje kraljevstvo doveo veliki greh. Post. 20:4–9. A kada je Josif odbio da udovolji nemoralnom zahtevu svoje gospodarice, upitao je, „Kako onda mogu učiniti ovo veliko zlo, i zgrešiti Bogu?” Post. 39:7–9. Ovo su samo neki od dokaza o ovom propisu.

Kada je Josifov glasnik optužio njegovu braću da su ukrali njegovu čašu, oni su ponudili dokaze u korist svog poštenja prema njemu i upitali: „Kako bismo onda ukrali srebro ili zlato iz kuće tvoga gospodara?” Post. 44: 4–9. Videti takođe poglavlje 31:19,30,32,39. Prekršaj desete zapovesti mora prethoditi kršenju osme, i podjednako je grešno žudeti kao i krasti.

Ništa pozitivno se ne nalazi u knjizi Postanja u vezi sa devetom zapovješću. Zabeleženo je da je bila opako prekršena, jer je Josifova gospodarica zlonamerno lažno svedočila protiv njega. Isto tako, u knjizi Postanja nijedna reč se ne kaže o grešnosti uzaludnog uzimanja Božijeg imena. Ipak nalazimo direktno svedočanstvo u Lev. 18. Gospod je rekao Izraelu: „Ne činite dela koja se čine u zemlji hananskoj, u koju vas ja dovodim.” Zatim je nabrojao listu odvratnih praksi među kojima je sledeća: „Niti skrnavigate ime Boga svoga;” i posle je dodao: „Jer u svemu ovome su oskrvrnjeni narodi koje sam proterao pred vama; i zemlja je oskrvrnjena; zato ja pohodim njenu zloću na njoj.” Lev. 18:3, 21–25. Vulgarnost je bila grešna među narodima Hanana; i zbog toga i drugih njihovih grehova, Gospod ih je pohodio sudom. A za njih je važno isto kao i za druge, da se „greh ne uračunava kada nema zakona”. Jer Bog ne poštuje ličnosti. Ovo je još jedan dokaz onoga što Pavle poučava u Rim. 3, da su Jevreji i neznabošci svi bili podložni istom zakonu.

Dokaz u vezi sa Šabatnom ustanovom je veoma siguran i jasan. Šabat je bio poznat ne samo pre nego što je zakon dat na gori Sinaj, već se jasno svetkovao daleko pre tog vremena. Izl. 16:22,23. Saznajemo da je šestog dana sakupljena dvostruka količina mane i da je toga dana Mojsije rekao: „Sutra je odmor, svet Šabat Gospodu.” Sutradan je bio sedmi dan u sedmici, a iz Mojsijevog govora se čini da je već postojao Šabat, pre njegovog dolaska, pa prema tome po prethodnom ustanovljenju. Kada je Gospod izrazio nameru da im da manu, objavio je kao cilj pred sobom: „ Da ih proverim

hoće li hoditi po mom zakonu ili ne.” Stih 4. Kada su neki od naroda tražili manu sedmog dana, Gospod je rekao: „Dokle odbijate da držite zapovesti moje i zakone moje?” Stih 28. Iz svega ovoga je vrlo jasno da je Gospod imao zakon za svetkovanje Šabata pre nego što je on bio dat na gori Sinaj. To se zvalo odmor svetog Šabata Gospodu. Kako je postao odmor svetog Šabata, govori nam zapovest koju je izgovorio sam Jehova: „Za šest dana stvorio je Gospod nebo i zemlju, more i sve što je u njima, a sedmoga dana je odmorio; Gospod je blagoslovio Šabatni dan i posvetio ga.” Izl. 20:11. Ovo se dogodilo prilikom stvaranja,—pre pada čoveka. Za razliku od ceremonijalnih zakona za žrtve za greh, on je ustanovljen pre nego što je greh postojao. Šabat je komemorativna ustanova; ali radi sećanja na delo Božije—ne na čovekovo. On je nastao u umu i volji samog Boga, i nije bio učinjen neophodnim činom pobune kao što je čak i jevanđelje. To je bila izvorna ustanova, kao i brak, i kao takva bi postojala i nastavila se da čovek nikada nije pao. S kojom ispravnošću, onda, ljudi to mogu nazvati jevrejskom ustanovom? Mnogi ga tako nazivaju, ali u direktnoj suprotnosti sa Biblijom, koja jasno kaže: „Sedmi dan je Šabat Gospoda Boga tvoga.” Izl. 20:10. Ovo su reči samog Jehove, a ko se usuđuje da ospori njegovu tvrdnju? Takođe je rekao za Šabat da je to „svetost” Gospodu. Izl. 31:15. Ustima proroka ga je nazvao, „Moj sveti dan.” Is. 58:13. Posvećen je od bio početka, kao što zapovest kaže i istorijski zapis dokazuje: „I blagoslovio je Bog sedmi dan i posvetio ga; jer se u njemu odmorio od svih dela svojih koje je Bog stvorio i načinio.” Post. 2:3.

Tako smo identifikovali sveti Božiji zavet, njegovu reč koju je zapovedio hiljadama pokolenja; koji je bio dat Avramu i Isaku, i potvrđen Izraelu za večni zavet. Kršenje ovog zakona donelo je prokletstvo na ceo svet, i na Jevreje i na neznabošce, od kog prokletstva moramo biti izbavljeni krvlju Hristovom da bismo nasledili blagoslov Avramov. Gal. 3:13,14. I pošto smo na taj način oslobođeni njegove osude, moramo „ići i ne grešiti više”, i hodati stopama te vere koju je imao naš otac Avram, da bismo mogli činiti njegova dela i biti njegova deca u istini. Jn. 8:33–39. Isus, seme Avramovo, kaže: „Neće svaki koji mi kaže: Gospode, Gospode, ući u Carstvo nebesko, nego onaj koji vrši volju Oca moga koji je na nebesima.” Mt. 7:21. Volja Zakonodavca nalazi se u njegovom zakonu, kao što Pavle pokazuje u Rim. 2:17–23. Bez poslušnosti zakonu Božijem, naša vera je mrtva, a naše ispovedanje ljubavi prema Bogu je isprazno, „Jer ovo je ljubav Božija, da držimo zapovesti njegove.” 1. Jn. 5:3.

POGLAVLJE V

ZAVET SA IZRAELOM

Seme ženino, koje je trebalo da zmiji satire glavu, mora biti neki pojedinac da bi bio prepoznat kao neko iz Adamove rase; ali kako treba da bude prepoznat? Kako bi se mogao razlikovati od drugih iste rase? Ljudska deca ubrzo su se raširila po licu zemlje, i moraju se uspostaviti neki načini pomoću kojih bi Obećani trebalo da bude prepoznat, jer je bilo neophodno da ga vera primi, a njegov identitet mora biti toliko potpun da varalica ne bi mogao biti primljen umesto njega.

Od svih porodica na zemlji, porodica Teraha, iz Mesopotamije, bila je izabrana kao ona iz koje je trebalo da dođe obećani Otkupitelj. A od Terahovih sinova izabran je bio Avram. Povedničko seme ženino trebalo je da bude i njegovo seme. A od Avramovih sinova izabran je bio Isak. A od Isakovih sinova izabran je bio Jakov. A od dvanaest Jakovljevih sinova, Juda je bio izabran.

Pošto su Ismaelci i Isavovi sinovi bili obrezani, kao i Izraelci, i nazvali su se imenom Avramovim, bilo je neophodno da se uvedu posebna sredstva kako bi se Izraelci odvojili od svih ostalih. Jakov je bio prisiljen da ode u Egipat; i kada se

bezakonje Amoreja napunilo (videti Post. 15:13–16), njegova deca, umnožena u veliki narod, vraćena su bila u hanansku zemlju. Bilo im je zabranjeno da sklapaju bilo kakav savez sa narodima te zemlje, ili da stupaju u brak sa njima; tako da se od njih zahtevalo da se drže odvojeno od svih ljudi. Na putu za Hanan Gospod je sklopio sa njima zavet; to nije bio zavet sklopljen sa njihovim očevima (Pnz. 5:3); iako je obuhvatao istu svrhu—jednu veliku svrhu—i zahtevao istu svetost. Međutim, razlikovao se od zaveta sklopljenog sa Avramom, budući da je bio zasnovan isključivo na poslušnosti. Taj zavet se nalazi u Izl. 19:5–8. Sa Sinajske gore Gospod je poslao poruku narodu rukom Mojsijevom, sledećim rečima:—

„Ako zaista budete poslušni mom glasu, i ako budete držali moj zavet, tada ćete mi biti posebno blago od svih ljudi; jer je sva zemlja moja; i bićete mi kraljevstvo sveštenika, i sveti narod.” Mojsije je izneo ove reči pred narod, a oni su jednodušno odgovorili: „Sve što je Gospod rekao mi ćemo učiniti.”

Mojsije je izneo ove reči pred narod, a oni su jednoglasno odgovorili: "Sve što je Gospod rekao, vršićemo."

Uslov je bio nešto što je on nazvao *svojim zavetom*. To je bilo povezano sa poslušnošću njegovom glasu. Međutim, još uvek nisu čuli njegov glas; do sada im je govorio samo preko Mojsija. A tri dana posle toga, govorio im je svojim glasom, pred čitavim narodom. Mojsije je, kasnije govoreći o ovome, Pnz. 4:12, rekao:—

„I Gospod vam se obratio iz ognja; čuli ste glas reči, ali ne videste lik, samo ste glas čuli. I on vam je objavio svoj zavet, koji vam je zapovedio da izvršavate, deset zapovedi, i napisao ih je na dve kamene ploče.”

Zavet koji je bio načinjen, počivao je na zajedničkim obećanjima; deset zapovesti su bili uslov koji su bili obećali da će ispuniti. Sa strane ljudi trebalo je da postoji bezuslovna poslušnost. Sa druge strane, Bog je sa svoje strane, trebalo da dodleli blagoslove u skladu sa njihovom poslušnošću. Blagoslovi koji su trebali da budu dodeljeni, kao najuzvišeniji mogući, mogli su se naučiti upoređivanjem Pisma.

1. Oni bi trebalo da budu posebno blago Gospodu. Hrist je sebe dao za nas, da bi očistio sebi poseban narod. Tit. 2:14; vidi takođe, 1. Pt. 2:9.

2. Oni bi trebalo da budu carsko sveštenstvo. „I vi se ugrađujete u duhovni dom, sveto sveštenstvo.” „Ali vi ste izabrani naraštaj, kraljevsko sveštenstvo.” Ekvivalentno kraljevstvu sveštenika. 1. Pt. 2:5,9.

3. Oni bi trebalo da budu sveti narod. „Vi ste izabrani naraštaj, kraljevsko sveštenstvo, sveti narod, naročiti ljudi.” 1. Pt. 2:9.

Nema uzvišenijih blagoslova sadržanih u svim Božijim obećanjima nego što su sadržani u ovim pismima; i stvari koje su bile stavljene pred Izrael, koje su trebali da steknu da su se pridržavali prvog zaveta, savršeno se poklapaju sa najodabranijim blagoslovima u Hristovom jevanđelju. Svi ovi bi bili njihovi *pod uslovom* da su ispunili ono što su obećali.

Međutim, da li su održali obećanje? Da li su držali njegov zavet, i savršeno bili poslušni njegovom glasu? Nisu. Ubrzo nakon što je ovaj svečani dogovor bio potvrđen, napravili su liveno tele i prinosili mu žrtve na način na koji služe Egipćani. Nijedan od njih nije ispunio savršenu pravednost naznačenu

u tom uslovu. Oni su bili dobro opisani u onim pismima pred kojima svet stoji osuđen: „Svi su skrenuli s puta; ... nema nikoga da čini dobro, ni jednog.” Rim. 3:12, 19; Ps. 14:3.

Zatim se postavlja drugo pitanje: ako je taj zavet bio zasnovan samo na poslušnosti, a vera nije bila ugrađena u njega kao sredstvo pomilovanja, onda on ne bi mogao da obezbedi spasenje bilo kome ko ga je prekršio; jer je nemoguće da zakon spase sopstvenog prekršioca. To je potpuno tačno; priznaje se bez sumnje, jer u tom zavetu ne nalazimo ništa osim poslušnosti. „Ako budete poslušni.” A narod je rekao, „Učinićemo.”

Da li, dakle, treba da zaključimo da su svi koji su živeli pod tim zavetom izgubljeni, jer su svi bili grešnici, a on nije sadržao moć oproštenja? Ni u kom slučaju. Razmatranje nekoliko tekstova Pisma razjasniće ovu stvar.

1. Naš Gospod Isus je podsetio svoje slušaoce da obrezanje nije bilo od Mojsija, nego od očeva. Jn. 7:22. To je bio znak, ne zaveta sklopljenog sa dvanaest Izraelovih plemena, već zaveta sklopljenog sa očevima. Oni su već bili zavetna deca Avramova,—pod zavetom vere i milosti. Stoga, kada ih je zakon osudio, zakon koji su tako svečano obećali da će vršiti, bili bi vraćeni ka njihovom jedinom utočištu, zavetu sa Avramom. U ovom zavetu, pravo Avramovo seme, Hrist Mesija, bio je imenovani posrednik. Na taj način je zakon služio da ih privede Hristu. Gal. 3:24. Kao što samo bolesnima treba lekar (Mt. 9:12), tako i grešnik mora biti osvedočen u svoju bolest pre nego što se obrati velikom Lekaru za isceljenje. I kako preko zakona dolazi spoznaja o grehu, a

preko zakona je greh učinjen kao izuzetno grešan (Rim. 3:20; 7:13), ništa osim zakona ne može bilo koga uveriti da mu je potreban Spasitelj, i dovesti ga Hristu radi spasenja. Koliko su, dakle, neefikasni da dovedu do istinskog obraćenja, svi predloženi sistemi jevanđeoskog poučavanja koji ignorišu Božiji zakon.

2. Da je ovo gledište tačno, dokazuje Pavle u Gal. 3:16, 17, gde izjavljuje da „zavet, koji je ranije bio potvrđen od Boga u Hristu, zakon ne može poništiti, koji je nastao posle četiri stotine trideset godina, da obećanje učini bez efekta”. Uporedite sa Rim. 5:20 Bilo je mnogo pravednih, vernih, za koje je Pavle rekao da nema vremena da ih spominje, koji su kroz veru činili pravednost, iz slabosti su bili ojačani, ne prihvatajući izbavljenje kada su bili mučeni, da bi mogli zadobiti bolje vaskrsenje. Njihova vera je u svakom pogledu bila istinski jevanđeoska; i dobivši dobar izveštaj kroz veru, ne primiše obećanje, nego ga videvši izdaleka, priznaše, kao i Avram, i Isak i Jakov, da su oni samo došljaci i stranci na zemlji. Međutim, niko nije bio spasen na osnovu zaveta sklopljenog na Horivu; njihova vera bila je vera Avramova, čija su deca bili.

Predmet ovog zaveta je dalje prikazan u sistemu tipova ili obreda koji su im dati. Odmah nakon što je zavet bio ratifikovan sa decom Izraela (Izl 24:1–8), Bog je pozvao Mojsija na Goru, gde mu je objavio sistem poznat kao obredni (ceremonijalni) zakon. Najpre je Gospod zapovedio Mojsiju da uzme od naroda prinos raznih vrednih predmeta, i da od toga napravi svetilište da bi mogao da prebiva među njima. Definicija ove

reči koju je dao Kruden je sledeća: „Sveto ili posvećeno mesto, ili prebivalište Svevišnjeg.” To je tačno prema etimologiji reči, i prema onome što je Gospod rekao: „Neka mi naprave svetilište, da prebivam među njima.” Izl. 25:8.

Svetilište koje su napravila deca Izraelova, pod Mojsijevim uputstvima, bila je privremena ili pokretna građevina, koja se sastojala od dve prostorije, od kojih se prva zvala svetinja, druga svetinja nad svetinjama. U prvoj su se nalazili zlatni svećnjak sa sedam svetiljki, sto sa hlebovima i zlatni oltar za kađenje. U drugoj ili svetinji nad svetinjama, nalazio se kovčeg sa dve kamene ploče na kojima je sam Bog napisao svoj zavet, ili zakon od deset zapovesti. I ovo je bilo jedino što se trajno čuvalo u svetinji nad svetinjama. Videti 1. Car. 8:9. Redosled za pravljenje kovčega, uključujući njegov opis i upotrebu, ili svrhu, nalazi se u Izl. 25:10–22, kao što sledi:—

„I načiniće kovčeg od akacijinog drveta; dva i po lakta biće mu dužina, i lakat i po širina, i lakat i po visina. I obloži ga čistim zlatom, iznutra i spolja, obloži ga, i načini na njemu krunu od zlata unaokolo. ... I stavi u kovčeg svedočanstvo koje ću ti dati.

„I načini presto milosti od čistog zlata; dva i po lakta neka mu bude dužina, a lakat i po širina. I načini dva heruvima od zlata, od kovanog gvožđa, napravi ih, na dva kraja prestola milosti. I načini jednog heruvima na jednom kraju, a drugog heruvima na drugom kraju; načinite heruvime na oba kraja prestola milosti. I heruvimi neka pružaju svoja krila uvis, pokrivajući krilima svojim presto milosti, i lica njihova gledaće jedno prema drugom, prema prestolu milosti će biti lica heruvimima.

„I stavi presto milosti gore na kovčeg; i u kovčeg stavi svedočanstvo koje ću ti dati. I tamo ću se susretati s tobom, i razgovaraću s tobom odozgo sa prestola milosti, između dva heruvima koji su na kovčegu svedočanstva, o svemu što ću ti zapovedati sinovima Izraelovim.”

Međutim, to nije bilo jedino mesto u svetilištu za koje je Gospod rekao da treba da se pojavi njegova slava; čitamo ovako:—

„Ovo će biti neprekidna žrtva paljenica kroz vaše naraštaje na vratima šatora od sastanka pred Gospodom; gde ću se sastajati sa vama, da vam tamo govorim. I tamo ću se sastajati sa sinovima Izraelovim, i šator od sastanka će biti posvećen mojom slavom.” Izl. 29:42,43.

Trebalo je stalno da se prinosi žrtva paljenica na vratima šatora od sastanka, ili svetinje, i sveštenici su svakodnevno odlazili u svetinju da urede svetiljke i pale tamjan. Izl 30:1–8. Međutim, kako kaže Pavle (Jev. 9,7), „u drugu je ulazio sam prvosveštenik, jednom svake godine.”

Redosled službe u svetinji nad svetinjama dat je u Lev. 16. Stih 29 kaže da se ova služba trebala održavati desetog dana sedmog meseca, a prema prirodi službe taj dan je nazvan danom pomirenja. Vidi Lev. 23:27,28. Levitska 16:11–14 opisuje način na koji je prvosveštenik trebalo da izvrši pomirenje za sebe krvlju junca. Stihovi 15, 16 opisuju izvršenje opšteg pomirenja, na sledeći način:—

„Onda neka zakolje jarca žrtve za greh, to je za narod, i unese njegovu krv unutar zavese, i učini sa tom krvlju kao što je učinio sa krvlju junca i poškropi je po prestolu milosti, i pred prestolom milosti; i on će izvršiti pomirenje za sveto mesto.”

Ovo se odnosi na ono sveto mesto gde je bio kovčeg; videti stih 2; i pre nego što pročitamo dalje, zapitajmo se, zašto je trebalo da se izvrši pomirenje za sveto mesto? Sigurno sveto mesto nije učinilo prestup. Nije bilo sposobno za delovanje, bilo ispravno ili pogrešno. Preostali deo 16. i 19. stiha nam daju punu informaciju o tome:—

„I izvršiće pomirenje za sveto mesto, zbog nečistoće sinova Izraelovih i zbog njihovih prestupa u svim gresima njihovim; i tako će učiniti za šator od sastanka, koji ostaje među njima u usred njihove nečistoće.” „I neka ga poškropi krvlju svojim prstima sedam puta, i očisti ga, i posveti ga, od nečistoće sinova Izraelovih.”

Tako vidimo da je smisao pomirenja za svetinju, ili sveto mesto, ovo: svetinja je bila oskvrnjena gresima ljudi, i pošto je to bilo mesto gde je prebivala slava Božija i gde se sastajao sa sveštenicima pri suđenju za kršenja njegovog zakona, trebalo je da se očisti od njihovih greha, da njihova nečistoća ne ostane pred Bogom,—pred prestolom suda. Tokom cele godine trebalo je obavljati posao pomirenja u službi u svetom mestu, međutim deseti dan sedmog meseca bio je dan suda, kada su svi prestupi njegovog naroda trebalo da budu uklonjeni pred Sudijom. Bila je to najsvečanija od svih prilika u verskim obredima naroda. Prvosveštenik je trebalo da stupi na ovu službu tek nakon posebne pripreme. Da je otišao u svetinju nad svetinjama bez ove pripreme, ili da je ušao bilo kog drugog dana osim desetog dana sedmog meseca, umro bi. Lev. 16:1–4. I narod je dobro razumeo važnost uspeha prvosveštentičkog dela toga dana. Da nije striktno poštovao izdato naređenje, umro bi. Da je tamo umro, svetište bi bilo dvostruko oskvrnjeno; i pošto je smrt sledila za bilo koga osim za prvosveštenika kada uđe tamo, ne bi mogli smisliti sredstva za njegovo uklanjanje. U slučaju bilo kakvog neuspeha sa njegove strane, pomirenje ne bi moglo biti izvršeno, a njihovi gresi bi ostali pred sudskim prestolom. Sve što je bilo u vezi sa službom toga dana bilo je sračunato da duboko utisne u njihov um sledeće Gospodnje reči:—

„Takođe desetog dana sedmog meseca biće dan očišćenja; to će vam biti sveti saziv; i mučite svoje duše i prinosite žrtvu ognjenu Gospodu. I ne radite nikakav posao u taj isti dan; jer je to dan pomirenja, da izvršim očišćenje za vas pred Gospodom Bogom vašim. Jer svaka duša koja se ne bude mučila toga dana, biće istrebljena iz svog naroda. ... To će vam biti šabat odmora, i mučite svoje duše; devetog dana u mesecu uveče, od večeri do večeri, slavite svoj šabat.” Lev. 23:27–32.

Sve što smo ovde opisali, i svetište i njegovu službu, predstavljalo je tip. To je sve bila slika Hristovog dela; a poučavanje načinu njegovog svešteničkog rada bio je jedan veliki cilj zaveta sa Izraelom. Knjiga Jevrejima predstavlja uglavnom argument o sveštenstvu, i tipu i antitipu. Nakon što je naveo velike razlike između Hristovog i Aronovog sveštenstva, pisac kaže:—

„A glavno u ovome što smo govorili jeste ovo: Imamo takvog prvosveštenika [kakvog je on opisao], koji je seo zdesna prestolu Veličanstva u nebesima kao bogoslužitelj svetinje i istinskoga Šatora što ga je podigao Gospod, a ne čovek.” Jev. 8:1,2.

A o svetištu na zemlji, i svešteničkoj službi u njemu kaže:—

„Koji služe uzoru i senci nebeskih stvari, kao što je Mojsije bio opomenut od Boga kada se spremao da napravi šator, jer, vidi, kaže on, da sve načiniš po uzoru koji ti je pokazan na gori.” Stih 5.

I opet, govoreći posebno o delu Hristovom kao našem prvosvešteniku, kaže:—

„Bilo je, dakle, potrebno da se ovi obrasci stvari na nebesima očiste ovim; ali same nebeske stvari boljim žrtvama od ovih. Jer Hrist nije ušao u sveta mesta načinjena rukama, koje su slike istinitih; već u samo Nebo, sada da se pojavi u prisustvu Božijem za nas.” Jev. 9:23,24.

Stari zavet je prošao; završilo se Aronovo sveštenstvo. Kao što je prvi zavet bio ratifikovan ili posvećen krvlju (Izl. 24:6–8;

Jev. 9:18,19), i po principu da je zavet na snazi nakon što su ljudi mrtvi (stih 17), Hrist je prolio svoju krv kao žrtvu novog zaveta (videti Lk. 22:20), koja je zavet učinila punopravnim, i učinila sve žrtve starog saveza delotvornim i njihovu dalju upotrebu besmislenom.

Kada je Hrist došao svojim, a oni ga nisu primili, nego su ga prezreli i odbacili, i konačno predali na smrt, oni su u potpunosti pokazali svoju nesposobnost da budu čuvari svetog Božijeg zakona. Ne samo da su odbili da dopuste da njihova svetlosti zasija ljudima oko njih, već su i sami odbacili svetlost razapevši njenog Autora. Međutim, Bog je ipak bio milostiv prema Izraelovom plemenu radi otaca. Bili su neposlušni i buntovan narod (Rim. 10:21); ipak oni su bili Avramova deca, od kojih je Mesija morao da dođe, i zato se prvo njima morala propovedati reč spasenja preko vaskrslog Mesije. Dap. 3:26; 13:46. Delo jevanđelja je moralo početi u Jerusalmu. Prorok je napisao da će se novi savez sklopiti sa domom Izrailjevim i domom Judinim. Jer. 31:31. A drugi prorok je objavio da je sedamdeset sedmica, koje dosežu do pojavljivanja Mesije i potpune potvrde novog zaveta, bilo određeno tom narodu. Dan. 9:24–27.

Međutim, ovo stanje stvari trebalo je da se nastavi samo dok se zavet ne potvrdi i ponudi Izraelu. Bog je od samog početka uključio celo čovečanstvo u plan spasenja. Njegovo obećanje Avramu bilo je da će u njemu sve porodice na zemlji biti blagoslovene. Avramovim potomcima po lozi on je ukazao visoku čast da budu čuvari njegove istine—da budu ljudi koji treba da nose svetlost svetu, i oko kojih verni treba

da se okupljaju. U svakom dobu svi koji su želeli mogli su da stupe u zavetni odnos sa Bogom. Međutim, Jevreji su bili neverni prema dužnosti koja im je bila poverena. Oni ne samo da su zanemarili da prenose svetlost drugima, već su se i sami pobunili protiv Boga. Čak i nakon što su, putem teškog ropstva, odvraceni od idolopoklonstva, i striktno se izjasnili, oni su oduzeli ključ znanja, i sami nisu hteli da uđu u kraljevstvo, niti su drugima to dopuštali. Zbog takvog karaktera Bog ih je odstranio. Dugo ih je podnosio, ali nije mogao da dozvoli da uvek stanu na put njegovom planu da pošalje istinu celom svetu. U skladu sa obećanjem, došao im je Mesija, i jevanđelje je prvo bilo propovedano njima, da bi imali još jednu priliku da ispune svoju misiju. Oni su ipak zanemarili Hrista i jevanđelje, i tako je kraljevstvo bilo dato narodu koji je trebalo da donese njegove plodove. Drugi su rado primili reč, i objavili je do krajeva zemlje. I tako sada, kao što je zamišljeno od početka, svi koji ispoljavaju veru u Hrista su Avramovo seme, i naslednici po obećanju. Gal. 3:26–29.

POGLAVLJE VI

REŠENO VAŽNO PITANJE

Isus je bio na putu u Galileju, i kada je došao u Sihar, umoran, seo je kraj Jakovljevog bunara. Žena iz Samarije je došla da uzme vodu, i iznenadila se kada ju je stranac, za koga je videla da je Jevrejin, zamolio da mu da vode da pije. Samarjani su bili mešoviti narod i uveli su običaje tih nekoliko naroda u svoje bogoslužje. 2. Car. 17:24–41. Stoga su dva naroda bila u sukobu, a Jevreji nisu imali „nikakva posla sa Samarjanima”. U svom razgovoru sa Isusom, žena je ubrzo otkrila da on nije običan čovek; a kada joj je on, Jevrejin i potpuni stranac, pokazao da mu je njen život poznat, ona je pouzdano izjavila da je on prorok. A onda joj je odmah palo na pamet jedno pitanje koje je dugo mučilo narod, pa je rekla:—

„Naši očevi su se klanjali na ovoj gori, a vi kažete da je u Jerusalimu mesto gde ljudi treba da se klanjaju.” Jn. 4:20.

Ovo je bila izjava zamišljena kao pitanje. Žena je delila brigu bogobojaznih iz njenog naroda, da ovo pitanje bude rešeno. Kao pitanje, Isus ga je primio i kao odgovor je postavio načelo koje je ispravilo pogrešne ideje obe strane, i Jevreja i

Samarjana. Ipak u definisanju ovog principa on nije ostavio po strani nijednu činjenicu koja je bila otkrivena u vezi sa planom spasenja. Veoma jasno je izjavio da je „spasenje od Jevreja”. Ne da su Jevreji bili bolji od drugih ljudi, ili da im je spasenje bilo potrebno više nego drugim ljudima, ili da su oni sami po sebi imali šta da daju drugim ljudima što je bilo neophodno za spasenje. Već bilo je neophodno u razvoju Božijeg obećanja Avramu da njegovo potomstvo bude držano kao odvojen narod, jer pojavljivanje Mesije u svetu, i spasenje preko Avramovog semena mora doći kroz njih. Pavle je, govoreći o Izraelcima, rekao:—

„Kojima pripada i usinovljenje, i slava, i zaveti, i davanje zakona, i služba Božija, i obećanja; čiji su očevi, i od kojih je Hrist došao po telu.” Rim. 9:4,5.

Sve stvari koje su ovde nabrojane, bile su im poverene, i ko god učestvuje u ovim blagoslovima mora ih primiti preko tog kanala. Njima su bile predane reči Božije. Rim. 3:1,2. I ove reči nisu im bile predane samo zbog njih samih. Stefan je u toj nezaboravnoj propovedi koja ga je koštala života, rekao da je Mojsije, koji se zalagao za narod, „primio žive reči da bi ih predao nama.” Dap. 7:38. Međutim, ove činjenice ne iscrpljuju predmet, niti čine neophodnim održavanje forme i obreda koji su im bili dati. Kao što se videlo, veliki predmet nade Izraelskog naroda bilo je pojavljivanje Mesije na svetu, a obredni zakon je trebalo da oslika njegovo delo; a kada je Mesija došao, došlo je vreme kada je gore pomenuto načelo moglo biti objavljeno. Zato je Isus odgovorio ženi iz Samarije ovako:—

„Dolazi čas, kada se nećete ni na ovoj gori, ni u Jerusalimu, klanjati Ocu.” Jn. 4:21.

On svakako nije mislio da se na tim mestima ne treba klanjati Ocu; već je mislio da nije potrebno ići na ta mesta da bi se poklonili Ocu, jer je ovako nastavio:—

„Ali dolazi čas, i već je tu, kada će se istinski poklonici klanjati Ocu u duhu i istini; jer Otac traži takve da mu se klanjaju. Bog je Duh, i oni koji mu se klanjaju moraju Mu se klanjati u duhu i u istini.” Jn. 4:21,23.

I ovo je bilo rešenje ovog pitanja do sada; klanjanje Bogu više ne treba smatrati pitanjem lokaliteta, niti narodnosti. Na svim mestima, i od strane svih naroda, njemu se može klanjati do prihvatanja, gde god i ko god da mu se klanja u duhu i istini.

Međutim, u mislima nekih može se postaviti pitanje: kako je moguće da ovo nije pitanje narodnosti, ako ostaje istina da spasenje dolazi od Jevreja? Kakav god oblik ovo pitanje može da poprими, mi moramo nastaviti da insistiramo da je spasenje od Jevreja, jer se činjenice koje se odnose na njih nikada ne mogu ostaviti po strani. Mesija je došao od njih i s njima je bio sklopljen novi zavet, prema obećanju. Ipak, pošto je Jerusolim prestao da bude posebno mesto gde se mora klanjati Ocu, njihov nacionalni sistem je takođe morao prestati, jer oni nisu mogli da prinose svoje žrtve ni na jednom mestu osim u Jerusalimu. Lev. 17:1–6.

Niko ko veruje jevandjelju neće osporiti činjenicu da je taj zavet prošao. Ali uvek moramo imati na umu da, kako sklapanje tog zaveta nije poništilo zavet sa Avramom, tako njegovo ukidanje nije imalo uticaja ni na šta što je bilo svojstveno Avramskom zavetu. Taj zavet je siguran.

I pošto je njihov zavet prošao, a njihov nacionalni sistem bogoslužnja ukinut, a Jerusalem više nije bio mesto gde ljudi moraju da idu da bi se poklonili Ocu, ne možemo da verujemo da su neka posebna obećanja ili blagoslovi rezervisani za Jevreje kao naciju; za njih ne ostaje ni obećanje ni blagoslov, osim onih koji su zajednički za svu decu Avramovu verom u Hrista. I oni mogu naslediti obećanja pod istim uslovima i na isti način na koji će ih naslediti druga Avramova deca, i ni na koji drugi način. Zabeležićemo neke od činjenica koje nas navode na ovaj zaključak.

1. Već pomenuta Isusova izjava, da je prošlo to uređenje kojim je Jerusalem bio učinjen posebnim mestom bogoslužnja, uključuje ukidanje njihovog nacionalnog sistema bogoslužnja. Obnavljanje ovog sistema bio bi prestup protiv jevanđelja, prema principu koji je Pavle naveo u Gal. 2:18.

2. Obećanje da će novi zavet biti sklopljen sa Judom i Izraelom je bio ispunjen. Zavet je bio sklopljen i potvrđen krvlju Hristovom, i propovedanjem Hrista i njegovih apostola. Međutim, potvrđivanje novog zaveta bilo je otvaranje jevanđelja za neznabošce, i sve je stavilo u istu ravan, čineći samo jedno telo od Jevreja i neznabožaca. Vidi Ef. 3:6.

3. I ovo nas navodi da primetimo da su dom Izraelov i dom Judin bili u Palestini kada je zavet bio načinjen. Obećanja o obnovljenju Izraela u njegovoj sopstvenoj zemlji bila su dvojaka: (1.) Ona koja su bila data plemenima Izraelovim, sinovima Avramovim po telu, odnoseći se na njihovu obnavljanje posle vavilonskog ropstva. Ova su ispunjena. Nema smisla da oni koji tvrde da će bukvalni Izrael ponovo biti

vraćen u Palestinu, citiraju mnoga proročanstva; međutim istina zavisi, ne od broja citiranih tekstova, već od njihove pravilne primene. Nije od koristi citirati pisma osim ako se pravilno primene. Ne mislimo da omalovažavamo bilo koga, već opisujemo našu primedbu upućivanjem na činjenicu da je sam Sotona ispravno citirao pisma, ali ono što je citirao nije se odnosilo na to vreme ili priliku. Spasitelj ga je odbijao citirajući tekstove koji su tada i tamo imali primenu. Ukratko ćemo zabeležiti neke od dokaza da je dvanaest plemena bilo tamo kada je sklopljen novi zavet.

a. Svi proroci su, osim Malahije, pisali između 534. i 800. pre Hr. Kirov dekret za povratak sinova Izraelovih donesen je oko 536. pre Hr. a Artakserksov 457. Otuda nema hronološke potrebe da se ona proročanstva koja govore o njihovom povratku u Palestinu, odnose na bilo koje buduće vreme ili događaj. U stvari, cela težina hronologije je protiv tog gledišta.

b. Kirov dekret je bio liberalan, i bio je objavljen u celom njegovom carstvu. On je rekao:—

„Ko je među vama od njegovog naroda? Bog njegov neka bude s njim i neka ide u Jerusalim.” „I ko god ostane na bilo kom mestu gde boravi, neka mu pomažu ljudi njegovog mesta srebrom i zlatom, i dobrima i stokom.” Jezd. 1:1–4.

Artakserks je u svom dekretu rekao:—

„Izdajem dekret, da svi oni iz naroda Izraela, i njegovi sveštenici i Leviti, u mom carstvu, koji žele svojom voljom da idu u Jerusalim, idu s tobom.” Jezd. 7:13.

Dalje, da se proročanstva odnose na povratak iz vavilonskog ropstva, dokazano je u najjasnijim terminima:—

„Jer ovako veli Gospod, da ću vas, posle sedamdeset godina u Vavilonu, posetiti, i izvršiti svoju dobru reč prema vama, vraćajući vas na ovo mesto. ... Odbaciću vaše ropstvo i sabraću vas iz svih naroda i iz svih mesta kamo sam vas razasuo, govori Gospod; i vratiću vas na mesto odakle sam učinio da budete odvedeni u ropstvo.” Jer. 29:10–14.

Dok mnogi izjavljaju da je deset plemena bilo izgubljeno i da se nikada nisu vratili iz vavilonskog ropstva, Božja reč objavljuje da ih je sabrao iz svih naroda i sa svih mesta gde ih je rasejao. Ne možemo odbaciti reč Božiju, pa stoga ne možemo prihvatiti teoriju onih koji uče da nisu bili vraćeni. O vremenu njihovog povratka ne može biti sumnje, jer je Gospod rekao da bi to trebalo da bude nakon što je sedamdeset godina završeno u Vavilonu.

c. Pretpostavlja se da su se iz tog zarobljeništva vratila samo dva plemena, a da je deset plemena rasejano i izgubljeno. Ipak to je samo pretpostavka, za koju zapravo nema nikakvog utemeljenja u činjenicama. Persijsko carstvo, u danima Ahasvera, bilo je podeljeno na sto dvadeset i sedam provincija (Jest. 1:1); a Izraelci su bili rasejani po celom carstvu; a dekret za njihovu odbranu i izbavljenje od Amanove zlobe otišao je u svaku provinciju u carstvu. Jest. 9:17. Kirov dekret o njihovom povratku bio je proglašen u celom njegovom carstvu. Artakserks je takođe uputio svoj dekret svom narodu Izraela u celom svom carstvu. Vratili su se svi koji su bili voljni da se vrate. I nisu bili sputani zbog bilo kakve nemoćnosti sa njihove strane, jer je car zapovedio narodu da im pomogne novcem, robom i stokom. Tako je Gospod, u svom providenju, učinio sve za ispunjenje svog obećanja. Ne

postoji obećanje da će ih vratiti protiv njihove volje.

d. Iako kritičari uglavnom diskredituju Josifovu izjavu o poreklu Septuaginte, čini se da njegovo svedočenje ima pravo na više pažnje nego što mu se generalno pridaje, budući da su njihovi prigovori isključivo kritičke, a uopšte nisu istorijske prirode; dok on to postavlja kao istorijsku činjenicu iznoseći čak i same reči prepiske između učesnika. On kaže da je Ptolomej Filadelf uputio zahtev Jevrejima da pošalju po šest ljudi iz svakog plemena radi prevođenja zakona na Grčki. Kada su poslani, Ptolomeju je bila vraćena vest sledećim rečima: „Izabrali smo šest ljudi iz svakog plemena koje smo poslali, i zakon s njima.” On kaže da je poslato sedamdeset dvoje, od kojih je sedamdeset angažovano na poslu, a od tog broja prevodilaca je i nastao naziv Verzije. Na taj način je bilo predstavljeno dvanaest plemena. Videti Josifove Starine, B. 12, pogl. 2, odelj. 4–7.

e. Ovaj dokaz o prisustvu dvanaest plemena potkrepljuju Pisma. Da je Levijevo pleme bilo predstavljeno pri povratku iz ropstva, očigledno je, jer su svi sveštenici i sluge hrama bili iz tog plemena. Samo od sveštenika, od Aronove porodice, Ezra navodi broj koji se vratio u Palestinu prema Kirovom dekretu, 4289. Jezd. 2:36–39. I dalje kaže:—

„Tako su sveštenici, i Leviti, i neki od naroda, i pevači, i vratari, i Netineji živeli u svojim gradovima, i sav Izrael u svojim gradovima. Jezd. 2:70. „A kada dođe sedmi mesec, i sinovi Izraelovi behu u svojim gradovima, narod se sabrao kao jedan čovek u Jerusalim.” Jezd. 3:1; Nem. 7:73.

A najubedljivije je Jezdrino svedočanstvo o posvećenju hrama, podignutog po povratku iz Vavilona.

„I sinovi Izraelovi, sveštenici i Leviti, i ostala deca iz ropstva, s radošću su držali posvećenje ovog doma Božijeg, i prineše na posvećenje ovog doma Božijeg sto junaca, dvesto ovnova, četiri stotine jaganjaca; i za žrtvu za greh za sav Izrael, dvanaest jaraca, prema broju plemena Izraelovih.” Jezd. 6:16,17. „Deca onih koji su bili odvedeni, koji su izašli iz ropstva, prinesoše paljenice Bogu Izraelovom, dvanaest junaca za sav Izrael, devedeset i šest ovnova, sedamdeset i sedam jaganjaca, dvanaest jaraca za žrtvu za greh.” Jezd. 8:35.

Ako je deset plemena bilo odsutno, zaista je čudno da se to nije pomenulo, kada je bila prinošena žrtva za greh za dvanaest plemena; za „celi Izrael” koji je živio u svojim gradovima. I zar nije čudno što će ljudi ustrajati u izlaganju ideje da ceo Izrael nije bio u svojim gradovima, kada je dokaz toliko snažan da jeste, a nema ni nagoveštaja suprotnog u svim Pismima?

Postoji i druga grupa obećanja u vezi sa okupljanjem Izraela, ali se u njima ne govori o „Izraelu po telu”, već o pravom Izraelu, koji je Avramovo seme po veri u Isusa Hrista. Ova obećanja se nalaze i u Starom i u Novom Zvetu. Ovako reče Gospod:—

„I dogodiće se u taj dan da će Gospod vršiti od reke do potoka egipatskog, i bićete sakupljeni jedan po jedan, O sinovi Izraelovi. I dogodiće se u taj dan, da će zatrubiti snažna truba, i doći će oni koji su bili spremni da stradaju u zemlji Asirskoj, i izgnanici u zemlji Egipatskoj, i pokloniće se Gospodu na svetoj gori u Jerusalimu.” Is. 27:12,13.

Sa ovim uporediti reči Spasitelja:—

„I tada će se pojaviti znak Sina Čovečijeg na nebu; i tada će zaplakati sva plemena zemaljska, i videće Sina čovečijeg gde dolazi na oblacima nebeskim sa silom i slavom velikom. I poslaće anđele svoje sa snažnim zvukom trube, i sabraće njegove izabrane od četiri vetra, od jednog do drugog kraja neba.” Mt. 24:30,31.

Vreme sabiranja izabranika Božijih određeno je ovim Spasiteljevim rečima; to će se dogoditi pri njegovom dolasku. Poslaće svoje anđele sa snažnim zvukom trube da ih sakupe,— kada zatrubi snažna truba, kako kaže Isaija. Uporediti 1. Kor. 15:51–54; 1. Sol. 4:16,17. Sa ovim se slažu sledeće apostolove reči:—

„Sada vas molimo, braćo, dolaskom Gospoda našeg Isusa Hrista, i našim sabiranjem k njemu.” 2. Sol. 2:1.

Međutim, neko može upitati, Može li se sakupljanje izabranih, Izraela Božijeg kroz veru, pri Hristovom dolasku, dosledno nazivati sakupljanjem i povratkom Izraela u svoju zemlju? Zasigurno može; i tako se naziva izričitom rečju samog Gospoda. Da će se vaskrsenje pravednih dogoditi pri dolasku Hristovom, svi će priznati. Zatim čitamo sledeće:—

„Prorokuj i reci im, Ovako veli Gospod Bog: Evo, O narode moj, ja ću otvoriti vaše grobove, i učiniću da izađete iz grobova vaših, i odvešću vas u zemlju Izraelovu. I znaćete da sam Ja Gospod, kada otvorim vaše grobove, O narode moj, i izvučem vas iz vaših grobova, i staviću u vas svoj Duh, i oživećete, i smestiću vas u vašu zemlju; tada ćete znati da sam ja Gospod to rekao, i izvršio, govori Gospod.” Jez. 37:12–14.

Otvaranje grobova svog Izraela će se desiti „kada se pojavi Hrist, koji je naš život”. Njegov glas će podići mrtve. Kada dođe Sin Čovečiji, zatrubiće snažna truba, i izabranici Božiji će se sabrati sa četiri kraja zemlje. Ovo je jedino sakupljanje Izraela koje ostaje da se ispuni. I svi vi svetitelji Božiji, sudeonici vere oca vašeg Avrama, radujte se, jer je taj dan blizu, i anđeli će sabrati svakoga, ko se živom verom, sjedini sa Hristom, naslednikom obećanja.

4. Ceo izraelski narod prekršio je zavet sklopljen s njima na Horivu, čime su izgubili sve blagoslove koji su im bili obećani pod njim. I iz tog razloga je taj zavet bio potpuno ukinut. Jer. 31:31–34; Jev. 8:6–12. Očigledni je apsurd reći da oni imaju bilo kakva prava na obećanja prema zavetu koji je bio ukinut jer su izgubili sva prava prema njemu.

5. Mora se priznati da ako Izraelci imaju pravo na ispunjenje posebnih obećanja, ili ako su im posebni blagoslovi ostali dodeljeni, na osnovu zaveta sklopljenog kod Horiva, onda je ukidanje tog zaveta bilo štetno za njihova prava i privilegije. Ako i dalje postoje neispunjena obećanja i prava naroda prema tom zavetu, onda ga nije trebalo ukidati dok se ona ne ispoštuju. Odnosno, oni koji uče da Jevreji imaju narodna prava i posebne privilegije na osnovu tog zaveta, praktično optužuju Boga za nepravdu ukidanjem instrumenta kojim su njihova prava objavljena. Ali ako im nije učinjena nepravda ukidanjem tog zaveta—ako nisu imali pravo po njemu kada je ukinut; ako su zbog neposlušnosti izgubili sva obećanja u tom zavetu,—iz kog izvora su izvukli prava i privilegije koje se sada traže za njih? Mi pouzdano tvrdimo da je ceo sistem judaizacije u suprotnosti sa principima pravde koliko i sa činjenicama iz Biblije; ono je nerazumno koliko i ne biblijsko.

6. Ovaj zaključak se ne može izbeći ako se kaže da obećanja koja su trebala biti ispunjena njima kao naciji nisu stvar prava koja mogu tražiti, već milostivih obećanja koja im je Gospod dao. Međutim, zavet kod Horiva bio je zasnovan isključivo na poslušnosti, kao što je pokazano; a kada su oni bili neposlušni,

obećanja su postala ništavna, jer je sam zavet postao nevažeci. Videti Jev. 8:8,9:—

„Evo, dolaze dani, govori Gospod, kada ću sklopiti novi zavet sa domom Izraelovim i domom Judinim, ne prema zavetu koji sam sklopio sa očevima njihovim, u dan kada sam ih uzeo rukom da ih izvedem iz zemlje Egipatske; jer ne ostadoše u zavetu mom, i ja se na njih nisam obazirao, govori Gospod.”

Bog je rekao da će oni biti posebno blago iznad svih ljudi i sveti narod, ako budu poslušni. Međutim, oni nisu bili poslušni, a on se nije obazirao na njih. Nema dela milosti ni za jedan narod osim u jevanđelju, a jevanđelje nije zasnova na narodnosti. Ipak dva zaveta su sklopljena sa Judom i Izraelom—zavet na Horivu i novi zavet. Prvi je bio uklonjen, a u drugom nema poznatog dela milosti na narodnoj osnovi; i samo verom se obećanja iz novog zaveta mogu naslediti.

7. Niti se može reći da će se ispuniti obećanja Jevrejima kao narodu, time što će se oni okrenuti Hristu i prihvatiti ga kao Mesiju i svog Spasitelja; jer su u Hristu svi jednaki. Kada je apostol Pavle rekao: „A ako ste Hristovi, onda ste seme Avramovo i naslednici po obećanju”, on je takođe rekao: „Jer ste svi deca Božija verom u Hrista Isusa. ... Nema ni Jevrejina ni Grka, nema ni roba ni slobodnog, nema ni muškog ni ženskog, jer ste svi jedno u Hristu Isusu.” Gal. 3:26–29. Upravo zbog toga što smo Avramovo seme i naslednici prema obećanju, sve narodne razlike i privilegije su izbrisane. Jer on na drugom mestu kaže: „Da neznaošci budu sunaslednici, i istog tela, i zajedničari obećanja njegovog u Hristu po jevanđelju.” Ef. 3:6. Videti takođe Ef. 2:11–19; Mt. 3:9; Jn. 8:38–44.

U svemu ovome ne poriče se da su postojali uslovi za Izrael u zavetu na Horivu, i preko usta proroka, koji nikada nisu bili ispunjeni. A ovde citirana pisma pokazuju da su svojim prestupima izgubili očekivane blagoslove, tako da je njihovo davanje bilo nemoguće. Jedina obećanja koja sada preostaju da se ispune deci čovečijoj su ona data Adamu, koja se nalaze u Post. 3, i u potpunosti predstavljena u zavetu sa Avramom. Da se ne ispune nijednom narodu zbog njihovog prirodnog porekla, nego svima iz svih naroda koji su Avramovo seme verom u Hrista.

Jezekilj im je dao uslovna obećanja, posebno u poslednjim poglavljima svoje knjige; međutim na uslove se nije obaziralo, i naravno nisu mogli biti ispunjeni više nego oni koji su već bili pomenuti. Tako je Gospod obećao da će Izraelce, koji su patili u Egiptu, dovesti u hanansku zemlju. Ipak, ceo naraštaj, sa jedva dva izuzetka, pao je u pustinji zbog svoje nevere i pobune. Kao primer Božijeg načina postupanja sa podređenima njegovim obećanjima, uzmimo slučaj Ilija. Gospod mu je poslao ovu poruku:—

„Rekao sam zaista da će tvoja kuća, i dom tvoga oca, hodati preda mnom zauvek; međutim sada Gospod kaže, Neka bude daleko od mene; jer poštovaću one koji mene poštuju, a oni koji me preziru biće malo cenjeni.” 1. Sam. 2:30.

Načelo po kojem je Gospod delovao prema Jevrejima izneto je u Jer. 18:7–10.

„Kada bih rekao za jedan narod, i za kraljevstvo, da ću ga iščupati, porušiti i uništiti; ako se taj narod, protiv koga sam to rekao, odvrati od svog zla, pokajaću se za zlo koje sam mislio učiniti njima. A kada bih

rekao za narod i za kraljevstvo da ću ga sagraditi i posaditi; ako bude činio zlo u mojim očima, da se ne pokorava glasu mom, onda ću se pokajati za dobro, za koje sam rekao da ću im učiniti.”

Izraelu je Gospod rekao da je ceo dan pružao svoje ruke prema neposlušnom i buntovnom narodu. I kao što je govorio preko Jeremijinih usta, tako će učiniti i preko Izraelovih, i preko svih ljudi. Gospod Isus je direktno rekao Jevrejima: „Kraljevstvo Božije će se uzeti od vas, i dati narodu koji donosi plodove njegove.” Mt. 21:43. Reči Hristovog preteče Jevrejima su bile: „Ne mislite da kažete u sebi, Imamo oca Avrama; jer kažem vam da Bog može od ovog kamenja da podigne decu Avramu.” Mt. 3:9. Ne nalazi se zbog okolnosti rođenja milost kod Boga, niti je zbog poštovanih predaka njegov blagoslov na nama. On iznad svega ceni „čestito srce i čisto”, a njegov blagoslov ostaje na onima čiji se karakteri formiraju verom u Isusa Hrista prema njegovoj otkrivenoj volji. I svi koji se trude da ponište reč Gospodnju će uvideti da je njihov trud uzaludan.

POGLAVLJE VII

KRALJEVSTVO I KRALJ

BOG je stvorio zemlju da na njoj žive deca čovečija. Is. 45:18; Ps. 115:16. Kada je izražena namera da se stvori čovek, rečeno je: „I neka vladaju nad ribama morskim, i nad pticama nebeskim, i nad stokom, i nad svom zemljom, i nad svim gmizajućim stvorovima koji gmižu po zemlji.” Post. 1:26. Možda se više podrazumevalo nego što je ovde izraženo. Na Nebu vlada red; neki su postavljeni na više položaje od drugih, ali sve je u harmoniji, jer svi uživaju da vrše volju svog Stvoritelja. Kada se zemlja oslobodi prokletstva, među decom čovečijom biće različitih redova. Otk. 21:24. Kako je prirodno pretpostaviti, da je Adam ostao nevin, pošto je zemlja bila ispunjena njegovim potomstvom, njemu bi, poglavaru rase, uvek bilo iskazivano veliko poštovanje. Ali sada će tu slavu i čast poneti drugi Adam.

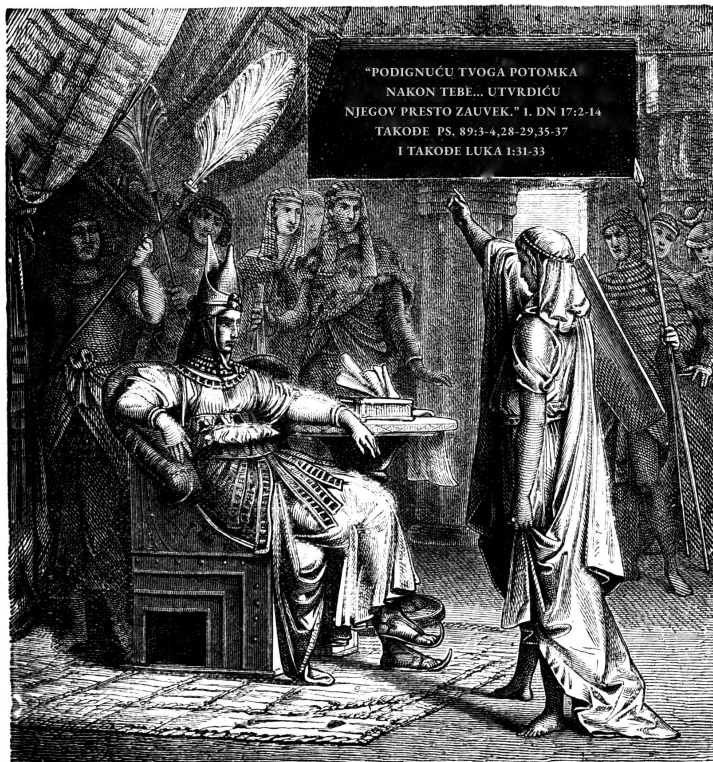
Pored dara zemlje, i blagoslova naroda, Gospod je rekao Avramu: „I kraljevi će izaći od tebe.” Post. 17:6. Iste reči su bile ponovljene i Jakovu. Post. 35:11. A ideja kraljevstva je ugrađena u zavet kod Horiva. „Vi ćete mi biti carsko sveštenstvo.” Izl. 19:6.

U danima Samuila proroka narod je tražio kralja. Motiv koji ih je pokrenuo nije bio dobar; hteli su kralja da bi bili kao svi narodi. 1. Sam. 8:19,20. Gospod je dao uputstva za njihovo ponašanje, sa ciljem da ih drži odvojene od naroda, da ne bi postali slični njima. Bio je njihov vladar, vodič i zaštitnik. Bez sumnje, neznabošci koji nisu poznavali Boga, rugali su im se jer nisu imali kralja, nijednog vidljivog vladara; i to je moglo loše uticati na njih. Međutim Bog, iako nije odobravao njihov zahtev, poslušao ih je, samo je sebi zadržao pravo da za njih izabere njihovog kralja. Nije se odrekao prava da vlada nad njima; on je i dalje bio njihov stvarni suveren, koji je vodio i usmeravao njihove kraljeve u upravljanju kraljevstvom.

Samuilu je naređeno da pomaže Saula, Kisovog sina, iz Venijaminovog plemena. U šesnaestoj godini svoje vladavine, Saul se oglušio o reč Gospodnju, koja je ranije odredila Amaliku da bude potpuno uništen za svoje grehe. Izl. 17:8–14; Pnz. 25:17–19. Zato je Gospod odbacio Saula, i uzeo kraljevstvo od njegove kuće. Samuilo je bio poslat u Vitlejem, i tamo je pomazao Davida, najmlađeg Jesejevog sina, iz plemena Judinog. To je bilo oko sedam godina pre kraja Saulove vladavine. Godine 1055, pre Hr., David je postao kralj nad Judom i vladao je u Hevronu sedam godina. Na kraju tog perioda ceo Izrael ga je tražio, i vladao je u Jerusalimu trideset i tri godine.

U trinaestoj godini svoje vladavine David je izrazio nameru da sagradi kuću za kovčeg Gospodnji, koji je uvek počivao pod zavesama od vremena kada je Mojsije napravio

DAVID NA SVOM PRESTOLU

šator u Arabijskoj pustinji. Ipak, Gospod mu nije dozvolio da sagradi hram njegovom imenu, jer je bio uključen u mnoge ratove; međutim tada mu je bilo dato obećanje da će njegovo seme sagraditi dom Gospodu i da će zauvek biti učvršćeno na njegovom prestolu. Reči obećanja bile su veoma izražajne:—

„Podići ću seme tvoje posle tebe, koje će biti od sinova tvojih; i utvrdiću njegovo kraljevstvo. On će mi sagraditi kuću, i ja ću utvrditi njegov presto zauvek. Ja ću mu biti otac, a on će mi biti sin; i neću mu oduzeti milost svoju, kao što sam je uzeo od onoga koji je bio pre tebe; nego ću ga nastaniti u svom domu i u svom kraljevstvu zauvek; i presto njegov biće utvrđen zauvek.” 1. Dn. 17:11–14.

Tako je Gospod rekao Davidu, on će biti tvoje seme i moj sin. Kao u obećanju u Post. 3:15, a takođe i u onom datom Avramu, u ovom Davidovom ćemo naći, da se ovo obećanje njegovom semenu ne odnosi na njegovo potomstvo generalno, niti na njegovog neposrednog sina, već na jednog udaljenog, naime, na Hrista. On jedini je istovremeno i seme Davidovo i Sin Božiji.

Međutim kao što su Izraelovi sinovi došli u posed hananske zemlje, tako je Solomon sagradio hram za svetište Božije. Ovo je, naravno, bio tip pravog hrama, „pravog šatora” (Jev. 8:2), koji je trebalo da sagradi seme obećanja.

Ovo obećanje, o kojem se govori u Ps. 89, glasi:—

„Sklopio sam zavet sa svojim izabranikom, zakleo sam se Davidu, sluzi svom, Tvoje seme ću utvrditi zauvek, i sazidaću tvoj presto u sve naraštaje.” „I seme njegovo učiniću da opstane doveka, i presto njegov kao dani Nebeski.” „Njegovo seme će opstati doveka, i presto njegov kao sunce preda mnom.” Ps. 89:3,4,29,36.

Solomon je uživao u miroljubivoj vladavini od četrdeset godina, ali kada je njegov sin, Rovoam, preuzeo kraljevstvo, došlo je do pobune i kraljevstvo je bilo podeljeno na dva ogranka, Judu i Izrael. To je bilo 975 pre Hr.. Kraljevi Izraela, da bi se sasvim odvojili od Jude, i tako zadržali zasebnu nadmoć, izopačili su svoje bogoslužjenje, i tokom čitavog njegovog postojanja nije bilo nijednog istinski pobožnog kralja u Izraelu. Skoro 260 godina nakon što je došlo do ove podele, kralj Asirije je potpuno srušio kraljevstvo Izraela, zarobivši narod i rasejavši ga po svojim teritorijama, a Samariju naselivši strancima. 2. Car. 1:7. Četrdesetak godina posle ovoga, 677. pre Hr., kralj Asirije je uzeo Manasiju, kralja Jude, u ropstvo, i odveo ga u Vavilon, jer je postupao veoma zlo, i Gospod ga je predao u ruke njegovog neprijatelja. I tako je 677., dvanaest plemena bilo bez kralja u obe kuće.

Onima koji ne mogu da vide dalje od ovog sadašnjeg stanja ili dispencacije za ispunjenje obećanja datih Davidu, ovo izgleda kao tužan komentar o tim obećanjima o večnoj slavi njegovog prestola i kraljevstva. Stanje Judinog kraljevstva privremeno se promenilo. Manasija se ponizio, i vratili su ga na njegov presto; i kraljevi su vladali u Jerusalimu još oko sedamdeset pet godina, kada je car Vavilona zauzeo Jerusalim i postavio careve nad Judom po svom nahodaenju. Uzvisio je Sedekiju za kralja, ali se Sedekija pobunio protiv njega, i Vavilonski kralj ga je zarobio i izvadio mu oči, i razorio hram i glavne kuće u Jerusalimu. To je bilo 588 godina pre Hrista. 2. Car. 25:4–10; 2. Dn. 36:14–20.

Hram koji je podigao Solomon stajao je 417 godina, od 1005. do 588. pre Hr.. Međutim, pre potpunog uništenja grada, u dane Joakima, 606. pre Hr. Navuhodonosor je došao i uzeo kralja u ropstvo, i odneo neke od posuda iz doma Božijeg, i neke od najpobožnijih sinova Judinih odveo je u Vavilon, da bi ih poučavali učenjima haldejaca. Uporediti Dan. 1:3,4; 2. Car. 20:16–18; Is. 37:5–7. Među zarobljenicima su bili Danilo i njegova tri brata, Ananija, Misailo i Azarija, od sinova Judinih.

Oko pet godina pre Sedekijinog ropstva i razaranja hrama i grada, prorok Jezekilj je govorio o potpunom svrgavanju kraljevstva, kao i o njegovoj budućoj obnovi, na sledeći način:—

„A ti, nečastivi prinče Izraelov, čiji je dan došao, kada će bezakonju biti kraj, ovako veli Gospod Bog: Skini dijademu i ukloni krunu; ovo neće biti isto; uzvisi onoga koji je nisko, i ponizi onoga koji je visoko. Ja ću oboriti, oboriti, oboriti, i više ga neće biti, dok ne dođe onaj koji ima na to pravo, i njemu ću dati to.” Jez. 21:25–27.

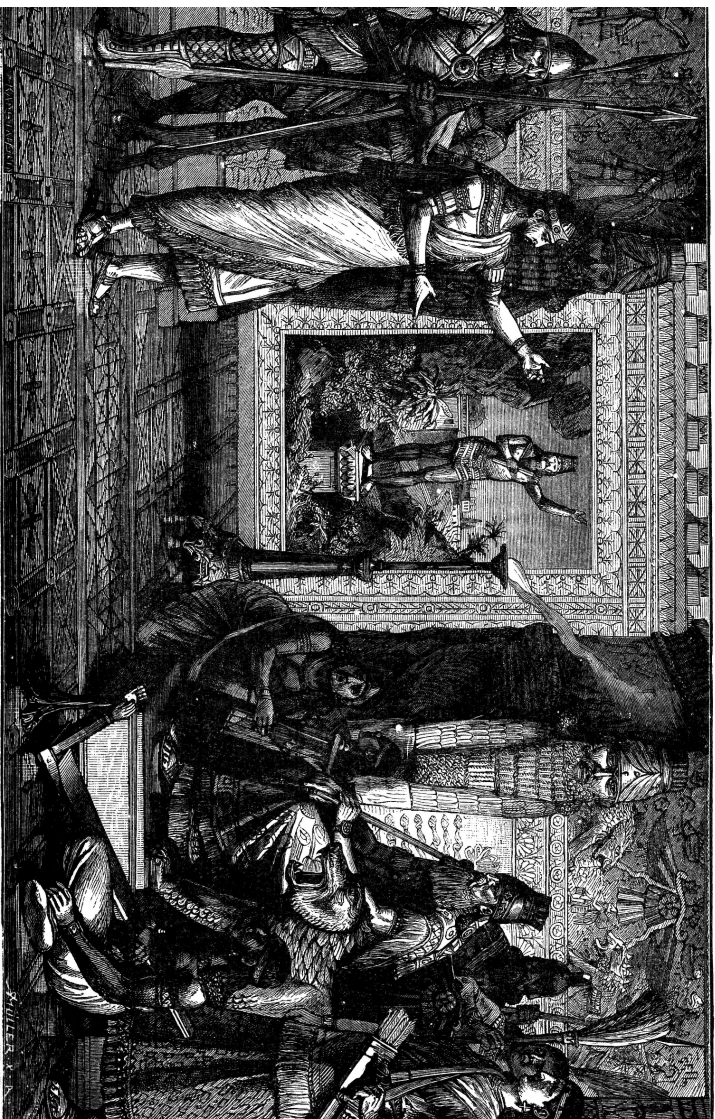
Kraljevstvo, kruna, prošla je kroz razne promene. Posle mnogih ratova zauzeo ga je Vavilonski kralj, koji je postavio vladare u Judeji prema svojoj volji. Ali pod Sedekijom, najbuntovnijim knezom, prorok je rekao: „više ga neće biti”—biće potpuno oboreno, „dok ne dođe onaj koji ima na to pravo.” A ko ima pravo na kraljevstvo i presto Davidov? To je pravo, nepropadljivim obećanjem, tog izvesnog iz Davidovog semena, koji će, reče Gospod, „biti moj sin.” U njegovoj desnici opstaće kao sunce, kao dani Nebeski. A više od sto godina pre ovog vremena, drugi prorok je govorio o ovome:—

„A ti, kulo stada, uporište kćeri Sionske, tebi će doći, čak prva vlast; doći će kraljevstvo do kćeri Jerusalimske.” Mihej 4:8.

Prva vlast je bila ona koja je data Adamu—vlast nad celom zemljom. Kula stada nije ništa drugo do seme ženino—seme Avramovo. On je naslednik sveta, i kroz njega će doći kraljevstvo do kćeri Jerusalimske. Ovo je najzanimljivije proročanstvo, koje povezuje prvu vlast—prvobitni dar zemlje—sa kraljevstvom koje će naslediti Davidovo seme. Sva proročanstva, sva obećanja, sva nada, usredsređeni su ka tvrđavi, kuli stada. Kao seme ženino, on će satrti glavu zmiji i povratiti izgublenu vlast. Kao seme Avramovo, on je naslednik sveta i blagoslov za sve narode. Kao Davidovo seme, on će posedovati kraljevstvo zauvek, i presto njegov će opstati kao sunce, kao dani Nebeski. Kao Sin Božiji, on će spasiti svoj narod od njihovih greha, i povratiti život Adamovoj rasi; svima koji prihvataju njegovo spasenje. Svi blagoslovi dolaze kroz njega. Neka mu se odaju svi blagoslovi i čast i slava.

Oko petnaest godina pre razaranja grada Jerusalima i hrama, u trećoj godini robovanja Danila i njegove braće, Navuhodonosoru je u snu bilo dato proročanstvo o obnavljanju kraljevstva i njegovo divno tumačenje od strane Danila. Ovo je od većeg interesa od proročanstava koja su mu prethodila, jer daje niz događaja koji su svima lako razumljivi, čime počinje da nam se otvara vreme obnove Davidovog kraljevstva i prestola. Ovaj san je Gospod dao Navuhodonosoru, sa izričitom svrhom da objavi šta će biti u poslednjim danima. Dan. 2:28. Car je razmišljao o budućnosti, sa snažnom željom da zaviri u njene tajne; i Gospod je učinio da razume u skladu sa njegovom željom.

Tumačenje ovog sna bilo je dato pod vrlo čudnim okolnostima. San je mučio cara, iako nije mogao da ga se seti. Ovo podseća na iritiranje uma koje nam je svima poznato. Često smo zabrinuti ili zbunjeni zbog naše nesposobnosti da se setimo onoga što nam se čini tako blizu sećanja, ali još uvek izmiče njegovom dokučivanju. U ovoj dilemi car je pribegao svojim mudracima, od kojih su mnogi ispovedali znanje koje bi im, da su ga posedovali, trebalo poslužiti u ovoj nuždi. Zahtevao je da mu i ispričaju san i da mu daju tumačenje. Neki su ovo osudili kao krajnje nerazuman zahtev. Međutim kada uzmemo u obzir pretenzije astrologa i gataru, jer su neki od njih bili takvi, ne možemo nazvati zahtev nerazumnim. Zamolili su ga da im ispriča san, obećavši da će onda dati tumačenje. Car je očigledno bio toliko razočaran u njih, da je izgubio svako poverenje u njihova deklarisanja i obećanja. Sagledavajući karakter njihovih pretenzija na superiornu mudrost, optužio ih je da su „pripremili lažne i pokvarene reči”; jer ako bi im ispričao san, ne bi bila potrebna velika domišljatost da se izmisli neka vrsta tumačenja. „Ispričajte mi san”, kazao je, „i tada ću znati da mi možete pokazati njegovo tumačenje.” Dan. 2:9. Ako to ne budu učinili, on je naredio da ih sve pogube. Alternativa je bila užasna, ali su bili primorani da priznaju da to ne mogu da urade; da je za to bila potrebna veća mudrost nego što je posedovao bilo ko, ko živi na zemlji. Za njih nije bilo šanse da upražnjavaju svoju uobičajenu prevaru; dobro su znali da ne mogu izmisliti ništa što bi kralj prepoznao kao svoj san.

DANILIO TUMAÇI SAN

Car se nije direktno obratio Danilu i njegovoj braći, već pošto su ubrajani među Vavilonske mudrace, službenik koji je bio određen da izvrši carev dekret tražio je da ih pogube. Međutim, Danilo je zatražio vreme, koje mu je bilo dato, i mladi zarobljenici su se uputili na molitvu, i Gospod je otkrio Danilu i san i njegovo tumačenje. Ovo je spasilo živote ne samo Danila i njegove braće, već i svih navodno mudrih ljudi; pošto je stvar otkrivena, kralj je dopustio svima da žive.

San je bio predstavljen caru sledećim rečima:—

„Ti si, O caru, video, i gle, veliki kip. Ovaj veliki kip, čiji je sjaj bio veličanstven, stajao je pred tobom; a oblik mu je bio strašan. Glava ovog lika bila je od čistog zlata, grudi i ruke od srebra, stomak i bokovi od bronzne, noge od gvožđa, stopala delom od gvožđa a delom od gline. Gledao si sve dok se bez ruku nije odlomio kamen, koji je udario kip u stopala njegova koja su od gvožđa i gline, i razbio ih. Tada se gvožđe, glina, bronza, srebro i zlato razbiše zajedno, i postadoše kao pleva letnjih gumna; i vetar ih odnese, da im se ne nađe mesta; i kamen koji je udario kip postade velika gora, i ispuni svu zemlju.” Dan. 2:31–35.

Test koji je car stavio na mudrace bio je težak, ali ovde je bio savršeno ispunjen. Kako je veliki car morao biti pogođen, dok je mladi jevrejski zarobljenik—običan dečak—stajao pred njim i objavljivao mu njegove tajne misli, i sve pojedinosti njegovog sna, koje je zaboravio. Sada mu je sve to jasno bljesnulo u umu; znao je da je to ono što je video u snu, i imao je potpuno poverenje da je ovaj mladi zarobljenik sposoban da mu da ispravno tumačenje.

Međutim, Danilo je porekao da poseduje ikakve mudrosti da otkrije kraljevu tajnu. Takođe je rekao da ni astrolog, ni mađioničar, ni gatar, to ne mogu obznaniti.

„Već postoji Bog na Nebu koji otkriva tajne i objavljuje kralju Navuhodonosoru šta će biti u poslednjim danima. „Ali što se mene tiče, ova tajna mi nije otkrivena zbog bilo kakve mudrosti koju imam više od bilo koga živog, već radi namere da se tumačenje otkrije kralju, i da možeš znati misli svoga srca.” Dan.2:28,30.

Margina Engleske Verzije je ovde kopirana, jer je ispravnija. Dr Barns kaže: „Margina je ispravniji prevod, i trebalo je da bude uvrštena u tekst.” Revidirana Verzija ga je usvojila.

Uobičajeni engleski prevod stiha 30 ne samo da je netačan, već nanosi veliku štetu proročanstvu kao Božijem otkrivenju onoga što će se dogoditi u poslednjim danima. Uobičajeni prevod implicira da je stvar bila obznanjena radi onih koji bi trebalo da ga tumače, što je sasvim pogrešna ideja. To bi ga zapravo učinilo privatnom interpretacijom. Proročanstvo nije bilo dato da odgovori na bilo kakve lične ciljeve. Čitava stvar, i san i tumačenje, bila je data sa ciljem da se obznani šta će se dogoditi u poslednjim danima i kada će kraljevstvo Izrael, koje je oboreno, biti obnovljeno, a presto i kruna dati onome koji polaže pravo na to.

A budući da je tako, to nije bilo samo za Navuhodonosora, niti za one iz tog doba. To je početak jednog od najvažnijih lanaca proročanstava u čitavoj Bibliji. Sve okolnosti daju najnesumnjiviju sigurnost da je Gospod u tome objavio svom narodu šta će se dogoditi u poslednjim danima. U ispitivanju interpretacije svaka pojedinost će biti zabeležena dok je budemo prolazili.

Stih 36. „Ovo je san; i mi ćemo reći njegovo tumačenje pred kraljem.”

U 30. stihu, Danilo je iskreno izjavio da nema mudrosti iznad ostalih kako bi ispričao san; svu čast odao je Bogu Nebeskom. Ovde on kaže: „Mi ćemo reći tumačenje”, uključujući i njegovu braću u objavljivanju tumačenja. Kao odgovor na njihovu zajedničku molitvu, to je otkriveno Danilu.

Stihovi 37, 38. „Ti si, O caru, car nad carevima, jer ti je Bog Nebeski dao carstvo, moć i snagu i slavu. I gde god žive deca čovečija, zveri poljske i ptice nebeske dao ih je u tvoje ruke i postavio te za vladara nad svima njima. Ti si ova glava od zlata.”

Nekoliko zanimljivih tačaka je ovde predstavljeno za razmatranje.

1. Nebeski Bog je odredio Vavilonsko carstvo za svoje sopstvene svrhe. Odabrao je Vavilon da kazni svoj narod za njihove grehe. Napravio je od njega izvanredno slavno carstvo, da predstavlja gradaciju događaja i carstava u svetu, čak do poslednjih dana. To je bilo najslavnije kraljevstvo koje je ikad postojalo, dostojno predstavljeno svojim glavnim gradom, kakav nikada nije postojao, ni pre ni kasnije.

2. Navuhodonosor je bio kralj nad zemaljskim kraljevima. Opisujući njegovu veličinu i obim njegove vladavine, reči Danila se, na najupadljiviji način, slažu sa uslovima izvornog dara vladavine Adamu, to jest, vladavine nad poljskim zverima, i nebeskim pticama, gde god su čovečija deca boravila, to jest, nad celom zemljom. U ovome dobijamo prvu zamisao o poptunoj svrsi ovog otkrivenja, kao što je jasnije izneto u tumačenju u stihovima 44, 45, kao što će biti zapaženo kada dođemo do tih tekstova.

3. Upoređivanjem Pisama saznajemo da u svim slučajevima car predstavlja carstvo nad kojim vlada; a Navuhodonosor je bio glava od zlata, pošto je stajao na čelu carstva koje je dobro simbolizovao najplemenitiji metal. Razlika između carstva i kraljevstva nije poznata u Pismima.

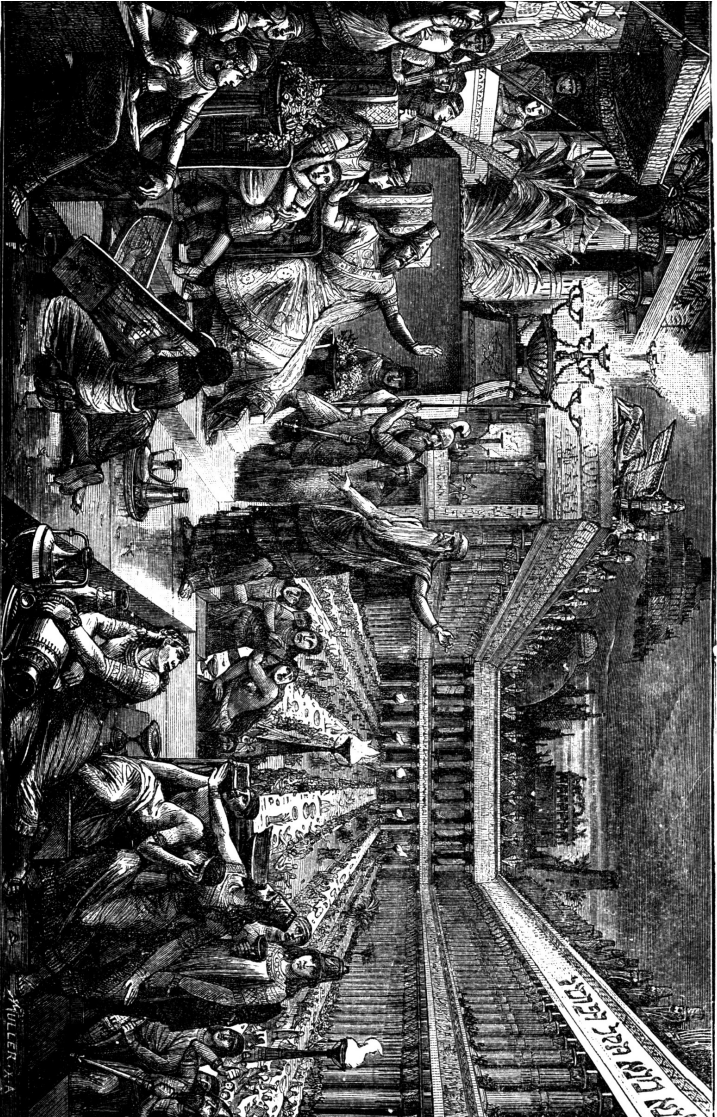
Stih 39. „A posle tebe će nastati drugo carstvo slabije od tvog.”

Sukcesija se nije odnosila samo na cara, već i na carstava. Ovo sledeće carstvo je u snu predstavljeno grudima i rukama od srebra. Koje je ovo carstvo bilo može se lako saznati iz ove knjige Danilovog proročanstva. U 5. poglavlju čitamo da je Valtasar, Vavilonski car, priredio veliku gozbu za hiljadu svojih knezova; i dok je pio vino pred njima, zapovedio je da donesu posude koje je njegov otac (deda) Navuhodonosor, uzeo iz hrama u Jerusalimu, „da bi iz njih pili car i njegovi knezovi, njegove žene i njegove konkubine.” Dok su činili sve to, „hvalili su bogove od zlata i srebra, od bronze, od gvožđa, od drveta i kamena.” Ukratko se moraju pomenuti okolnosti te noći, koje Pisma ne navode, ali su dobro poznate u istoriji.

Kraljevske porodice Miđana i Persijanaca bile su ujedinjene brakom. Došlo je do rata između Miđana i Vavilonaca, a Dariju, caru Miđana, pomagali su Persijanci pod Kirom, njihovim princem, Darijevim nećakom. Kir je bio sposoban general, i celo carstvo se potčinilo njegovom oružju, osim Vavilona, carskog grada. Oko njega je napravio opsadu. Međutim, grad je bio tako dobro pripremljen za opsadu, da je mogao izdržati neograničeno vreme ako bi bio verno čuvan. Istorija nas

obaveštava da su u gradu postojale životne namirnice za opsadu od dvadeset godina, dok su trgovi bili toliko prostrani da su se svuda nalazile veoma velike bašte. Unutar zidina je bilo mnogo zemlje na raspolaganju za uzgajanje namirnica i bila je izuzetno produktivna. Zidovi su bili veoma visoki i jaki, a ulaze su čuvale teške bronzane kapije. Sa svojih visokih zidina Vavilonci su se smejali svojim opsadnicima do prezira, smatrajući svako sredstvo odbrane beskorisnim, osim sigurnosti koju pružaju njihovi zidovi, i verujući da će se opsadnici vremenom uveriti u glupost njihovih napora.

Međutim, pokvarenost gotovo uvek dolazi stepenicama svetovnog prosperiteta; i Vavilon je napunio čašu svog bezakonja, i Gospod je govorio preko svojih proroka, rekavši da treba ne samo da bude srušen, nego i potpuno uništen. Prema svim ljudskim merilima, nikakva sila ga nije mogla srušiti. Nevernici bi se mogli podsmevati proročanstvu, ali nijedna reč Božijih proroka nikada nije izneverila, ma koliko neverovatno njeno ispunjenje izgledalo u vreme kada je data. Dok su Valtasar i njegovi ponosni kneževi bili usred svog pijanog veselja, hvaleći bogove koje su sami stvorili, i vređajući Boga Izraelovog, prkoseći mu svetogrdom upotrebom posuda posvećenih njegovoj službi u Jerusalamu, odjednom su se zaprepastili pojavom prstiju muške ruke koja je pisala na zidu kraljevske banketne kuće. Odmah se njihovo hvalisanje pretvorilo u zaprepašćenje, a car je bio toliko uplašen da su mu „kolena udarila jedno o drugo”. Pozvani su astrolozi, haldejci i gatari, ali nisu mogli da obznane ono što je napisano. Čini se, da je u promenama vladara, Danilo bio zanezaren ako ne i zaboravljen; ali kada je kraljica skrenula pažnju

VALTASAREVA GOZBA

na to da je obznanio Navuhodonosorove snove, poslali su po njega i pročitao je pisanje caru.

Najpre je izrekao najprikladniji prekor gordom i drskom Valtasaru. Podsetio ga je na blagodati koje je Bog dao njegovom dedi, Navuhodonosoru, i na to da je bio proteran iz svog carstva zbog toga što je zaboravio Boga. „A ti, sine njegov, O Valtasare, nisi ponizio svoje srce, iako si sve ovo znao, nego si se podigao na Gospoda Nebeskog.” Zatim je pročitao natpis na zidu, kako sledi:—

„A ovo je pisanje koje je napisano: MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN.” Dan. 5:25.

Izneta su mnoga nagađanja, sva potpuno beskorisna, o znakovima kojim su ove reči napisane. Implicitno oslanjanje na zapis mora nas navesti da verujemo upravo u ono što kaže, „Ovo je pisanje koje je napisano;” reči zapisane u beležniku su morale biti identične rečima na zidu. Reči su haldejske, ali je to tako blisko povezano sa hebrejskim, da se reči, veoma slične, nalaze u oba jezika. Da su napisane u istom obliku u kojem su nam bile prenete, to bi učinilo istinitost tumačenja još očiglednijim svima koji su čuli Danila kako govori. Kao u slučaju Navuhodonosorovog sna, gde je test stavljen na mudrace bio takav da se car uveri da je tumačenje tačno, tako i ovde, ako su reči bile one koje su bile uobičajene haldejcima, to bi pokazalo svima prisutnima da je tumačenje bilo u bliskoj vezi sa rečima koje su napisane. S druge strane, da su bile napisane u nekom obliku koji uopšte nije bio poznat prisutnima, tumačenju bi nedostajalo uverenje, u njihovim umovima za koje bi se uhvatili ako bi želeli da saznalu značenje reči.

Mudraci nisu bili u stanju da ih objasne, što je smisao u kom treba shvatiti njihovu nesposobnost da ih pročitaju. Niko, osim onoga koji je bio nadahnut Bogom Nebeskim, nije mogao da kaže šta se podrazumevalo pod samim rečima. Naravno, Danilo, svojom sopstvenom mudrošću, nije mogao više da kaže da MENE, što jednostavno znači „on je izbrojao”, znači da je Bog izbrojao i završio carstvo, nego što je mogao reći šta su značile podele na kipu iz Navuhodonosorovog sna. I isto se može reći za TEKEL, što samo znači izvagao, ili, „odmerio je.” Nadahnuće je bilo neophodno da bi se utvrdilo da to znači, „Izmeren si na merilima, i našao si se lak.” I ništa manje teškoće prati reč UPHARSIN. Prefiks U (zvuči oo) je veznik, a *Pab-ras* znači, on je podelio; *parsin* je ista reč, sa haldejskim završetkom u množini. Promena oblika reči koju je Danilo izvršio u tumačenju svakako bi dovela do zaključka koji je ovde usvojen, naime, da je ispitivao reči na njihovom jeziku, baš onako kako su napisane. Sa drugačijim ukazivanjem, a samim tim i drugačijim izgovorom, ova poslednja reč znači Persijanac. Međutim, nije bilo spominjanja, prema bilo kojoj konstrukciji, Miđana, iako je bilo Persijanaca. Pa ipak, slušaoci su lako mogli da vide snagu tumačenja kada je bilo rečeno da je kraljevstvo izbrojano, završeno i podeljeno, jer su svi znali da su ujedinjene snage Miđana i Persijanaca u tom trenutku opkolile grad. I stoga je, kao što je zabeleženo, tumačenje bilo mnogo snažnije i uverljivije ako su reči bile napisane znakovima poznatim barem prisutnim mudracima; i naravno, što su uopštenije bili poznati, to je tumačenje imalo veći efekat na umove ogromne skupine.

Sada se ponovo vratimo istorijskim činjenicama. Kir je naredio da se napravi novi kanal za reku Eufkrat, i napravio je iskopine na ravnici, kako bi primile vodu kada je želeo da je skrene sa kanala koji je prolazio ispod zidina i kroz grad. Ipak, sav ovaj trud bi mu bio beskoristan da je grad stalno čuvan sa marljivošću i pažnjom; jer, unutar grada, zidine su podignute na obalama reke, tako da ako bi neko prošao spoljni zid i pratio korito reke unutar grada, i dalje bi bio jednako efikasno onemogućen da komunicira sa gradom ili da uđe u njega, kao da je potpuno napolju, osim ako bi bile otvorene kapije koje su vodile ka ili preko reke. Ali Božiji prorok je rekao da Vavilon treba da bude uništen, a Proviđenje je bilo na strani vojske koja je opsedala. Uskoro je Kiru bila ponuđena prilika da iskoristi pripreme koje je napravio. Rolin, u svojoj „Ancient History”, ovako govori o tome:—

„Čim je Kir video da je jarak, na kome su dugo radili, završen, počeo je ozbiljno da razmišlja o izvršenju svog ogromnog projekta, koji do sada nikome nije saopštio. Proviđenje mu je ubrzo pružilo priliku za ovu svrhu onoliko dobru koliko je mogao da poželi. Saopšteno mu je da u gradu treba da se proslavi veliki festival; i da su Vavilonjani, prilikom takvih svečanosti, bili navikli da cele noći provedu u opijanju i razvratu.” Tom 1, str. 30, Harpers, 1865.

Znajući sve ovo, Kir je procenio da će marljivost u čuvanju grada biti slabija; a oni koji su unutra smatrali su da je nemoguće da neprijatelj prođe glavne ili spoljne zidove. Usmeravajući vodu u nove kanale koje je on iskopao, korito reke ispod zidina i kroz grad je ubrzo bilo dovoljno suvo da su vojnici mogli da prođu unutra. Ksenofon, citiran od strane dr Barnsa, Beleške o Dan. 5:30, rekao je da su Kir i njegovi generali imali

ideju da će kapije unutar grada ostati otvorene, jer će se svi unutar grada prirodno pridružiti veselju. Rekao je:—

„I zaista, oni koji su bili sa Gobrijom rekli su da ‘zar ne bi bilo divno da se kapije palate nađu otvorene, jer se činilo da je ceo grad te noći bio predan bančenju’. Zatim kaže da, dok su prolazili, nakon ulaska u grad, od onih na koje su naišli, deo je, bivajući udaren, umro, deo je ponovo pobeo nazad, a deo je digao galamu. Međutim, oni koji su bili sa Gobrijom takođe su digli galamu kao da se i oni pridružiše bančenju, i idući što su brže mogli, došli su ubrzo do kraljeve palate. Oni koji su bili sa Gobrijom i Gadatom budući u uniformama, nađoše kapije palate zatvorene, a oni koji su bili određeni da idu protiv straže palate, napadoše ih dok su pili pred velikom svetlošću, i brzo su stupili sa njima u neprijateljsku borbu. Tada se podigla vika, i oni koji su bili unutra, upitavši za uzrok meteža, car im je zapovedio da vide šta je, a neki od njih pojuriše napolje i otvoriše kapije. Pa kada su oni koji su bili sa Gadatom videli da su vrata otvorena, utrčali su unutra, i goneći one koji su pokušavali da se vrate, i udarivši ih, došli su do cara, i našli ga kako stoji s isukanim mačem. I oni koji su bili sa Gadatom i Gobrijom savladali su ga; a oni koji su bili s njim su bili ubijeni—jedan suprotstavljajući, drugi bežeći, a jedan tražeći svoju sigurnost na najbolji način. ... Kada je svanulo, oni koji su stražarili na kulama shvativši da je grad zauzet i da je car mrtav, predali su i kule.”

Rezultat je ukratko naveden u Dan. 5:30,31: „Te noći bi ubijen Valtasar, car haldejski. A Darije Miđanin uzeo je carstvo.”

Tako je Haldejsko carstvo došlo svom kraju, carstvo predstavljeno zlatnom glavom na velikom kipu iz Navuhodonosorovog sna. Do svrgavanja je došlo 538 god. pre Hr.—šezdeset pet godina nakon datog sna; šezdeset osam godina posle odlaska u zarobljeništvo, kada su Danilo i drugi bili dovedeni u Vavilon; šezdeset i jednu godinu nakon što je Navuhodonosor postavio Sedekiju za kralja Jerusalima; i

pedeset godina nakon što su hram i grad Jerusalem uništeni. Tako čudesno Bog ispunjava svoju reč, i tako se jasno Pisma i istorija slažu u prikazivanju smenjivanja carstava, pokazujući da su grudi i ruke od srebra, na kipu iz Navuhodonosorovog sna, predstavljale ujedinjene Miđane i Persijance.

Sada se vraćamo na Danilove reči u tumačenju.

Dan. 2:39. „I još jedno treće carstvo od bronze, koje će vladati svom zemljom.”

Ovo treće carstvo odgovara bokovima kipa koji su bili od bronze, trećeg metala koji se pominje. I identitet ovog kraljevstva se lako utvrđuje kao i identitet Miđana i Persijanaca. U 8. poglavlju nalazi se zapis o viziji koju je Danilo imao u trećoj godini Valtasarove vladavine. On je bio u Elamu, koji je bio nezavisno kraljevstvo, i kao vavilonska provincija sačuvao je svoju prestonicu i palatu. Videti Dan. 8:2. Danilo je rekao da je u ovoj viziji video ovna koji je imao dva roga, i jedan je bio veći od drugog, i veći se našao poslednji. I postade ovan veliki i činio je po svojoj volji. I tada je video jarca koji je dolazio sa zapada, koji je potrčao na ovna u jarosti svoje moći i slomio mu njegova dva roga, i zgazio ga; a jarac je postao veoma velik. Druge tačke u istoriji ovih zveri su za sada preskočene, jer je ovde samo svrha da se pokaže šta one predstavljaju. Anđelu Gavrilu je bilo naređeno da objasni viziju Danilu, a za ove zveri je rekao: „Ovan kojeg si video sa dva roga, su carevi Midije i Persije. A rutavi jarac je car [ili carstvo] Grčke.”

Ovde se vidi da je Miđane i Persijance, predstavljene grudima i rukama od srebra na slici, zbacila Grčka, što je naravno bilo predstavljeno sledećim metalom, bokovima

kipa od bronze. Da su carstvo Miđana i Persijanaca srušili Grci, toliko je poznato da je nepotrebno citirati istoriju da bi se dodatno pokazalo ispunjenje proročanstva u ovom slučaju. Tako imamo tri dela kipa dobro i jasno objašnjena, naime, zlato, srebro i bronzu—Vavilon, Medo-Persiju i Grčku.

Dan. 2:40. „I četvrto carstvo biće jako kao gvožđe; jer gvožđe lomi i sve pokorava; i kao gvožđe koje sve ovo lomi, sve će ih razbiti u komade i satrti.”

Primitiće se da Navuhodonosorov san i njegovo tumačenje pokazuju da su samo četiri velika carstva trebalo da vladaju zemljom. I izgleda da je prvo, zlato, trebalo da bude najslavnije, dok je četvrto, gvožđe, trebalo da bude najsnažnije. Prva tri su imenovana u proročanstvu, kao što smo videli. Četvrto nije; ali je predstavljeno u drugim pismima i obilno identifikovano u istoriji. Tako čitamo u Lk. 2:1, da je izašao dekret od Cezara Avgusta da ceo svet treba da se oporezuje. Cezar Avgust je bio car Rima, a Rim je bio jedino carstvo koje je postojalo od uspona i pada carstva Aleksandra Grka, koje je imalo moć da oporezuje svet. Ovaj izraz dokazuje sveobuhvatnost vladavine, kakvu su imali Vavilon, Persija i Grčka, prva tri dela velikog kipa. Nijedan car ne može oporezovati van svoje jurisdikcije, i nijedan deo čitavog sveta nije se mogao odupreti moći Rima.

Opis delovanja ovog carstva, kako ga daje Danilo, veoma je izražajan. „Kao gvožđe koje sve ovo lomi, sve će ih razbiti u komade i satrti.” Njegov uspon do sveopšte nadmoći bio je nedvosmisleno procesom lomljenja i satiranja. Njegov uspon nije bio praćen iznenadnim rušenjem vladajuće imperije, kao što je bio slučaj sa Persijancima i Grcima. Aleksandrovo

carstvo je već bilo podeljeno na četiri dela, kao što je bilo prorečeno u Dan. 7 i 8. Naravno, nijedno od četiri kraljevstva nije moglo biti tako snažno kao jedno opšte carstvo. Ove podele su učinile da Rimljani nastave svoja osvajanja u skoro svim pravcima, i skoro svuda; a to je opet dovelo do toga da su imali bliži nadzor nad svim delovima sveta nego njihovi prethodnici. O ovom tekstu, dr Barns kaže:—

„Ništa nije moglo bolje okarakterisati moć Rima od ovoga. Sve je bilo zdrobljeno pred njim. Narodi koje su pokorili prestali su da budu kraljevstva, i svedeni su na provincije, a kao kraljevstva su izbrisani sa liste naroda.”

O snazi i obimu Rimskog carstva, kao i o budnosti koju su carevi imali nad ovim ogromnim područjem, Gibon ovako svedoči:

„Međutim Rimsko carstvo je ispunilo svet, i kada je to carstvo palo u ruke jedne osobe, svet je postao siguran i sumoran zatvor za njegove neprijatelje. Rob carskog despotizma, bilo da je bio primoran da vuče svoj pozlaćeni lanac u Rimu i Senatu, ili da iznuri život u izgnanstvu na goloj steni Serifusa, ili na zaleđenim obalama Dunava, prihvatio je svoju sudbinu u tihom očajanju. Odupreti se bilo je kobno, a bilo je nemoguće pobeći. Sa svih strana bio je okružen ogromnim prostranstvom mora i kopna, za šta se nikada nije mogao nadati da će preći, a da ne bude otkriven, uhvaćen, i vraćen svom razdraženom gospodaru. Izvan granica, njegov uznemireni pogled nije mogao otkriti ništa, osim okeana, negostoljubivih pustinja, neprijateljskih plemena varvara, svirepih manira i nepoznatih jezika, ili zavisnih kraljeva, koji bi rado kupili carevu zaštitu žrtvom odvratnog begunca. Gde god da se nalazite, rekao je Ciceron, prognanom Marcelu, zapamtite da ste podjednako unutar moći osvajača.” Decline and Fall, pogl. 3, paragraf 37.

Dr Džordž Veber, profesor u Hajdelbergu, u svojoj „Universal History”, kaže:—

„Upravo pod Avgustom Rimsko carstvo je posedovalo najveću moć u tudini, a najveću urednost kod kuće. Protezalo se od Atlantskog okeana do Eufrata, i od Dunava i Rajne do Atlasa i vodopada Nila.” P. 102, Brever i Tileston, Boston, 1853.

Rimljani su bili dobro predstavljeni gvoždem, ne samo u snazi svog carstva, već i po okrutnosti njihove naravi. Bili su gvozdenog srca, uživajući u prolivanju ljudske krvi. Tit je važio za jednog od najblažih Rimskih osvajača, za najdobroćudnijeg od Rimskih vladara, tako da su mu njegovi podanici dali titulu „radost ljudskog roda”; ipak, Josif Flavije, govoreći o njegovom osvajanju Jevreja, kaže:—

„Dok je Tit bio u Cezareji, proslavio je rođendan svog brata na izuzetan način, i naneo veliku kaznu namenjenu Jevrejima u njegovu čast; jer broj onih koji su poginuli u borbi sa zverima, i koji su spaljeni, i koji su se borili jedni s drugima, premašio je dve hiljade i pet stotina.” Wars, Knjiga 7, pogl. 3, odeljak 1.

U Bejrutu, gradu u Fenikiji, proslavio je rođendan svog oca na sličan način, gde je veliko mnoštvo stradalo na isti način. Čitaoca ne mogu ne zainteresovati sledeće napomene Profesora Gausena, iz Ženeve, u njegovim „Discourses on Daniel” na ovu temu:—

„Četvrto carstvo je bilo gvožđe. Gvožđe—ne može se dati bolja definicija od ove za karakter Rimljana. Sve u njima je bilo gvožđe. Njihova vlada je bila gvožđe—nemilosrdna; tvrdoglava, neljudska, neumoljiva. Njihova hrabrost je bila gvožđe—okrutna, krvava, nesalomiva. Njihovi vojnici su bili gvožđe—nikada nije postojao narod strašnije naoružan za bitku; njihovi oklopi, njihovi šlemovi, njihovi dugi štitovi, njihove strelice, njihova koplja, njihovi kratki i teški mačevi sa dve oštrice, svo njihovo oružje bilo je genijalno strašno. ... Njihov jaram nad poraženima bio je gvožđe,—težak, nepodnošljiv, a opet neizbežan. U svojim osvajanjima

sve su rušili; od svih potčinjenih zemalja napravili su Rimske provincije; nisu im ostavili ništa od svoje narodnosti, a za kratko vreme pa ih čak lišili i njihovog jezika. Ubrzo je naredeno da se latinski govori ne samo u celoj Italiji, već i u Nemačkoj, južno od Dunava, u celoj Francuskoj, u celoj Belgiji, u Švajcarskoj, u Ženevi, u Španiji, u Portugalu, pa čak i u Africi. ... Kada je Julije Cezar, koji je zauzeo celu Francusku i napravio od nje Rimsku provinciju, završio juriš na poslednji grad, naredio je da se obe ruke odseku svim ljudima koji su se u njemu našli, i tu okrutnost s ponosom pominje u svojim Komentarima. Želeli su ljudsku krv u svim svojim radostima.” Tom I, str. 146–8, Tuluz, 1850.

Luter je u svom „Uvodu u Komentare na Danila” rekao:—

„Prvo carstvo je Asirsko, ili Vavilonsko; drugo, Miđani i Persijanci; treće, carstvo Aleksandra Velikog, i Grci; četvrto, Rimsko. U ovom objašnjenju i mišljenju ceo svet se slaže.”

Sada se vraćamo na reči mladog proroka u objašnjenju sna.

Stih 41. „I što si video da su stopala i prsti delom od grnčarske gline i delom od gvožđa, carstvo će biti podeljeno.”

Gvozdeno carstvo je trebalo da se подели na različita kraljevstva, prema broju prstiju na kipu čoveka. Danilo je imao viziju, zapisanu u sedmom poglavlju, u kojoj je video četiri velike zveri, koje takođe predstavljaju četiri velika carstva isto kao i četiri metala velikog kipa, a četvrta zver je imala deset rogova, za koje se kaže da su deset kraljevstava. Stih 24. Deset prstiju na kipu predstavljaju istih deset kraljevstava.

„Međutim, u njemu će biti od čvrstoće gvožđa, jer si video gvožđe pomešano sa blatnjavom glinom.”

Četvrto carstvo nije bilo zbačeno na način na koji su bila prethodna, da bi vlast ili dominacija prešla na drugu teritoriju. Trebalo je da se подели, a gvožđe da ostane u tim

podeljenim delovima; moć iste vladavine trebalo je da vrše deset kraljevstava umesto jedne univerzalne imperije.

Stihovi 42, 43. „I kao što su prsti na nogama bili delom od gvožđa, a delom od gline, tako će i carstvo biti delom čvrsto, a delom slomljeno. A što si video gvožđe pomešano sa blatnjavom glinom, oni će se pomešati sa semenom ljudskim; ali se neće prilepiti jedno za drugo, kao što se gvožđe ne meša sa glinom.”

Ne bi bilo moguće pronaći opise prikladnije od ovih koji bi ukazivali na to da ova kraljevstva nikada više ne bi trebala biti ujedinjena. Idi do livaca gde se rastopljeno gvožđe sipa u glinu. Ponekad su kalupi nesavršeni, polome se, a gvožđe pronalazi put u svim pravcima—bukvalno se meša sa glinom; ali se nikada neće prilepiti jedno za drugo. Kada se masa ohladi, svaka čestica gvožđa može da se izdvoji i odvoji od svake čestice gline. Delom čvrsta, a delom polomljena ili krhka, dobro predstavlja stanje nekoliko kraljevstava koja su nastala na teritoriji Rimskog carstva. Biskup Laut, u svom „Komentaru na Danila”, kaže:—

„Prsti na slici označavaju deset kraljevstava koja su trebala u kasnijim vremenima da podele carstvo između sebe. ... Ova podela Rimskog carstva će podeliti njegovu snagu, i kao posledica toga umanjice se njegova moć.”

Ova podela je još jedna činjenica u identifikaciji četvrtog carstva kao Rimskog carstva. Nije bilo tačno ni za jedno od drugih velikih carstava da je bilo razbijeno na deset kraljevstava i da je tako stajalo dugo vremena. Grčko carstvo je bilo podeljeno na četiri dela, kao što će se videti u Danilu sedam i osam, i kao što je zabeleženo u čitavoj istoriji. Međutim,

Rimsko carstvo je bilo podeljeno na deset kraljevstava, od kojih je većina ostala do danas. I jedva da bi postojala ikakva zemaljska granica njihove moći da nije bilo jedne stvari: reč proroštva je davno objavila: „Neće se prilepiti jedno za drugo.” Oni mogu ući u konfederacije i formirati saveze, ali neće stajati. Ambiciozni ljudi, kao Karlo Veliki, Napoleon, itd., mogu misliti da drže kraljevstva u svojoj vlastitoj moći,— da ujedine narode u svojim interesima, da služe njihovim ciljevima; međutim, pogledaj ponovo, i gde su oni? Sada ponosno jašući na talasima pobede, misle da mogu napraviti mapu sveta koja će ostati kao spomenik uspeha njihovih šema. Ipak, odjednom su njihove šeme propale sa njima.

„Gvožđe i glina” i dalje izražava stanje onih koji zauzimaju staru Rimsku teritoriju. Međutim vrhunac, veliki cilj ovog proročanstva, ostaje da bude zapažen. Ovako je mladi zarobljenik u Vavilonu rekao:—

„Stih 44. „I u dane ovih kraljeva Bog Nebeski će uspostaviti kraljevstvo, koje nikada neće biti uništeno; i kraljevstvo neće biti prepušteno drugim ljudima, već će razbiti i uništiti sva ova kraljevstva, i stajaće zauvek.”

I tako, pored četiri velika carstva predstavljena zlatom, srebrom, bronzom i gvožđem, trebalo bi da ih nasledi još jedno opšte carstvo, predstavljeno kamenom, koje će uspostaviti Bog Neba. U snu je bilo pokazano da je kamen postao velika planina i da je ispunio celu zemlju. To nije ništa drugo do Davidovo kraljevstvo i presto koji su vraćeni u ruke njegovog semena, prva vlast povraćena od sile neprijatelja i od prokletstva koje je tako dugo ležalo na njemu. Proročanstvo o ovom carstvu, koje otkriva njegove karakteristike, tek treba da se ispita.

POGLAVLJE VIII

VREME USPOSTAVLJANJA KRALJEVSTVA

PRVE reči otkrivenja Božijeg o čoveku su ove, „Načinimo čoveka po svom obličju, nama sličnog; i neka oni vladaju.” Post. 1:26. Tako je objavljena namera da se stvori čovek da bi mogao da ima vlast nad zemljom. Navedeno je već da kada je Danilo govorio pred Navuhodonosorom o obimu njegove vladavine koju mu je dao Bog Nebeski, on je koristio iste izraze koji su korišćeni u prvoj izjavi o Božijoj nameri i u prvobitnom daru Adamu, o vlasti nad celom zemljom.

Kada je čovek bio stvoren, vlast mu je bila data sledećim rečima:—

„I blagoslovi ih Bog, i reče im Bog: budite plodonosni i množite se, i napunite zemlju, i vladajte njom; i vladajte nad ribama morskim, i nad pticama nebeskim, i nad svakim živim bićima koja se kreće po zemlji.” Post. 1:28.

Ne pronalazimo da su ove ideje izražene, ili ovi termini ponovo upotrebljeni, sve dok Danilo ne podseti trijumfalnog cara Vavilona na izvor njegove moći. Ovako je on rekao:—

„Ti si, O care, car nad carevima, jer ti je Bog nebeski dao carstvo, moć i snagu i slavu. I gde god žive deca čovečija, zveri poljske i ptice nebeske dao je u tvoje ruke i postavio te za vladara nad svima njima.” Dan. 2:37,38.

Isto svedočanstvo dao je Danilo govoreći Valtasaru, u posljednjim časovima ovog velikog carstva:—

„Bog Svevišnji dao je Navuhodonosoru tvom ocu carstvo, i veličanstvo, i slavu i čast; i zbog veličanstva koje mu je dao, svi ljudi, narodi i jezici drhtali su i bojali se pred njim.” Dan. 5:18,19.

Videli smo da delovi kipa u Navuhodonosorovom snu predstavljaju četiri velika carstva koja treba da vladaju nad celom zemljom. Tumačenje sna pokazuje da je bio dat kao proročanstvo o kraljevstvu koje Bog Nebeski treba da uspostavi. Drugim rečima, to je bilo proročanstvo o vraćanju Davidovog kraljevstva i prestola, u ruke onoga „koji polaže pravo na to”. Kralj u ovom kraljevstvu, seme Davidovo, takođe je Sin Božiji; on je seme Avramovo, u kome svi narodi na zemlji treba da budu blagosloveni; seme ženino koje treba da satre zmiji glavu i vrati ono što je izgubljeno grehom naših praroditelja. Ovo kraljevstvo je isto što i „prva vlast”, o kojoj govori prorok Mihej,—vlast koju je izgubio Adam. Sada se čini sasvim prikladnim da, u proročanstvu o obnavljanju kraljevstva nad celom zemljom, treba pripremiti put za potpuno razumevanje teme, postavljanjem kraljevstava na istoj teritoriji, čime bi redosled smenjivanja mogao biti učinjen jasnim. U Dan. 2:44, istaknute su karakteristike kraljevstva koje Bog nebeski treba da uspostavi; ali njima prethodi izjava o *vremenu* kada će kraljevstvo biti uspostavljeno. Tačno vreme nije otkriveno, ni ovde ni negde drugde; dato je samo približno vreme.

Izjava o ovoj temi je vrlo direktna: „U dane ovih kraljeva Bog nebeski će uspostaviti kraljevstvo.” U dane kojih kraljeva? Neki autori pretpostavljaju da se mislilo na Rimske kraljeve;

odnosno da se Nebesko kraljevstvo treba uspostaviti u vreme Rimskog carstva. Međutim, postoje nepremostivi prigovori na ovo gledište i nijedan dobar razlog se ne može navesti u njegovu korist. U prethodnim stihovima neposredno pre izraza „ovih kraljeva”, spominju su deset kraljeva koji će nastati iz četvrtog carstva. Ako „ovih kraljeva” ne znači deset kraljeva, onda ništa ne ukazuje na to da se to više odnosi na kraljeve Rima nego na kraljeve Grčke, Persije ili Vavilona. Očigledna je istina da svaki deo kipa predstavlja jedno carstvo ili cara. Ni u kom slučaju nijedno od njih se ne pominje u množini. Množina se ne koristi dok ne dođemo do deset kraljeva. Stoga, ako se ne pominje deset kraljeva, ostaje da se dokaže da se radi o kraljevima Rima pre nego o kraljevima ostalih četvoro. Onda bi to značilo da bi Bog Nebeski uspostavio kraljevstvo negde u danima četiri carstva—recimo negde između dana Navuhodonosora i Konstantina. Međutim, takva konstrukcija je veoma daleko od istine; zasniva se na nerazumnoj pretpostavci. To nije u skladu sa izjavom proročanstva. Ono što se neposredno spominje pre i jedini gramatički prethodnik izraza „ovih kraljeva” jesu deset kraljeva koji su predstavljeni stopalima i prstima na kipu.

I ovo gledište je potvrđeno proročanstvom u svom opisu Carstva Nebeskog. Svakom čitaocu mora biti jasno da, kao što je Vavilon bio predstavljen glavom od zlata, a Medo-Persija grudima i rukama od srebra, Grčka bokovima od bronze, Rim gvozdanim nogama, a deset kraljeva stopalima i prstima kipa, tako je kamenom predstavljeno kraljevstvo koje će postaviti Bog Nebeski. Svaka tačka na kipu ili u snu, ima odgovarajuću

činjenicu u ispunjenju. Kamen je bio odvaljen bez ruku; a kraljevstvo je trebalo da uspostavi Bog Nebeski—a ne ljudski faktor. Kamen je razbio u komade i uništio kip u svim njegovim delovima; tako da je kraljevstvo trebalo da razbije i uništi sva carstva na zemlji. Kamen je postao velika gora i ispunio je svu zemlju; pa je kraljevstvo trebalo da nasledi sva carstva pod celim nebom. Dan. 7:13,14,27. Istorija kipa je istorija uzastopnih sila cele zemlje. Persija je nasledila Vavilon; Grčka je nasledila Persiju; Rim je nasledio Grčku; deset kraljeva nasledilo je Rimsko carstvo; i kraljevstvo Boga nebeskog nasleđuje deset kraljeva. Potpuno uništava sva kraljevstva na zemlji. Da bismo jasnije pokazali dokaz koji leži u ovom redosledu, mi ćemo ispitati nekoliko delova kipa onako kako su predstavljeni u uzastopnim carstvima, po redosledu njihovog vremena.

Prvo imamo zlatnu glavu, Vavilon, koja počinje da postoji u vreme kada je Navuhodonosor zarobio Joakima, kralja Jude, i odveo ga u Vavilon, sa delom posuđa iz Božijeg doma i nekim od sinova Judinih, uključujući Danila i njegovu braću. 2. Dn. 36:5–8; Dan. 1:1–7. To je bilo pre Hrista 606. Navuhodonosorov san i njegovo tumačenje bili su dati 603. pre Hr., dok je ovaj kralj bio na vrhuncu moći i slave. Stoga, u vreme ovog sna, samo taj deo kipa—glava od zlata—bio je ispunjen.

U tumačenju sna Danilo je rekao caru, „Ti si ova glava od zlata. A posle tebe će nastati drugo carstvo slabije od tvog.” Posle njega je trebalo da nastane još jedno carstvo,—ne samo još jedan car. Pošto se carstvo koje je trebalo da nasledi Vavilon nije pojavilo za još pola veka posle ovog vremena,

naravno, samo je zlatna glava postojala u danima Navuhodonosora. Međutim, kada je Valtasar bio ubijen—kada je Darije Miđanin zauzeo carstvo, Dan. 5:30,31,—pojavio se drugi deo kipa, naime, grudi i ruke od srebra. Tada su se ispunila dva velika dela kipa, i ispunjeni delovi su stajali kao što je prikazano na strani 110: glava od zlata i grudi i ruke od srebra.

Valtasar je bio ubijen 538. pre Hr.; dakle od vremena Navuhodonosorovog sna do uspona drugog carstva prošlo je šezdeset i pet godina. I na ovaj način prva dva dela kipa stajala su više od dva veka.

Prva dva carstva su na najjasniji način identifikovana u već spomenutim pismima. Navuhodonosorovo carstvo je izričito proglašeno za glavu od zlata (Danilo 2); a Vavilonsko carstvo je prestalo posle Valtasarove smrti, a nasledilo ga je carstvo Miđana i Persijanaca. Dan. 5:30,31. Oni su bili predstavljeni zlatom i srebrom na kipu. „I još jedno treće carstvo od bronzе, koje će vladati svom zemljom”, nastavio je prorok. I ovo treće carstvo je isto tako jasno otkriveno u Pismima kao i prvo i drugo. Prvo, Vavilon, imenovano je u Danilu 2; drugo, Medo-Persija, je imenovano u Danilu 8; a treće, Grčka, takođe je imenovano u Danilu 8, kao što smo videli. Za ovna je anđeo rekao da su carevi Medije i Persije. Carevi Miđana i Persijanaca ubrajaju se u jedno carstvo; ono koje je stupilo na vlast posle Valtasarove

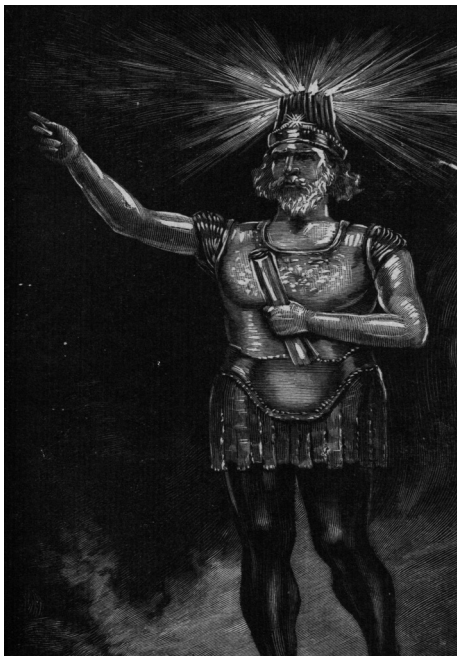
smrti. Rutavi jarac je savladao ovna, i postao je veoma velik, a anđeo je za njega rekao: „Rutavi jarac je car [ili carstvo, videti stih 22] Grčke.”

Bilo je to godine 331. pre Hr., kada je Aleksandar Grk oborio Persijance i tako doveo u postojanje još jedan deo kipa. Od tog vremena tri dela su bila na

vidiku, kao što je prikazano na sledećoj stranici. Tako je to stajalo sve dok četvrto, ili snažno carstvo, nije nastalo, više od jednog i po veka kasnije.

Ranije smo primetili da se Rimljani nisu jednom velikom pobedom uzdigli do vrhovne moći, kao što je to bio slučaj sa Persijancima i Grcima. Uspon Rimskog carstva bio je veoma neobičan u tom pogledu. Ono je postepeno osvajalo svet, nikada ne puštajući ono što je steklo, a ponekad su napredovali i preko strahova drugih ljudi, koji su se mirno predavali u ruke onih koji su svuda trijumfovali, radije nego da rizikuju u destruktivnom ratu, za koji su bili uvereni da će se završiti sopstvenim svrgavanjem. Ništa nije stajalo pred ljudima koji su bili tako dobro predstavljeni gvozdenim nogama Navuhodonosorovog kipa i četvrtom zveri iz Danila 7, koja je bila užasna i strašna, i izuzetno jaka.

Bekerova History of the World, Tom. IV, str. 1, ovako govori o postepenom usponu moći Rima:—

„Rimski narod je, kroz četiri veka ratova, podvrgao svojoj vlasti najlepše delove tada poznatog sveta; strašni unutrašnji ratovi, u kojima je, od krvavih dana Glaucija i Saturnina do bitke kod Aktijuma, umiruća republika trošila svoju snagu, nisu mogli obuzdati konkurenciju u svetskoj dominaciji Rima.”

Gibon predstavlja odliku politike Rimljana u širenju svoje vladavine, na sledeći način:—

„Bio je običaj da se zaštitnici opkoljenih gradova iskušavaju obećavanjem uglednijih počasti nego što su ih imali u svojoj rodnoj zemlji. Na taj način oni ne samo da su pobeđivali svoje neprijatelje, već su ih pretvarali u ugledne građane, učvršćujući i jačajući carstvo gde god da su otišli.”

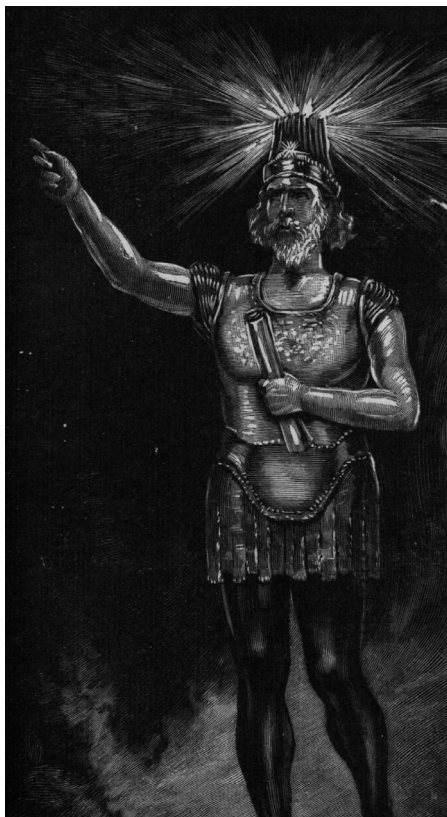
Grčko carstvo je već bilo podeljeno na četiri kraljevstva, koja su se, međutim, računala kao delovi tog carstva. Vidi Dan. 7:6. Ipak, ove podele su učinile neophodnim da Rimljani nastave svoja osvajanja u mnogim pravcima kako bi pokorili ceo svet.

Pošto računamo početak Navuhodonosorovog carstva, ne od njegovog osnivanja, već od vremena kada je kraljevstvo Izraela bilo potpuno oboreno i potčinjeno, tako postavljamo početak Rimskog carstva u vreme kada su Jevreji, obnovljeni ujedinjenim delovanjem Kira, Darija i Artakserksa (Jezdra 6:14), sklopili savez sa Rimljanima. Narodi se značajno pojavljuju u proročanstvu kada su dovedeni u bliske odnose sa Božijim narodom. Stoga uzimamo datum ovog saveza, 161. pre Hr., za početak ovog carstva kao vezanog za proročanstvo. Ovde su se plemena Izraela spojila sa Rimskim carstvom, a njihova zemlja je po sopstvenom pristanku postala provincija Rima. I od tog vremena pa nadalje, nekoliko vekova posle Hrista, kip je tako stajao skoro kompletan, sa glavom, grudima i rukama, bokovima i nogama od gvožđa, jasno vidljiv. A koji je sledeći događaj po redu proročanstva? Kao što uvođenje jedne pogrešne brojke u dugačkom proračunu čini svaki deo procesa pogrešnim od te tačke, i čini tačan rezultat nemogućim, tako greška u jednoj tački u tumačenju celog proročanstva, vodi onoga ko ispituje u pogrešnom pravcu, i usmerava tumačenje celog proročanstva na pogrešan put.

Mnogi tvrde, sa mnogo očiglednog poverenja, da je sledeći događaj uspostavljanje večnog kraljevstva od strane Boga Nebeskog. Međutim, ovo nije redosled proročanstva. To kraljevstvo je predstavljeno kamenom; ali kada se kamen prvi put pojavio? Ne kada su noge od gvožđa bile formirane, već kada je udario kip o stopala. A gde su bila stopala u vreme dolaska Sina Božijeg na ovu zemlju? Gde su ona bila na dan

Pedesetnice, kada se tvrdilo da je kraljevstvo bilo uspostavljeno? Nisu postojala. Gledajte na prikaz kipa onoliko koliko je bio ispunjen do skoro pet stotina godina sa ove strane početka Hrišćanske ere. Stopala i prsti se uopšte nisu pojavili skoro pet vekova nakon što su gvozdene noge bile na sceni. Kamen nije udario kip o noge. Njegovo prvo pojavljivanje bilo je kada je udario kip o stopala; a ovo se, u tumačenju, objašnjava

va tako da će u danima kraljeva udarenih na taj način Bog Nebeski uspostaviti kraljevstvo.

A ovo je potvrđeno daljom izjavom da će, kada se uspostavi kraljevstvo Božije, ono razbiti i uništiti sva prethodna carstva; i kao što su glina, gvožđe, bronza, srebro i zlato, svi zajedno razbijeni u komade, i postali kao pleva na letnjim gumnima, i oterani tako da se za njih ne nađe mesta, baš tako sva zemaljska carstva trebaju biti progutana od strane kraljevstva Boga Nebeskog. I

kip nije bio u potpunosti ispunjen, kao što je prikazano, sa stopalima i prstima koji su stajali na zemlji, sve dok Rimsko carstvo nije bilo podeljeno na deset delova, kao što je prorečeno u Danilu 2 i 7, što se nije desilo sve do blizu kraja petog veka.

Teškoća sa trenutnim tumačenjima ovog proročanstva je ova: Uspostavljanje kraljevstva je pomešano sa uvođenjem novog zaveta, ili propovedanjem jevanđelja od strane Hrista i njegovih apostola. Međutim, taj stav je veoma daleko od ispravnog. Propovedanje jevanđelja je bila priprema za uspostavljanje kraljevstva. Jevanđelje ima za cilj da pozove iz sveta i pripremi narod koji će biti osposobljen milošću da nasledi kraljevstvo kada ono bude uspostavljeno. Ne postoji ništa u opisu uspostavljanja kraljevstva što bi se razumno moglo primeniti na propovedanje jevanđelja. Dr Barns je jasno uvideo ovaj problem, i naveo ga na sledeći način:—

„Ovde nas susreću dva pitanja odjednom, donekle teškog rešenja. Prvo je, ako je ovo osmišljeno tako da se odnosi na kraljevstvo Mesije, kako opis može biti istinit? Čini se da reči ovde ukazuju na neku nasilnu akciju, neku samouverenu silu slamanja; nešto poput onoga što se dešava u osvajanjima kada su narodi pokoreni. Zar iz ovoga ne bi izgledalo da kraljevstvo koje je ovde predstavljeno treba da se probija osvajanjima na isti način kao i ostala kraljevstva, pre nego tihim i miroljubivim uticajem? Da li su ove reči, u stvari, primenjive na metod kojim Hristovo kraljevstvo treba da zameni sva druga?“

Ova pitanja su dobro proračunata da navedu zagovornike te teorije da sa dubokom iskrenošću razmisle o šteti koju čine prema jednostavnim rečima Pisama. Mi pouzdano potvrdno odgovaramo na pitanja koja nam je postavio ovaj čovek velikog znanja; ove reči su, u stvari, primenjive na način na koji će

KIP NAVUHODONOSOROVOG SNA

se uvesti Hristovo kraljevstvo. Ali nisu uopšte primenjive, kako to učenjak kaže, na teoriju prema kojoj se kraljevstvo uspostavlja nežnošću kojom je uvedeno jevanđelje. Ne postoji tekst u celoj Bibliji koji govori o Božijem kraljevstvu koje zamenjuje sva druga carstva blagim sredstvima; svuda se kaže da ih lomi i uništava. Ovaj opis može biti istinit,—istina je,—i nema potrebe da se forsira da reči znače nešto potpuno suprotno od onoga što kažu. I ovo nikako nije jedini zapis koji se mora izopačiti da bi ta teorija izgledala dosledno. Okrenite se Ps. 2:7–9:—

„Ti si moj Sin; ja te danas rodih. Traži od mene i daću ti neznabošce u tvoje nasledstvo i krajnje delove zemlje u tvoje vlasništvo. Ti ćeš ih slomiti gvozdenom palicom; razbićeš ih na komade kao grnčarski sud.”

Začudo, ovaj drugi psalam je pretvoren u proročanstvo o obraćenju sveta! Kakav je položaj Sina tokom propovedanja jevanđelja? On je sveštenik, koji sedi zdesna svom Ocu na Nebu. Jev. 8:1,2. Sada pročitajte Ps. 110:1, i tamo saznajemo u kakvom je stanju svet kada on napusti taj položaj sveštenika, dok se sprema da drugi put dođe u ovaj svet. „Gospod reče mom Gospodu, Sedi meni zdesna, dok ne stavim neprijatelje tvoje za podnožje nogama tvojim.” I tako autor poslanice Jevrejima kaže da on sedi zdesna Ocu, od tada čekajući dok mu neprijatelji ne budu stavljeni pod noge. Kada se završi njegovo sveštenstvo, tada će napustiti svoj položaj zdesna Ocu; tada će mu neprijatelji biti stavljeni pod noge; tada će doći da se osveti onima koji ne poznaju Boga i koji se ne pokoravaju jevanđelju. 2. Sol. 1:6–10. Tada će carevi zemaljski, velikaši, moćnici, uzalud pokušavati da se sakriju

od Jagnjetovog gneva, vičući: „Došao je veliki dan gneva njegovog, i ko će moći da izdrži?” Otk. 6:15–17. Zatim će ih slomiti gvozdenom palicom i razbiti ih kao grnčarski sud; a onda će Dan. 2:34 i 44 biti bukvalno ispunjeni. Otk. 11:16–18 kaže da kada se objavi da su carstva ovoga sveta postala carstva Gospoda našeg i njegovog Hrista, onda se kaže i da su narodi ljutiti, i da je došao gnev Božiji, i vreme da se sudi mrtvima, i da se nagradi sav njegov narod, i da se unište svi oni koji kvare zemlju. I tako je pitanje koje je dr Barnsu izgledalo tako zbunjujuće lako rešeno, a vidi se da se reči proročanstva prirodno primenjuju na činjenice u ovom slučaju. Ne postoji ništa u Danilu 2, kada se najbukvalnije tumači, što bi bilo nedosledno drugim pismima; i više toga bi se moglo citirati što je sličnog značenja.

Dolazimo do tri veka sa ove strane od dolaska našeg Spasitelja. U severnoj Evropi bilo je mnogo ljudi, nemirnih u potrazi za novim zemljama u kojima bi se naselili ili osvojili za plen. Rimsko carstvo je gubilo nekadašnju snagu i moć. Opisujući ove ljude sa severa koji su tražili nove zemlje za naseljavanje, Makijaveli je rekao:—

„Ovi kolonisti su uništili Rimsko carstvo, greškom careva, koji su, pošto su napustili Rim, pravo sedište carstva, da bi živeli u Konstantinopolju, ovim postupkom oslabili zapadni deo, koji tako nije mogao dobro da se brani.” *History of Florence*, Knjiga 1, str. 2.

Izvesni pisac je rekao da kada je Konstantin premestio svoju prestonicu u Konstantinopolj, on je praktično prepustio sedište Cezara biskupima Rima. Jedna stvar je sigurna: moć careva nad Rimom se smanjila upravo u onoj proporciji u

kojoj se povećala moć biskupa. Istorija „Papal Supremacy”, objavljena u Dublinu 1810, kaže: „Veoma je izvesno to da su carevi nastavili da borave u Rimu, biskupi nikada ne bi prisvojili prevlast.” Ovo je razumno; odlučujuće je. Početkom četvrtog veka, severni varvari, kako su ih zvali, upali su u neke od najlepših delova carstva, u centralnoj Evropi i duž Rajne. A pred kraj petog veka carstvo je bilo podeljeno na deset kraljevstava, kao što je ranije primećeno. Ostrogoti su zauzeli Italiju, i vladali u Rimu, sve dok ih nije proterala Justinijanova vojska, pod Velizarijom, 538.

Sada se nalazimo blizu početka šestog veka, i posmatramo ove delove Rimskog carstva, upravo onako kako je istakao Danilo u tumačenju Navuhodonosorovog sna. I tu kip stoji kompletan, kao što je predstavljeno na gravuri. Kamen nije mogao da udari kip pre ovog vremena, jer je trebalo da ga udari o stopala, i nigde drugde. Kamen se ne uvodi u proročanstvo pre tog vremena.

Šta onda? Da li je kraljevstvo bilo uspostavljeno u to vreme? Nije. U ovom i drugim proročanstvima, gde je istorija sveta ukratko prikazana, krajnje—uspostavljanje kraljevstva Božijeg—je uvedeno bez da se u svakom slučaju ispunjavaju sve pojedinosti. Kako proročanstvo sledi za proročanstvom, nalazimo sve više i više ovih pojedinosti ubačenih, ali kraj je uvek isti,—uspostavljanje kraljevstva Božijeg; obnavljanje onog što je bilo izgubljeno u padu, zatvara ovu svetsku istoriju, i uvodi večno stanje.

U Dan. 2:47, govoreći o deset kraljevstava, kaže se: „Pomešaće se sa semenom ljudskim; ali se neće prilepiti jedno

za drugo, kao što se gvožđe ne meša sa glinom.” Ove reči jasno ukazuju na to da će nakon što se ova kraljevstva pojave, proći neko vreme pre nego što budu udarena i uništena; određeno vreme je odvojeno za njihovo mešanje i promene. Koliko će ovo vreme trajati, drugo poglavlje Danila ne daje nikakve naznake; moglo bi biti vrlo kratko za sve što možemo naučiti u ovom poglavlju. Međutim, Danilo 7 daje dodatne činjenice u istoriji svetskih kraljevstava, i opisuje pojavu jedne druge sile nakon uspona deset kraljeva, pred kojom su trojica od desetorice iščupana. I pokazano je da ova druga sila iznuruje svete, i nadvladava ih mnogo vremena pre nego što je kraljevstvo dato svetima Svevišnjega. Redosled ovih događaja je vrlo jasno označen u Dan. 7:21,22.

„Gledah, i isti rog zarati sa svetima, i pobeđi ih; dok ne dođe Pradavni, i sud se da svetima Svevišnjega; i dođe vreme da sveti zaposednu kraljevstvo.”

Videli smo da deset kraljevstava nije bilo u potpunosti razvijeno sve do druge polovine petog veka posle Hrista. Rog koji se podigao nakon njih, koji je postao jači od njih, i koji je progonio svete, nije bio potpuno utvrđen sve do šestog veka. On je mnogo vekova ugnjetavao svete; on se i dalje suprotstavlja slobodnom bogoslužnju; i dalje izjavljujući da je njegov zacementiran princip da ne toleriše slobodu savesti prema Bogu gde ima moć da obori svaku religiju koja mu se suprotstavlja. A sveti i dalje čekaju; još im nije izrečena presuda; i još nije došlo vreme da poseduju kraljevstvo.

Kamen još nije udario kip. Carstva ovoga sveta još uvek se nalaze na svojim mestima; još nisu uništena i raznesena kao

pleva; ali ona brzo pune čaše svog bezakonja. Ponos i ljubav prema svetovnoj moći ispunjavaju njihova srca. Čini se da je njihova najveća ambicija da obezbede obilna sredstva za prolivanje ljudske krvi. Dovoljan im je blagi izgovor da se upuste u najnepravednije i najdestruktivnije poduhvate, ako rezultat toga bude proširenje teritorije ili povećanje moći; da, najštetniji planovi se često sprovode da bi služili interesu onoga ko ih sprovodi. Gde je izuzetak od ovih istupanja? Jao za svet! Mir je odleteo; pravednost i ljubav prema svojim bližnjima se ne nalaze među velikanima na zemlji. A među deklarisanim narodom Božijim, sa vrlo malim izuzecima, formalnost je uzurpirala mesto sile pobožnosti, a strah Božiji se naučava zapovestima ljudskim. Zaista, Bog će ih ipak pohoditi zarad ovih stvari.

POGLAVLJE IX

NASLEDNICI KRALJEVSTVA

„I kraljevstvo neće biti prepušteno drugim ljudima, već će razbiti i progutati sva ona kraljevstva, i stajaće zauvek.” Dan. 2:44.

OVDE je predstavljen snažan kontrast između ovog kraljevstva i njegovih prethodnika. Vavilonsko kraljevstvo je bilo moćno i veličanstveno. Njegovom glavnom gradu nikada nije bio dorastao ni jedan grad na zemlji. Ipak, ono je postalo izuzetno pokvareno, i isto Biće koje je dalo ovu vlast Navuhodonosoru, izjavilo je da ono treba biti potpuno uništeno. Valtasar i hiljade njegovih knezova, i njegova vojska moćnih, ismejvali su napore svojih osvajača; rugali su se i vređali istinitog i živog Boga. Međutim, sigurna reč proroštva je bila izgovorena protiv Vavilona, i ta reč nikada nije izneverila—ne može izneveriti. Da bismo pokazali kako se divno ispunjavaju Božija proročanstva, daćemo citate dvojice proroka u vezi sa uništenjem Vavilona.

Isaija je o tome govorio 712. godine pre Hr.. To je bilo samo sto godina pre nego što je Navuhodonosor srušio Jerusolim, kada je Vavilon bio rastuća sila na zemlji. Bilo je to sto sedamdeset godina pre nego što ga je Kir osvojio. Ovako kaže prorok:—

„I Vavilon, slava kraljevstva, lepota veličanstva haldejskog, biće kao kad je Bog srušio Sodomu i Gomoru. Nikada neće više biti naseljen, niti će se u njemu stanovati iz naraštaja u naraštaj; niti će Arapin razapeti šator tamo; niti će pastiri tu praviti svoj obor. Već će tamo ležati pustinjske zveri; i njihove kuće će biti pune setnih stvorenja; i sove će tamo živeti, i divlje koze će tamo igrati. I divlje zveri kopna vikaće u njihovim pustim kućama i zmajevi u njihovim prijatnim palatama; i njeno vreme je blizu, i dani njeni neće se produžiti.” Is. 13:19–22.

Kada uzmemo u obzir da je grad tada postajao slava haldejskog veličanstva, izuzetno jak, da je situacija bila poželjna, a zemlja veoma plodna, izgledalo je vrlo malo verovatno da bi ikada trebalo da postane potpuno pusta—čak i mesto za izbegavanje—kao što je rekao prorok. Ipak svaka reč se bukvalno ispunila. Naraštaj za naraštajem je prošao, a mesto slavnog grada nastavlja da bude u onom stanju koje je opisao prorok.

I veoma su čudesne reči Jeremije, izgovorene 595. pre Hr.. To se dogodilo jedanaest godina nakon što je Danilo bio odveden u zarobljeništvo u Vavilon; osam godina posle Navuhodonosorovog sna. Stoga su svečane reči ovog proročanstva bile poslate od Boga kada je ovaj moćni monarh vladao u najvećem ponosu svoje slave. Prošlo je pedeset sedam godina pre nego što je Vavilon pao. Sledi deo reči ovog proročanstva:—

„Pripremite protiv nje narode sa kraljevima Midskim, njihovim vojskovođama, i svim vladarima njihovim, i svu zemlju pod njegovom vlašću. I zemlja će zadrhtati i tugovati; jer će se svaka namera Gospodnja izvršiti protiv Vavilona, da učini od zemlje Vavilonske pustoš bez stanovnika. Moćni vavilonski ljudi su se odrekli borbe, ostali su u svojim tvrđavama; njihova moć je propala, oni su postali kao žene; oni su spalili njegova mesta za stanovanje, njegove rešetke su polomljene.

Jedna vest je trčala u susret drugoj, a jedan glasnik u susret drugom, da pokaže kralju Vavilona da je njegov grad zauzet na jednom kraju.

I Vavilon će postati gomila ruševina, stanište zveri, zaprepašćenje i ruglo, bez stanovnika.

I učiniću da budu pijani njegovi knezovi, i mudraci njegovi, njegovi zapovednici, i vladari njegovi, i moćnici njegovi; i spavaće neprekidnim snom, i neće se probuditi, kaže Kralj, čije je ime Gospod nad vojskama. Ovako kaže Gospod nad vojskama: Široki zidovi Vavilona biće potpuno srušeni, i visoka vrata njegova će biti spaljena ognjem; i narod će se uzalud truditi, i narod u vatri, i biće iznureni." Jer. 51:28–31,37,57,58.

Niko ne može razumno pročitati reči proroka, a da se ne uveri u tačnost izjave apostola Petra, „Imamo takođe i sigurniju reč proroštva; za koju dobro činite što pazite na nju, kao na svetlost koja sija u tamnom mestu, dok ne svane dan, i zvezda danica ne ustane u srcima vašim." 2. Pt. 1:19.

Vavilon je pao, a carstvo je prešlo u ruke Persijanaca. Na sličan način je bilo preneto na Grke, a zatim i na Rimljane. Ovi „gospodari sveta" mislili su da su obezbedili sigurnu prevlast; ali oni su bili podjednako opaki koliko i moćni, i grub narod je postao njihov osvajač. Jedan naraštaj za drugim prolazi, a ratovi menjaju granice zemaljskih carstava. Međutim, za peto carstvo reč je sigurna: Neće biti prepušteno drugim ljudima; razbiće i uništiće sva ova carstva, i stajaće zauvek. Oni koji ga poseduju posedovaće ga zauvek.

S obzirom na to da je i sama namera da se čovek stvori bila povezana sa darom vladavine, a prvi dar čoveku bila je vladavina, ne možemo bit iznenađeni što obnova kraljevstva posebno dolazi do izražaja u obećanjima Božijim prema čoveku. Ne treba da nas iznenađuje ni što onaj koji je bio

instrument u otimanju čovekove prve vladavine, ulaže sve napore da zamagli i izopači ovu veliku i važnu istinu. Što se tiče njenog značaja i interesa, primećujemo:

1. Prva objava Hristovog preteče odnosila se na dolazeće kraljevstvo: „Pokajte se jer se približilo kraljevstvo Nebesko.” Mt. 3:1,2.

2. Početak propovedanja Isusa Hrista bila je ista objava: „A pošto Jovan beše stavljen u tamnicu, dođe Isus u Galileju propovedajući jevanđelje o kraljevstvu Božijem i govoreći, Ispuni se vreme, i kraljevstvo Božje je blizu; pokajte se i verujte jevanđelju.” Mk. 1:14,15.

3. Prvi od blagoslova koje je izrekao Spasitelj u besedi na gori, odnosilo se na kraljevstvo: „Blagosloveni da su siromašni duhom, jer je njihovo kraljevstvo Nebesko.” Mt. 5:3.

4. Prva molba u Gospodovoj molitvi bila je za dolazak kraljevstva: „Da dođe kraljevstvo tvoje.” Mt. 6:10.

5. Kada je Isus poslao svoje učenike da propovedaju jevanđelje, ovo je bila njihova dužnost: „I dok idete, propovedajte, govoreći, Približilo se kraljevstvo Nebesko.” Mt. 10:7.

6. Isus je rekao: „Ovo jevanđelje o kraljevstvu biće propovedano po celom svetu za svedočanstvo svim narodima; i tada će doći kraj.” Mt. 24:14. Cilj sadašnje dispensacije je propovedanje jevanđelja o kraljevstvu da se pripremi narod da ga nasledi kada bude uspostavljeno.

7. I na kraju, kada Spasitelj dođe u svojoj slavi, radi potpunog izbavljenja svog naroda, tada će reći svetima: „Dođite, blagosloveni Oca moga, nasledite kraljevstvo koje vam je pripremljeno od postanja sveta.” Mt. 25:34.

Neki su pokazali svoje čvrsto verovanje u teoriju da je kraljevstvo već došlo, govoreći da Gospodnja molitva nije prikladna za ovu dispenciju; data je bila učenicima pre nego što je on uspostavio svoje kraljevstvo, ali sada je nedolično moliti se da dođe njegovo kraljevstvo. Međutim, kao predmet proročanstva iz Danila 2, i obećanja, ono svakako nije došlo. Ništa još nije došlo, niti je uspostavljeno, što je obnovilo prvu vlast; što je učinilo da krotki naslede zemlju; što je obnovilo kraljevstvo i presto Davidov. Obećanja ostaju da se ispune. Ni Avram ni njegovo seme nisu nasledili zemlju. Niti su David i njegovo seme videli obećanu obnovu i večni trijumf njegove vladavine.

Ipak, možda će se postaviti pitanje: nije li Isus, sin Davidov, već uzdignut na presto? Nije li on sada na prestolu? Zaista, on jeste; ali *ne kao sin Davidov*, jer on nije na Davidovom prestolu. Moramo imati na umu da postoje

DVA PRESTOLA I DVA KRALJEVSTVA

Poslušajte šta govori Gospod Isus: „Onome koji pobedi daću da sedne sa mnom na moj presto, kao što sam i ja pobedio, i seo sa Ocem svojim na njegov presto.” Otk. 3:21. O sadašnjem položaju Spasitelja, pročitajte ponovo: „Imamo takvog prvosveštenika, koji je postavljen s desne strane prestola Veličanstva na Nebesima.” „Seo je s desna prestola Božijeg.” Jev. 8:1; 12:2, i dr.

Dok je na prestolu svog Oca na Nebu, on je sveštenik; *sveštenik-car*, po redu Melhisedekovom. Ali imajte na umu ovu važnu stvar: *u svom sveštenstvu on nema rodoslov*. Videti

argument u Jevrejima, peto do sedmo poglavlje. On je sveštenik po redu Melhisedekovom, čiji rodoslov nije zabeležen.

Međutim, sveštenstvu će doći kraj. On će napustiti to mesto na prestolu svog Oca. Kada dođe da se osveti svojim neprijateljima, više neće zalagati moć svoje krvi u njihovo ime. Kada dođe veliki dan njegovog gneva, on više neće biti zastupnik. Otac ga je pozvao da mu sedi s desne strane dok mu neprijatelji ne budu stavljeni pod noge. Ps. 110:1. I tako apostol piše: „Ali ovaj čovek, pošto je prinio jednu žrtvu za grehe zauvek, seo je zdesna Bogu; od tada očekujući da mu neprijatelji budu učinjeni podnožjem njegovim nogama.” Jev. 10:12,13.

Sa ovim zapisima pred nama, lako je ispraviti grešku u koju su mnogi upali, naime, da je jedan veliki cilj, ako ne i veliki cilj Hristove vladavine, da potčini svoje neprijatelje, ili da ih stavi pod svoje noge. To je delo koje Hristos nikada neće učiniti. 1. Kor. 15:23–28, često se citira da bi se podržalo to gledište, dok uči upravo suprotno od toga. Ovako glasi:—

„Hrist prvina; potom oni koji su Hristovi pri njegovom dolasku. Onda će doći kraj, kada će on predati kraljevstvo Bogu, tj. Ocu; kada će srušiti svaku vlast i svaki autoritet i moć. Jer on mora da vlada sve dok ne stavi sve neprijatelje pod svoje noge. Poslednji neprijatelj koji će biti uništen je smrt. Jer je sve stavio pod noge svoje. Ali kada kaže da mu je sve potčinjeno, jasno je da je izuzetak onaj, koji mu je sve potčinio. A kada mu sve bude potčinjeno, tada će se i sam Sin potčiniti Onome koji mu je sve potčinio, da Bog može biti sve u svemu.”

Ovaj zapis jasno pokazuje da Hrist poseduje kraljevstvo koje će u jednom momentu predati. To vreme se nalazi pri ili blizu njegovog dolaska. Tada će predati kraljevstvo; napustiće

presto Veličanstva na Nebesima, gde sada sedi kao kraljevski sveštenik. Stih 28 kaže: „A kada mu sve bude potčinjeno, tada će se i sam Sin potčiniti Onome koji mu je sve potčinio, da Bog može biti sve u svemu.” Sin ne pokorava sve sebi; on ne stavlja sve pod svoje noge. Ako on to radi, kako bi mogao postati potčinjen onome koji mu je sve potčinio? Otac je rekao: „Daću ti neznabošce u tvoje nasledstvo, i krajnje delove zemlje u tvoje vlasništvo.” „Sedi mi zdesna, dok ne učinim neprijatelje tvoje za podnožjem nogama tvojim.” I 1. Kor. 15:27 kaže: „Ali kada kaže da mu je sve potčinjeno, jasno je da je izuzetak onaj koji mu je sve potčinio.”

Pogrešne ideje o ovom tekstu lako se upijaju iz previđanja načina na koji se zamenice primenjuju. „Jer on [Sin] mora da vlada dok on [Otac] ne stavi sve pod njegove [Sinovljeve] noge.” Ovo nije proizvoljno; to je neophodno. Vidite opet: „I kada sve bude potčinjeno njemu [Sinu], tada će se i sam Sin potčiniti onome [Ocu] koji je sve potčinio njemu [Sinu], da Bog može biti sve u svemu.” Obratite pažnju na nekoliko događaja ovde prikazanih:—

1. Hristov dolazak.
2. Onda dolazi kraj.
3. Onda će on predati kraljevstvo Ocu.
4. On mora da vlada sve dok mu Otac ne stavi sve stvari pod noge.
5. Kada mu sve bude potčinjeno, on sam postaje potčinjen Ocu,—on se povlači sa tog prestola, i predaje to kraljevstvo.
6. Otac tada postaje sve u svemu; jedini posednik tog prestola na Nebesima.

Ovo je to kraljevstvo—to je presto koji će predati na kraju svog sveštenečkog rada. Tada će proba biti završena; tada će sveti biti zapečaćeni za potpuno izbavljenje; a oni koji su nepravedni moraju i dalje ostati nepravedni. Otk. 22:11,12. Tada će Sin slomiti svoje neprijatelje gvozdenom palicom i razbiti ih u komade kao grnčarski sud. Tada će doći dan Jagnjetovog gneva, kip će biti udaren o stopala, i sve vlasti na zemlji će biti uništene.

Ono što je ovde rečeno o prestolu Oca Nebeskog je dobro poznato, i svi će to lako priznati. Hajde da ukratko ispitamo neke od činjenica iz Pisma koje se odnose na

DAVIDOV PRESTO

Isus kaže da je seo na presto svog Oca, i daće pobjedniku da sedne sa njim na njegov presto. O ovom drugom prestolu anđeo je rekao Mariji:—

„On će biti velik, i nazvaće se Sinom Svevišnjega; i daće mu Gospod Bog presto Davida oca njegovog; i vladat će nad domom Jakovljevim do veka; i kraljevstvu njegovom neće biti kraja.” Lk. 1:32, 33.

Presto koji on sada zauzima je presto svemira, i ni u kom smislu se ne može nazvati prestolom Davidovim. Može se lako uočiti razlika između ova dva.

1. On nasljeđuje ovaj presto kao Davidov sin. Na prestolu njegovog Oca na Nebu njegovo rodoslovlje se ne računa.

2. David nije bio sveštenik; a Hristos neće biti sveštenik na Davidovom prestolu. Samo na Nebu, kao antitip Melhisedekov, on je sveštenik.

3. On će sedeti na Davidovom prestolu zauvek, i kraljevstvu

njegovom neće biti kraja. Međutim, on će odstupiti od prestola svog Oca na Nebu, i njegovom sveštenu kraljevanju će biti kraj; on će predati to kraljevstvo.

Sada možemo sa sigurnošću da se obratimo svakom čitaocu: Na koje od ovih prestola i kraljevstava će se primeniti obećanja i proročanstva koja smo zabeležili? Koje će od ovih kraljevstava uništiti kraljevstva ovoga sveta i ispuniti svu zemlju? Na koji će od ovih prestola biti uzneseni sveti? Hoće li Isus uništiti svoje neprijatelje dok sedi kao sveštenik zdesna svom Ocu, ili nakon što napusti taj položaj, i zauzme sopstveni presto? On će u jednom momentu reći pravednicima, Dođite blagosloveni Oca moga, nasledite kraljevstvo koje vam je pripremljeno od postanja sveta; hoće li to reći dok je na Očevom prestolu, ili kada ponovo dođe, u svoje kraljevstvo? Videti Mt. 25:31–41. Jakov kaže: „Nije li Bog izabrao siromašne ovoga sveta bogate verom, i naslednike kraljevstva koje je obećao onima koji ga vole?” Jak. 2:5. Ovo opisuje sadašnji položaj svetih, i njihovu vezu sa kraljevstvom. Oni koji su bogati verom i vole Boga, naslednici su kraljevstva, a još nisu u posedu. Zaista, oni ne mogu naslediti kraljevstvo u svom sadašnjem smrtnom stanju; jer kada bi, prepustili bi ga drugim ljudima na svojoj smrti.

Neki mogu sumnjati u ispravnost ovoga, misleći da je u suprotnosti sa rečima Pavla u Rim. 8:38,39; ali nije. Smrt nas ne može odvojiti od ljubavi Hristove, jer je on gospodar i mrtvih i živih. Rim. 14:9. On će nas izbaviti iz groba, koji je zemlja neprijatelja; jer smrt je neprijatelj. Jer. 31:15–17; 1. Kor. 15:26. Ipak sigurno je, kada smo u zemlji neprijatelja,

pod vlašću smrti i groba, mi nismo u Hristovom kraljevstvu.

O tome imamo najodlučnije svedočanstvo u Pavlovim rečima u 1. Kor. 15:50: „Ovo vam govorim, braćo, da telo i krv ne mogu naslediti kraljevstvo Božije; niti raspadljivo nasleđuje neraspadljivo.” Telo i krv je izraz koji označava raspadljivo stanje, kakvo svi posedujemo u ovom svetu smrtnosti. U ovom stanju mi ne možemo naslediti kraljevstvo Božije. A zašto ne?—Jer je kraljevstvo Božije večno kraljevstvo; Hristovom vladanju neće biti kraja. Pošto je neraspadljivo kraljevstvo, mogu ga naslediti samo neraspadljivi podanici; inače bi umrli i prepustili to drugim ljudima. Od ove tačke apostol nastavlja da objašnjava kako možemo da nasledimo to kraljevstvo. „Jer ovo raspadljivo mora da se obuče u neraspadljivo, a ovo smrtno mora da se obuče u besmrtno.” To će se dogoditi na zvuk poslednje trube, kada će mrtvi vaskrsnuti neraspadljivi, a živi će se preobraziti. U to vreme će sam Gospod sići sa Neba „sa uzvikom, sa glasom arhandela i trubom Božijom.” 1. Sol. 4:14–17. Tada će mrtvi u Hristu ustati besmrtni, a živi će biti poneseni u susret Gospodu u vazduhu, i tako zauvek biti sa Gospodom.

O ovom vremenu Gospod Isus govori u Mt. 25:31–34. Sin Čovečiji će doći u slavi Očevoj, i svi sveti anđeli s njim. Njegov glas će podići svete, besmrtnne, neraspadljive; a onda će im reći: „Dodite, blagosloveni Oca moga, nasledite kraljevstvo koje vam je pripremljeno od postanja sveta.” Ovo je „prva vlast”, jer je pripremljena od postanja sveta. I to će biti prvi trenutak da ga sveti mogu naslediti, jer su do tog vremena smrtni, raspadljivi i ne mogu naslediti neraspadljivo kraljevstvo

Božije. Jevanđelje o kraljevstvu se još uvek propoveda, a u pogledu njega se još uvek uznosi molitva vere: „Neka dođe kraljevstvo Tvoje. Neka bude volja Tvoja i na zemlji, kao što je na Nebu.”

Ovde možemo istaći već uočene činjenice u vezi sa istinitim naslednicima. Zarad namera koje su razmotrene, Jakovljeva deca su imala posebne privilegije tokom određenog vremena, i mogla su zauzeti visoko mesto u ispunjenju namera milosti; ali, kako reče Isus, ne hteste. Mt. 23:37. Zbog ove nevernosti, zbog toga što su često prezirali glasnike ljubavi i milosti Božije, i na kraju zbog zlonamernog pogubljenja njegovog jedinorodnog Sina, njihova kuća je bila ostavljena pusta, a kraljevstvo Božije im je bilo uzeto da bi se dalo narodu koji donosi njegove plodove. Mt. 21:33–43. Od prve objave jevanđelja, ova istina je počela da im se daje. Jovan Krstitelj im je rekao:—

„Nemojte misliti da govorite u sebi, Imamo Avrama za našeg Oca; jer kažem vam, da Bog može od ovog kamenja da podigne decu Avramu.” Mt. 3:9.

Da li neko misli da je ovo bila teška reč? Ako jeste, zašto? On koji može stvoriti živu dušu od zemaljskog praha, i može podići mrtve iz zemlje, i učinio bi samo kamenje da više ako bi bilo neophodno da se reči proroka ispune (Post. 2:7; Luka 19:36-40), može stvoriti živa bića od kamenja Jordanske doline, i učiniti ih Avramovom decom preko vere u Hrista. A Isus je rekao da doslovni potomci Jakovljevi, koji nisu verovali u njega, nisu Avramova deca, već deca đavola. Jn. 8:39–44; uporedi sa Mt. 13:38, 39; Otk. 3:9.

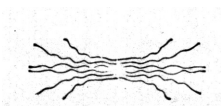
Apostol Pavle je možda bio slavan zbog svog porekla, ali je sve to smatrao gubitkom za Hrista. Fil. 3:5,7. Koliko je onih koji su izgubili bogatstvo milosti Božije u zavetu njegovom sa Avramom, zbog sujetnog hvalisanja svojim rođenjem, ponosni na okolnosti što su rođeni u određenoj lozi, nikada ne prihvatajući reč koja je svima bila učinjena jasnom, da se moraju nanovo roditi inače nikada neće videti kraljevstvo Božije! Pavle nedvosmisleno kaže da oni nisu Jevreji; oni nisu deca obećanja, i njihovo obrezanje nije obrezanje (Rim. 2:28,29); oni su odlomljeni, tako da više ne pripadaju rodu Izraela, i mogu biti obnovljeni samo ponovnim kalemljenjem verom u Hrista. (Rim. 11:23); dok neznabošci po rođenju, koji su prihvatili Hrista, više nisu stranci; oni više nisu tuđini, već građani zajednice Izraela. Ef. 2:11–19.

Pošto smo pratili obećanja Davidovog kraljevstva do njihovog ispunjenja, i pošto smo videli da će ono biti toliko opsežno i identično sa nasleđstvom obećanim Avramu i njegovom semenu, spremni smo da primetimo pitanje koje je, čini se, zbunilo mnoge umove. Videći da Pisma objavljuju da je Avram bio naslednik celog sveta, zašto je odveden u bio brdovitu zemlju Palestinu da mu se pokaže nasleđstvo? Odveden je iz Mesopotamije do blizu sadašnjeg mesta Jerusalima, i tamo mu je Gospod rekao, „Tvome semenu daću ovu zemlju.“ Zašto obećanje nije bilo dato u bogatoj dolini Eufrata? ili zašto nije bio odveden u zemlju Gošen, u Egipat?

Opišimo naš odgovor pretpostavkom. Rusko carstvo je veoma veliko. Pretpostavimo da je pojedinac odveden u neki daleki kutak ove imperije, i da mu je rečeno mu da on i

njegovo potomstvo treba da poseduju svu zemlju koju može da vidi, to bi se moglo smatrati neznatnim darom. Ali odvedite ga u St. Peterburg, na položaj koji gleda na grad, njegove palate i sva blaga carstva; onda mu recite da će sve što može da vidi pripasti njemu i njegovoj deci posle njega, i to bi bila sasvim druga stvar. Tako je Bog odveo Avrama na mesto gde će se nalaziti prestonica zemlje; gde će sići s Neba grad koji ima temelje za kojima je težio Avram. Ovde je Avram prineo Isaka; ovde je Istinsko Seme obećanja umrlo da bi otkupilo nasledstvo Adamove dece; i ovde će trijumfalni Spasitelj sići da izbavi otkupljeni posed. Ovde će David videti svog Sina kako sedi na svom slavnom prestolu. Ovde će Adam povratiti svoj davno izgubljeni vrt, i ponovo će se radovati u približavanju drvetu života. Postojao je dobar razlog zašto je Avram bio odveden u ovu zemlju, u sedište buduće prestonice celog sveta, da primi obećanja. Ovde su se pokazala velika čuda Božije sile i milosti; i ovde će biti izvršeno potpuno ostvarenje njegove milostive namere. Ovde je Hrist postradao; ovde će trijumfovati; ovde će vladati u vekove vekova.

„U zemlju u kojoj je nekada gazio Spasitelj grešnika,
Gde je radio, i patio, i krvario;
Tamo gde je trijumfovao nad smrću i uzneo se Bogu,
Pošto je kao zarobljenik u zarobljeništvo odveden.”

POGLAVLJE X

„JOŠ JEDAN MALI ROG”

GODINE 540. pre Hr., samo šezdeset i tri godine nakon što je san Navuhodonosoru bio dat i protumačen, Danilo je imao viziju, koja je zapisana u sedmom poglavlju njegovog proročanstva. U ovoj viziji video je četiri Nebeska vetra kako se sukobiše na velikom moru, i četiri velike zveri koje su izašle iz mora. U stihovima 17, 18, objašnjenje zveri je dato na sledeći način:—

„Ove velike zveri, kojih je četiri, su četiri kralja, koji će izaći iz zemlje. Ipak, sveti Svevišnjega će uzeti kraljevstvo, i posedovaće kraljevstvo zauvek, u vekove vekova.”

Ove reči pokazuju da ova vizija obuhvata iste velike činjenice koje su predstavljene u snu kralja, naime, četiri velika carstva koja će biti praćena kraljevstvom koje će sveti posedovati zauvek. Zatim cilj ove vizije je isti kao i od sna, da nas upozna sa istorijskim činjenicama koje prethode, i vode ka, uspostavljanju kraljevstva Božijeg.

Stih 4. „Prva je bila kao lav, i imala je krila orlova; gledah dok mu se krila ne iščupaše, i bi podignuta sa zemlje, i učinjena da stoji na nogama kao čovek, i srce čovečije joj se dade.”

ČETIRI ZVERI IZ DANILA SEDAM

Lav se naziva kraljem zveri i ima približno isti odnos prema drugim zverima koji zlato ima prema drugim metalima sa kipa iz poglavlja 2. „Orlova krila” dodaju nešto istom kvalitetu, označavajući brzinu kojom se carstvo podiglo do svoje čudesne veličine u sedmom veku pre Hrista. Međutim, krila su mu iščupana, a lavlje srce oduzeto. Moramo imati na umu da je ova zver, kao zlatna glava kipa, predstavljala Vavilonsko carstvo, a ne nekog cara ili kralja. Slava carstva je opala od Navuhodonosorovih dana – tako je prolazna slava ovoga sveta. Pod vladavinom Valtasara nisu ostale osobine ni lava ni orla.

Stih 5. „I gle još jedna zver, druga, nalik medvedu, i ona se podigla više na jednu stranu, i imala je tri rebra u ustima među zubima; i rekoše joj ovako, Ustani, prožderi mnogo mesa.”

Ovo je zapanjujuće tačan prikaz carstva Miđana i Persijanaca, isto kao i grudi i ruke na kipu. U 8. poglavlju, kraljevi Medije i Persije predstavljani su ovnom (uporediti Dan. 8:3, 4, 20), koji ima dva roga, i jedan je bio viši od drugog, a viši je ostao poslednji. Miđani su bili vodeća sila u ratu protiv Vavilona; jer se Kir, istinski vođa vojske, u potpunosti predao službi svom ujaku, „Dariju Miđaninu”, koji je zauzeo carstvo kada je grad Vavilon oboren. O Dariju malo treba reći, osim da je on bio vladar nad moćnim carstvom koje mu je predao njegov nećak, jer nije dao dokaze o sposobnosti da sebi potčini takvo carstvo. „Viši je ostao poslednji.” Persijski ogranak carstva cvetao je pod Kirom, koji je zaista bio jedan od najvećih vojskovođa koje nam sekularna istorija predstavlja; ne samo zato što je mogao da predvodi velike vojske i pokorava kraljevstva, već je bio blag

prema svojim zarobljenicima, pazeći na udobnost i dobrobit svojih vojnika i saveznika, i pravedan prema svima. On je krenuo u rat, ne iz ljubavi prema osvajanju, ili zbog ravnodušnosti prema ljudskom životu, već radi odbrane prava onih koji su bili napadnuti. Uz sve to, u svojim ličnim navikama bio je uzor umerenosti i dobročinstva. Kako medved dobro predstavlja ujedinjenje Miđana i Persijanaca – i ona se podigla više na jednu stranu.

Opisujući simbol ovog carstva u Danilu 8, prorok je rekao da je video ovna kako gura ka zapadu, ka severu i ka jugu. Ovo su pravci u kojima su Miđani i Persijanci vodili svoja osvajanja; a tri rebra u ustima medveda nesumnjivo označavaju istu stvar.

Stih 6. „Posle ovoga gledah, i gle još jedna, nalik leopardu, koji je imao na leđima četiri krila od ptice; i zver je imala četiri glave i dade joj se vlast.”

Leopard predstavlja treće veliko carstvo, isto kao bokovi od bronze na kipu, ili rutavi jarac u 8. poglavlju,—carstvo Grčke. Simbol je dvostruki i označava brzinu kojom je Aleksandar osvojio svet, naime telo leoparda, sa četiri krila ptice. Ljubav prema osvajanju bila je njegova vladajuća strast. Samo da bi zadovoljio besmisleni ambiciju, zaratio je bez razloga ili provokacija protiv onih koji bi rado ostali u miru s njim. Seneka je rekao: „Aleksandar, koji je s pravom bio nazvan pljačkaš naroda, učinio je da se njegova slava sastoji u tome da na sva mesta pronosi pustoš, i da sebe učini terorom čovečanstva.” Videti Rolin, knjiga 15, odelj. 18. Čini se odrazom čovečanstva da se takvom čoveku da naziv „Veliki”.

Da bismo u potpunosti cenili opis dat u Dan. 7:7, potrebno je da dalje zapazimo simbol Grčke u Dan. 8:5–9. Jarac je među očima imao znameniti rog, koji je, rekao je anđeo, bio prvi car, odnosno Aleksandar. „Jarac je postao veoma veliki; i kada je bio jak, veliki rog je bio slomljen; i umesto njega su izašla četiri znamenita prema četiri vetra nebeska.”

Aleksandrovo carstvo nije pretrpelo pad kada je on umro. Bio je u punoj plimi pobjede, nije imao vremena da pripremi za sebe prestonicu, kada je pao, ubijen ne u ratu, već svojim izopačenim i neobuzdanim apetitom,—slomljen u svojoj snazi. I iziđoše četiri istaknuta roga prema četiri vetra nebeska. Anđeo je rekao, „Četiri carstva će ustati iz naroda, ali ne u njegovoj moći.” Dan. 8:22.

Aleksandar je umro 323. pre Hr.. Njegova smrt je bila iznenađujuća i neočekivana, budući da je bio na vrhuncu životne snage; i ništa nije bilo urađeno za nasljednika. Bilo je mnogo težnji za vlast, među kojima je glavni bio i Antigon. Liman je, u svojoj Historical Chart, dao pogled na carstvo posle Aleksandrove smrti, u nekoliko snažnih reči:—

„Carstvo je bilo podeljeno na trideset tri vlade, raspoređenih na isto toliko generala zapovednika. Otuda je nastao niz krvavih, pustošnih ratova i nastao je period konfuzije, anarhije i zločina, koji je gotovo bez paralele u istoriji sveta. Posle bitke kod Ipsa, 301. pre Hr., u kojoj je Antigon bio poražen, carstvo je podeljeno na četiri kraljevstva—Trakiju i Vitiniju pod Lizimahom; Siriju i Istok pod Seleukom; Egipat pod Ptolomejem Soterom; i Makedoniju pod Kasandrom.”

Dve stvari su vredne napomene u vezi sa ovim simbolom i njegovim ispunjenjem: (1) Proročanstvo uopšte ne beleži ovaj period anarhije i konfuzije. Bio je to period unutrašnjih

neslaganja, u kojem nije bilo ni vremena ni mogućnosti da se uspostave kraljevstva na bilo čemu kao trajnoj osnovi. (2) Četiri kraljevstva koja su nastala prema četiri nebeska vetra smatraju se delovima istog Grčkog carstva. Oni se bez sumnje smatraju nastavkom iste dominacije, jer su četiri navedena kralja sklopila sporazum da podele carstvo među sobom; oni su vladali sporazumno, a ne u suprotnosti jedan sa drugim. Ovo je označeno u Dan. 7:6, jednostavnim izrazom, „I zver je imala četiri glave.”

Stih 7. „Posle toga videh u noćnim vizijama, i gle, četvrta zver, užasna i strašna, i silno jaka; i imala je velike gvozdene zube; proždirala je i razbijala u komade, a ostatak je udarala nogama svojim; i bila je različita od svih zveri koje su bile pre nje; i imala je deset rogova.”

Sličnost četvrtog carstva, predstavljenog nogama kipa u 2. poglavlju, lako se može videti u ovoj zveri. Četvrto carstvo od gvožđa trebalo je da bude jače od onih koji su mu prethodili; pa je ova zver bila veoma jaka i imala je velike gvozdene zube. „Jer gvožđe lomi i sve pokorava; i kao gvožđe koje sve ovo lomi, sve će ih razbiti u komade i satrti”, rečeno je o četvrtom carstvu, predstavljenom nogama kipa; i tako o ovoj zveri: „Proždirala je i razbijala u komade, a ostatak je udarala nogama svojim.”

I imala je deset rogova, za koje se u 24. stihu kaže da su deset kraljeva koji će ustati. Ovih deset kraljeva su predstavljeni stopalima i prstima na kipu,—deset kraljevstava koja su nastala iz Rimskog carstva kada su ga razbili njegovi osvajači sa severa i severoistoka. Do sada su činjenice predstavljene u viziji o ove četiri zveri identične onima o kipu u Navuhodonosorovom snu.

Poglavlje 2:43 kaže za ovih deset kraljevstava, „Pomešaće se sa semenom čovečijim, ali se neće pilepiti jedno uz drugo.” Ovo pokazuje da ova kraljevstva nisu bila udarena kamenom čim su nastala; mora postojati vreme za mešanje—za napore ka konsolidaciji, za promene da se dogode—pre nego što se kraljevstvo i vlast daju svetima Svevišnjeg.

Ova izjava u poglavlju 2:43, u pogledu njihovog mešanja, a ipak ne prijanjanja jedno za drugo, sadrži samo slab nagoveštaj svih promena koje bi trebalo da se dese pre završnih scena. Ista ideja je predstavljena u 34. stihu. Nakon što je kip bio kompletno predstavljen, Danilo je rekao: „Gledao si sve dok se nije odlomio kamen”, itd.; kao da je nastavio da posmatra kip sve dok se nije pojavio kamen. I videćemo da svaka naredna vizija, bilo od Danila ili Jovana, sadrži neke dodatne događaje koji prethode uspostavljanju Božijeg kraljevstva i uništenju svih naroda i kraljevstava ovog sveta. Dodatne činjenice u Poglavlju 7 su uglavnom date na uvid u—

Stihu 8. „Razmatrao sam rogove, i gle, izide između njih još jedan mali rog, pred kojim su tri prva roga iščupana iz korena; i gle, ovaj rog je imao oči kao oči čovečije, i usta koja govore velike stvari.”

U svim Pismima rog je simbol moći, bez obzira na prirodu moći. I postojala je izuzetna moć koja je postala primetna upravo u vreme kada je zapadni Rim bio razbijen na ove delove ili kraljevstva. Stih 24 kaže, „On će biti drugačiji od prvih.” A ovaj je bio drugačiji od ostalih po tome što je nastao kao religiozna, navodno Hrišćanska, sila. Iako je nastao kao mali rog, tako da u početku nije zauzimao svoje mesto među zemaljskim carstvima, postao je veoma jak, jer

je njegov „izgled bio moćniji od njegovih bližnjih”. I toliko je poznato da prolazi bez dokaza, da je Rimsko Crkveno kraljevstvo postalo jače od najjačih zemaljskih kraljevstava. Poglavarici ovog sistema, pape Rima, tvrdile su da polažu pravo da vladaju kraljevima, i da oslobađaju podanike od vernosti svakom kralju koji odbije da se pokori njihovoj volji. Po ovom pitanju profesor Gausen iz Ženeve je dao sledeće prodorno i istinito svedočanstvo:—

„Danilo nam kaže (20. stih) da, iako je ovaj rog bio najmanji, njegov ‘izgled je bio moćniji od njegovih bližnjih’. Raskoši Karla Velikog, Karla V, Luja XIV. i Bonaparte bile su veoma velike; ali da li su bile uporedive sa onom Rimskog pontifa? Najveći kraljevi moraju da trpe njegove uzengije, da ga služe za stolom (šta da kažem?), moraju se klanjati pred njim i ljubiti mu noge, pa čak i podmetati vratove pod njegovu ponosnu nogu. Idite još ove godine da ga vidite u Vatikanu, kao što sam i ja učinio. Videćete kako visi u kraljevskoj dvorani, gde prolaze svi ambasadori Evrope, slika koja predstavlja velikog cara, Henrija IV, otkrivenog pred Grgurom VII. Videćete na drugoj slici herojskog i moćnog cara Fridriha Barbarosu na svojim kolenima i laktovima, pred Papom Aleksandrom III, na javnom trgu u Veneciji; noga papa počiva na njegovom ramenu; njegovo žezlo bačeno na zemlju; a ispod slike ove reči: ‘Fridrih, molilac, obožava, obećavajući veru i poslušnost.’ Morate svojim očima videti ovog kralja-sveštenika u njegovim palatama i hramovima, da biste stekli predstavu o njegovoj raskošnosti, i da biste razumeli puno značenje ovih Danilovih reči: ‘Njegov izgled je bio moćniji od njegovih bližnjih.’ Koji je istočnjački kralj ikada bio nošen tako poput njega na ljudskim ramenima, ukrašen perjem pauna? Pred njim se kadi kao pred idolom; kleče na oba kolena pred njim; ljube mu tabane; obožavaju ga.” Predavanje na Ženevskom koledžu, 1843.

Takav je bio njegov uspon, a takva je i njegova pojava. „I pred kim tri [kralja] padoše.” Svi koji poznaju istoriju,

religioznu i sekularnu, četvrtog i petog veka, svesni su da je arijevska kontroverza bila vodeći uzrok sporova, ne samo u crkvama i saborima, već i među kraljevima. Gotski kraljevi su bili arijevc; a u tim danima narod je ispovedao veru svojih kraljeva. Međutim, Rimska crkva je bila predstavnik Trinitarne vere. Ovu veru je odobrio sabor u Nikeji, gde je primat bio dodeljen biskupu Rima. Ovo je zauvek vezalo biskupa tog sedišta za tu veru. Primat i doktrina o Trojstvu bili su nerazdvojni. Ta crkva je bila glavni oslonac onoga što se tada zvalo izvorna vera, dok su Goti smatrani jereticima.

Heruli, pod Odoakarom, koji su takođe bili Arijevci, zauzeli su Italiju. Gibon kaže:—

„Odoakar je bio prvi varvarin koji je vladao u Italiji, nad narodom koji je nekada isticao svoju pravednu superiornost nad ostatkom čovečanstva... Kao i ostali varvari, bio je poučen Arijevskoj jeresi; ali je poštovao monaški i biskupski karakter; a ćutanje katolika svedoči o toleranciji koju su uživali.” *Decline and Fall*, pogl. 36, paragrafi 32, 33.

U tom pogledu ponašanje jeretika varvara bilo je u snažnoj suprotnosti u odnosu na ponašanje pravoslavaca ili katolika, jer ovi nikada nisu propustili da progone arijevence kada su imali moć. A duh progonstva bio je tako snažno ukorenjen u njima, da kada nisu mogli da progone one koje su kao jeretike predali na pogibao, oni su pali u svađu među sobom. Činilo se da je u njima svetovna ambicija potpuno istisnula duh hrišćanstva. O Odoakarovom vremenu Gibon, na istom mestu, dalje kaže: „Mir u gradu zahtevao je mešanje njegovog prefekta Bazilija u izbor rimskog pontifa.” To će reći, da je izbor pape bio praćen takvim međusobnim sukobima da je

autoritet varvara jeretika bio neophodan za očuvanje mira u gradu i sprečavanje krvoprolića; jer je takav izbor ponekad bio povod kobnih svađa. Takođe je bio običaj da se kupuju glasovi pri izboru pape, a arijeviski kralj je bio dužan da svojim autoritetom stavi tačku na ovaj skandal.

Nakon smrti pape Simplicija, 483. godine, okupili su se narod i sveštenstvo radi izbora novog biskupa Rima. Zatim se dogodilo ono Odoakarovo mešanje o kojem je Gibon govorio, kao što je gore citirano. Bower's History of the Popes kaže:—

„Međutim, dok su oni bili sabrani u tu svrhu, u crkvi Sv. Petra, na sabor ušao je Bazilije *prefektus pretoria* i namesnik kralja Odoakara; i obraćajući se biračima, to jest narodu, senatu i sveštenstvu, izrazio je veliko iznenađenje što su preuzeli da imenuju naslednika preminulog biskupa, bez njega; dodajući, da je na civilnom sudiji da spreči nemire koji bi u takvim prilikama mogli da nastanu, da ne bi iz crkve prešli na državu. ... Zatim je sve što su uradili bez njega proglasio ništavnim; i naredio da izbori počnu iznova, iako su već bili pri kraju. Ali, kao prvo, učinio je da se pročita zakon u ime Odoakara, kojim je biskupu, koji bi sada trebalo da bude izabran, kao i njegovim naslednicima, zabranio da otuđe bilo kakvo nasledstvo, imanje ili svestene stvari, koje su sada pripadale ili bi u budućnosti trebalo da pripadnu crkvi; proglašavajući sve takve ugovore nevažećim; anatemišući i prodavca i kupca; i obavezujući potonjeg i njegove naslednike, da vrate crkvi svu tako kupljenu zemlju i posede, koliko god da su ih posedovali.” Pod Feliksom II.

„Iz ovog zakona”, kaže Bover, „je očigledno da su velike zloupotrebe preovladavale u ovo vreme u Rimu, u upravljanju dobrima koja pripadaju crkvi.” Zaista, bilo je dobro poznato da su kandidati za stolicu Sv. Petra slobodno zalagali imovinu crkve za nabavku glasova u „svetom kolegijumu”, gde je

trebalo da bude izabran nepogrešivi naslednik Svetog Petra.

Ovo bi se moglo nazvati prvim velikim poniženjem koje su Rimske pape bile prinuđene da podnesu od strane arijevskeg kralja. Feliks II. popunio je papsku stolicu tolerancijom Odoakara i pod ograničenjima koja mu je postavio onaj koga je smatrao prokletim jeretikom; jer je zakon, pročitano po kraljevoj naredbi, uzdržao novo izabranog papu, kao i njegove naslednike, od prakse koja je bila uobičajena kod njegovih prethodnika. Ako neko misli da to nije bilo poniženje za onoga ko se nalazi na papskoj stolici, neka pročita život Lava Velikog, i razmotri ono za šta se već tvrdilo ispravnim i podesnim autoritetom onoga koji se nalazi na toj poziciji. Dokle god su Heruli posedovali Italiju, toliko dugo je papa morao biti pod mrskim nadzorom onih koji su smatrani neprijateljima crkve i prave vere. Međutim, ispraviti ovo stanje nije bilo lako. Od Konstantinovog vremena, carevi su preuzimali nadzor nad crkvom, a biskupi, posebno Rima, glavnog grada carstva, birani su i postavljani samo uz saglasnost cara. Kada su varvari vladali u Italiji, njihovi kraljevi su preuzeli isto pravo; i zaista, postalo je neophodno da oni preuzmu kontrolu nad važnim stvarima crkve, da bi se sačuvao mir u kraljevstvu. Kako je Gibon rekao, mir u gradu je zahtevao njihovo mešanje. Ipak, ambicioznim papama je bilo krajnje iritantno da moraju da budu na svojim mestima pod stegama koje je nametnuo jeretički kralj. Istina, oni uopšte nisu bili ograničeni da vrše jurisdikciju u svim duhovnim stvarima; međutim, to nije bilo sve što su oni zahtevali. Ali za sada njihovi zahtevi nisu bili samo ne

poslušani, već su držani pod kontrolom. Naravno, svima koji su bili katoličke vere postao je cilj da se Italija oslobodi vladavine Herula.

Bover kaže da je Teodorik, kralj Ostrogota, koji je tada vladao u Panoniji, služio pod carem, ali „posle, misleći da ga je taj knez zloupotrebio, ne samo da je napustio svoju službu, već je, na čelu svojih Gota, započeo rat protiv carstva, sve dok ga car nije nagovorio da okrene oružje protiv Odoakara, koji je vladao u Italiji”. Tom 1, str. 283, napomena. Zenon, koji je bio slab i neefikasan, imao je dvostruku svrhu u okretanju Teodorika protiv Herula. Makijaveli je u svojoj „History of Florence” ovako naveo slučaj:—

„Zenon je, delom zbog strahovanja, a delom u želji da protera Odoakara iz Italije, pristao da krene protiv njega i zauzme Italiju. Teodorik je odmah krenuo iz svojih država, gde je napustio Gepide, ljude sa kojima je bio u prijateljskim odnosima, i došavši u Italiju, ubio Odoakara sa njegovim sinom; i prema već ustaljenom običaju uzeo titulu kralja Italije.” Tom 1, str. 15, 16, Francusko izdanje Desborkesa, Amsterdam, 1694.

Zenon je bio ortodoksan, odnosno u punoj naklonosti prema Rimskom pontifu, i njegovim prećutnim pristajanjem, jedno od deset kraljevstava je bilo iščupano, i tako je napravljen važan korak ka tome da se papa oslobodi arijevske dominacije. Međutim, iako je bilo apsolutno neophodno da se kralj Herula ukloni, ubrzo je otkriveno da je jedan diktator pape bio pobeđen da bi ustupio mesto drugom. Teodorik, kao i Odoakar pre njega, ni na koji način se nije protivio slobodnom delovanju biskupa Rima u bilo kojoj stvari koja je legitimno bila pod jurisdikcijom duhovnog poglavara crkve. Ali on je

preuzeo isti nadzor nad crkvom, i primorao je pravoslavne da čine pravdu arijevcima, koji su bili podvrgnuti teškim progona od strane Justina, cara Istoka, koji je bio neefikasan kao Zenon pre njega, i radikalniji u svojoj privrženost katoličkoj stvari. Ovo nas dovodi do drugog ponižavanja papa od strane arijevaca.

Gibon pripisuje ovaj progon, ne Justinu, već Justinijanu, koji je već bio povezan sa vlašću. Ponašanje Justinijana kada je postao car u potpunosti opravdava sud historičara. Ovo su njegove reči:—

„Posle Anastasijeve smrti, dijadema je bila stavljena na glavu nejakog starca; međutim, vlast je preuzeo njegov nećak Justinijan, koji je već razmišljao o iskorenivanju jeresi i osvajanju Italije i Afrike. Strogi zakon, koji je bio objavljen u Konstantinopolju, da bi se broj Arijevaca smanjio strahom od kazne unutar crkve, probudio je pravednu ogorčenost Teodorika, koji je za svoju ožalošćenu braću sa istoka zahtevao istu popustljivost koju je tako dugo dodeljivao katolicima svojih poseda. Na njegovu strogu zapovest, Rimski pontif, sa četiri slavna senatora, krenuo je u misiju, od koje mora da se podjednako plašio neuspeha i uspeha.” *Decline and Fall*, pogl. 39, paragraf 17.

Čitajući gore navedeno, mora se imati na umu da, iako je Justinijan bio javno proglašen za saradnika cara samo četiri meseca pre Justinove smrti, on je, kako kaže Gibon, „preuzeo silu vladavine” pre tog vremena; on je zaista kontrolisao poslove pod svojim ostarelim ujakom.

Bover je dao kratak izveštaj o misiji pape Jovana I na Kostantinopoljskom dvoru. Arijevci na istoku su apelovali na Teodorika da, ako je moguće, obezbedi ublažavanje strahota u koje su bili gurnuti postupkom cara. Teodorik je bio isuviše

human da bi uzvratio bez napora kako bi se edikt promenio blažim sredstvima. Ipak, kojim sredstvima je njegov cilj mogao biti ostvaren, bilo je teško utvrditi. Bover kaže:—

„Mislio je na mnoge; odmerio je i ispitao mnoge; i na kraju se fiksirao na jednog, za kojeg je shvatio da ne može ostati bez želje za uspehom. Znao je kakvu težinu imaju papini saveti i predlozi kod cara; koliko se car potčinjavao sudu Rimskog biskupa, u svim pitanjima vere i savesti; i stoga nije sumnjao da će progon uskoro biti okončan, ako bi se papa na bilo koji način mogao pridobiti da se založi za progonjene arijevence.”

„Kralj je smatrao da se samo pretnjama, silom i prinudom papa može dovesti do takve uloge; i odlučio je, shodno tome, da ih odmah upotrebi, kako ne bi bilo mesta za odlaganje i izgovore. Poslavši stoga po njega u Ravenu, on mu se sa velikom toplinom požalio na nehrišćanski duh i postupke cara; ... upoređujući srećnu situaciju jeretika, što znači katolika u njegovoj vlasti, sa nesrećnim stanjem katolika pod carevom vlašću, on je dodao: ‘Ali moram da vam kažem da sam odlučan da u takvoj prilici ne sedim kao besposleni gledalac. Ja sam, znate i sami, i često sam to proglašavao, neprijatelj svih vrsta progona; Trpeo sam ne samo stanovnike Italije, nego čak i moje Gote, da neometano prihvate i ispovedaju koju god od dve religije smatraju najprijatnijom Bogu; i, u raspodeli svoje naklonosti, do sada nisam pravio razliku između katolika i jeretika. Ali ako car ne promeni svoje mere, ja moram da promenim svoje. Car može da tretira ljude drugih religija kako hoće, iako svaki čovek ima pravo da služi Stvoritelju na način koji smatra da mu je najprijvatljiviji. Ali što se tiče onih koji ispovedaju istu religiju koju ispovedam i ja, mislim da sam dužan da upotrebim moć koju je Bog po svojoj volji dao u moje ruke za njihovu odbranu i zaštitu. Ako dakle car ne smatra prikladnim da promeni edikt, koji je nedavno izdao protiv onih koji su ubedenja kao i ja, moja je čvrsta odluka da izdam sličan edikt protiv onih koji su njegovih ubedenja; i da ga svuda vidim izvršenog sa istom surovošću. Oni koji ne ispovedaju veru iz Nikeje za njega su jeretici; a oni koji to rade su za mene jeretici. Šta god može da izgovori i opravda njegovu surovost prema prvom, opravdaće i moju prema drugom. Ali car,’ nastavio je kralj,

‘nema nikoga oko sebe ko se usuđuje da slobodno i otvoreno govori šta misli, ili koga bi on poslušao da to učini. Međutim, veliko poštovanje koje ispoveda prema vašem položaju ne ostavlja mesta sumnji, već bi on vas poslušao. Zato ću tražiti da se odmah uputite u Konstantinopolj, i tamo da protestujete i u moje i u svoje ime, protiv nasilnih mera u koje se taj sud tako brzopleto upustio. U vašoj je moći da odvratite cara od njih; i dok ne budete imali, čak, dok katolici i arijevcima, ne budu bili vraćeni u slobodno ispoljavanje svoje vere u svim crkvama iz kojih su proterani, ne smete ni pomišljati da se vratite u Italiju.’” History of the Popes, pod Jovanom I.

Neki autori kažu da je došlo do neslaganja između pape i kralja u vezi sa uslovima poslanstva, te da ga je kralj zarobio, i spremao da ga isporuči. Bover kaže: „Kako god to moglo biti, izvesno je da je papa preuzeo misiju, ne iz bilo kakve dobrote prema arijevcima, za šta je od strane nekih bio nepravedno ukoren, već da bi odvratio oluju koja je pretila katolicima pod njegovom vlašću.” I, u čitavoj istoriji Rima, ovo je jedini slučaj u kojem su njegovi biskupi ikada nastojali da ublaže surovost progona protiv onih koje su smatrali jereticima. I u ovoj misiji, iako je izdejsstvovao poništavanje nehumanog carevog edikta, dokazi ukazuju na zaveru protiv kralja radi svrgavanja arijevac, jer je papa po povratku postao zarobljenik. Neki, međutim, misle da je njegovo zatvaranje bilo uzrokovano neuspehom da arijevcima na istoku obezbedi sve što je Teodorik tražio na putu pravde, jer nije sumnjao da bi im car sve odobrio da su oni to pritisnuli, kao što im je bilo zapovedeno. Po ovom pitanju tačna istina možda nikada neće biti poznata; ali bez obzira na uzrok, papa je umro u zatvoru pod arijevsom vladavinom.

Pape su, još od Konstantinovih dana, poprimile najarogantnije ponašanje; a naročito od vremena Lava Velikog. A ni sam Jovan u svojim pretenzijama nije bio ni mrvicu iza njih. O njegovoj prinudnoj poseti Konstantinopolju, Bover kaže:—

„Patrijarh je pozvao papu da zajedno sa njim obavi bogosluženje u velikoj crkvi. Međutim, on nije hteo niti da prihvati poziv, niti da se vidi sa patrijarhom, sve dok nije pristao ne samo da mu ustupi prvo mesto, već da ga postavi na neku vrstu prestola iznad sebe. Primetno je da papa nije naveo nijedan drugi razlog zašto bi mu trebalo dozvoliti ovaj znak razlikovanja osim zato što je bio biskup Rima, ili prvog grada.” *Ib.*

Možemo samo jedva da zamislimo kakva su osećanja morala biti kod ovog arogantnog biskupa, kada je bio poslat u misiju da se zalaže za one koje je proglasio jereticima i koje bi rado video istrebljene. Međutim, kada se vratio u svoje sedište, u prvom gradu, bio je bespomoćan i zavisn kao najzlobniji građanin. I ovo poniženje pape su bile dužne da trpe sve dok su arijevski Ostrogoti posedovali Italiju.

Ipak, ovo nije bilo jedino poniženje koje je morao da pretrpi najviši, poglavar pravoslavne vere. Vandali su bili u posedu Afrike, a takođe su bili arijanci. Ugledajući se na duh pravoslavnog ili katoličkog cara, oni su ogorčeno proganjali Trinitarce u domenima svoje vladavine. Papa je bio primoran da se založi u korist arijevaca na istoku i da zaustavi progone koji su besneli protiv njih; ali nije imao moć da kontroliše progone koji su oni iz njegove zajednice trpeli u Africi.

Justin je umro 527. A. D.. Govoreći o progonima u Justinovo vreme, Gibon je rekao da je Justinijan „već razmišljao o iskorenjivanju jeresi, i osvajanju Italije i Afrike”. Njegov

napor da uguši jeres na Istoku osujetio je kralj Italije; a sada nije preostao način da se obuzda njegov uticaj, osim da se osvoje Afrika i Italija. Dok to nije bilo učinjeno, papa je stalno bio ponižavan. U tu svrhu car je poslao Velizarija, sposobnog generala, protiv Afrike, 534. O osvajanju Kartagine, prestonice vandala, Gibon kaže:—

„Poraz vandala, i oslobođenje Afrike, objavljeni su gradu uoči Sv. Kiprijana, kada su crkve već bile okićene i osvetljene za praznik mučenika, koga su tri veka sujeverja gotovo uzdigla u lokalno božanstvo. Arijevci, svesni da je njihova vladavina istekla, predali su hram katolicima, koji su svog svetitelja izbacili iz nečistih ruku, izvršili svete obrede i glasno proglasili kredo Atanasija i Justinijana. Jedan užasan čas preokrenuo je sudbinu sukobljenih strana.” Pogl. xli, paragraf 9.

Kralj Vandala je sakupio svoje rasute i nejake snage, i uputio se u poslednju borbu nedaleko od Kartagine. Obe vojske su bile male, a Gibon ovako govori o rezultatima ove bitke:—

„Ipak, na bojnopolju nije pronađeno više od pedeset rimljana, i osam stotina vandala; tako je bezvredan bio pokolj tog dana, koji je iskorienio jedan narod, i premestio carstvo Afrike.” *Id.*, paragraf 10

Tako je drugo od deset kraljevstava uklonjeno da bi služilo interesima papstva. Kralj vandala je, međutim, bio uhvaćen tek 535. godine, kada je bio doveden da proslavi trijumf dat Velizariju u Konstantinopolju.

Ipak, plima prosperiteta nije bila sasvim glatka za Justinijana na njegovoj teritoriji. Iako su Trinitarci bili oslobođeni protivljenja jeretika, nisu mogli da se slože među sobom u vezi sa terminima preko kojih bi njihova vera trebalo da bude izražena. Drugim rečima, svađali su se oko metode definisanja doktrine koju niko od njih nije razumeo.

I upravo ovo stanje je bilo povod za više sukoba i krvporolića nego bilo koji drugi uzrok koji je uznemirio crkvu. Nestorijanci i Justinijan su bili u otvorenoj opoziciji jedni prema drugima, i monasi su rešili da se obrate papi, pri čemu su računali na lak trijumf, pošto je njihovu definiciju objavio prethodni papa, istim terminima koje su oni koristili. Međutim, Justinijan se takođe obratio papi; a njegov apel je bio praćen snažnim argumentom dara prema Sv. Petru, koji se sastojao od nekoliko putira i drugih zlatnih posuda, obogaćenih dragim kamenjem. Ovo, sa svojim ispovedanjem vere, Justinijan je poslao papi, sa najpokornijim pismom, hvaleći papu na najprefinjeniji način, i nastavljajući da objavljuje da je on, papa, poglavar svih crkava; da je on, car, potčinio svome prestolu sve crkve celog istoka; i da je papa delotvorni ispravljач jeretika. Bilo je to teško vreme za papu; bilo mu je teško da se izjasni protiv izričitih reči svog prethodnika, a još teže da se opredeli protiv cara, i svih biskupa Istoka koji su mu bili naklonjeni. Posle dugih konsultacija, bez sumnje, da ne bi uvredio one sa Zapada, odlučeno je u korist Justinijana.

Ovo je zaista bilo vreme bogato događajima za navodnu prestonicu Sv. Petra. Gibon ovako govori o Justinijanovom delovanju, posle Velizarijevog trijumfa u Africi:—

„On je primio glasnike pobeđe u vreme kada se spremao da objavi Pandekte Rimskog zakona; i pobožni ili ljubomorni car je slavio božansku dobrotu, i u tišini priznao zasluge svog uspešnog generala. Nestrpljiv da ukine svetovna i duhovna ugnjetavanja vandala, pristupio je, bez odlaganja, potpunom uspostavljanju Katoličke Crkve. Njena jurisdikcija, bogatstvo i imunitet, možda najvažniji deo episkopalne religije, bili su

obnovljeni i pojačani liberalnom rukom; Arijevsko bogoslužjenje je bilo potisnuto; okupljanja Donatista su bila zabranjena; a sinod u Kartagini, glasom dvesta sedamnaest biskupa, pozdravio je pravednu meru pobožne odmazde.” Decline and Fall, pogl. xli, paragraf 11.

Velizarije je zatim poslat da pokori Gote u Italiji. Odložila ga je ljubomora i zlovolja cara; ipak ušao je u Rim 536. i poslao ključeve grada Justinijanu kao znak da je bio gospodar grada. Međutim, pobjeda nikako nije bila potpuna, jer su varvari pod Vitigesom opkolili Rim sa Velizarijem u njemu. Opsada je trajala više od godinu dana. Videti Gibona i Bovera. Međutim, opsada je postala pogubna i neisplativa za varvare. Najzad, nepovoljne vesti iz Riminija navele su Gotskog vođu da rizikuje sa još jednim pokušajem pre nego što napusti okolinu grada; ipak napad je bio katastrofalan za opkoljivače, i oni su se povukli, da se ne vrate uskoro. Italija je bila spašena za cara, a treće kraljevstvo je bilo uklonjeno da bi se Katolička Crkva i pape oslobodili svojih jeretičkih gospodara. Istina je da su varvari s vremena na vreme obnavljali svoje napore kako bi povratili ono što im je Velizarije uzeo. Njihovo povlačenje se dogodilo 538., kada je Justinijanovo pismo papi Jovanu I., u kojem su sve crkve bile potčinjene njegovoj vlasti, postalo više od nade, što je do sada i bilo bitno papi, jer je car sada bio u stanju da izvrši milostiva obećanja koja je dao pontifu.

Prorok Danilo je rekao o malom rogu, koji se pojavio posle desetorice, da su pred njim „tri roga bila iščupana iz korena”. To je, videli smo, bilo ostvareno između 493. godine, kada je Odoakar bio poražen i ubijen, čime je bila okončana vladavina Herula, i 538., kada je Italija bila izbavljena od Ostrogota.

Dan. 7:25. „I govoriće velike reči protiv Svevišnjega, i izmoriće svete Svevišnjega, i pomišljaće da promeni vremena i zakone; i biće predati u njegove ruke do vremena i dva vremena i pola vremena.”

Ovde su predstavljene četiri stvari, i svaku je papstvo najvernije ispunilo. Nikakva vlast, niti povlastica, niti titula, nije nikada data, ili zahtevana od, Svevišnjeg Boga kao što je bila zahtevana od, i data, papi iz Rima. Zaista, pod imenom „taj čovek greha”, Pavle ga je opisao kako se uzdiže iznad svega što se zove Bog ili što se obožava. 2. Sol. 2:1–9. Da je iznurio svete Svevišnjega, svedoči sva istorija. Samo Sudnji dan će otkriti broj žrtava koje su stradale od vatre, od mača, od divljih zveri, od mučenja u tamnicama inkvizicije. Pisma nikada neće izneveriti; opis te sile kod Sv. Pavla napisan je prema nadahnuću, i ima svoje savršeno ispunjenje. I koja je sila to ikada ispunila uzdižući se kao što je to učinilo papstvo? Koja je sila ikada iznurila svete Svevišnjega kao što ih je ta otpadnička crkva bukvalno iznurila tokom dugih vekova? Koja druga sila je ikada trajala toliko dugo da vlada nad svetima i da ih učini žrtvama svoje verske mržnje i neograničene ambicije, koliko je ovde dato ovom rogu? „I biće predati u njegove ruke do vremena i dva vremena i pola vremena.”

Ovaj izraz se lako objašnjava. U Dan. 4:16,23,25 i 32, koristi se izraz „sedam vremena”. Ovih sedam vremena trebalo je da prođu preko Navuhodonosora, Vavilonskog kralja, tokom kojih je trebalo da bude izopšten iz svog kraljevstva i da živi sa stokom, zbog svog ponosa. I Josif Flavije, knjiga 10, pogl. 10, odelj. 6, kaže da je Navuhodonosor bio proteran iz

svog kraljevstva na sedam godina. I on nije jedini koji uzima reč „vreme” za godinu.

U drugim spisima ovaj period od tri i po vremena je toliko puta bio naveden da je samo neophodno utvrditi koliko dana moramo brojati u godini. Nikakvo tačno merenje nikada nije bilo niti se može usvojiti, iz činjenice da, u brojanju dana pri okretanju Zemlje oko Sunca, ostaje delić. Tokom godina ovi delići u zbiru sačinjavaju priličnu količinu—dovoljnu da poremeti doba. Iz tog razloga moraju se koristiti interkalarni periodi; to jest, godine su nejednake dužine, a dani ili duži periodi se ubacuju da bi se ispravilo neslaganje. U našem sadašnjem merenju meseci nemaju izvesno trajanje, svakom se daje proizvoljan broj dana, a preostali deo se približno obračunava dodavanjem dana februaru svake četiri godine. Ipak, tačnost zahteva da se još jedan dodaje u mnogo dužim periodima.

Međutim, računanje dato u Pismima je potpuno drugačije. Dvanaest meseci, sa trideset dana u mesecu, računato je za godinu, dajući okrugli broj od trista šezdeset dana,—pet manje nego u sadašnjoj metodi. Dok na svaku četvrtu godinu mi dodajemo jedan dan, budući da je njihov manjak bio veći, oni su morali da dodaju duže periode, koje su zvali mesec. Dvanaesti mesec se zvao Adar, a umetnuti mesec se zvao *Veadar*—doslovno I-Adar; ekvivalentno sa Još jedan—Adar. Ali kako mi obično nazivamo period od trista šezdeset pet dana godinom, ne uzimajući u obzir dodate dane, tako su oni nazivali trista šezdeset dana godinom, ne beležeći dodati mesec. Da je trideset dana bio broj dana u mesecu, saznajemo u Postanju, poglavlja 7

i 8. U Postanju 7:11 se kaže da je potop došao na zemlju drugog meseca, sedamnaestog dana u mesecu. U poglavlju 8:4 kaže se da je barka počinnula sedmog meseca, sedamnaestog dana u mesecu. A od sedamnaestog dana drugog meseca do sedamnaestog dana sedmog meseca je samo pet meseci. I poglavlje 7:24 kaže da su vode bile nad zemljom sto pedeset dana. Sto pedeset dana podeljenih na pet meseci daje trideset dana po mesecu. I dvanaest meseci od trideset dana po mesecu čine godinu od trista šezdeset dana. Ova tačka je jasna; godina, ili doslovno vreme, sadrži trista šezdeset dana.

Već je bilo pokazano da je vreme jednako godini, a vreme i dva vremena i pola vremena bi činili hiljadu dvesta i šezdeset dana. Tako da: jedno vreme, trista šezdeset dana; dva vremena, sedam stotina dvadeset dana; i pola vremena, sto osamdeset dana, zajedno je to jednako hiljadu dvesta i šezdeset. I ovo računanje je potvrđeno u Otkrivenju 12. Stih 14 kaže da je žena pobešla u pustinju, gde je hranjena za vreme i dva vremena i pola vremena od lica zmije. I stih 6 kaže da je bila u pustinji hiljadu dvesta i šezdeset dana—1260. Ovo je period u kojem je mali rog imao silu da iznurava svete Svevišnjeg, prema Dan. 7:25.

Međutim, 1260 dana čini samo tri i po godine, dok je papstvo vekovima iznurivalo svete. Kako da razumemo ovo? Istina je da smo u Danilu 4 našli da sedam vremena čini samo sedam godina, što je doslovno vreme, jer je to bio period koji se odnosio na život jednog čoveka. Bio je prognan iz svog kraljevstva na sedam godina, ali to nije uništilo njegovo kraljevstvo. Stajalo je spremno za njega, i on je vladao u

njemu kada mu je razum bio vraćen. Međutim, mali rog ne predstavlja čoveka ili pojedinca; to je simbol sile koja je stajala i delovala kroz mnoge vekove. Kada se primeni na simbol, vreme se uvek računa kao jedan dan za godinu dana. Ovo pravilo je postavljeno u Jez. 4:1–6. Prorok je trebalo da predstavi opsadu Jerusalima tako što je ležao onoliko dana koliko je godina grad trebalo da bude opkoljen. Gospod je rekao, „Ja sam ti odredio svaki dan za godinu dana.” I ovo je ponovo prikazano u Danilu 9, gde je sedamdeset sedmica dato određenom događaju, za šta se zna da su sedmice godina—sedam godina za sedmicu. To je prepoznato od svih. A ova činjenica, da se svaki dan računa za godinu, odgovara na pitanje koliko je dugo mali rog imao vlast nad svetima; to je 1260 godina, umesto 1260 bukvalnih dana. Pošto se o ovom vremenu više govori u knjizi Otkrivenja, dokazi o njegovom početku i kraju biće ispitani u vezi sa ispitivanjem nekih proročanstava u toj knjizi.

Na ovaj način je ukratko ispitano nekoliko delova vizije; vrhunac, „ishod svake vizije”, Jez. 12:23, ponovo je bio predstavljen u stihu 27:—

„I kraljevstvo i vlast, i veličina kraljevstva pod celim nebom, daće se narodu svetih Svevišnjega, čije je kraljevstvo večno kraljevstvo, i sve će vlasti služiti i povinovati se njemu.”

Prema sadašnjim teorijama ljudi, sveti su posedovali kraljevstvo mnogo pre nego što je nastao ovaj mali rog, čak i pre nego što je Rimsko carstvo bilo podeljeno. Međutim Pisma uvek govore na drugačiji način. Ovo je period njihove nevolje. Ovde svi koji žive pobožno u Hristu moraju da trpe progon.

Ovde ih smrt i grob drže u zagrljaju. Ali dolazi promena, sveti će odneti pobedu nad svim svojim neprijateljima, i posedovati kraljevstvo u vekove vekova. Redosled događaja je ponovo dat u Dan. 7:21,22:—

„Gledah, i isti rog zarati sa svetima, i pobedi ih; dok ne dođe Pradavni, i dade se sud svetima Svevišnjega; i dođe vreme da sveti zaposednu kraljevstvo.”

Ovo svedočanstvo je nepogrešivo i sigurno. Ovo je dovršenje svih proročanstava. Sveti su još uvek oni koji čekaju Gospoda. Obećanja Avramu i njegovom semenu još nisu ispunjena. Krotki još nisu nasledili zemlju; nikada nisu imali privilegiju da se oduševljavaju obiljem mira u zemlji Avramovog boravka. Davidov presto još nije dat njegovom semenu, „koji ima pravo na to.” On još sedi na prestolu Veličanstva na Nebesima, očekujući da mu se da njegov sopstveni presto—presto prema rođenju iz loze Judine—daće mu se. Otk. 3:21; Lk. 1:32,33. Ipak, oni koji čeznu, oni koji veruju, koji čekaju ispunjenje Gospodnjih obećanja, usrdno se mole, „Da dođe kraljevstvo tvoje.”

POGLAVLJE XI

ZVER SA SEDAM GLAVA I DESET ROGOVA

DVANAESTO i trinaesto poglavlje Otkrivenja toliko prirodno prate sedmo Danilovo da su neke činjenica u Danilovom proročanstvu za sada preskočene, kako bi se pratio ovaj lanac. Trinaesto poglavlje Otkrivenja je, zaista, dopuna sedmog poglavlja Danila; ali kratak osvrt na Otkrivenje 12 je neophodan kao uvod za proučavanje 13. poglavlja.

U 12. poglavlju su predstavljena dva istaknuta subjekta:—

1. Žena, koja je simbol crkve Hristove. Obučena je u sunce—u rastuću slavu nove, ili jevanđeoske, dispencije. A mesec je bio pod njenim nogama—bleđa slava dispencije koja je upravo prošla. Sve ustanove Mojsijevog uređenja pozajmile su svoju svetlost od dolazećeg Mesije, Sina Božjeg, antitipa svih njegovih žrtava, kao što mesec svoju svetlost pozajmljuje od sunca. Ima krunu od dvanaest zvezda—dvanaest apostola Jagnjeta. Da je ova žena predstavljala crkvu Božiju, vidi se iz te okolnosti, da se ženi rodio sin, koji je trebalo da upravlja svim narodima sa gvozdenom palicom, i koji je bio uznesen Bogu i prestolu njegovom. Ovo će se primeniti na Gospoda Isusa Hrista i ni na koga drugog. Ponovo, u sedamnaestom poglavlju ove knjige,

žena predstavlja otpadničku crkvu, crkvu antihrista. Tako su, dve crkve—Hristova i Antihristova—predstavljene ženama.

2. Drugi istaknuti subjekat u ovom poglavlju je velika crvena aždaja. Postoje dva gledišta u vezi sa ovim: (1) Da je aždaja Sotona. Ovo gledište ima tu prednost, da je aždaja nazvana đavo i Sotona u stihu 9, i da je tamo predstavljena kao vođa anđela koji su se borili protiv Mihajla, koji je Arhanđel, Juda 9, i njegovih anđela. A takođe se đavo, ili Sotona, naziva aždajom u poglavlju 20:2. Ovo se svakako čini presudnim. (2) Da se smatra da je aždaja simbol paganskog Rima. U prilog ovom gledištu je prikazan izgled aždaje, koja ima sedam glava i deset rogova. Ove glave i rogovi se na drugim mestima koriste kao simboli i sigurno ne pripadaju đavolu bukvalno. Takav nije lični izgled đavola.

Bez sumnje ima istine u oba ova gledišta, a izgleda da je cela istina sadržana u oba. Postoji velika ujednačenost verovanja među najboljim autorima da se Sotona direktno oslovljava kao „kralj Tira”, u Jez. 28:12–19, dok je vladajući monarh bio nazvan princem Tira. Stihovi 1–10. Tir je bio veliko sedište trgovine, tržište naroda; njegovi trgovci su bili prinčevi, njegovi šverceri ugledni na zemlji. Is. 23:3,8. A njegova zloća je odgovarala njegovom bogatstvu i njegovoj veličini. Bio je Sotonin glavni instrument i predstavnik u danima svog prosperiteta. A takođe i Rim. Koji je narod ili grad ikada služio Sotoni tako verno i tako uspešno kao Rim? Mnogo vekova je bio samo sedište njegove službe i njegove moći. Okrutnost i razuzdanost bile su karakteristike tog naroda,

---

*Tačnije Juda 1:9. — prim prev.

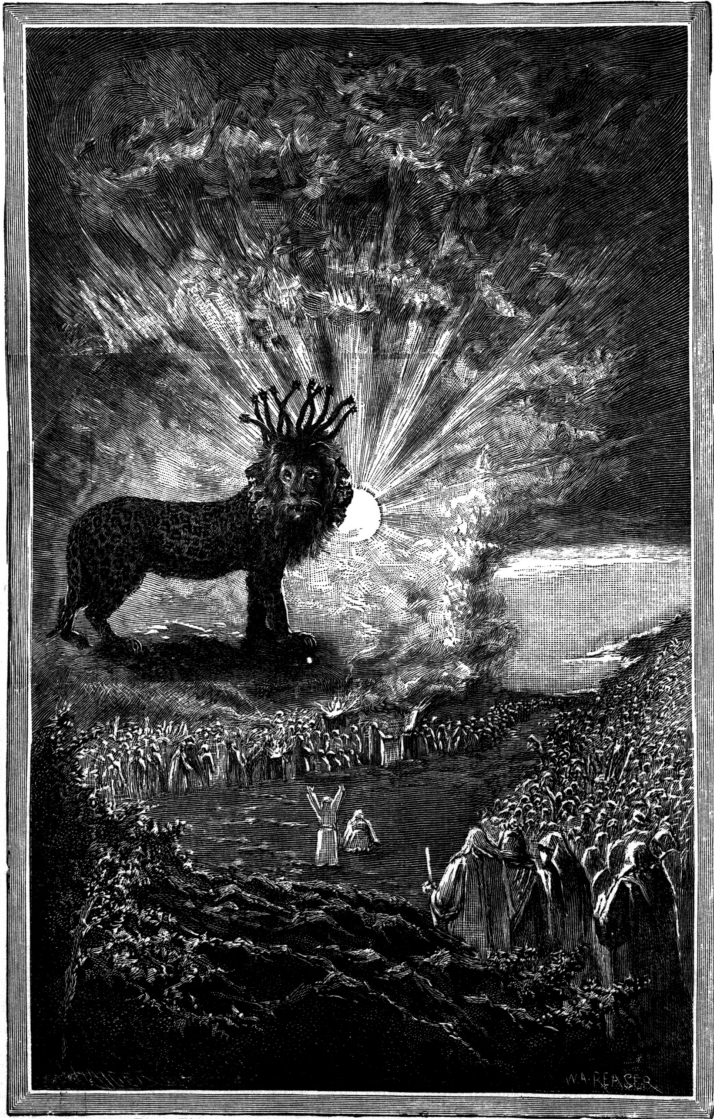
od kralja do roba, u svim fazama njegove vladavine. U to nas uverava istorija, ali koliko je malo zločina njegovih moćnika došlo do nas kroz istoriju. Pod ovim okolnostima, ne vidimo nikakvu poteškoću u tome da predstavimo Sotonu kao te staru zmiju, aždaju, a zatim da aždaji dopustimo da stoji kao njegov glavni predstavnik—paganski Rim.

Aždaja je pokušala da ubije muško dete čim se rodilo. Uloženi su bili naponi da se ubije dete Isus u Vitlejemu. U tom nastojanju sva deca iz Vitlejema stara dve godine i manje su bila pogubljena—delo dostojno samog Sotone. Međutim, to je izvršeno po naređenju Rimskog cara; a Gospoda Isusa je na kraju pogubio drugi Rimski car. Aždaja je zatim progonila ženu; nastavila je progon tokom vremena, dva vremena i pola vremena, iako je ona bila zaštićena od njene moći; a aždaja će takođe progoniti i ostatak njenog semena, poslednju fazu crkve, „koji drže zapovesti Božije i imaju svedočanstvo Isusa Hrista.” Otk. 12:17. Uporediti poglavlje 19:10. Ove činjenice dokazuju da aždaja ne napušta polje delovanja dok vreme traje.

U Otk. 13:1,2 opisan je uspon i pojava jedne zveri, sledećim rečima:—

„I stadoh na pesku morskome, i videh zver kako izlazi iz mora, sa sedam glava i deset rogova, i na rogovima njenim deset kruna, a na glavama njenim bogohulno ime. I zver koju sam video bila je nalik leopardu, i noge su joj bile kao noge medveda, a usta su joj bila kao usta lava; i aždaja joj dade svoju moć, svoje sedište i veliku vlast.”

Upoređujući ovu zver sa zverima u Dan. 7:1–7 videće se da sadrži sve glavne karakteristike od svih zveri iz tog poglavlja.

ZVER SA SEDAM GLAVA I DESET ROGOVA

Sve su se podigle iz mora. U Otk. 17:15 pokazano je da vode predstavljaju mnoštvo ljudi. Tek će se videti da postoji kontrast u ovom pogledu: one nisu rasle; sile koje one predstavljaju nisu bile izgrađene; one su se podigle osvajanjem i borbama među narodima.

Opis ove zveri daje redosled obrnut od onog u Danilu 7, jer su dva proroka stajala na suprotnim krajevima lanca. Jovan je rekao da je zver bila poput leoparda—treća zver iz Danila 7, simbola Grčkog carstva. Njene noge bile su kao noge medveda—druga Danilova zver, carstvo Miđana i Persijanaca. A usta su joj bila kao usta lava—prva Danilova zver, Vavilon. Do sada je sličnost potpuna. Ali to nije sve. Zver je imala sedam glava i deset rogova. Nikada se nije javilo protivljenje ideji da su ovi rogovi iste sile koje su predstavljene rogovima na četvrtoj zveri iz Danila 7. Tako se sve četiri zveri kombinuju u ovoj. Međutim, nijedna teorija koja je ikada bila objavljena u vezi sa ovim glavama ne zadovoljava u potpunosti proročanstvo, ipak to ne ometa našu identifikaciju same zveri. Poređenje njenog delovanja, vreme njenog trajanja, itd., sa istim karakteristikama „malog roga” iz Dan. 7, dovoljno je da se van svake polemike utvrdi da dva simbola predstavljaju istu silu.

Možemo li videti bilo kakav predmet u proročanstvu dajući na ovaj način zveri svaku istaknutu osobinu tih zveri? Naravno da možemo. Ova zver je stvarni naslednik vladavine koju su držale te četiri zveri. Protiv ovoga je bio iznet prigovor sa mišljenjem da je vladavina papa bila toliko ograničena da se ne može reći da su nasledili vladavinu velikih monarhija. Ova primedba je bila zasnovana na pogrešnim pogledima

o papskoj moći, kako u pogledu njene prirode tako i u pogledu obima. Po ovom pitanju, 2. stih kaže, „I dade joj aždaja svoju moć, i sedište svoje, i veliku vlast.” Ovo je veoma važna osnova i treba je vrlo pažljivo ispitati.

Prvo, šta se podrazumeva pod izrazom „prevlast papstva”? U čemu se sastojala snaga papske vlasti? Reč prevlast je prikladna reč za upotrebu u pogledu papske vlasti, ali ne i u pogledu njihove civilne vlasti. Ona ne samo da je bila prilično ograničena, već je bila promenljiva i neizvesna. Zaista, civilna vlast nije neophodna za postojanje papstva, kao što svi znaju; nije neophodna ni za vršenje najveće vlasti koju su pape ikada vršile. Posedovanje civilne vlasti u izvesnom smislu daje prestiž, jer se papa na taj način svrstava među kraljeve, bez obzira na to koliko je mala njegova teritorija, i dovodi ga u bliže odnose sa drugim vladama. Međutim, treba imati na umu da pape nikada nisu vršile vlast nad kraljevima na osnovu sopstvenog kraljevstva, već uvek zbog svog sveštenstva. Nikada nisu težili da kontrolišu kraljeve, ili da oslobađaju podanike od njihove odanosti njima, zbog svoje kraljevske moći, već zbog toga što su naslednici Sv. Petra—kao zamenici Hristovi na zemlji. Oni su tvrdili da, kao što je sva vlast data Hristu na Nebu i na zemlji, tako mora i njegov zamenik, onaj koji ima tu vlast na zemlji, imati pravo da vrši svu tu vlast. Papa Simah je rekao caru istoka, da je papa superiorniji od cara koliko su nebeske stvari superiornije od zemaljskih. Ovo je bilo njegovo priznanje da je njegova prevlast u potpunosti u njegovom duhovnom autoritetu; ali pape su odabrale da previde priznatu činjenicu da je njihova vlast kao svetovnih

knezova toliko uzela od njihovog uzvišenog položaja, da ih je učinila službenicima samo zemaljskih stvari u njihovom sveštenstvu. Ovo je logičan zaključak, sa stanovišta Simaha, iako to nije način na koji se posmatra. A takođe treba imati na umu da, u vreme Simaha, on nije pretendovao, pa čak ni direktno težio, vršenju civilne vlasti.

Jedino se u njihovoj duhovnoj moći sastojala njihova snaga i prevlast. Njihove anateme, njihovo proklinjanje kraljeva, njihova kontrola nad podanicima kraljeva, sve je to bilo na osnovu njihove prisvojene moći kao prvosveštenika kraljevstva Hristovog. Ovo je bilo vršeno bez obzira na obim njihove teritorijalne jurisdikcije kao civilnih vladara, pa čak ni na postojanje takve jurisdikcije.

Stoga smo bili tako temeljni po ovom pitanju, jer je ono od velikog značaja. Obim papske moći zaslužuje posebnu pažnju. Budući da je početak civilne vladavine papstva prikriven priličnom nejasnoćom, tvrdilo se da ne možemo sa sigurnošću ukazati na neko određeno vreme za uspostavljanje papstva. Međutim, ovo nije tačno. Ispitujući ovu temu pažljivo, otkrićemo da su preduzeta *četiri koraka*, i to samo četiri, koja su u potpunosti utvrdila vlast papa; i ovi koraci se lako identifikuju.

Prvo, dodeljivanje primata Rimskom biskupu, što je bilo učinjeno na Saboru u Nikeji, a potvrđeno od kraljevskih poverenika. Pošto titula *u to vreme* nije imala veliku težinu, niti je davala neku posebnu moć, neki su mislili da primat, kako je tada utvrđen, nije vredeo mnogo. Međutim, oni zanemaruju prirodu hijerarhije koju je uspostavio Konstantin, i

posledice koje su prirodno proizašle iz ovog dara. Bover daje kratak izveštaj o osnivanju crkve, a iz toga su ovde dati neki delovi. On prvo opisuje crkve u njihovoj prvobitnoj nezavisnosti, i njihove sabore, koji su bili dobrovoljni sastanci, „budući da u to vreme nije bilo hrišćanskih magistrata koji bi sazivali sabore.” Činjenica je da su od Sabora u Nikeji pa nadalje magistrati sazivali sinode i sabore. Pre nego što je car preuzeo poglavarstvo narodne crkve, nije postojao priznati zemaljski poglavar crkve. Bover kaže:—

„Takva je bila hijerarhija, takvo je bilo upravljanje crkvom tokom prva tri veka. Međutim, u četvrtom i narednim vekovima bile su učinjene velike promene u oba smera, crkva je prilagođavala svoje upravljanje državnom, naime, novom obliku vladavine koji je uveo Konstantin, koji je uzeo sveštenstvo pod svoju neposrednu zaštitu. Jer su se za vreme njegove vladavine prvi put čule titule Patrijarh, Egzarh, Mitropolit, ili im je barem bila pridodata neka moć, autoritet ili privilegije. Da bi ova usklađenost između civilnog i crkvenog uređenja mogla biti jasnija, daću jezgrovit prikaz prvog, onako kako ga je Konstantin uspostavio u celom carstvu.”

Sledi opis organizacije carstva na prefektуре, eparhije, provincije, sa prokonzulima, namesnicima, konzulima, korektorima i predsednicima. „Svaka eparhija je imala svoju metropolu, a isto tako i svaka provincija je imala eparhiju.” On nastavlja:—

„Sada, ako uporedimo ovako opisanu civilnu politiku, sa crkvenom, pronaći ćemo kako na većini mesta odgovaraju jedna drugoj, u svakom pogledu, i jednog biskupa uzdignutog iznad ostalih, prema rangu koji je u ovoj novoj podeli dobio grad u kojem je predsedavao. Tako su, na primer, glavni gradovi pet eparhija orijentalne prefektуре bili—Antiohija, metropola orijentalne eparhije; Aleksandrija, Egipatske; Efes, Azijske; Cezareja, Pontijske; i Herakleja, od Trakijske. Biskupi ovih gradova, u

pogledu prestiža svojih stolica, bili su uzvišeni iznad svih drugih biskupa, i izdvajali se titulom egzarha; čak su pre, postepeno sticali, da ne kažem uzurpirali, neku vrstu autoriteta i jurisdikcije nad biskupima nižih stolica, što im je potom potvrdilo nekoliko sabora. Na sličan način su biskupi metropole svake provincije, zbog dostojanstva svoje stolice, bili počastvovani titulom metropolita, kojoj su bile pridodate određene privilegije, o kojima ću govoriti u nastavku.”

Posle daljih napomena i opisa, on dodaje sledeći značajan odlomak:—

„Međutim, moć Rimskog biskupa je daleko prevazilazila, u granicama njegove jurisdikcije, moć drugih metropolita, kao što ću pokazati.” Istorija papa, pod Silvesterom.

Jedan drugi istoričar iznosi sledeće zapažanje:—

„Biskup Rima je imao prednost nad svim ostalima u biskupskom redu. Niti je ovo preimućstvo bilo zasnovano samo na narodnom opredeljenju i dugotrajnim predrasudama, koje su proizašle iz raznih razloga; već i na onim osnovama koje obično daju prednost i veličinu pri procenama smrtnika. Jer on je nadmašio sve ostale biskupe po obimu i raskoši crkve kojom je predsedavao, po veličini svojih prihoda i poseda, po broju svojih službenika raznih usmerenja, po težini svog uticaja na narod u celini, i u velebnosti i veličanstvenosti njegovog stila življenja. Ova obeležja moći i svetske veličine bila su toliko očaravajuća za umove hrišćana čak i u ovom dobu, da su se u Rimu često vodile najupornije i krvave borbe kada je novi pontif trebalo da bude izabran biračkim pravom sveštenika i naroda.” Merdokov Moshajm, *Ecclesiastical History*, Knjiga 2, Cent. 4, Deo 2, pogl. 2, odelj. 5 (London, 1845).

Sada, pošto su biskupi posedovali moć i dostojanstvo prema rangu grada kojim su predsedavali, kako kaže Bover, posebno dostojanstvo i prvenstvo je bilo dato biskupu Rima, jer je to bio carski grad. *I svaki korak u transformaciji paganskog carstva u papsko, dokazuje da viša počast koja je dodeljena*

biskupu Rima, nije bila zbog bilo kakvog tobožnjeg primata Petra, ili bilo kog drugog apostola, već isključivo zbog carskog ranga grada.

Halkidonski sabor je nastavio da daje povlastice biskupu Konstantinopolja, protiv čega su protestovali Rimski delegati, kao zadiranje u prvenaštvo Rima. Carski komesari koji su čuli zahtev su ovako odlučili:—

„Iz cele diskusije, i iz onoga što je izneto sa obe strane, priznajemo da primat nad svima i najprestižniji položaj treba da se nastavi sa nadbiskupom starog Rima.” Šaf, Church History, Tom 2, str. 281.

Uzimajući u obzir da je crkva bila jednako obimna kao i imperija, da su njeni službenici odgovarali onima iz nekoliko divizija ili provincija carstva, „primat nad svima i najprestižniji položaj” više ne izgleda kao nevažna stvar; a posebno kada uzmemo u obzir druge korake koji su bili preduzeti u vezi sa tim, ili ubrzo nakon toga.

Drugo, Konstantin je dao određene civilne privilegije i ovlašćenja biskupima, i, kao i obično, najviša biskupima Rima. Sozomen iznosi sledeće svedočanstvo o ovoj temi:—

„Konstantin je takođe doneo zakon u korist sveštenstva, dozvoljavajući da presude donose biskupi kada stranke radije žele da se žale njima, a ne svetovnom sudu; on je odredio da njihov dekret treba da bude validan, i da je u tolikoj meri superiorniji u odnosu na one drugih sudija da kao da ga je izrekao sam car; da upravitelji i podređeni vojni oficiri treba da se staraju za izvršenje ovih dekreta; i ta presuda, kada je izrečena od strane njih, treba da bude nepovratna.” Ecclesiastical History, pogl. 2.

Stenlijev izraz nije uzaludan kada je Rimskog biskupa nazvao „glavnim hrišćanskim sudijom”. Ovim dekretom su bili uzdignuti svi biskupi, ali je biskup Rima imao najviši

položaj i primat nad svima. Na taj način su napravljena dva važna koraka, koji su direktno težili uzvisivanju biskupa carskog grada; njemu je bio dat primat i vodeći položaj, a on je bio civilni sudija sa velikim autoritetom. Međutim, malo predviđanja je bilo potrebno da se nasluti rezultat takvih koraka, posebno onih koji su bili preduzeti u vezi sa onima koji su usledili.

Treće, Konstantin je preselio sedište carstva iz Rima u Konstantinopolj. Nakon ostalih, ovaj korak je otvorio put za zadovoljenje najneograničenijih ambicija biskupa Rima. O posledicama ovog koraka, Stenli kaže:—

„Prema Silvesterovoj izmišljotini, Konstantin se povukao u Grčku da bi ostavio Italiju papi—*‘per cedere al pastor si fece Creco.’* Tako kaže legenda, i nesumnjivo je bio slučaj da je, povlačenjem na Istok, ostavio čisto polje za biskupa Rima. U odsustvu careva iz Rima, glavni hrišćanski sudija je dobio novi značaj. Kada su Varvari krenuli na Italiju, papa je tada postao predstavnik drevne republike. To je jedno od mnogih zapažanja u kojima je istinita Hobsova izreka, da je papstvo samo duh preminulog Rimskog carstva, koji sedi krunisan na njegovom grobu.”

U već citiranom paragrafu, Makijavel pripisuje propast Zapadnog Rimskog Carstva ovom uklanjanju prestonice. Delo pod naslovom „A Concise History of the Papal Supremacy”, objavljeno u Dublinu, 1810, daje najracionalniji pogled na ovaj Konstantinov potez. Piše:—

„Najizvesnije je da, da su carevi nastavili da borave u Rimu, njegovi biskupi nikada ne bi uzurpirali prevlast.”

Ova činjenica je toliko očigledna da je beskorisno umnožavati reči radi dokazivanja. Premeštanje prestonice ne samo da je otvorilo put pred biskupom Rima, već je i rezultat bio

skoro neizbežan, da sa primatom nad celom crkvom jednako prostranom kao samo carstvo, i građanskim sudstvom veoma visokog stepena u svojim rukama, sa posedima i prihodima iznad svih drugih, upravljajući u carskom gradu, on iz nužnosti mora da se uzdigne do velikog svetskog značaja kada su carevi premestili svoj presto toliko daleko do Konstantinopolja, i samo carstvo je bilo opkoljeno sa svake strane sa napadajućim vojskama, a carevi nisu bili u stanju da pruže izbavljenje. Carevi su ranije bili privremeno nastanjeni van grada Rima; ali ovo je bilo trajno preseljenje, potpuno ostavljanje pravog sedišta imperije. Do ovde je ispunjeno pismo: „Aždaja joj je dala svoju moć, i sedište svoje, i veliku vlast.”

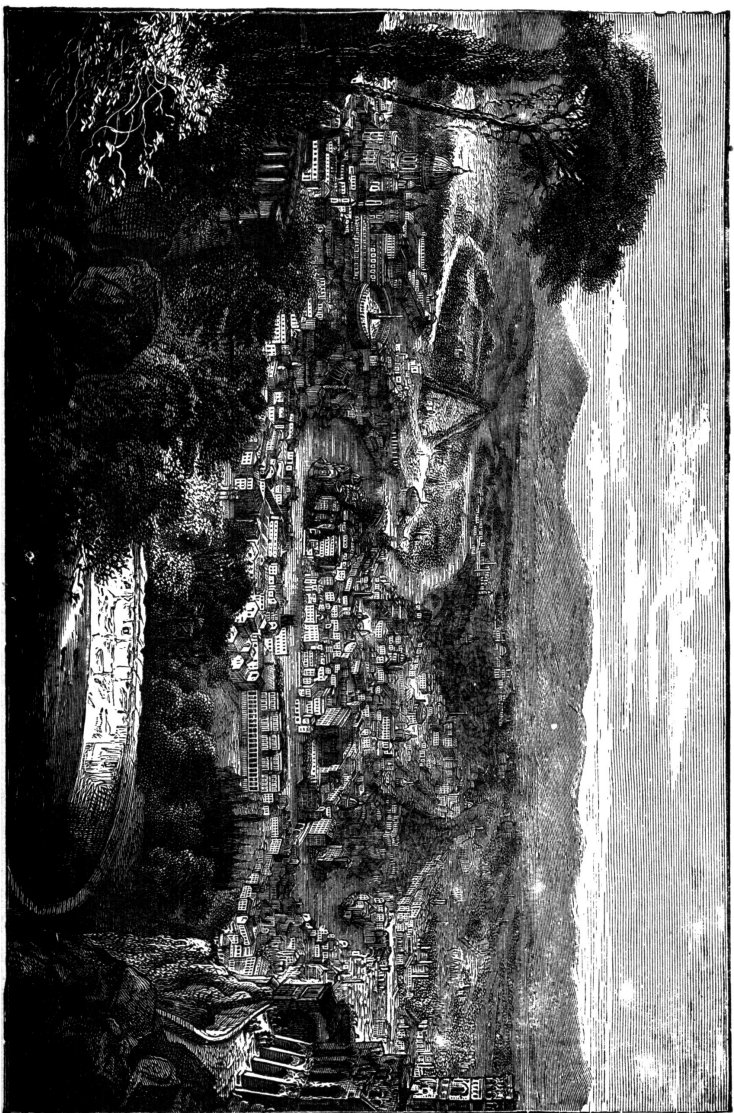
Međutim, posao još nije bio završen. Drugi su bili ambiciozni kao i biskup Rima, a sa prestolom carstva u Konstantinopolju, to je zapravo postao carski grad. Zbog toga je biskup Konstantinopolja smatrao da on treba da bude prvi po rangu. Istina, primat je bio dodeljen biskupu Rima na saboru u Nikeji, ali su se od tog vremena dogodile velike promene, i drugi biskupi, a posebno biskup Konstantinopolja, je težio za najviše počasti. I sve je izgledalo naklonjeno njegovoj nameri. U Konstantinopolju je vladao ortodokсни car, ambiciozan i moćan. Arijevci su držali Italiju, iako pod blagim uticajem; a susedna afrička država nije bila samo pod vlašću arijevaca, već su oni verno sledili primer koji im je dala ortodokсна ili katolička strana—progonili su svoje protivnike u veri. Okolnosti pape bile su u svakom pogledu nepovoljne, dok je sve izgledalo naklonjeno biskupu Konstantinopolja. Međutim, dogodila se neočekivana prilika. Na istoku je došlo do podela,

i Justinijan je bio veoma naklonjen Rimskoj stolici, pošto je Rim bio predstavnik Nikejske vere i njen stalni branilac.

Stanje takozvanog hrišćanskog sveta bilo je najžalosnije. Oni koji čitaju o raspravama toga vremena ne mogu a da ne budu iznenađeni, ako ne i zgroženi, svađama oko formi koje izražavaju različitosti koja Pisma ne objavljuju, a što suprotstavljene strane uopšte nisu razumele. Neretko se dešavalo da je ortodokсна strana stala u odbranu samih načina izražavanja kojima se nedugo ranije oštro protivila i koje je osuđivala. Ako su oni koji im se nisu dopadali, imali neki oblik vere, ona bi odmah bila proglašena jeretičkom, a to je uvek bila osnova progona, a često i krvoprolića. Upravo o tom vremenu Bover govori:—

„Hrišćansko bogoslužje sada je postalo ništa manje idolopokloničko od neznabožackog, koji su stoga izabrali da zadrže svoje, jer nije bilo značajne razlike između jednih i drugih, između njihovog obožavanja drevnih heroja ili savremenih svetaca; a što se tiče stavova verovanja, oni su sada, zbog prepređenosti i lukavosti sukobljenih strana, postali prilično nerazumljivi za same Hrišćane.”

Ono na šta smo ranije upućivali sada se mora detaljnije zabeležiti. Izraz „Jedan iz Trojstva je postradao u telu”, bio je predmet spora između Justinijana i monaha Istoka. Taj izraz, iako savršeno ortodoksan tokom svog vremena crkve, osudio je papa Hormizd; međutim Justinijan, koji se oduševljavao polemikama o takvim razlikama, ga je prihvatio. Monasi, koji su na svojoj strani imali odluku bivšeg pape, nisu sumnjali u lak trijumf ako bi se obratili papi. Međutim, oni nisu bili tako mudri preko iskustva u lukavstvima papske nepogrešivosti

RIM, SEDIŠTE PAGANSKOG CARSTVA, PREDATO PAPSTVU.

kao što su kasnije postali. Bover ovako govori o predmetu polemike:—

„Čim je car čuo da su se monasi obratili, i on je odlučio da se obrati papi. Pošto je, dakle, sastavio dugačak kredo, ili priznanje vere, koji je među ostalim članovima sadržavao i sporni član, „jedan iz Trojstva je postradao u telu”, poslao je sa time dva episkopa u Rim, Hipatija Efeškog i Dimitrija Filipskog. Istovremeno je napisao veoma ljubazno pismo papi, čestitajući mu na izboru, uveravajući ga da je vera sadržana u priznanju koje mu je poslao, vera cele Istočne Crkve, i moleći ga da u svom odgovoru objavi, da je primio na svoje pričešće sve koji tu veru priznaju, i da nije nikog ko je ne priznaje. Da bi svome pismu dodao težinu, propratio ga je poklonom Sv. Petru, koji se sastojao od nekoliko putira i drugih zlatnih posuda, obogaćenih dragim kamenjem. Monaški izaslanici, i dva biskupa poslata od cara, stigli su u Rim otprilike u isto vreme; i papa je saslušao i jedne i druge; ali, pošto je bio prilično u nedoumici šta da odluči, mudro je odbio, za sada, da odgovori i jednima i drugima. Bio je razuman što nije mogao da osudi doktrinu monaha bez priznavanja izražavanja koje je njegov prethodnik odbacio kao odvratno katoličkoj veri. Ipak, s druge strane, on nije bio voljan da odustane od Justinijana, i bio je dobro upoznat sa posledicama od kojih je imao razloga da strahuje ukoliko osudi doktrine koje su držali svi biskupa istoka, a i sam car, kao deo vere.” *History of the Popes*, pod Jovanom II.

U ovoj nedoumici on je sazvaio veće sveštenstva, i obratio se najmudrijim biskupima tog vremena, koji su, posle razmatranja, odlučili da je Justinijanovo ispovedanje vere potpuno ispravno, i osudili kao jeretike sve koji su to poricali, ili su imali suprotnu doktrinu. Tako je jedna nepogrešivost bila u suprotnosti sa drugom nepogrešivošću, u pogledu vere, i obe su ostale nepogrešive. Da je pitanje stajalo obrnuto, da je Justinijan bio u skladu sa odlukom koju je ranije dao Hormizd, papa ne bi odvojio ni trenutak za konsultacije o tom pitanju.

Da bismo pokazali da su pape bile svesne svoje moći, možda bi vredelo primetiti da papa Agapet, naslednik Jovana II., nije u svemu bio tako popustljiv prema Justinijanu. Car mu je napisao još jedno ljubazno pismo, i odobrio neke usluge i privilegije papi, a za uzvrat tražio od njega određene usluge, ali mu ih je papa uskratio.

Međutim, Justinijanovo pismo papi Jovanu II. je ono što posebno zahteva našu pažnju. Ono je napisano 533. godine, iste u kojoj je Velizarije krenuo u svoj pohod protiv arijanaca u Africi. Ali prvo bi možda bilo dobro primetiti stvarne posledice arijanske vladavine i arijanske tolerancije u Italiji. Pape su se uzrujavale pod obuzdavajućom vlašću jeretika, kao što se može prosuditi iz sudbine Jovana I.; ipak, situacija koju je opisao istoričar Gizeler pokazuje u kom pravcu su se stvari razvijale:—

„Prema tome, rimski biskupi su bili toliko daleko od toga da ih bilo kakve superiorne sile ometaju, da se za njih pokazalo kao povoljna okolnost u očima njihovih novih gospodara, što su se nepokolebljivo odupirali novotarijama u veri nastalim u Konstantinopolju, sve dok nisu izvojevali novu pobedu nad promenljivim Grcima, pod carom Justinom. Prirodna posledica ovoga je bila da, dok su patrijarsi Konstantinopolja neprestano tonuli u pogledu crkvenog poštovanja zbog kolebanja u ovim neslaganjima, rimski biskupi su još uvek zadržavali svoju drevnu reputaciju da su branioi potlačenog istinskog verovanja.

„Pod ovim povoljnim okolnostima, crkvene pretenzije rimskih biskupa, koji su sada činili jedino središte katoličkog hrišćanstva na zapadu, nasuprot arijanskim osvajačima, nesmetano su se visoko uzdizale. Oni su tvrdili da ne samo najviša crkvena vlast na zapadu pripada njima, već i nadzor nad istinskom verom i održavanje crkvenih zakona u celoj crkvi. Ove tvrdnje su ponekad zasniivali na carskim ediktima i dekretima sinoda; ali uglavnom na posebnim pravima koja je Petru dao Gospod. Nakon što

ga je *synodus palmaris*, kojeg je Teodorik sazvao da ispita optužbe koje je Laurentijanska strana novo podigla protiv Simaha (503), oslobodio bez ispitivanja, sticajem okolnosti, apologeta ovog sinoda Enodije, biskup Ticinijuma (511), prvi je izrekao tvrdnju da Rimski biskup nije podložan nijednom zemaljskom sudiji. Nedugo zatim učinjen je pokušaj da se ovom principu da istorijska osnova pretpostavkama Cesta (akata) bivših papa; i drugi falsifikati starijih dokumenata u korist Rimske stolice sada su se pojavili na sličan način.” *Ecclesiastical History*, Tom 2, str. 123–126.

Enciklopedija od Maklintoka i Stronga kaže da je Justinijan „smatrao svojom posebnom misijom da primora na opštu uniformnost verovanja i prakse”. Dok je zapadno carstvo bilo podeljeno na mnoga kraljevstva, on je bio jedini car istoka; ipak je napisao, kako kaže Bover, „veoma ljubazno pismo papi, ... moleći ga da se izjasni u korist vere koju je izneo car, pri čemu su ljubaznost i molba bili potkrepljeni težinom skupih poklona—argument koji je uvek uspevao da ubedi rimske biskupe. Ovo je suštinski dokaz visokog položaja koji je tada već zauzimao papa.

Četvrti korak. Justinijanovo pismo Papi Jovanu II. uveliko je ojačalo moć Rimskog pontifeksa i predstavljalo četvrti i poslednji korak u punom uspostavljanju papstva. Kako je Gizeler rekao, papa je već bio „jedini centar katoličkog hrišćanstva na zapadu”, a Justinijanovo pismo i darovi su u potpunosti postigli isti rezultat za papu, na istoku. Sledi kopija onog dela pisma koji se posebno odnosi na ovu tačku:—

„Justinijan, pobožan, srećan, slavan, trijumfalan, car, konzul itd., Jovanu, presvetom nadbiskupu našeg grada Rima, i patrijarhu.

„Odajući poštu apostolskoj stolici i vašoj svetosti, kao što je uvek bila i jeste naša želja, i uvažavajući vaše blaženstvo kao oca; požurili smo da vašu svetost upoznamo sa svim stvarima koje se odnose na stanje crkava. Uvek

je bila naša velika želja da sačuvamo jedinstvo vaše apostolske stolice, i ustav svetih Božijih crkava koje je do sada zadobio i koje još uvek zadobija.

„Zato nismo odlagali da potčinimo i ujediniimo Vašoj Svetosti sve sveštenike celog Istoka.

„Iz tog razloga smo mislili da vas obavestimo o stvarima koje sada uznemiravaju; iako su očigledne i neosporne, i uvek su čvrsto držane i objavljivane od strane celog sveštenstva prema učenju vaše apostolske stolice. Jer mi ne možemo da podnesemo da bilo šta što se odnosi na stanje crkve, ma koliko bilo očigledno i nesumnjivo, treba da bude pokrenuto bez znanja Vaše Svetosti, koji ste poglavar svih svetih crkava, jer u svemu, kao što smo već izjavili, mi želimo da povećamo čast i vlast vaše apostolske stolice.” *Annals of Baronius, Antverpensko izdanje, 1584.*

Zatim je usledila opširna izjava o spornom slučaju, u duhu i stilu teoloških rasprava tog doba. On je svoj zahtev izneo na sledeći način:—

„Molimo, dakle, vašu očinsku ljubav, da u svojim pismima namenjenim nama,—i svetim biskupima ovoga blagoslovenog grada, i patrijarhu, bratu vašem, pošto je i on takođe, preko njih, carevih biskupa glasnika, pisao vašoj Svetosti, žureći da u svemu sledi apostolsku stolicu vašeg Blaženstva,—pokažete nam, da sve što ispravno ispovedamo, vaša Svetost prihvata.”

Međutim, van svake sumnje, se može sa sigurnošću reći da patrijarh Konstantinopolja nije tvrdio da je u svemu sasvim sledio apostolsku stolicu svog rimskog rivala. To je bilo iz popustljivosti prema Justinijanu. Posle smrti ovog cara, patrijarh Konstantinopolja je uložio dalje napore da obezbedi počasti primata. Justinijanov čin, koji je naterao patrijarha carskog grada da napiše tako ljubazno pismo rimskom pontifu, bio je važan u delu potčinjavanja svih sveštenika istoka rimskoj stolici.

Sadržaj ovog pisma upućenog papi vredan je pažljivog razmatranja.

1. Car odaje počast apostolskoj stolici Rima.

2. Njegova želja je bila da sačuva jedinstvo njegovog apostolskog autoriteta.

3. On je potčinio i ujedinio papi sve sveštenike celog istoka.

4. On ne bi podneo da se bilo šta čini u crkvama bez znanja njegove svetosti.

5. Za poglavara svih svetih crkava proglasio je biskupa Rima.

6. Želeo je da poveća čast i autoritet njegove apostolske stolice.

7. On objavljuje potčinjenost patrijarha Konstantinopolja papi.

A ovome se može dodati to, da je u pismu Epifaniju, otprilike u isto vreme, izjavio da je papa „poglarar svih biskupa i pravi i delotvorni ispravljac jeretika”. Videti Croly on the Apocalypse. Svaka rečenica je snažna, a poslednja izjava je pečat svim ostalim.

Zapazimo u vezi četiri koraka u uspostavljanju potpune moći papstva.

1. Primaštvo u celoj crkvi, koja je bila obimna kao i Konstantinovo carstvo, dato je bilo biskupu Rima.

2. Učinjen je civilnim sudijom najvišeg ranga.

3. Sedište carstva je bilo prebačeno iz Rima u Konstantinopolj, čime je praktično prepuštena stara prestonica papi, što je ubrzo postalo činjenica.

4. Njemu su bili potčinjeni i pripojeni svi biskupi i sve crkve celog istoka, a on je već bio centar hrišćanskog sveta na zapadu.

U ovim koracima, ništa nije nedostajalo što bi mu omogućilo da koristi svu moć koju je zahtevao; jer je u njima dobio najpotpuniju duhovnu vlast, sa civilnom moći neophodnom da tu vlast učini delotvornom.

Šta kažu istoričari o delu Justinijana u korist pape? Ono što je citirano od Gibona na drugom mestu, vredi ponoviti u vezi sa ovim. Govoreći o uspehu Velizarija u suzbijanju arijanizma u Africi, on je o Justinijanu rekao:—

„On je primio glasnike pobede u vreme kada se spremao da objavi Pandekte Rimskog zakona; i pobožni ili ljubomorni car je slavio božansku dobrotu, i u tišini priznao zasluge svog uspešnog generala. Nestrpljiv da ukine svetovna i duhovna ugnjetavanja vandala, pristupio je, bez odlaganja, potpunom uspostavljanju katoličke crkve. Njena jurisdikcija, bogatstvo i imunitet, možda najvažniji deo episkopalne religije, bili su obnovljeni i pojačani liberalnom rukom; arijevske bogoslužnje je bilo potisnuto; okupljanja donatista su zabranjena; a sinod u Kartagini, glasom dvesta sedamnaest biskupa, pozdravio je pravednu meru pobožne odmazde.” Decline and Fall, pogl. 41, paragraf 11.

Ove Gibonove reči odnose se na mnogo više nego na puko pismo papi, ma koliko to bilo važno. Gizeler nabraja neke od posebnih Justinijanovih činjenica u „potpunom uspostavljanju katoličke crkve”. On kaže ovako:—

„Sveštenstvo, a posebno biskupi, dobili su nove privilegije od Justinijana. On je biskupima poverio civilnu jurisdikciju nad monasima i monahinjama, kao i nad sveštenstvom. Episkopski nadzor nad moralom, a posebno dužnost zbrinjavanja svih nesrećnih, ustanovljen je sve do danas samo na temelju crkvenih zakona; ali im je Justinijan sada dao opštiju osnovu, zasnivajući ih i na civilnom pravu. Učinio je to dužnošću biskupa, i dao im potrebne civilne kvalifikacije, da se staraju o zatvorenicima, maloletnicima, neuračunljivim licima, nađenom decom, ukradenom decom i potlačenim ženama; i dao im je moć da podržavaju dobar moral

i nepristrasno sprovođenje pravde. Istina je, da je uspostavio međusobnu inspekciju biskupa i civilnih sudija; ali je u tom pogledu dao potonjima znatno manje privilegije nego prvima. Na primer, dao je biskupima legalan uticaj na izbor sudija i sigurnost od opšteg ugnjetavanja sa njihove strane; dozvolio im je da se mešaju u slučajevima odbijanja pravde; a u posebnim slučajevima čak im je konstituisao sudije od tih zvaničnih ličnosti. Na isti način im je preneo i pravo saglasnosti u izboru gradskih funkcionera, i zajednički nadzor nad upravljanjem gradskim sredstvima, i održavanjem javnih ustanova. Tako su biskupi postali važne ličnosti čak i u civilnom životu; i bili su i dalje počastvovani od strane Justinijana, u slobodi od roditeljskog nasilja, od potrebe da se pojavljuju kao svedoci i od polaganja zakletvi.” Gizeler, *Ecclesiastical History*, Tom 2, str. 117–119, Klark, Edinburg, 1848.

Istina je da su ove privilegije važile za sve biskupe; svi su, u važnim stvarima, bili uzdignuti iznad drugih sudija; i u tom pogledu, Justinijanova odobrenja bila su veliko proširenje civilnih ovlašćenja koja je dao Konstantin, kao što je već primećeno. Ovim je crkva bila podignuta daleko iznad civilnog odeljenja vlade; i ako su takve bile povlastice svih biskupa, kakve su morale biti posledice na ugled onoga koga je carska vlast proglasila „glavom svih biskupa”? Bio je prikladno prozvan „glavnim hrišćanskim sudijom”. A to je podrazumevalo mnogo toga pod posebnim uslovima u zemlji, razbijenoj od strane sukobljenih armija. Svi ovde zabeleženi koraci za uzdizanje rimskog pontifa, bili su prema ovlašćenju careva i sabora, i nijedan od njih nikada nije bio preokrenut ili poništen.

Pretpostavljalo se da za potpuno uspostavljanje papstva moramo da idemo dalje, do Fokaovog vremena i njegove akcije iz 606. Ali za ovo ne postoji pravi razlog. Foka je, prema čitavoj istoriji, bio jedan od najrazvratnijih ljudi,

najpodliji ubica i uzurpator. Gibon daje opis njegove ličnosti i zločina, za koje imamo prostora da jedva zabeležimo:—

„Olovka nepristrasnog historičara [Cedrenus] ocrtala je portret čudovišta; njegovu omalenu i deformisanu ličnost. ... Ne obrazovan po pitanju slova, zakona, pa čak i oružja, odao se na vrhovnom položaju većoj privilegiji požude i pijanstva, a njegova brutalna zadovoljstva bila su ili štetna za njegove podanike ili sramotna za njega samog.”

Nakon što je opisao njegovo ubistvo cele porodice cara Mavrikija, on govori o njegovom postupanju prema drugim žrtvama na sledeći način:—

„Njihovoj osudi retko su prethodili oblici suđenja, a njihovo kažnjavanje je bilo zagorčano metodama okrutnosti; izbušene su im oči, njihovi jezici otkinuti iz korena, ruke i stopala amputirani; neki su izdahnuili ispod biča, drugi u plamenu, drugi su pa bili probodeni strelama; a jednostavna brza smrt bila je milost koju su retko mogli dobiti.” Decline and Fall, pogl. 46, paragraf 12.

Mavrikije, prethodnik Foka, je bio naklonjeniji zahtevu patrijarha Konstantinopolja za primatom. To je, naravno, veoma razbesnelo Grigorija Velikog, koji je do tada važio za jednog od najboljih biskupa Rima. Nakon uzurpacije Foka, Grigorije je tražio prijateljstvo sa njim, nadajući se da će se preko njega suprotstaviti Mavrikijevom uticaju. Grigorije je osramotio uspomenu na sebe napisavši najnastraniju pohvalu neljudskom čudovištu, pozivajući svu zemlju i anđele na Nebu da se raduju zbog stupanja na vlast tako zaista pravednog i pobožnog cara. Nepogrešivost kod papa ne garantuje istinitost i pronicljivost karaktera. To vidimo i u slučaju Lava Velikog, koji je u svom pismu Dioskoru, biskupu Aleksandrije, izjavio da je u njemu pronašao veliku ljubav i

hrišćanske blagodati. Dioskor je bio jedan od najgorih biskupa svog doba, što ga vrlo nisko postavlja; srebroljubiv, ambiciozan i krvožedan; aam Lav je bio primoran da ga svrgne. Još sramotniji je slučaj Grigorija, koji je tvrdio da je u Foki pronašao skoro nebesku čistotu. On je takođe napisao pismo Leontiji, Fokaovoj ženi, koja je, prema istoriji, bila podla kao i njen muž, pripisujući joj slične hrišćanske blagodati, i jasno je tražio od nje da dokaže svoju pobožnost tako što će se s naklonošću sećati stolice Sv. Petra, kojoj je Spasitelj dodelio takve blagoslove. Šta je Grigorije želeo nikada se ne može saznati, jer je on osudio titulu vasiljenskog biskupa, na koju se pozivao biskup Konstantinopolja, kao znak jeresi, samu oznaku antihrista. Da je car preneo tu titulu na Zapad, da li onda ne bi našao dovoljno razloga da se predomisi, ili da modifikuje svoje osude, kao što je Baronije učinio za njega, pitanje je; jer nije poznat primer da je Rimski biskup ikada odbio bilo šta što bi dodavalo dostojanstvu te stolice.

Nosilac Grigorijevog pisma Foki bio je sveštenik koji je potom postao papa pod imenom Bonifacije III. Zabeleženo je da je on bio jedini dovoljno nizak da aplaudira i laska Foki u samom izvršenju njegovih zločina. Postao je miljenik Foke i njegove žene, a kada je došao na papsku stolicu, priča se da je tražio od cara da liši patrijarha Konstantinopolja titule na koju se pozivao, i da je dodeli njemu i njegovim naslednicima na stolici Sv. Petra. A to je, kako se tvrdi, Foka učinio spremnije zato što mu se biskup Konstantinopolja odupro u njegovim okrutnostima prema ženi i ćerci Mavriki-ija. Međutim, Foka nije dao ništa što već nije bilo dodeljeno.

Primaštvo i vodeći rang Rima bili su proglašeni i dva puta potvrđeni pre vremena Justinijana, a ovaj car ga je postavio za poglavara svih crkava i svih biskupa, sa mnogim drugim privilegijama za koje se ne tvrdi da je Foka išta rekao o njima. Štaviše, ono što Foka jeste izjavio je pitanje sumnje. Bover kaže: „Što se tiče edikta koji je ovom prilikom izdao Foka, on zaista nije stigao do naših vremena.” A Gizeler, čija pouzdanost se neće dovesti u pitanje, kaže:—

„Uobičajeno se tvrdi, i od ljudi najučenijih i najbolje upoznatih sa drevnom istorijom, da je Rimski pontif, Bonifacije III, ubedio tog odvratnog tiranina Foku, koji je, nakon što je ubio cara Mavrikija, seo na carski presto, da liši biskupa Konstantinopolja titule vaselenskog biskupa i dodeli je Rimskom pontifu. Međutim, ovo se navodi isključivo prema autoritetu Baronija; jer nijedan drevni pisac nije dao takvo svedočanstvo. Ipak, Foka je učinio nešto slično ovome, ako je za verovati Anastasius i Pavlu Đakonu. Jer dok su biskupa Konstantinopolja tvrdili da njihova crkva ne samo da je u potpunosti jednaka rimskoj, već da ima i prednost nad svim drugim crkvama, Foka je to zabranio, i odredio da prvenstvo položaja i dostojanstva treba dati Rimskoj Crkvi” Ecclesiastical History, Knjiga 2, Cent. 17, 2. Deo, 2. poglavlje.

Da je Bonifacije III. bio ambiciozan i beskrupulozan, pokazuje njegovo laskanje Foki. Njegova neograničena arogancija dovela ga je do toga da tituli pripíše mnogo više, verovatno, od onoga što su imali njegovi prethodnici. I nijedna čast koja je dodeljena Rimskom biskupu ili koju je zahtevao nije nikada ostavljena. Međutim, mi smo marljivo, i uzalud, tražili nešto što je Foka odobrio a da je autentično, i što do tada već nije bilo dodeljeno. Gibon govori istinu kada kaže da se Justinijan uputio „ka potpunom uspostavljanju Katoličke Crkve”.

KONSTANTINOPOLJ, NOVO SEDIŠTE PAGANIZMA.

POGLAVLJE XII

HILJADU DVESTA I ŠEZDESET DANA

POKAZANO je da se dan, u proročanstvu, računa za godinu; i da su vreme i dva vremena i pola vremena iz Dan. 7:25, 1260 godina. To su bile godine obeležene za prevlast malog roga, papstva, tokom kojih je ono imalo moć da iznuri svete Svevišnjeg. Isto vreme je označeno u Otkrivenju 12, kao period tokom kojeg je aždaja prgonila ženu, Hrišćansku crkvu, koja je pobegla u pustinju. Međutim, za aždaju se može reći da veliki deo svog posla obavlja preko opunomoćenika, jer je svoju vlast i sedište dao sedmoglavoj i desetorogoj zveri, koja je takođe prgonila svete i prevladavala četrdeset i dva meseca. Ovde je četrdeset i dva pomnožena sa trideset—brojem dana u mesecu—čineći isti broj od 1260 dana, ili godina. Ova zver, koja ima sve glavne karakteristike svih zveri iz Dan. 7, primajući vlast koju su sukcesivno imale, identična je sa malim rogom iz tog poglavlja. Koji se podigao među kraljevstvima koja su osnovana na ruševinama Rimskog Carstva, kao i ova zver. Lokalitet im je isti; obim njihove vladavine je isti; njihovo delo bogohuljenja i progona je isti; period njihove prevlasti je isti.

Otk. 13:3. „I video sam jednu od njenih glava kao da je smrtno ranjena; i smrtna rana joj je zacelila.”

U proročanstvu iz Otk. 13:1–10, moramo biti pažljivi da se čuvamo greške u koju mnogi upadaju u tumačenju proročanstva—ne smemo da upijemo ideju da su događaji uvek zapisani po redosledu njihovog ispunjenja. Obratite pažnju na slučaj zveri sa dva roga u stihovima 11–17 ovog poglavlja. 1. U 4. stihu, vrhunac se dostiže—govori kao aždaja—odjednom, pre nego što je data istorija. Ali prateći njenu istoriju, otkrićemo da se ona ispunjava blizu kraja proročanstva. 2. Što se tiče čuda, stihovi 13, 14, vrhunac, vatra koja silazi sa Neba, je prva stvar koja se pominje; nakon toga su date opšte činjenice. 3. U stihovima 15–17, još jedan vrhunac je zabeležen na samom početku izveštaja o progonstvima; dekret o pogubljenju svetih pominje se pre onog koji se tiče kupovanja i prodavanja, dok u ispunjenju mora doći posle. Ovaj redosled je veoma čest u proročanstvima.

A tako je i u stihovima 1–10. Stih 2 pominje zver koja prima moć od aždaje; stih 3 pominje njeno zadobijanje smrtno rane i zaceljenje rane. A zatim sledi njena opšta istorija, uključujući i njen trijumfalni rad od 1260 godina. Sada, u suštini stvari, ili u ispunjenju, stih 3 je usko povezan sa stihom 10. Svakom ko pažljivo ispituje ovo proročanstvo mora biti jasno da primanje i zaceljivanje smrtno rane imaju svoje ispunjenje pred kraj njenog postojanja. Stih 4—„Oni su obožavali aždaju koja je dala moć zveri”, itd.—prirodno sledi stih 2, gde se kaže da joj aždaja daje tu moć. Ovo se ispunilo kada je aždaja dala svoju moć zveri, bar delimično ispunilo. Religijsko

poštovanje odavano je carevima—zvanim hrišćanski carevi—koji su izgradili papstvo. Ovaj posao je započeo Konstantin, koji je od biskupa primio iste pohvale koje su primale pape u punoj plimi svog napretka. A da su rimski carevi zapravo bili obožavani, saznajemo od različitih autora. Ovako je ser Isak Njutn rekao u vezi sa krunisanjem Karla Velikog:—

„Papa ga je krunisao, i pomazao ga svetim uljem, i poklonio mu se na kolenima, po načinu obožavanja starih rimskih careva. On the Prophesies, 1. Deo, str. 82.

Kormenin takođe, u svojoj „History of the Popes”, kaže:—

„Tada se Lav poklonio pred novim vladarom i obožavao ga, po običaju drevnih careva, priznajući ga za svog zakonitog suverena i branioca vere.” str. 309.

Gore zabeleženi redosled dostizanja vrhunca, a zatim vraćanje na opštu istoriju, često je zanemaren u proučavanju ovog poglavlja, zbog čega su neki u velikoj meri pogrešili pri izlaganju ovog proročanstva. U „Thoughtson the Revelation”, str. 538, izdanje 1885, ovaj redosled je zabeležen ovako:—

„Ovo ranjavanje je isto kao i odlazak u zarobljeništvo, Otk. 13:10. Naneto je kada je papu zarobio Bertije, francuski general, a papska vlada je neko vreme bila ukinuta.”

U izlaganju ovog poglavlja veoma je važno da imamo tačne datume davanja moći, i zadavanja smrtonosne rane, tačno određene. Ova dva događaja označavaju početak i kraj perioda od 1260 godina. Neki su objavili, i očigledno sa velikim pouzdanjem, da nije moguće sa sigurnošću utvrditi ove datume; da se oni koji se uzimaju biraju proizvoljno i bez dovoljno razloga. Međutim, ako se činjenice pažljivo razmotre, neće

biti mesta sumnji da su tačni datumi 538. A. D. i 1798; unutar njih je period od 1260 godina.

Već je zabeleženo da Justinijanovo pismo papi, iz 533. A. D., nije moglo imati nikakvog efekta dok su arijanci vladali u Italiji. Rimski pontif nije mogao biti „delotvorni ispravljач jeretika” u smislu u kom se taj izraz uvek tumačio, dok je on sam bio podanik arijanskog ili jeretičkog kralja. Justinijanovo pismo je bilo napisano Jovanu II.. Nepunih deset godina pre tog vremena Jovan I. je bio poslat kao ambasador od strane kralja Italije, da posreduje u korist jeretika na istoku. I ista sila je vladala Rimom kada je bilo napisano čuveno Justinijanovo pismo. Tako se jasno vidi da bi, da je ista sila nastavila da vlada nad Italijom i nad papom, Justinijanovo pismo ostalo samo prazan zvuk. Velizarije je 538. proterao Ostrogoite iz Rima. Tada je naredba cara najpre mogla da stupi na snagu, a papa je tada bio oslobođen arijanske vladavine. Imajmo na umu da je upravo cilj Justinijanovog slanja Velizarija u ovaj pohod protiv arijanaca u Africi i Italiji, bio da uništi jeres i uspostavi pravu veru i Katoličku Crkvu.

Već je zabeleženo da za vreme uspostavljanja papstva ne možemo da se osvrnemo na 606. godinu što su uradili neki pisci. Oni koji su usvojili taj datum tražili su u 1866. godini neki veliki događaj u vezi sa papstvom, jer će se tu završiti 1260 godina, računajući od 606. Međutim, veliki događaj se nije pojavio, iz tog razloga što su usvojili pogrešnu polaznu tačku. Računajući od vremena pobeđivanja Ostrogota 538., a to je čupanje trećeg roga o kojem se govori u Dan. 7:8, da li se dogodio neki događaj baš 1260 godina od tog vremena koji

označava ispunjenje proročanstva?—Jeste. Te godine Papa Pije VI. je bio zarobljen, stolica mu je bila silom upražnjena, a on je bio odveden u Francusku, gde je umro u izgnanstvu.

Međutim, ovde dolazi prigovor, koji može izgledati kao da ima neku snagu u procenjivanju onih koji ga nude, naime, da Pije VI. nije bio jedini papa koji je silom bio izbačen sa svoje stolice,—nije jedini koji je umro u izgnanstvu ili zatvoru. Zašto onda izabрати njegov slučaj kao onaj u kojem se ovo proročanstvo ispunilo?

Uvek je dozvoljeno pogledati oba kraja proročkog perioda da bismo ga locirali prema događajima. Stoga su za početak dve hiljade i trista dana iz Dan. 8:14 uzimani različiti datumi. Ipak, sedamdeset sedmica iz Dan. 9 su prvi deo tih dana, a mi te sedmice sa sigurnošću lociramo prema njihovom završetku. One se nalaze kod krsta Mesije Princa. Tako je i sa hiljadu dvesta šezdeset godina. Ne nalazimo neko drugo vreme za njihov početak, osim 538. A. D., kada je Justinijan učinio četvrti i poslednji korak u uspostavljanju papstva. Od te tačke, hiljadu dvesta šezdeset godina završava se 1798.—jedino mesto gde je pronađen događaj koji je u potpunosti ispunio proročanstvo.

Sada u vezi sa prigovorom. Slučajevi Jovana I. i Jovana XXIII. su predstavljeni kao primeri, a mi ćemo ih ispitati i videti da li su na bilo koji način paralelni sa slučajem Pija VI. iz 1798.

Kada je Jovan I. bio poslat od strane arijanskog kralja u Konstantinopolj, da nastoji da navede cara Justina da opozove svoj ukaz o progonu njihovih arijanaca na istoku, Teodorik ga je uputio na dve tačke: 1. Da se prekine progon, i da se crkve vrate arijancima koje su im nasilno oduzete. 2.

Da se dozvoli onima koji su bili primorani da se odreknu arijanstva, da se vrate veri koja je po njihovom izboru. Papa je prvo odbio da ide ako se insistiralo na drugoj tački, rekavši da car nikada neće dozvoliti nikome da se odrekne prave vere i vrati arijanstvu. Očigledno, papa nije želeo da se takva dozvola odobri. Kralj je naredio da ga stave na lađu i odnesu; ipak, papa se pokorio i otišao na Justinov dvor. Otišao je pod pretnjom kralja, u slučaju da ne uspe u svojoj misiji. Međutim, on nije pribavio poslednju pomenutu povlasticu, a kralj nije verovao da je tražio. A neki tvrde (a zašto bismo u to sumnjali?) da je papa ušao u zaveru sa carem da zbaci Teodorikovu vladu. Zbog jednog od ovih razloga, a možda i iz oba, kralj je po povratku uhvatio papu i zatvorio ga u tamnicu, od koje ga je tek smrt oslobodila.

Međutim, zapazite ovde, da dok je Teodorik činio da zaštiti arijance, on je istu zaštitu pružio i katolicima u svojim teritorijama vladavine. On nikada nije učinio ništa da umanjí dostojanstvo papstva, kao sistema. On je očuvao red pri izboru papa; u slučaju spora polaganja prava, on je imenovao komisiju koja će odlučiti koji je bio legalno izabrani papa. Teodorik nije napao nijedno pravo ili privilegiju koji su ikada bili traženi za tu stolicu. Da su pape vladale tako blago prema svojim protivnicima kao što je Teodorik postupao prema papstvu, bili bi mnogo vredniji pohvale koju su tražili.

Posle smrti pape Jovana I., Teodorik se umešao u izbore, jer su neregularnosti i razmirice na izborima papa ugrozile mir grada i zemlje. Kao kompromis između zavađenih frakcija, odredio je Feliksa, trećeg pod tim imenom, da bude naslednik

Jovana. I Bover i Kormenin beleže da je kralj odavao veliko poštovanje ovom papi, dajući mu određene sudske privilegije, o čemu Bover kaže:—

„Ovu privilegiju je kralj dao rimskom sveštenstvu samo u čast apostolske stolice, kao što je objavio u svom ediktu.” Tom 1, pod Feliksom III..

I tako nalazimo da je Teodorik, koji je zatvorio papu Jovana I., daleko od pokušaja da nanese bilo kakvu štetu papstvu, zapravo pomogao da se ono izgradi. On je dodelio privilegije i dostojanstvo toj stolici koju ranije nije posedovala.

Okrenimo se slučaju Jovana XXIII.. U vreme sabora u Konstanci, sazvanog 1414, bila su tri kandidata za papsku stolicu, koji su poneli titule Jovana XXIII., Grigorija XII. i Benedikta XIII.. Kako je svaki imao svoje pristalice, mir crkve je za to vreme bio uništen, a pontifikat je bio veoma skandalizovan. Prvo imenovanog je sabor priznao za papu, tako da ono što je učinjeno u slučajevima ostalih ne zahteva pažnju. Ali, pošto je svaki imao poslušnost uticajnih ljudi, bilo je neophodno da se njihovi zahtevi unište.

Nakon što je sabor priznao Jovana za papu, uputio se da ga svrgne zbog njegovih zločina. Ovo je bio dokaz da za pape nikada nije priznato da su iznad presude sabora. Presuda o svrgavanju mu je izrečena 29. maja 1415. Dugo su pokušavali da navedu Benedikta da odustane od svojih zahteva, ali uzalud. Protiv njega je bio donesen akt o svrgavanju, 26. jula 1417. Stolica je tada proglašena upražnjenom. Ali pošto je Jovan bio priznat kao papa, i kako zakonski ne mogu postojati dva pape u isto vreme, stolica je zapravo bila upražnjena od dana njegovog svrgavanja, 29. maja 1415.

Martin V. je bio izabran 8. novembra, 1417., nakon stvarne upražnjenosti od dve godine, pet meseci i deset dana, ali samo tri meseca i trinaest dana od trenutka kada je upražnjenost proglašena.

U ovom slučaju papa je bio svrgnut; a razmak od svrgavanja do izbora naslednika bio je malo duži od onog između svrgavanja Pija. VI i izbora Pija VII.. Šta je, dakle, toliko posebno u vezi sa svrgavanjem Pija VI., i razmakom od 1798. do 1800.?

Bili smo ovako detaljni u slučaju Jovana XXIII, kao i Jovana I, jer su oni bili predstavljeni kao primeri nasilnog odlaska sa papske stolice, i jednaki po značaju sa izbacivanjem Pija VI.. Sada ćemo uočiti uticaj na položaj papstva svrgavanjem Jovana XXIII.:—

1. Jovan je bio svrgnut zbog svojih zločina. Da je bio pobožan, ili čak obično moralan čovek, ne bi postojala verovatnoća da bi bio zbačen nakon što je bio priznat za zakonitog nosioca prava na tu stolicu. I nikako nije izvesno da bi on bio svrgnut, bez obzira na težinu njegovih zločina, da nije bilo potrebno utvrditi pravo nasleđa, pošto su bila tri pretendenta za stolicu. Sabor je smenio Jovana prema *manjim* optužbama, koje su bile skandaloznog karaktera, jer su brojne *veće* optužbe bile suviše skandalozne za javno razmatranje. A ove optužbe su bile propraćene obiljem dokaza. Ipak, prema papskoj etici, dok je legalno zauzimao stolicu Sv. Petra, bio je nepogrešiv.

2. Ne sme se zaboraviti da ga je svrgnuo propisno sazvan katolički sabor—isti onaj koji je osudio i spalio Viklifove spise; isti onaj koji je spalio i Husa i Jeronima iz Praga. To je samo po

sebi dovoljan dokaz da je to bio istinski katolički sabor. Svrغانje Jovana XXIII. bilo je, dakle, stvar i delovanje same crkve.

Daleko od toga da je ovaj sabor izvršio bilo kakav napad na papstvo, on otklonio je veliku nevolju i zamerku na papsku stolicu, potvrdio doktrine, osudio i spise i ljude zbog jeresi, izlečio opasan raskol, izabrao drugog papu, ostavljajući tako papstvo jačim nego što je bilo ranije.

Pogledajmo sada šta je bilo urađeno 1798, i zapazimo učinak i uticaj ovih događaja.

Pije VI. je bio toliko izopačen da ga je sama crkva svrgnula, kao što je i Jovana XXIII.. Međutim, da se sama pokvarenost smatrala dovoljnim razlogom da crkva svrgne papu, stolica bi često bila upražnjena. Pije nije bio svrgnut kao zločinac, osim kao zločinac protiv mira i dobrobiti naroda. Razlozi za njegovo smenjivanje bili su političke prirode.

Kroli, koji je napisao neke odlične stvari o ovoj temi, pogrešio je u pretpostavci da 1260 godina započinju datum Justinijanovog pisma papi Jovanu II., 533 A. D.. Pokazalo se da bi to pismo zauvek ostalo mrtvo slovo na papiru da arijanci nisu bili proterani iz Rima. I činjenica je da se ništa nije dogodilo 1260 godina od 533. A. D. kako bi označilo završetak tog perioda. Komentari g. Krolija o tom završetku su sledeći:—

1793. A. D.. Biblija je nestala iz ruku naroda, u svim oblastima papstva iz vremena prevlasti. Doktrine su nestale i prepustile svoje mesto ljudskim sanjarenjima. Obraćeni su stradali. Na kraju je strahovito stigao pun trijumf starog duha korupcije i progona. Godine 1793, hiljadu dvesta šezdeset godina od Justinijanovog pisma kojim je papu proglasio 'vaseljenskim biskupom', jevanđelje je, svečanim aktom zakonodavstva i naroda, bilo

ukinuto u Francuskoj. Poniženja koja su učinjena stvarnim kopijama Biblije bila su nevažna nakon ovoga; njihov život je u njihovim doktrinama, a izumiranje njihovih doktrina je izumiranje Biblije. Dekretom Francuske vlade kojim je bilo proglašeno da nacija ne priznaje Boga, Stari i Novi zavet su bili pobijeni širom granica republikanske Francuske." *The Apocalypse*, Kroli, str. 176, 177, drugo izdanje, London, 1828.

Međutim, nijedna rečenica u gore navedenom, niti u napomenama koje slede, u komentarima gospodina Krolija, ne daje nikakvo opravdanje za njegovo viđenje kraja tog perioda. To je bilo jevanđelje—ne papstvo—koje je ukinuto u Francuskoj u 1793. I sam gospodin Kroli je pružio pune i dovoljne dokaze u pobijanju tog stava, i dokazao da je 1798. tačan datum za završetak 1260 godina. Ovako on opet govori:—

„Smrt hrišćanstva bila je lokalna i ograničena; nijedan evropski narod nije se pridružio užasnoj krivici Francuske republike.” *Ib.*, str. 427.

Zapazite, on govori o smrti hrišćanstva, a ne papstva. Naravno, to je uticalo na dobrobit papske crkve, jer je to bio napad na sve religije. Međutim, to je bilo ograničeno na Francusku, kako kaže Kroli. Ali odmah nakon ovih reči, on dalje kaže:—

„I u roku od tri i po godine, prореčenog vremena, pozvana je iz groba na slobodu koju nikada ranije nije uživala; crkva u Francuskoj je bila proglašena slobodnom.” *Ib.*

Tako je hrišćanstvo bilo obnovljeno; crkva je bila slobodna; sve religije su bile tolerisane; i ovde je zaista počela era trijumfa istine Božije. Ali primetite šta gospodin Kroli sledeće kaže:—

„Istovremeno sa ovom obnovom, papstvo je zadobilo ranu, siguran nagoveštaj njegove propasti.” *Ib.*

Nije u vezi sa ukidanjem jevanđelja, i smrću Hrišćanstva, papstvo zadobilo ranu, već „istovremeno sa njegovom obnovom”. Tako se jasno vidi da 1793. ne može biti krajnja tačka 1260 godina.

Međutim, šta sledi? ili kada je bila rana zadata papstvu? O događajima iz 1798. g. Kroli ovako svedoči:—

„Devetog februara, Francuski korpus kojim je komandovao Bertije ulogorio se ispred Porta del Popolo. Sledećeg dana predao se dvorac Svetog Anđela; gradska vrata su bila zauzeta; a papa i kardinali, osim trojice, postali su zatvorenici.

„Petnaestog, Bertije je trijumfalno ušao, održao strastven govor u podnožju prestonice, prizivajući ‘senke Katona, Pompeja, Bruta, Cicerona i Hortenzijusa, da prime počasti slobodnih Francuza, na tlu slobode’, proglasio je Rim republikom i, objavivši ukidanje svake funkcije stare vlade, zasadio drvo slobode.

„Deset dana kasnije, papa je bio poslat pod pratnjom Francuske konjice, i na kraju je odveden u Francusku, gde je umro u zatočeništvu.” *Ib.*, str. 429.

Koje bi se bolje svedočanstvo moglo dati? Bertije je proglasio Rim republikom, proglasivši ukidanje svake funkcije stare vlade. Ovde je, dakle, prestala stara vlast. Papa i njegovi kardinali su bili zatvorenici, i nijedna funkcija te vlade nije bila popunjena,—nijedna funkcija te vlade nije radila. Ovo nije bilo samo svrgavanje pape; to je bilo ukidanje papskog sistema. Koliko se ovo razlikuje od slučajeva Jovana II. i Jovana XXIII., ili bilo kog drugog vremena ili događaja od uspona papstva do tog vremena.

Svedočanstvo Rankea nije manje jasno i ubedljivo:—

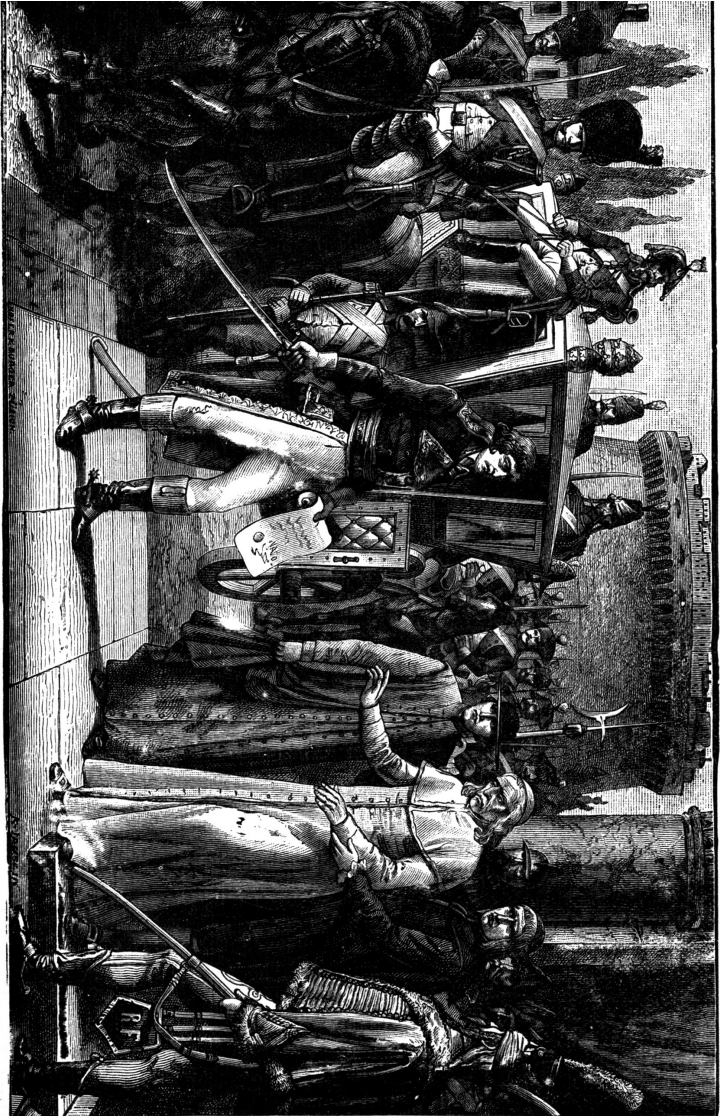
„Na trenutak se činilo da se revolucionarna vlada pribrala—dogovor je bio sklopljen čak i bez ovih ustupaka—ali to je bilo samo na trenutak. Od razmišljanja o potpunom odvajanju od pape, oni su nastavili da se

bave idejom da ga unište. Direktorijum je utvrdio da je režim sveštenika u Italiji nespojiv sa njihovim. Prvom prilikom koja se ukazala, kao što je slučajan metež među ljudima, Rim je napadnut, a Vatikan okupiran. Pija VI. molio je svoje neprijatelje da mu dopuste da i on umre tamo, budući da je tamo je živio, i budući da je već imao preko osamdeset godina. U odgovoru mu je bilo rečeno da bi mogao umreti bilo gde; soba u kojoj je obično boravio bila je opljačkana pred njegovim očima; oduzete su mu i najsitnije potrepštine; prsten koji je nosio skinut mu je sa prsta; i na kraju je bio prebačen u Francusku, gde je napustio ovaj život u avgustu 1799.” History of the Papacy, Tom 2, str. 310, 311.

Smrt Pija VI. dogodila se godinu i pet meseci nakon njegovog stavljanja u zatvor. I ovde se može primetiti još jedna zamerka. Insistiralo se da odsustvo pape ne utiče na položaj papstva, podjednako kao što i moć nasledstva, a stoga i praktično moć pape, počiva na kardinalima. Ipak, ova izjava kao prigovor u ovom slučaju ne važi. Sama vlast je ukinuta, a među zatvorenici su bili i kardinali. Kao što je već pokazano, svaka funkcija stare vlasti je bila obustavljena. Pogled na ova vremena ovako iznosi Ranke:—

„Zapravo, moglo bi izgledati kao da je papska vlast došla do svog konačnog završetka. Te tendencije crkvene opozicije koje smo videli kako su započele i kako su se uzdigle, sada su napredovale do te tačke da su se usuđivale da gaje ideju koja cilja na takav rezultat.”

Prema činjenicama koje su ovde predstavljene, papstvo je jasno identifikovano kao predmet ovog proročanstva u Otk. 13:1–10. Crkva dobija na poklon veliku moć i autoritet nad carstvom; progonstvo za koje bi trebalo da bude kriva; vreme tokom kojeg su sveti Svevišnjeg bili predati u njene ruke; i nanošenje smrtne rane tek na kraju navedenog perioda,—sve to dokazuje identitet ove zveri. Nijedna druga sila nikada

ZAROBLJENI PIJE VI.

— 125 —

nije iznurila svete Svevišnjega kao što je to učinilo papstvo; nijedna druga sila nikada nije držala vlast dovoljno dugo da ispuni ovaj deo proročanstva. Međutim, sledi još jedna stvar koja veoma osnažuje dokaz:—

„I njena smrtna rana je zacelila.” Otk. 13:3

Zabeleženo je da je velika snaga papstva bila u njegovom duhovnom autoritetu. Pape se nikada nisu usudile da zapovedaju narodima, ili da dovode kraljeve da im se klanjaju pred nogama, zbog njihove ogromne civilne moći, jer takvu nikada nisu posedovali. Njihova civilna moć nikada nije bila velika. Isključivo na osnovu primata u crkvi, ili tobožnjeg dara Sv. Petru, i kao namesnici Sina Božijeg i vladari u njegovom carstvu, oni su preuzeli da sprovode svoju veliku vlast. I ovaj duhovni autoritet bio je širok koliko i granice hijerarhije, koja je bila koekstenzivna sa carstvom. To je bio obim moći koji je bio dodeljen primatom, i Justinijanovom izjavom da je papa poglavar svih crkava. Na obim njihove moći ukazuje i ova zver koja poseduje glavne karakteristike svih zveri iz Danila 7. Sada, računajući od Navuhodonosorovih dana do ove sadašnje godine milosti, koja velika sila, koja vlast ili vladavina, je bila ukinuta ili uništena, pa ponovo obnovljena? Svaka sila ili carstvo koje je bilo uništeno, nasledilo je drugo, koje je trajalo sve dok nije bilo svrgnuto. To je istina za svaku silu osim za jednu, to jest, papstvo. Nikada nije postojala veća, ni neobuzdanija, ni nemilosrdnija sila, od papske. Nijedna sila ili vlast nikada nije bila potpunije srušena ili ukinuta, kao što je to bila papska 1798. I čini se sasvim suvišnim pitati da li je obnovljena. Svi znaju da jeste.

Međutim, postavlja se pitanje, Da li je tako obnovljeno da se proročanstvo ispunilo? Stih 14 kaže da je zadobila smrtnu ranu od mača, i da je živela. Njena rana je bila smrtna; i mora se doneti iz smrti ako je živela posle nanošenja rane. Ali da li je njeno oživljavanje bilo zarastanje rane? ili je isceljenje ostalo da se ostvari?

Ovo pitanje nije teško rešiti. Ako je smrtna rana bila zadata 1798, a to se sigurno ne može poreći, jer je tada papaska vlast u potpunosti ukinuta, onda kad god se vrati na položaj koji je zauzimalo pre i do 1798, smrtna rana mora biti zaceljena. Do 1798. godine vlast papa bila je dvostruka, duhovna i civilna. Oni su imali vrhovnu vlast nad crkvom, a kraljevsku vlast nad malom teritorijom. Pape su bili „suvereni pontifi”, što se odnosi na njihovu „duhovnu vrhovnu vlast”, što je jedina vrhovna vlast koju su ikada imali. Njihov prestiž, njihov uticaj na narode i na kraljeve, u različitim vremenima su se veoma razlikovali. Nadmeno, zapovedničko ponašanje pape Simaha prema caru Anastasiju bilo je pre nego što su pape polagale pravo na bilo kakvu nezavisnu civilnu vlast čak i u Rimu. Uticaj mnogih papa pre vremena Pipina i Karla Velikog bio je veći od onoga koji je Pije VI. ikada posedovao. Ipak, Pije VI. jeste posedovao i duhovnu i civilnu vlast. Upravljao je kraljem nad papskim državama, i bio je vrhovni u crkvi; međutim, od Reformacije uticaj papa je jenjavao. Ako je rana bila zadata 1798. godine, u pontifikatu Pija VI, onda sve što je bilo potrebno za zarastanje rane jeste da se njegov naslednik, Pije VII., pri obnovi papstva i papske vlasti, postavi na isti položaj koji je Pije VI. zauzimao kada je zadata

rana. Ova tvrdnja je toliko očigledna da ne zahteva bilo kakav argument da bi bila utisnuta na um. Obnavljanje papstva na upravo onu poziciju koju je zauzimalo kada je zadata rana mora predstavljati zaceljivanje rane. Tada se postavlja pitanje, Da li je ponovo uspostavljena papska vlast? i da li je sva vlast je vraćena Piju VII., koja je oduzeta Piju VI.?

Vrlo čudne kombinacije su često bile formirane među narodima radi ostvarivanja njihovih ciljeva. Na delovanje Francuskog direktorijuma evropski moćnici su gledali ljubomornim očima. I to je donelo pomoć oborenom papstvu sa neočekivane strane. Ovako Ranke opet govori:—

„Glavni rezultat neprijateljstva koje je papa doživeo od strane revolucionarne vlasti bio je, da ga je ostatak Evrope, koliko god da je njihov pogled suprotan [to jest, iako su ove nacije bili Protestanti], uzeo pod svoju zaštitu. Smrt Pija VI dogodila se upravo u vreme kada je koalicija još jednom trijumfovala, i *tako je postalo moguće da se kardinali sastanu kod Sv. Đorđa u Veneciji, i upute se na izbor pape, Pija VII., 13. marta, 1800.*” Tom 2, str. 311.

Kardinali nemaju ovlašćenja da deluju osim u konklavi, i nisu mogli da izaberu naslednika Pija VI. dok nisu dobili dozvolu da se sastanu. Gore pomenuta koalicija omogućila im je da se sastanu, kako kaže Ranke: „Ovi izbori u Veneciji bili su dve godine i mesec dana nakon što je papska vlast bila ukinuta.” Ranke dalje kaže: „Istina je da je revolucionarna

---

* Primitiće se da je tokom svojih mirnih dana, papstvo *diktiralo* uslove koji se tiču religioznih stvari, a često i države, ali prilikom delimičnog obnovenja 1800. ono je tražilo *dozvolu* svetovnih vlasti. Privremena vlast je bila obnovljena, ali je duhovna prevlast nestala. Rim više nije bio priznat kao „glava svim crkvama”.

moć ubrzo potom trijumfovala, i zadobila za sebe odlučnu prevagu, čak i u Italiji.” Međutim, pojavljivanje Napoleona na terenu, ambicioznog da koncentriše moć Evrope, promenilo je scenu. Smatrao je političkim da iskoristi svaku moguću silu, i stoga je otvorio pregovore sa papom, za ponovno uspostavljanje crkvene vlasti. O motivima za delovanje nekoliko sila Ranke kaže:—

„Konstitutivna skupština je nastojala da odbaci svoju vezu sa papom; direktorijum je želeo da ga uništi; Bonapartina ideja je bila da ga sačuva, ali u isto vreme da ga drži u stanju potčinjenosti, i da ga učini pukim oruđem svoje svemoći.” Str. 314.

Ipak, bez obzira na motiv, obnova papstva je postignuta. Maklintokova i Strongova ciklopedija, o Piju VI., kaže:—

„Konkordat zaključen sa Napoleonom Bonapartom 1801. vratio je papi njegovu crkvenu i svetovnu vlast.”

Napoleon je činio stalne napore da papin uticaj i moć okrene u svoju korist. Međutim, papa je bio svestan njegovih planova, i odupirao mu se do krajnjih granica. U delu pod naslovom „Lives of the Popes”, koje je prvo objavilo Londonsko Religijsko Traktatsko Društvo, dobro se navode okolnosti i odluka pape:—

„Fleksibilan kao što se pokazao samo u duhovnim stvarima, Pije VII je počeo da postaje odlučan kada su dotaknuli njegove svetovne posede. Napoleon je zahtevao da se formira savez između Francuske i papstva, u ratu koji je tada vodio sa Engleskom. Pije je u ovom zahtevu video ne samo sramno potčinjavanje Francuskoj, već i sigurnu i apsolutnu propast svoje vlasti, bilo koja strana da pobeđi.” Čarlton i Porter, Njujork, 1856., str. 546.

Sve ovo dokazuje da su njegova svetovna posedovanja vraćena papi, a on ih je veoma budalasto cenio kao svoje

najdragocenije blago. Međutim, Napoleon ne bi trpeo odbijanje. Dr Džordž Veber u svojoj „Istoriji Crkve” kaže:—

„Kada je papa odbio da uvede embargo na Engleske brodove u lukama Crkvenih Država, i da stupi u ofanzivni i defanzivni savez sa Francuskom, Napoleon mu je naneo niz povreda, i pripojio neke od crkvenih Država kraljevini Italiji.” Str. 542.

I sve dok je držao vlast, nastavio je da sramoti papu, i na kraju mu oteo svu njegovu teritoriju. Ovako Nova Američka Enciklopedija, Članak, Papske Države, kaže:—

„U maju 1809. Napoleon je proglasio ostatak rimskih država pripojenim Francuskom carstvu; a ubrzo zatim papa je bio odveden u zarobljeništvo u Francusku, i vratio se u svoju prestonicu tek nakon careve abdikacije 1814. Bečki kongres vratio mu je sve crkvene teritorije, a on je ostatak života posvetio reformi uprave, posle toliko godina nereda.”

Međutim, imajte na umu ovu činjenicu, da dok je Napoleon maltretirao papu, oteo mu imovinu i odveo ga kao zarobljenika, on ni na koji način nije ukinuo papsku vlast. On je obnovio crkvu u Francuskom Carstvu, a njegovi postupci protiv pape bili su rezultat lične zlovolje prema njemu jer ovaj nije hteo da postane povodljivo oruđe kakvim je on želeo da ga napravi. Među mnogim promenama i nedaćama papstva, samo na jednom mestu nalazimo ukidanje papske vlasti, kako u njenim svetovnim tako i u duhovnim sferama, a to je bilo 1798. godine, kada je Rim bio proglašen republikom, a „svaka funkcija stare vlasti obustavljena”. Iako je Napoleon na neko vreme oduzeo papi njegove svetovne posede, svi su mu bili vraćeni na Bečkom kongresu; i nastavio je delimično da ih drži do 1870., kada su ujedinjeni sa novom kraljevinom Italijom, koju je podigao Viktor Imanuel.

A sada, da bismo pokazali da je izjava tačna, da papstvo ne zavisi od posedovanja civilne vlasti, i da su njegov život i snaga u njegovoj duhovnoj vlasti, možemo navesti sadašnju poziciju papstva, 1889. Dok su neki predviđali da će sa oduzimanjem svetovne vlasti, 1870., papstvo padati i izgubiti sav svoj prestiž i uticaj, sve činjenice su se okrenule u drugom pravcu. Uticajni list iz Londona 1887. rekao je da je sa gubitkom njegove svetovne moći, postojao stalni napredak njegove duhovne moći i uticaja među svim narodima. Sa gubitkom svoje teritorije i kraljevstva, sva ljubomora prema njemu kao kralju je uspešno uklonjena, stvorene su simpatije prema papi, a Lav XIII., koji se pokazao kao najveštiji diplomata, je, prema rečima jednog skorašnjeg pisca, „postigao uspehe koji su mogli dobro laskati njegovom ponosu, pokazujući, da je svetoj stolici dao novi sjaj.” Ove reči potiču iz događaja koji su se desili, i pokazuju koliko su promašila sva predviđanja da papstvo brzo propada.

Da li je papa izgubio prestiž gubitkom svoje civilne vlasti, može se suditi po rezultatima nedavnog jubileja Lava XIII.. Nemoguće je dati bilo kakvu opširniju belešku o tome, ali nekoliko reči iz *Catholic Timesa*, od 6. januara 1888. daće ideju u kom pravcu stvari idu. *Tajms* je označio jubilej kao „festival hrišćanskog sveta” (dok u stvari njegov opseg nije bio ograničen na hrišćanski svet), na kojem su svi narodi nastojali da odaju počast „veštom državištvu, neuporedivim diplomatskim sposobnostima” Lava XIII.. *Tajms* kaže:—

„U Vatikanu se nalaze dragocena pisma i pokloni svih vladara sveta osim kralja Italije. Kraljica ove zemlje [Engleske], car Nemačke, car Austrije,

kraljica regent Španije, predsednik Sjedinjenih Država, predsednik Francuske, kralj Belgije, kralj Grčke, car Brazila, sultan Turske, mikado Japana i šah Persije, su, između ostalih, poslali svetom ocu svoje počasti i svoje srdačne čestitke. Ova i druga bezbrojna svedočanstva dobre volje i naklonosti koje je primio Lav XIII, moraju, dok donose radost u srce njegove svetosti, pokazati ogromnu prednost za crkvu. Oni moraju probuditi u celom hrišćanskom svetu odgovarajući osećaj moći papstva i jedinstva crkve.”

Kao komentar na Otk. 13:2,3, u vezi sa davanjem moći carstva zveri, otkrili smo da je poslednji korak u potpunom uspostavljanju Katoličke Crkve učinio Justinijan potčinjavajući papi sve crkve na Istoku, i proširujući civilna ovlašćenja rimske stolice. Justinijanov čin je postao delotvoran 538. A. D., kako bi ostvario svoju svrhu; a smrtna rana zadata je 1798. potpunim svrgavanjem papstva pod pontifikatom Pija VI.. Iako je civilna vlast ponovo bila oduzeta 1870., papstvo nije bilo ometano, sloboda pape nije bila narušena, i pored svega toga kružili su izveštaji sa ciljem da se izazove naklonost. Italijanska vlada ga štiti i štitiće ga u vršenju njegovih funkcija kao poglavara Katoličke Crkve širom sveta. Sadašnji papa, Lav XIII, obavezao je imperije Pruske i Velike Britanije prema sebi za učinjene usluge, za koje su mislili da ih nijedna druga sila ne može učiniti. I ovo je samo početak časti koja će mu biti ukazana, usred nevolja koje dolaze na narode. Ceo svet se još uvek divi zveri, i njihovo divljenje je predodređeno da se uvećava, jer će se njoj svi klanjati čija imena nisu zapisana u Jagnjetovoj knjizi života. Otk. 13:8.

POGLAVLJE XIII

ZVER SA DVA ROGA

NAKON opisa zveri sa sedam glava i deset rogova, u Otk. 13:1–10, sledi opis zveri sa dva roga, koju sada moramo ispitati, pošto su one blisko povezane u ispunjenju kao što su u zapisu.

Videli smo da su u opisu treće zveri, lokalitet i obim njene vladavine savršeno identifikovani. Neki su rekli da je moć papstva bila velika po stepenu, ali prilično ograničena po obimu. Već 325, kada je crkva bila uređena u skladu sa provincijama celog carstva, primat je dobio rimski biskup. Njemu su 538. godine bile potčinjene sve crkve celog istoka; a i pre toga je čak bio centralna vlast zapadnih crkava, smatran predstavnikom prave vere, i njenim stalnim braniocem. Prema proročanstvu, aždaja mu je dala svoju moć, svoje sedište i veliku vlast. I toliki je bio njegov autoritet da je pitano, Ko može ratovati s njim? Ako neko još uvek sumnja u obim njegove vladavine, neka ukaže na kralja ili narod koji se usudio da se odupre autoritetu papa tokom srednjeg veka hrišćanske ere. Najmoćniji kraljevi su vodili njegovog konja, držali njegove uzengije dok se penjao, ili se klanjali pred

njegovim nogama. Da li je postojao još neki vladar na licu zemlje kome je tako plemenito služeno, i koji je bio tako visoko poštovan? Svi znaju da nije.

Opis ove zveri ukazuje da je ona bila naslednik monarhija koje su bile predstavljene lavom, medvedom, leopardom i užasnom i strašnom zveri iz Dan. 7. I to je bio slučaj. Nije li dominacija Rima bila toliko široka kao ona prethodnih carstava? I zar se duhovna vlast papa nije protezala u punom obimu carstva? I nisu li oni, u svojoj duhovnoj vlasti, vladali nad kraljevima zemlje? Ne može se dati ni senka razloga za poricanje velikog obima vladavine papstva.

I, prema tome, ako imamo jednu drugu zver, koja nema nijednu od karakteristika zveri iz Danila 7, moramo zaključiti da ona izlazi van granica njihove vladavine. Međutim, oni su vladali celom zemljom. Danilo je rekao Navuhodonosoru da mu je Bog nebeski dao kraljevstvo i vlast gde god da žive deca ljudska. Od istočne ili centralne Azije do Afrike i do Atlantika, prostirala se vlast tih zveri. Pošto je njihova vlast bila rasprostranjena širom sveta, kako je moguće da se još jedna zver pojavi, ali ne u granicama njihove vladavine? To bi moglo biti moguće samo ako se ova zver pojavi u nekom delu zemlje koji nije uključen u svet koji je bio poznat drevnim ljudima. Ako se pojavi na teritoriji bilo koje od četiri zveri iz Dan. 7, treba očekivati da će predstaviti neke od osobina tih zveri, nešto po uzoru na prvu zver; ali toga nema. Njen opis je sledeći:—

Otk. 13:11. „I vidoh drugu zver kako izlazi iz zemlje; i imala je dva roga kao jagnje, a govorila je kao aždaja.”

ZVER SA DVA ROGA.

Sve zveri iz Dan. 7 su izašle iz mora; a isto je učinila i prva zver iz Otk. 13. Vode, prema Otk. 17:15, predstavljaju „ljude, i mnoštvo, i narode i jezike”. Bila su to carstva koja su nastala među mnoštvom ljudi, a takva carstva uglavnom se podižu revolucijama i sukobima. Na to je u Danilu 7 ukazano sudaranjem vetrova na moru, odakle su izašle četiri zveri. Međutim, Jovan je video ovu zver kako izlazi iz zemlje. Izlazila je u vreme kada je ona druga zver otišla u zarobljeništvo, naime 1798. Izlazila je iz zemlje, kao što biljka raste, a ne borbama ljudi. Ove i druge činjenice nepogrešivo ukazuju na silu koja je tada rasla na novootkrivenom kontinentu Amerike—Sjedinjene Države. Nije nastala rušenjem drugih vlasti, već uklanjanjem divljih šuma, osvajanjem divljine. Istorija ne beleži uspon, rast i delovanje nijednog naroda ili vlasti koja savršeno ispunjava proročki opis ove zveri, osim Sjedinjenih Država.

Ima dva roga kao jagnje, a rogovi nemaju krune na sebi, kao što je bio slučaj sa deset rogova prve zveri—koji su se po izgledu prilično razlikovali od drugih. Jagnjeći rogovi izražavaju i mladost i nevinost. Iz Dan. 7 smo saznali da rog može predstavljati crkvenu silu. Sledeća zapažanja o ovoj tački prepisana su iz „Thoughts on the Revelation”. pogl. 13, str. 567:—

„Jedan od ovih rogova stoga može predstavljati civilnu republikansku moć ove vlasti, a drugi protestantsku crkvenu. Ova primena je opravdana činjenicama koje su već iznete u pogledu rogova drugih sila. Jer, (1) dva roga mogu pripadati jednoj zveri i označavati jedinstvo umesto podele, kao u slučaju ovna u Danilu 8; (2) rog može označavati čisto crkveni element, kao mali rog Danilove četvrte zveri; i (3) rog može označavati

samo civilnu moć, kao u slučaju roga Grčkog jarca. Na osnovu ovih činjenica, imamo ova dva elementa, Republikanizam i Protestantizam, ovde ujedinjeni u jednoj vlasti, a predstavljeni sa dva roga kao rogovi jagnjeta. A oni se nigde drugde ne mogu naći; niti su se pojavljivali od vremena kada smo mogli dosledno tražiti uspon zveri sa dva roga, u bilo kom narodu na licu zemlje, osim u našem. Stoga ovaj narod mora biti sila o kojoj je reč.”

Pa ipak će se na kraju videti da ima istu prirodu, u nekim aspektima, kao i druga zver, jer „govori kao aždaja”. Ovo je vrhunac, dostignut pre nego što je istorija bila data, prema onome što je istaknuto kao česta pojava u proročanstvu.

Stih 12. „I ona vrši svu vlast prve zveri pred njom, i čini da se zemlja i oni koji žive na njoj poklone prvoj zveri, čija je smrtna rana zacelila.”

Ona vrši vlast prve zveri—istog tipa, kako civilne tako i religiozne—i to pred njenim očima, kao izvorno sredstvo, i kao što kaže stih 14. Ona čini da se zemlja i oni koji žive na njoj poklone prvoj zveri, čija je smrtna rana zacelila.

Ova poslednja rečenica daje izvesnu hronologiju ove zveri; barem nas dovodi do sadašnjeg veka. Smrtna rana bila je zadata prvoj zveri 1798. Rana je zacelila kada je ponovo bila uspostavljena papska vlast, a Katoličkoj Crkvi stvorena je još jedna glava, kao što je pokazano. Pije VII. je bio izabran 1800. Kada je zadata smrtna rana, druga zver se videla kako izlazi iz zemlje. I svo delovanje opisano u životu ove zveri, dešava se sa ove strane 1800. A. D..

Jedna od najzanimljivijih izjava ovog proročanstva nalazi se u rečima—„i učini da se zemlja i oni koji žive na njoj poklone prvoj zveri.” I jedna je od najlakše identifikovanih. Ne samo oni koji žive na zemlji, već i sama zemlja, je zavedena

da se klanja prvoj zveri. Izraz je toliko neobičan da se ne može pogrešiti ispunjenje kada se jednom istakne. Međutim, preskočićemo tumačenja ove tačke dok ne dođemo do druge grane teme.

Stih 13. „I učini velika čudesa, tako da oganj siđe s neba na zemlju pred ljudima.”

Stih 14. „I prevari one koji žive na zemlji onim čudima za koje ima moć da čini pred zveri, govoreći onima koji žive na zemlji da naprave lik zveri, koja je imala ranu od mača, i živela.”

Pretpostavljalo se, uz malo razmatranja, da su ova čuda bila ispoljena u divnim izumima i napredovanjima u ovim poslednjim danima. Da su ovo vremena velikih napredovanja i izuma, niko ne može poreći. Neka čitalac zamisli da je svet odjednom stavljen tačno tamo gde je bio pre sedamdeset godina, i kako bi ljudi mogli živeti? Ograničena parna plovidba, nema železnice, nema telegrafa, nema telefona, čak ni običnih šibica, i stotine drugih uobičajenih životnih potreština, koje nisu bile poznate pre sto godina. Sredovečni ljudi sadašnje generacije nemaju ni najmanje predstavu o tome kako su se ljudi mučili na početku ovog veka. Kada bi iznenada bili prebačeni na život od pre sto godina, videli bi svet koji ne bi mogli ni da prepoznaju, ni da razumeju. Međutim, sve ovo nema nikakve veze sa ovim proročanstvom. Proročanstvo predstavlja čuda osmišljena da prevare, a prevara za cilj ima lažno obožavanje. Ništa što je mehaničko ili naučno ne može se nazvati čudom. Drugi su ovo proročanstvo primenili na samo papstvo, i rekli da su sveštenici uvek održavali svoj uticaj na narod pretvarajući se da čine čuda, i tako ih varali. Ipak,

proročanstvo ne dopušta takvo tumačenje; ne kaže se da je zver prevarila one koji žive na zemlji pretvarajući se da čini čuda, nego ih je prevarila pomoću onih čuda za koje je imala moć da čini. Ona su delovanja sa silom, namerena da prevare, i odvrate ljude od istinskog obožavanja Boga. Kao što je ponovo rečeno u knjizi Otkrivenja, „Jer oni su duhovi demona koji čine čuda.” Otk. 16:15^{*}. To je i Spasitelj prorekao, kada je, govoreći o danima kada se bliži njegov drugi dolazak, rekao:—

„Jer će se pojaviti lažni Hristosi i lažni proroci, i pokazaće velike znake i čudesa; tako da će, ako je moguće, prevariti i same izabrane.” Mt. 24:24.

Ovo činjenje čudesa nije neobično u današnje vreme. Komuniciranje sa duhovima, ili manifestacije duha, kako ih zovu, dobro su poznate širom sveta, u ovom veku, a posebno u poslednjih četrdeset godina, tokom kojih su postale rasprostranjene svuda. Takve stvari su oduvek postojale, ali su se u pojedinim trenucima pokazivale sa neobičnom istaknutošću. Kada se Bog spremao da izbavi svoj narod iz Egipatskog ropstva, magovi su se pojavili sa svojim čarolijama da se odupru Gospodnjoj poruci upućenoj kralju, i da krivotvore čuda koja su bila učinjena preko Mojsija i Arona. Videti Izl. 7:10–12 itd. Opet, kada se Sin Božiji pojavio na ovoj zemlji, demonski duhovi su marljivo radili, posedujući umove ljudi, i suprotstavljajući se istini. Spasitelj je dao svojim učenicima vlast nad nečistim duhovima, i rekao im da izgone demone; i javili su mu da su im duhovi bili potčinjeni u ovo ime. Mt. 10:1–8; Lk 10:17–20. A Pavle je rekao da će u poslednjim danima biti varalica koji će se odupirati istini kao što su se

---

* Tačnije Otk. 16:14. - prim. prev.

Janes i Jambres suprotstavljali Mojsiju. 2 Tim. 3:1–9. I opet, govoreći o drugom dolasku Hristovom, rekao je:—

„Čiji dolazak je po činjenju Sotone sa svom silom i znacima i lažnim čudesima, i sa svom prevarom nepravde u onima koji propadaju.” 2. Sol. 2:9,10.

Činjenica je da su se ova moderna čuda, te manifestacije duha, prvi put otkrila u Sjedinjenim Državama, u zapadnom delu države Njujork. A preko Američkih medijuma su otišli u svaki kutak sveta. Ima nekih koji ipak insistiraju na tome da nema realnosti u ovim otvorenim manifestacijama; da su puke obmane. Da su lažljive i varljive, ne sumnjamo; niti sumnjamo da u njima postoji realnost. A oni koji poriču njihovu stvarnost, koji poriču da u njima postoji moć i inteligencija iznad onih u medijumima, nisu ispitali tu temu sa mnogo pažnje. Neki od najmarljivijih studenata, ljudi najviših naučnih dostignuća, proveli su mesece, pa čak i godine stavljajući ih na najteže testove, i izjavili su, kao rezultat svojih ispitivanja, da nisu bile proizvedene ni na koji način u okviru ljudske kontrole. Drugim rečima, oni priznaju da su nadljudski, natprirodni ili zaista čudesni.

U početku, Spiritizam se pojavio, pošto je u suštini to antihrišćanski sistem, hvaleći se samo svojim fizičkim manifestacijama. Time je privukao pažnju, i iako je ružio Bibliju i hrišćanstvo, i hulio na ime Boga i Hrista, ubedio je mnoštvo da u njemu ima sile, i hiljade su se odvratile od istine Božije da prihvate njegove besmislene bajke. Da je svet bio zreo za prevaru dokazuje činjenica da, su za nekoliko godina, njegovi vernici i pristalice brojani u milionima.

Rečeno je da su ova čuda prevarna, i da su imala za cilj da navedu ljude da prihvate lažni sistem obožavanja. Međutim, jedno pitanje bi se stalno postavljalo u mnogim umovima, Kako to može dovesti do lažnog sistema obožavanja kad je tako otvoreno nereligiozno; koji ruži sve što religiozni ljudi smatraju svetim? Nekima je, i to neko vreme, ovo izgledalo kao problem koji je previše težak da se reši. Međutim, zagovornici Spiritizma su sami dali rešenje. Ustanovili su da njihov smer nije mudar; da bi se, umesto što pokušavaju da unište Bibliju i hrišćanstvo, pokazalo u njihovu korist da ih podrže, i da njihovo svedočanstvo preokrenu u korist svog sistema. Osnova Spiritizma je doktrina o besmrtnosti duše. I pošto skoro svi deklarirani hrišćani to smatraju jednom od vodećih doktrina Otkrivenja, i pošto za to nisu imali direktan dokaz u Pismima, a Spiritizam je predlagao da pokaže da je to istina, bilo je lako predvideti da kompromis između strana neće biti teško ostvariti. A posledica je upravo ono što se očekivalo. Desetine i stotine hiljada pripadnika svih vodećih denominacija, koji ipak ne bi želeli da budu poznati kao Spiritisti, ga slede. Mnogi imaju društvene krugove u kojima se susedi sastaju da bi razgovarali sa svojim navodnim prijateljima, i gde su usavršavani medijumi. Ove grupe smatraju da je njihovo ponašanje nevino; ali oni ne konsultuju Božiju reč u pogledu prirode Spiritizma. Uzimaju zdravo za gotovo da su to duhovi njihovih izgubljenih prijatelja sa kojima razgovaraju, i ne žele da se probude iz svoje zablude. Kada bi se obratili Bibliji, bolje bi naučili.

Ovo delo je dobro okarakterisano od strane proroka Božijeg, ovim rečima:—

„I kad vam kažu, Tražite one koji imaju poznate duhove, i čarobnjake koji šapću i mrmljaju; zar ne treba narod tražiti svog Boga? zar živi da se obraćaju mrtvima? Zakon i svedočanstvo tražite; ako ne govore prema ovoj reči, to je zato što u njima nema svetlosti.” Is. 8:19,20.

Da li će se ljudi odvratiti od reči Božije, da traže znanje od mrtvih? Hoće li živi čovek otići da postavlja pitanja mrtvima? To se čini u današnje vreme, ali Pisma u potpunosti osuđuju praksu. Ovako reče Gospod sinovima Izraelovim:—

„Neka se ne nađe među vama niko ko tera svog sina ili ćerku da prođe kroz vatru, ili ko vrača, ili ko gata, ili bajač, ili veštica, ili opsenar, ili onaj ko se savetuje sa poznatim duhovima, ili čarobnjak, ili nekromant.” Pnz. 18:10,11.

Nekromant, bukvalno, i kao što original jasno glasi, je onaj koji pita mrtve. Gospod je rekao svom narodu da ne treba da uče da čine gadosti naroda koji žive u zemlji Hanan. Zatim je nabrojao zabranjena dela, kao što je ovde citirano, i dodao:—

„Jer je gad pred Gospodom ko god tako čini, i zbog ovih gadosti Gospod Bog tvoj proteruje ih ispred tebe.” Stih 12.

Gospod objavljuje da je propitivanje mrtvih odvratno u njegovim očima; ipak, ova praksa je sam život i lice Spiritizma. Međutim, tvrdilo se da je ovaj zakon bio za Izrael, i ni za jedan drugi narod, i da nas ne može obavezivati. Ali zapazite ovo: Gospod nije rekao da su to gadosti Izraelove. To su bili odvratni postupci naroda u Hananu, koje je Gospod proterao pred Izraelom. I rekao je da ih je zbog ovih zlih postupaka uništio da ne budu u zemlji. „Jer”, kaže on, „gad je pred Gospodom ko god tako čini.” A ludost, kao i

pokvarenost ove prakse, prikazana je u Bibliji, koja jasno kaže da „mrtvi ništa ne znaju”. Prop. 9:5.

Međutim, neko će odgovoriti: Ako mrtvi ništa ne znaju, kao što zaista, Biblija jasno kaže, kakva šteta može biti ako ih pitamo, jer ne mogu da čuju niti znaju šta se govori? Ipak, činjenice Spiritizma u izobilju dokazuju da *neko ili nešto* čuje i odgovara na pitanja. Pismo koji se proučava (Otk. 13:13,14) kaže da se ova čuda čine da bi se obmanjivalo; a jedan deo obmane je u tome što se konsultovani duhovi izjašnjavaju kao naši mrtvi prijatelji, a to nisu. Bog je uskladištio riznice znanja u svojoj reči—u zakonu i svedočanstvu. Oni koji zanemare ovu reč, i traže znanje iz zabranjenih izvora, moraju očekivati da će biti prevareni. Isus, govoreći o poslednjim danima, danima koji prethode njegovom drugom dolasku, kaže:—

„Jer će se pojaviti lažni Hristosi i lažni proroci, i pokazaće velike znake i čudesa; tako da će, ako je moguće, prevariti i same izabrane.” Mt. 24:24.

Oni se izjašnjavaju kao Hristosi, poslani od Boga; ali nisu. Oni se izjašnjavaju kao proroci, kojima je Bog dao nalog da govore svetu i da poučavaju čovečanstvo o budućnosti, ali nisu. Oni su živi duhovi, anđeli neprijatelja, Sotone. Uporediti Mt. 25:41; 2. Pt. 2:4; Judina 6^{*}.

Međutim, opet se postavlja pitanje: Kako možemo biti prevareni? Čuli smo poznate tonove glasova naših prijatelja, a neki su videli i sama njihova lica. Moraju biti ono za šta se izjašnjavaju.

Ipak, ovo rezonovanje nije dobro. Svi spiritisti priznaju da duhovi nemaju materijalne oblike niti vidljiva lica. Kažu

---

* Tačnije Judina 1:6. - prim. prev.

da su tako materijalizovani za tu priliku. I ako imaju moć da poprime oblike koji inače ne pripadaju prirodi duha, oni sigurno mogu da poprime jedan oblik jednako lako kao i drugi, i mogu da personifikuju koga žele. A da oni to rade, uvereni smo vrlo dobro. Apostol kaže da se Sotona preobrazio u anđela svetlosti. I ako on može da poprimi oblik i izgled anđela svetlosti, nije čudo što se njegovi služitelji izjašnjavaju kao služitelji pravednosti; da se njegovi anđeli predstavljaju da su Hristosi i proroci. 2. Kor. 11:14,15.

Činjenica koju su Isus i njegovi sveti apostoli jasno poučavali, jeste da će zli duhovi, koji se izjašnjavaju da su poslani od Boga da prosvetle svet, činiti znake i čudesa da obmanu. Oni se izjašnjavaju da su duhovi mrtvih, ali Biblija kaže da mrtvi ništa ne znaju, pa stoga ne mogu da komuniciraju sa nama. Šta su onda ovi duhovi u stvari? O tome nas božanska reč obaveštava:—

„Jer oni su duhovi đavola [grčki, demon], koji čine čudesa, koji odlaze carevima zemlje i celog sveta, da ih saberu za bitku tog velikog dana Boga Svemogućeg.” Otk. 16:14.

I baš u to vreme Isus kaže: „Evo dolazim kao lopov. Blagosloven je onaj koji straži.” Stih 15.

Spiritizam je izgrađen na pretpostavci da je čovek besmrtnan po svojoj prirodi, što je u suprotnosti sa Pismima. U Rim. 2:7 rečeno nam je da ako želimo besmrtnost moramo je tražiti; a 2. Tim. 1:10 nas obaveštava da je Isus Hrist, naš Spasitelj, doneo život i besmrtnost na videlo kroz jevanđelje. U 1. Kor. 15:51–54, saznajemo da će se sveti pri vaskrsenju obući u besmrtnost. U ovom sadašnjem stanju čovek je smrtnan, pokvarljiv. Rim.

1:23. Pisma ni na koji način ne kažu da je čovek besmrtn u svom sadašnjem stanju; ona ne govore o onima koji ostanu zli, izgubljenima, da ikada postaju besmrtni, jer oni nisu tražili besmrtnost tamo gde se ona jedino može naći—u Hristovom jevanđelju. Pri vaskrsenju pravednik oblači besmrtnost; ali opet apostol piše:—

„Ko seje u telo svoje od tela će požnjeti raspadljivost, a ko seje u Duha, od Duha će požnjeti život večni.” Gal. 6:8.

U početku, kao što smo ranije primetili, kada je čovek bio stvoren, on je bio stavljen na probu. Pred njim su bili postavljene život i smrt, i on je onaj koji je bio na probi za život. Međutim, on je sagrešio, i bio je udaljen od drveta života, da ne bi jeo i živeo zauvek u grehu. Post. 3:22–24. Ipak, Bog je gledao na delo svojih ruku i nije ga ostavio da potpuno propadne. On je obezbedio način, kroz seme ženino, da povrati čoveka iz propasti koju je sam sebi naneo. „Bog je tako voleo svet da je Sina svog Jedinorodnog dao, da nijedan koji veruje u njega ne pogine, nego da ima život večni.” Jn. 3:16. Isus, naš jedini Iskupitelj, rekao je: „Moje ovce slušaju moj glas, i ja ih poznajem, i one idu za mnom; i ja im dajem život večni; i nikada neće propasti, niti će ih neko oteti iz moje ruke.” Jn. 10:27,28.

Isus je kroz jevanđelje izneo život i besmrtnost na videlo, jer je on jedini Spasitelj od greha. Mt. 1:21. „Plata za greh je smrt; ali dar Božji je život večni kroz Isusa Hrista, Gospoda našeg.” Rim. 6:23. Gde god prevlada greh, tamo mora da sledi smrt. Jedini način da izbegnemo kaznu za greh, a to je smrt, jeste da se spasemo od greha; i pošto samo Isus može da spasi od greha, on je jedini put za večni život. Otuda se za

njega kaže da je naš život. Kol. 3:4. A o tome Otac najnedvosmislenije svedoči na sledeći način:—

„Ko ne veruje Bogu, učinio ga je lažovom; jer ne veruje u svedočanstvo koje je Bog dao o svom Sinu.” 1. Jn. 5:10,11.

Večni život nije u našoj prirodi. Adam to nije zaveštao svom potomstvu. Svojim grehom bio je udaljen od drveta života, i vraćen u zemlju iz koje je uzet. I u Adamu svi umiru. 1. Kor. 15:22. Smrt je prešla na sve ljude. Rim. 5:12. Seme ženino, drugi Adam, došao je da traži i da spase izgubljene. On je došao da iznese život i besmrtnost na svetlost u jevanđelju, i da oživi one koji će verovati i slediti ga. Jn. 6:40. Ali moramo mu se obratiti svim svojim srcima, jer Hrist nema ništa zajedničko sa Belijalom; neće deliti počasti sa svojim velikim neprijateljem. Reći da imamo besmrtnost bez njegovog jevanđelja, znači oduzeti mu najveću slavu njegove misije. Potčiniti se obmanama Sotone i njegovih anđela, znači odbaciti Spasitelja.

Rezultat ovog činjenja čudesa je upravo ono što bi se očekivalo od takve prevare kakvom se ova pokazala. Sotona je uvek pokazivao veću želju da izopači obožavanje, nego da ga uništi. Čovek ima prirodnu sklonost ka obožavanju; on takođe ima prirodnu averziju prema čistoti srca—prema poniznosti i samoodricanju. Stoga bi pokušaj Sotone da uništi obožavanje naišao na protivljenje čak i telesnog srca, jer samo najzaostaliya plemena na zemlji nemaju sistem obožavanja. Međutim, izopačenje bogoslužjenja je ugodno telesnom umu. Lažno bogoslužjenje zadovoljava otvrdnutu savest, a uspavljuje grešnika. To je najsmrtonosnija od svih zabluda.

Otk. 13:14 kaže da je cilj ovih varljivih čuda da navedu one koji žive na zemlji da načine lik zveri, koja je imala ranu od mača i koja je živa. Videli smo da je papstvo bilo ranjeno na smrt, i da mu je smrtna rana zacelila. Papski crkveni sistem je bio svetovna crkva, državna ili narodna crkva, prezriva izopačenost hrišćanstva.

Videli smo i da je zver sa dva roga, gde su nastala ova moderna čuda, Sjedinjene Američke Države. U okviru vlasti ove zveri, biće napravljena slika ili lik prvog ili papskoj zveri. To jest, vlast će biti pretvorena u državno crkvenu vlast—što je slično verskom sistemu koji su uspostavili Konstantin i njegovi naslednici na prestolu Rimskog Carstva. Ovo proročanstvo tako jasno ukazuje na ovu činjenicu da je bilo onih koji su propovedali i objavljivali, poslednjih četrdeset godina, da će Crkva i Država biti ujedinjene u ovoj vlasti. Oni su čak isticali baš ona religiozna pitanja koja bi bila izneta kako bi se došlo do takvog rezultata. Ali kako je u ovoj naciji oduvek postojala jaka averzija prema samom imenu Crkva i Država, ovi tumači proročanstva su ismejavani zbog propovedanja da će takvo stanje stvari ikada biti u Americi. Međutim, šta sada vidimo?—Nekoliko godina od tada je formirana organizacija pod nazivom „Nacionalno udruženje za reformu”, čiji je cilj nacionalizacija hrišćanstva, ili onoga što oni nazivaju hrišćanstvom; jer, u stvari, ne može biti nacionalnog hrišćanstva ni u jednom narodu u zlom svetu. Hrišćanstvo je stvar savesti. U trenutku kada se stavi pod ograničenje civilnog zakona, postaje svetovna religija, i prestaje da bude hrišćanstvo. Ne mislimo da ne može biti hrišćana pod ozakonjenom

religijom; jer pojedinačno hrišćani mogu da žive pod nepovoljnim uslovima. Ali onoliko koliko se religijom pojedinca upravlja i oblikuje civilnim zakonom, toliko je ona svetovna, a ne nebeska—ne Hristova religija. Nad savešću nijedna vlast ne može imati pravu kontrolu. Najgora uzurpacija je vršenje kontrole nad savešću ljudi, jer to je uzurpacija mesta koje pripada Bogu; to je odbacivanje autoriteta Svevišnjeg.

Ovo takozvano Nacionalno udruženje za reformu postalo je veoma snažno i uticajno, i osiguralo je interes Unije hrišćanske umerenosti žena,—organizacije jednako rasprostranjene kao i nacija, koja je obavezala svoj uticaj prema obezbeđivanju religijskog amandmana za nacionalni Ustav, pomoću kojeg se može desiti da se favorizuje takvo hrišćanstvo kao dominantna stranka, koji može biti sproveden zakonom. Kad god se ovaj cilj ostvari, a izgledi su povoljni za njegovo brzo ostvarenje, tada će vlada Sjedinjenih Država postati savršena slika prve zveri, koja je imala ranu od mača i koja je živela.

Stih 15. „I imala je moć da da život liku zveri, da lik zveri progovori i učini da se pobiju oni koji se ne budu klanjali liku zveri.”

Ovde se dostiže vrhunac. Evo gde ova zver govori kao aždaja. Međutim, postoje preliminarni koraci koji se preduzimaju pre nego što se ova gorčina progona pokaže. Stihovi 16, 17 kažu:—

„I ona učini da svi, mali i veliki, bogati i siromašni, slobodni i robovi, prime žig na desnu ruku svoju ili na čelo, i da niko ne može ni kupiti ni prodati, osim onoga ko ima žig, ili ime zveri ili broj njenog imena.”

Značajna je istina da svaka vlast, ma koliko blaga i pravedna bila ranije, postaje despotska i progoniteljska čim ujedini

versku sa civilnom vlašću. Ili, drugim rečima, svaka religija postaje despotska i progoniteljska kada joj se mač vlasti stavi u ruke. Ako narod ne oseća ugnjetavanje, to je zato što je doživeo da njihova verska ubeđenja padnu na niski nivo pukog formalizma. A beživotna formalnost je prirodni proizvod prisilne religije. I, verni duhu nacionalne religije, lideri pokreta o kojem se gore govori, već se hvale da, kada promene oblik Američke Vlade, niko se neće smatrati *bona fide* građanima, niko neće imati pravo na funkcije poverenja, osim onih koji pristanu na nacionalnu veru. Kada se uskrate prava savesti, prava državljanstva malo vrede; a kada se ovo uskrati, tada će se ispuniti ovaj zapis,—niko ne može kupiti ili prodati osim onoga ko se klanja liku zveri i primi njen žig.

Pisma otkrivaju činjenicu da su savesni i bogobojažljivi upravo oni protiv kojih će biti upereno ovo progonstvo. I tako je uvek bilo kada je crkva držala kontrolu nad mačem vlasti. Jeres se smatra najvišim zločinom. Nastradali mučenici od papske vlasti smatrani su najvećim zločincima u carstvu. Niko nije bio tako siguran da će biti živ spaljen kao jeretici. Kakva goruća sramota da u ovom prosvetljenom dobu, sa snagom istorijskih činjenica da nas opominju, ljudi pokušavaju da ponove, u ime Hristovo, takvu istoriju opreranjem religijskih licemera sa vlašću da kažnjavaju one koji se neće složiti sa njihovim određenim verovanjima.

Ne treba misliti da će sav progon pasti na posvećene u ovoj zemlji. Već su točkovi Reformacije koje su inaugurisali ljudi kao što su Hus, Luter, Melanhton, Cvingli, Kalvin i drugi hrabri ljudi, za istinu Božiju, okrenuti unazad. Rimski papa

vraća naklonost koju je izgubio u petnaestom i šesnaestom veku, a nema nikoga ko se usuđuje da ustane, kao što su to učinili Hus i Luter, u odbranu Biblije kao jedinog pravila verskih prava.

Međutim Bog, koji ukazuje na iskušenja kroz koja njegov narod mora da prođe, ne ostavlja ih sa tako mračnim izgledima. Odmah posle ovog otkrivenja delovanja bezakonja, i gorkog progonstva svetih, prorok vidi Jagnje koje stoji na Gori Sionskoj, a sa njim i proslavljeno mnoštvo, koje je zadošlo pobedu, i peva pesmu svog iskupljenja. Otk. 14:1–5. Ovo nisu svi oni koji će biti iskupljeni od Adamovog roda; obuhvata samo one koji su prošli kroz upravo opisani progon. Oni nisu iskupljeni iz grobova. Oni su iskupljeni između ljudi,— od naraštaja živih; to su oni koji su živi i ostaju do dolaska Gospodnjeg (1. Sol. 4:15–17), kao što će biti dalje pokazano.

Niti Bog u svojoj mudrosti ne ostavlja viziju ovde. On ne otkriva zloću zlih, a da ne ukazuje na tužne posledice njihovih postupaka. On ne samo da nam pokazuje trijumf vernih, koji odbijaju da se poklone zveri i njenom liku, već takođe unapred upozorava na sudbinu progonitelja i onih koji su svojevolski prevareni njihovim lukavstvima. U Otk. 14:9–11 su sledeće strašne reči koje se tiču samih stvari o kojima smo razmišljali:—

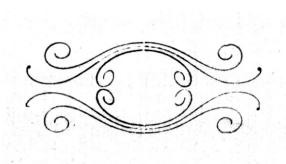
„Ako se ko pokloni zveri i njenom liku, i primi žig njen na čelo svoje ili na ruku svoju, on će piti vino gneva Božijeg, koje se nepomešano izliva u čašu gneva njegovog; i biće mučen ognjem i sumporom u prisustvu svetih anđela i pred Jagnjetom; i dim mučenja njihovog dizaće se u vekove vekova; i nemaju odmora ni danju ni noću, koji se klanjaju zveri i njenom liku, i ko god primi žig imena njenog.”

Skreće se pažnja na povezanost ovih strašno svečanih reči.

1. Sledeći stih kaže: „Evo trpljenja svetih, evo onih koji drže zapovesti Božije i veru Isusovu.” Ovo pokazuje da zapovesti Božije i vera Isusova razdvajaju svete i one koji se klanjaju zveri i primaju njen žig. I ovo obezbeđuje trag za razumevanje poruke, šta znači obožavati zver i primiti njen žig.

2. Od stiha 14 pa nadalje, saznajemo da Sin čovečiji dolazi na belom oblaku da požnje žetvu na zemlji, odmah nakon što je dato ovo svečano upozorenje. Gospod je rekao da je žetva kraj sveta, i da će Sin čovečiji poslati svoje anđele da sakupe njegove izabrane, a oni će sabrati i one koji čine bezakonje da budu uništeni. Mt. 13:39–43; 24:30,31. Pošto smo prošli kroz veliku nevolju pod papskim Rimom; kroz ranjavanje te sile 1798; i pošto se nalazimo u vremenu činjenja čuda druge zveri, kada su elementi u pokretu kako bi se svet doveo pod sledeću prevaru, do stvaranja lika zveri, i primanja njenog žiga, sada je vreme da poslušamo ovo upozorenje, jer smo sada u poslednjim danima, kada je Sin čovečiji blizu da dođe da požanje zemaljsku žetvu.

3. Iz stiha 9 saznajemo da je svečanu poruku upozorenja, citiranu gore, dao „treći anđeo”. Dva anđela prethode ovome, prvi (stihovi 6, 7) koji objavljuje da je došao čas Božijeg suda. Ove važne istine se moraju primetiti, da bismo razumeli svoj odnos prema opasnostima poslednjih dana, i da bismo mogli savršeno razumeti svečano upozorenje koje je Bog u milosti poslao ovom naraštaju.

POGLAVLJE XIV

ČAS SUDA

U svojoj propovedi u Atini, apostol Pavle je rekao da je Bog „odredio dan u koji će suditi svetu po pravdi preko čoveka kojeg je odredio”. Dap. 17:31. Prema ovome, postoji određeno vreme za sud,—određeni dan kada će on doći. U Otk. 14:6,7, čas suda najavljuje anđeo, o kojem prorok ovako govori:—

„I videh drugog anđela kako leti posred neba, imajući večno jevanđelje da propoveda onima koji žive na zemlji, i svakoj naciji, i rodu, i jeziku i narodu, govoreći snažnim glasom, Bojte se Boga, i dajte mu slavu; jer dođe čas suda njegovog; i poklonite se onome koji je stvorio nebo, i zemlju, i more, i izvore voda.”

U vezi sa ovim, primećujemo:—

1. Važnost poruke. Nazvana je večno jevanđelje. Biti deo jevanđelja, kad god se ono daje, mora se pripaziti. Međutim postavljeno je pitanje, Kako objava suda može biti deo jevanđelja? Na ovo nudimo dva odgovora: 1. Svaka Božija dispencija je milostiva prema njegovom narodu. Međutim, ono što je milostivo pravednima može biti večna propast za zle. Pismo kaže da kada su Noje i njegova porodica ušli u

barku, „Gospod ga je zatvorio unutra.” Post. 7:16. Ovo je osiguralo savršenu bezbednost za Noja; ali kada ga je Gospod zatvorio, istim činom je isključio sve ostale. Psalmista je hvalio onoga koji je „oborio faraona i vojsku njegovu u Crveno more; jer je doveka milost njegova”. Ps. 136:15. To nije bila milost prema faraonu i njegovoj vojsci; oni su izgubili milost Božiju. Ipak, to je bila milost prema Gospodnjem narodu; bilo je neophodno spasiti ih, ako su njihovi neprijatelji uništeni. I tako, bez suda, Božji narod nikada ne bi primio svoju nagradu. 2. Na pitanje se potpunije odgovara prikazivanjem redosleda i prirode suda. To je uistinu deo jevanđelja—neophodan za savršeno ispunjenje Božijih namera i obećanja. Jevanđelje je otkriveno u Is. 61:1,2. Ovi stihovi glase ovako:—

„Duh Gospoda Boga je na meni; jer me je Gospod pomazao da propovedam dobre vesti krotkima; poslao me je da povijem slomljene u srcu, da objavim slobodu zarobljenicima i otvaranje tamnice onima koji su vezani; da objavim ugodnu godinu Gospodnju, i dan osвете Boga našeg, da utešim sve koji tuguju.”

U Lk. 4:16–21, čitamo da je Isus došao u Nazaret, „i po svom običaju uđe u sinagogu na Šabat, i ustade da čita.” Otvarajući knjigu proroka Isaije, počeo je da čita poglavlje 61, kao što je gore citirano, i čitao do ove rečenice, „da objavim ugodnu godinu Gospodnju”, i tu je naglo stao. Da je pročitao sledeću rečenicu,—„i dan osвете Boga našeg”,—ne bi mogao da kaže, kao što je rekao u 21. stihu, „Ovog dana ispunilo se ovo pismo u vašim ušima”, jer vreme još nije došlo da se proglasi sud. Međutim, iz ovoga saznajemo da

je objava suda deo jevanđelja—ali deo koji se još nije ispunio u vreme propovedanja našeg Spasitelja. Apostoli Gospodnji su preuzeli objavu baš kao što ju je on dao u Nazaretu. Pavle je rekao, „Evo, sada je vreme prihvatanja; evo, sada je dan spasenja”. 2. Kor. 6:2. Ipak, Feliksu je govorio o pravednosti, umerenosti i sudu koji će *doći*—ne koji je *došao*. Dap. 24:25. Propovedanje o času suda koji je *došao*, bilo je nužno rezervisano za poslednje dane, kada dolazak Hristov bude blizu.

Preko proročanstva zveri sa dva roga (Otk. 13,11–18), videlo se da smo u poslednjim danima, a da se poslednja poruka, data neposredno pre nego što Hristos dođe da požnje zemaljsku žetvu, zasniva na činjenicama koje se sada dešavaju. Tada se prirodno postavlja pitanje, Da li je objavljena prva poruka iz Otk. 14:6,7? Da li je svetu objavljena priroda ovog vapaja o času suda? Sigurno da jeste; poruka, upravo ovim rečima, objavljena je celom svetu između 1836. i 1844. Ona je bila veoma naširoko propovedana u Evropi i Americi, a takođe i u Aziji. Proglasi su bili poslani svim misionarskim stanicama na svetu. Oni koji su to propovedali u potpunosti su verovali da je to preteča dolaska Gospodnjeg, što zaista i jeste bilo. Ipak, oni nisu razumeli prirodu poruka koje su povezane sa tim, i koje su odmah zatim sledile.

Ova poruka iz Otk. 14:6,7 je poruka *o vremenu*. Propovedali su je kao poruku vremena oni koji su je objavili. Istina je, oni su prevideli povezanost, i stoga su pogrešili u vezi sa događajima koji bi trebalo da slede njihovo delo. Međutim, ta greška je sveukupno bila posledica činjenice da su imali pogrešne stavove o prirodi samog suda—iste stavove koje čak

i sada ima velika većina čitalaca Biblije. Generalno se veruje da se sud ne dešava dok Gospod ne dođe. Ipak, čitanje ovog poglavlja mora sve uveriti da ta ideja nije tačna. U ovom poglavlju su predstavljena četiri događaja, koji se nalaze u ovom redosledu: 1. Objava da je došao sud. 2. Vika da je Vavilon pao. 3. Upozorenje protiv obožavanja zveri i njenog lika, nazvano Treća anđeoska poruka. 4. Dolazak Gospoda da požanje žetvu na zemlji. Ovo pokazuje da sud dolazi dok su ljudi još uvek ovde na probi, i da se objava o njegovom dolasku mora izvršiti pre nego što se vreme završi, da bi se ljudi mogli pripremiti za vreme kada će Isus završiti svoje svešteničko delo posredovanja. Uobičajeno gledište da sud ne može početi sve dok ne dođe Hrist je svakako netačno.

U 1. Kor. 15:42–54, pokazano je da su pravednici učinjeni besmrtnima pri vaskrsenju. Oni su podignuti nepropadljivi, proslavljeni. Pri samom vaskrsenju, na zvuk trube Božije, promena iz smrtnog u besmrtno se dešava, u trenutku, u tren oka. Ovo se odnosi na pravednike, jer samo oni imaju učešće u prvom vaskrsenju. Otk. 20:4–6 kaže da blagosloveni i sveti imaju učešće u prvom vaskrsenju; ali ostali mrtvi neće ponovo živeti dok ne prođe hiljadu godina. Sada, pošto je Božiji dar kroz Hrista večni život, a Isus je izneo besmrtnost na videlo kroz jevanđelje, apsurdno je reći da će ti blagoslovi biti dodeljeni pre suda. A sigurno je apsurdno reći da će veliki blagoslov besmrtnosti i večnog života biti dodeljen Božijim svetima, a da bi posle toga trebalo da im se sudi. Opet, Hrist je posebno zastupnik svog naroda, i nerazumno je reći da bi on prestao sa svojim delom zastupnika, posrednika,

sveštenika, pre nego što se donese presuda, i ostavio ih da prođu kroz proces tog strašnog događaja bez sveštenika, bez zastupnika. Otkrivenje 14 jasno dokazuje da sud prethodi Hristovom dolasku i vaskrsenju; a vaskrsenje pravednika u slavu i besmrtnost je dokaz da je sud u potpunosti odlučio u njihovu korist, dok činjenica da ostali mrtvi ostaju u svojim grobovima tokom hiljadu godina, činjenica da nisu podignuti kada pravednici jesu, dovoljan je dokaz da je u njihovim slučajevima odlučeno protiv njih. Oni su već smatrani kao nedostojni večnog života, i biće podignuti pri vaskrsenju za propast da pretrpe drugu smrt.

Ovo je ponovo snažno potvrđeno u Otk. 22:11,12. U određeno vreme Spasitelj će objaviti:—

„Onaj ko je nepravedan, neka i dalje bude nepravedan; i onaj ko je okaljan, neka i dalje bude okaljan; onaj ko je pravedan neka i dalje bude pravedan; i onaj ko je svet neka i dalje bude svet. I gle, dolazim brzo; i moja je plata sa mnom, da dam svakome prema delima njegovim.”

Ovo daje isti redosled; svaki slučaj je odlučen pre nego što dođe Gospod Isus da da svakome prema njegovom delu. Što se pravednika tiče, sud je u potpunosti završen pre nego što Gospod dođe. Međutim nije tako sa zlima; odbačeni su kao nedostojni večnog života; ali kakva će biti mera kazne za svakog pojedinca—bilo sa malo ili više udaraca—odlučiće Hristos i sveti, tokom hiljadu godina za vreme kojih nepravedni ostaju u grobovima. Uporediti Otk. 20:2–6; 1. Kor. 4:5; 6:1–3.

2. Priroda suda pokazuje da jeste deo dela jevanđelja. Pristupajući ovoj temi, moraćemo da ispitamo pitanje o vremenu

na kojem počiva objava. Ovo je stvar proročanstva u Dan. 8. Pokazano je da su poglavlja 2 i 3 ovog proročanstva posebno data kao kratak pregled sveta, kao što je predstavljeno pod četiri velika carstva, Vavilonom, Medo-Persijom, Grčkom i Rimom. O četvrtom ili Rimskom carstvu, poglavlje 2:40 kaže:—

„I četvrto carstvo biće jako kao gvožđe; jer gvožđe lomi i sve pokorava; i kao gvožđe koje sve ovo lomi, sve će ih razbiti u komade i sattri.”

U poglavlju 7:7 ista sila je ovako opisana:—

„I gle, četvrta zver, užasna i strašna, i silno jaka; i imala je velike gvozdenne zube; proždírala je i razbijala u komade, a ostatak je udarala nogama svojim.”

Kao što je ranije rečeno, prvo, Vavilon, je bilo najslavnije, a četvrto, Rim, bilo je najsnažnije, čak izuzetno jako. U 8. poglavlju je još jedna vizija o carstvima, počevši sa Miđanima i Persijancima. Ovo carstvo ima simbol ovna, dok je Grčko predstavljeno jarcem, koji je imao znamenit rog između očiju, što je bio prvi car—Aleksandar. Proročanstvo kaže:—

„Kada je bio jak, veliki rog je bio slomljen; i iz njega su izašla četiri znamenita prema četiri vetra nebeska. I iz jednog od njih je izašao mali rog, koji je narastao veoma velik.” Stihovi 8, 9.

U tumačenju je rečeno:—

„Ovan kojeg si video da ima dva roga su carevi Medije i Persije. A rutavi jarac je car Grčke, a veliki rog koji je između njegovih očiju je prvi car. Sada kada je slomljen, pošto su se umesto njega izdigla četiri, četiri će kraljevstva nastati od toga naroda, ali ne u njegovoj snazi.” Stihovi 20–22.

Iz tog carstva su nastala ova četiri kraljevstva: Egipat, Sirija, Mala Azija i Grčka ili Makedonija. Proročanstvo kaže da

je iz jednog od njih izišao mali rog koji je narastao veoma velik. Iz poslednje navedene od gornjih četiri, Makedonske divizije, podiglo se Rimsko Carstvo, malo u svom početku, ne ubrajano u delove carstva, ali je postalo izuzetno veliko, kao što je o njemu i rečeno u poglavljima 2 i 7. Nijedno drugo carstvo osim Rimskog nije moglo da ispuni ovo proročanstvo. Međutim, postoji ta razlika između malog roga iz poglavlja 7 i malog roga iz poglavlja 8. Prvi predstavlja papski Rim, dok je drugi Rim u čitavoj svojoj istoriji, i u paganskom i u papskom obliku. Ova sila se uzdigla, ne samo protiv vojske nebeske, već i protiv Princa vojske. Bacio je istinu na zemlju, i činio i napredovao. Stihovi 10–12. Prorok je čuo jednog svetog da pita drugoga koliko dugo će trajati vizija, da se daju svetište i vojska da budu gaženi. Odgovor je dat Danilu, ovako:—

„I reče mi: do dve hiljade i trista dana; tada će se svetište očistiti.” Dan. 8:14.

Istina o očišćenju svetilišta je rešenje za celu ovu stvar. To nalazimo u potpunosti objašnjeno u knjigama Izlazak i Levitska. Da bi ovo bilo jasno čitaocu, moraćemo ponovo da se osvrnemo na delo u svetilištu. U Izl. 25 Gospod je zapovedio Mojsiju da uzme žrtvu od sinova Izraelovih: „I neka mi naprave svetište, da prebivam među njima.” Stih 8. Nije neophodno da se ovde da potpun opis svetilišta. Bila je to skinija od dve prostorije; prva je imala u sebi sedam zlatnih svećnjaka, sto sa hlebom za pokazivanje i zlatni oltar za kađenje. U ovoj prostoriji koja se naziva svetinja, sveštenici su svakodnevno služili. U drugoj prostoriji, zvanoj svetinja nad svetinjama, nalazio se kovčeg sa dve kamene ploče, na kojima

je bilo ispisano deset zapovesti. Poklopac kovčega zvao se presto milosti, na kojem su bili zlatni heruvimi. Gospod je zapovedio Mojsiju govoreći:—

„I stavićeš presto milosti gore na kovčeg; i u kovčeg stavićeš svedočanstvo koje ću ti dati. I tamo ću se sretati s tobom, i razgovaraću s tobom odozgo, iznad prestola milosti, između dva heruvima koji su na kovčegu svedočanstva, o svemu *onome* što ti budem zapovedao za decu Izraelovu.” Izl. 25:21,22.

O sveštentičkom delu u svetinji nad svetinjama, imamo pun opis u Lev. 16. Nakon što je prineo žrtvu za sebe, prvosveštenik je morao da uzme jarca za žrtvu za greh za narod. Redosled je tada bio sledeći:—

„Tada neka zakolje jarca što je za žrtvu za greh, to je za narod, i unese njegovu krv unutar zavese, i učini sa tom krvlju kao što je učinio sa krvlju junca, i poškropi njom na presto milosti i ispred prestola milosti; i neka izvrši očišćenje za sveto mesto, zbog nečistoće sinova Izraelovih, i zbog prestupa njihovih u svim gresima njihovim; i tako će učiniti za šator od sastanka, koji ostaje među njima usred njihove nečistoće.” Stihovi 15, 16.

Zašto je trebalo izvršiti pomirenje za sveto mesto? Ono ne može počinuti ništa loše. Odgovor je u redosledu; to je bilo zbog nečistoće ljudi; zbog njihovih prestupa. Međutim, kako je svetilište postalo oskrnavljeno gresima ljudi, kada je ljudima bilo zabranjeno pod pretnjom smrtne kazne da joj priđu? Videti Br. 3:10. *Odgovor*—Prvosveštenik je predstavljao narod; Gospod je rekao da prvosveštenik nosi njihov sud. Izl. 28:30. Plata za greh je smrt, a zakon zahteva život prestupnika; zato je Gospod rekao da je krv bila data da se izvrši očišćenje, jer se život nalazi u krvi. Lev. 17:11. Krv koja

je pošćropljena na presto milosti, u neposrednom prisustvu Božijem, predstavljala je život prestupnika; u njoj su se nosili gresi ljudi. Tako je ulazak prvosveštenika sa krvlju ųrtve za greh, uzrokovao da on nosi njihovu osudu, i svetinja nad svetinjama je bivala oskrnavljena. Kako je ćinio u svetinji nad svetinjama, tako se od njega traųilo da ćini i u svetinji; trebalo je da pomaųe oltar za kađenje, „i neka ga pošćropi krvlju prstom svojim sedam puta, i oćisti ga, i posveti ga od nećistoće sinova Izraelovih.” Lev. 16:18,19.

Sve ovo trebalo je da se dogodi desetog dana sedmog meseca, ųto je bio dan pomirenja. Lev. 16:20–31; 23:27. Ućiniti pomirenje, uklanjanje grehova iz prisustva Zakonodavca, bilo je nazvano oćiųćenje svetiliųta. Vidi Jez. 43:20–22.

Time je bila zavrųena godiųnja sluųba u svetiliųtu; a sluųba koja je bila obavljana tokom jedne godine predstavljala je kompletno sveųtenićko delo Spasitelja. Priroda sluųbe u svetiliųtu u Mojsijevom zakonu, prikazana je u Jev. 8 i 9. Posle govora o Hristovom sveųtenstvu, po redu Melhisedekovom, kraljevskom sveųteniku, pisac kaųe:—

„Sada od onoga ųto smo govorili ovo je saųetak: imamo takvog prvosveštenika, koji je postavljen s desne strane prestola Velićanstva na Nebesima; sluųitelja svetiliųta i pravog ųatora, koji je Gospod podigao, a ne ćovek. Jer svaki prvosveštenik je postavljen da prinosi darove i ųrtve; stoga je neophodno da i ovaj ćovek ima neųto da ponudi. Jer da je na zemlji, ne bi bio sveųtenik, jer ima sveųtenika koji prinose darove po zakonu; koji sluųe za primer i senku nebeskih stvari, kao ųto je Mojsije bio upozoren od Boga kada je trebalo da napravi ųator; jer Gledaj, reće on, da sve naćinių po uzoru koji ti je pokazan na gori.” Jev. 8:1–5.

Ovde saznajemo: 1. Da su svetište i sveštenečki rad zemaljskih sveštenika bili primeri i senke stvari na Nebu. 2. Da Hristos nije mogao biti sveštenik na zemlji, jer su zemaljski sveštenici bili njegov tip. 3. Da je njegovo sveštenstvo kraljevsko sveštenstvo na prestolu njegovog Oca. 4. Da postoji istinsko svetište ili skinija na nebu, čija je slika bio onaj na zemlji. U ovoj knjizi takođe saznajemo da je Hrist Posrednik, ne samo za grešnike pod novim zavetom, već i za one pod prvim zavetom. Poglavlje 9:15. Ovo dokazuje da je Isus Posrednik pred istim zakonom koji je Bog izgovorio Izraelu na Gori Sinaj, i napisao na kamenim pločama. Taj zakon stoji protiv njihovih prestupa, sve dok ih Isus ne ukloni svojom dragocenom krvlju.

Međutim, ovde će se postaviti pitanje od velikog interesa i važnosti: da li nebeska svetinja treba da bude očišćena od grehova ljudi, kao što su to trebali da budu obrazac i primer? Na ovo imamo jasan i odlučan odgovor u Jev. 9:23,24. Nakon što je govorio o delotvornosti krvi Hristove, u suprotnosti sa krvlju bikova i jaraca, koja je bila prinošena po starom zavetu, i o neophodnosti prolivanja krvi radi oproštenja, pisac kaže:—

„Bilo je, dakle, neophodno da se ovi obrasci stvari na Nebesima očiste ovim; ali same nebeske stvari sa boljim žrtvama od ovih. Jer Hristos nije ušao u sveta mesta stvorena rukama, koje su likovi istinitih; već u samo Nebo, sada da se pojavi u prisustvu Božijem za nas.”

I zašto ovo ne bi bilo tako? Nije li naš prvosveštenik u svetilištu na Nebu? Zar on ne nosi naš sud? Zar on ne predstavlja naše grehe u prisustvu Boga? Ne prinosi li on svoju krv, bolju žrtvu, u tom svetilištu? Iz tog razloga nebeske stvari

treba da se očiste. Ako ne trebaju, ne bi bilo potrebe za obrascima—senkom i primerom; bili bi bez smisla.

Da u gornjem svetilištu zaista postoje dva sveta mesta, saznajemo ne samo u Jev. 9:23,24, već i u knjizi Otkrivenja. U poglavlju 4:1–5, Jovan je imao viziju otvorenog hrama na Nebu, i prestola, i rekao je „pred prestolom je gorelo sedam svetiljki ognjenih”. Sedam svetiljki je bilo u svetinji. Ali u viziji nebeskih stvari veoma blizu kraja dispencije, pod sedmom trubom, kada je došlo vreme da se sudi mrtvima (Otk. 11:15–19), prorok je rekao: „I hram Božiji se otvori na Nebu, i vide se u hramu njegovom kovčeg zaveta njegovog.” Kovčeg zaveta nalazio se u svetinji nad svetinjama, koja je bila otvorena samo na dan pomirenja, kada je svetilište trebalo da se očisti od greha ljudi. Ovo je poslednji deo svešteničke službe. To je sud. U vreme kada je ovaj deo svetilišta otvoren, proglašava se da je došlo vreme, kada mrtvima treba suditi. Stih 18. Ovo se poklapa sa vremenom prve poruke iz Otk. 14, stihovi 6, 7: „Došao je čas suda njegova.” Stoga je došlo vreme kada se svetilište na Nebu treba očistiti.

A ovo jasno pokazuje da je objava suda jevanđeoska propoved; jer početak suda je delo sveštenika u svetinji nad svetinjama u svetilištu na Nebu,— brisanje grehova svetih. Za Božji narod to je najvažniji deo jevanđeoskog dela. Za nepokajane to je vreme da odluče da nikada neće videti večni život; vreme da se odredi kada će onaj ko je nepravedan ostati nepravedan.

Međutim, vreme se ne završava sa tom objavom. Još jedna poruka upozorenja ide svetu, dok se naš Prvosveštenik bavi suđenjem mrtvima. Još uvek postoji mogućnost da svoj

poziv i izbore učinimo sigurnim. Međutim ne smemo olako uzimati milost Gospodnju. Setite se njegovog sopstvenog upozorenja: „Stražite, dakle; jer ne znate u koji će čas doći Gospod vaš.” Mt. 24:42. Svima koji ne straže, taj dan će doći kao lopov. Međutim, onima koji čekaju, Pismo kaže, „Ali vi, braćo, niste u tami, da vas taj dan zatekne kao lopov. 1. Sol. 5:4.

POGLAVLJE XV

PADE VAVILON

NAKON prve poruke iz Otk. 14 (stihovi 6, 7) sledi druga, koja sadrži jednostavnu kratku izjavu. Nije uokvirena kao upozorenje; ne objavljuje nikakvu posebnu dužnost. To je samo izjava o činjenici, ali važna da se uzme u obzir, kao što su i sve objave Božije reči. To je kako sledi:

„I za njim dođe drugi anđeo, govoreći, Pade, pade Vavilon, taj veliki grad, jer je napojio sve narode vinom gneva bluda svoga.” Otk. 14:8.

Postoje dve stvari koje se često uzimaju zdravo za gotovo, i obe se moraju navesti, a to su: 1. Da je Vavilon katolička, ili rimska, crkva i samo ona. 2. Da njen pad znači njeno zbacivanje, ili uništenje. Prva od ovih tvrdnji nije sasvim istinita, kao što će se u pravo vreme videti; druga je potpuno pogrešna. Niko ne kaže da će Vavilon, šta god on značio, biti potpuno uništen i da će svet nastaviti dalje kao i ranije. To će biti velika katastrofa koja će uticati na ceo svet, kao što se može videti u Otk. 18. U tom poglavlju je još jedan proglas o padu Vavilona, koji pokazuje njegovu povezanost sa drugim činjenicama i događajima, kao što sledi: 1. Anđeo objavljuje da je Vavilon pao, isto kao Otk. 14:8. 2. On takođe objavljuje

da je on postao stanište demona, i tamnica zlih duhova, i kavez svake nečiste i mrske ptice. Ovo je dodatak izjavi iz Otk. 14:8. 3. Drugi glas kaže: „Izađite iz nje, narode moj, da ne budete sudionici u gresima njegovim, i da ne primite pošasti njegove.” 4. Rečeno je da će u jednom danu doći pošasti njegove—smrt, tugovanje i glad—i on će biti potpuno spaljen vatrom. Obrnuvši redosled ovih događaja, otkrivamo da kada je ovaj proglas načinjen, Vavilon je tek trebao da bude uništen. I pre njegovog uništenja, Božiji narod je bio pozvan da izađe iz njega. I pre nego što budu pozvani iz njega, on postaje stanište demona. A pre nego što on postane stanište demona, dolazi do njegovog pada. Tako je nedvosmisleno pokazano da je njegov pad pre njegovog uništenja; bez sumnje to vodi njegovom konačnom uništenju. Stoga smo primorani da zaključimo da je pad koji se pominje u Otk. 14:8 moralan pad; on se odnosi na promenu stanja u očima Neba.

Za neposredan uzrok njegovog pada ostaje nam da izvučemo zaključak iz konteksta. Navedena je njegova povezanost sa svetom; takođe da je, umesto da bude svetlost svetu, kriv za obmanjivanje sveta. Preko njega svet je naveden da olako gleda na svoju odgovornost prema Bogu, i da se prepušta lažnoj nadi. Ali, bez sumnje, ono što je dovelo do ovog kobnog stanja bilo je odbacivanje objave večnog jevanđelja, kao što je obznanjeno u propovedanju o dolasku suda. Budući da je ova poruka jevanđelje, njeno odbacivanje mora da izazove Božije neodobranje, kao što je zacelo bilo i sa odbacivanjem jevanđelja u danima Hrista. Ili ako nije, zašto nije? Nije li uvek važno to što Božija reč naziva večnim jevanđeljem?

Međutim, može se postaviti pitanje, Budući da je ova poruka utemeljena na vremenu, mogu li ljudi zasigurno znati da je došlo vreme kada je treba dati? Da bismo odgovorili na ovo, moramo se vratiti na Danilovo proročanstvo, gde je vreme otkriveno.

Između 1832. i 1840. godine, umovi mnogih koji proučavaju Bibliju, u različitim zemljama, uglavnom u Evropi i Americi, bili su duboko impresionirani Danilovim proročanstvom, koje daje dokaz da se nalazimo u poslednjim danima, i da se Gospodnji dolazak približava. Njihova pažnja bila je usmerena na objavu u Dan. 8:14, da svetilište treba da bude očišćeno posle dve hiljade trista dana, ili godina. U poglavlju 8 nema objašnjenja o ovom vremenu—nema početne tačke od koje se računa; ali postoji u poglavlju 9. U poglavlju 8:16, Gavrilu je bilo naređeno da učini da Danilo razume viziju. On se uputio da to učini, što se tiče zveri i carstva; međutim o vremenu nije rekao ništa, a Danilo je rekao (stih 27) da se to ne razume.

U poglavlju 9, Danilo se najiskrenije ispovedio i molio za svoj narod, i u ime grada Jerusalima, tada u ruševinama. Dok se molio, Gavrilo mu se ponovo pojavio, i rekao mu da razmotri viziju, jer je došao da mu da razumevanje. I pošto je on objasnio sve osim vremena u poglavlju 8, nije govorio ni o čemu osim o vremenu u poglavlju 9. Gavrilo mu je rekao (stihovi 24, 25), da je za njegov narod određeno (bukvalno, odsečeno) sedamdeset sedmica, i da će od izlaska zapovesti o obnovi i izgradnji Jerusalima do Mesije Princa, proći sedam sedmica i šezdeset i dve sedmice; odnosno šezdeset devet od sedamdeset sedmica treba da dosegne do Mesije Princa. To

računamo do vremena kada je on od Jovana Krstitelja bio obznanjen Izraelu kao Mesija, što je bilo 27. A. D..

Opšteprihvaćeno je da su ove sedmice, sedmice u godinama—sedam godina za sedmicu. U šezdeset devet sedmica je četiri stotine osamdeset i tri godine; računajući od vremena kada je Jovan obznanio Isusa kao Jagnje Božije, nalazimo da kada se od 26. A. D. oduzme 483, ostaje 457 pre Hr., što je bila godina u kojoj je izašla zapovest da se obnovi i izgradi Jerusolim—što je bio početak dve hiljade i trista godina iz Dan. 8:14. U Jezd. 7:11–26 nalazi se dekret Artakserksa, kralja Persije, za obnovu hrama i njegove službe, i za potpunu upravu Jerusolima prema Božijim uredbama. Ovaj dekret je bio dat Jezdri 457 godina pre Hrista. I Kir i Darije su pre toga dali slične dekrete, međutim posao nije bio završen sve do vremena Artakserksa. A u Jezd. 6:14, kaže se da je posao obnove obavljen pod dekretom (jednina) Kira, Darija i Artakserksa. Stoga ono što su ova tri cara učinila bilo je uračunato u jednu te istu uredbu, koja nije bila završena sve do dana Artakserksa. I ovaj datum, 457. pre Hr., jedini se slaže sa pojavljivanjem Mesije Princa. Mesija je došao da uspostavi novi zavet, a Dan. 9:27 kaže da će on potvrditi zavet sa mnogima iz Danilovog naroda (videti stih 24) za jednu sedmicu, to jest, za poslednju od sedamdeset. U sredini sedmice, ili sredinom poslednje sedmice od godina, on bi trebalo da prekine prinošenje žrtava i darova, što je i učinio kada je bio lišen, jer su tada sve žrtve Levitskog zakona srele svoj antitip, i nisu bile od dalje koristi. Čudesno je kako se tačno ispunila svaka stavka ovog proročanstva. Hristova

služba je trajala samo tri i po godine—polu proročke sedmice, ili sedmice od godina. Posle svog vaskrsenja, on je rekao svojim apostolima da ipak započnu svoj rad u Jerusalimu, jer sedamdeset sedmica u kojima je zavet trebalo da bude potvrđen sa Judom i Izraelom još uvek nije bilo okončano.

Elem, uvek se smatralo velikom tvrdoćom srca od strane jevreja, njihovo negiranje da je Isus bio Mesija, kada je upravo samo vreme njegovog raspeća bilo tako nedvosmisleno prorečeno od strane jednog od njihovih proroka. Međutim proročanstva su za sva vremena i za sve narode, i gledajmo da se ne dovedemo pod istu osudu koja je pala na njih. Isti period—sedamdeset sedmica—koji određuje vreme raspeća, određuje i datum za dve hiljade trista godina, vreme za očišćenje svetilišta, završno delo našeg Prvosveštenika radi suđenja njegovom narodu. Sedamdeset sedmica ukazuje na vreme kada naš Mesija treba da prinese svoju žrtvu i započne svoje sveštениčko delo. Dve hiljade trista godina ukazuju na vreme kada on treba da započne završno delo svog sveštenstva. Kada je Isus započeo svoju službu, rekao je: „Ispunilo se vreme.” Marko 1:14,15. Na sličan način proročanstvo pokazuje da se svetu mora objaviti, „Došao je čas suda njegova.” Otk. 14:6,7. Objašnjenje o sedamdeset sedmica je objašnjenje vizije o vremenu datog u Danilu 8. I ovo vreme seže do početka suda.

Započetih dve hiljade i trista godina sa dekretom Artakserksa, lako možemo videti gde se završavaju. Ovaj dekret je iz 457. pre Hr.. Oduzimanjem 457 pre Hr. od 2300 daje 1843. A. D.—upravo vreme kada se ova poruka iz Otk. 14:6,7 tako obimno propovedala narodima na zemlji. Ako ovo vreme nije

pouzdana, kako bi se ikada mogla dati poruka o sudu? Kako bi ljudi mogli objaviti da je došao čas ukoliko vreme nije određeno proročanstvom? Svaka reč Pisama mora biti ispunjena. Kao što sedamdeset sedmica dokazuju da je Isus bio Mesija, tako one određuju i dve hiljade trista godina, počevši u istoj tački, i jasno nam pokazuju vreme za očišćenje svetilišta koje je gore, gde naš veliki Prvosveštenik predstavlja svoju dragocenu krv za nas.

Ovde je potrebno reći nekoliko reči o godini u kojoj se završavaju dve hiljade trista godina. U vreme kada je proročanstvo bilo napisano, godinu nisu počinjali usred zime, kao što se sada obično radi, već u proleće. Stoga, dok brojke u gornjem proračunu uvek daju 1843. A. D. kao rezultat, godine su se u stvari završile 1844., pošto su njihove počinjale i završavale se oko tri meseca kasnije nego naše. Međutim, to je tačka od malog značaja u rešavanju glavne stvari.

Sada vidimo, ne samo važnost poruke, kao jevanđelja, već i izvesnost vremena njenog ispunjenja. I ne možemo da otkrijemo nijedan mogući razlog zašto deklarirani hrišćani, uz svu svetlost Biblijske istine koju imamo u ovim danima, ne bi navukli na sebe Božije negodovanje ako odbace ili zanemare ovu jevanđeosku objavu, kao što su to učinili oni koji su odbacili jevanđelje u danima apostola. Jevreji su kao narod otpali kada su odbacili Isusa kao Mesiju. Oni nisu pali tako da ne bi mogli naći spasenje, jer su se hiljade njih pokajali i prihvatili Spasitelja, i to je njihova privilegija do danas. Već su pali sa visokog položaja kao poseban Božiji narod.

Sada je naše svečano uverenje da je došlo do jednako velike promene kod verskih tela ovog vremena, koja su odbacila

jevanđeosku objavu o dolasku suda, i koja zanemaruju poruku o skorom dolasku našeg blagoslovenog Gospoda. Ova promena se jasno može videti među crkvama na oba kontinenta. U Americi je veoma vidljiv pad vitalne pobožnosti, i veliki porast onih stvari koje ukazuju na nepobožan savez sa svetom—sklonost ka svetovnosti na svim njihovim putevima. Zarad podrške crkvi upućuje se apel strasti i ljubavi prema ludostima u svim slojevima. Oni koji nisu upoznati sa činjenicama ne mogu ni zamisliti do koje su mere došle ove stvari, ne toliko u pogledu izjedanja vitalnosti i duhovnosti crkava, koliko u dokazivanju da vitalna pobožnost ne postoji. Crkvene zgrade su opremljene kuhinjama, gde se služe večere, gde se igraju predstave, pa se čak i sitnom kockanju pribegava, u vidu tombola i lutrije, kako bi se prikupio novac za Hristovo delo. Ovakvo stanje stvari često žale malobrojni koji shvataju prirodu i tendenciju takve prakse; ali priznaju da je plima toliko jaka u pravcu ludosti u crkvama, da se ne može preokrenuti.

Da bismo pokazali da ne preuveličavamo zlo koje pogađa crkve u tom pravcu, navešćemo nekoliko činjenica.

Pre nekoliko godina velika porota je u važnom gradu Amerike, obavestila crkve tog grada da su njihovi načini prikupljanja novca za verske svrhe u suprotnosti sa zakonom protiv kockanja, i da će biti izvedeni pred sud ako ne odustanu od toga. Porota nije iznela nikakvo podnošenje ni protiv koga, jer je zlo bilo toliko rasprostranjeno da nisu želeli da protiv jednih vode postupke a druge da izuzimaju.

U dve Države iz Američke Unije, guverneri su skrenuli pažnju zakonodavnim telima po pitanju ove teme. Jedan

od njih je rekao da, iako su postojeći zakoni protiv kockanja sasvim dovoljni za opšte ciljeve, posebni zakonski propisi biće na snazi kako bi suzbili određene prakse koje preovlađuju u crkvama, a koje su očigledno bile vezane za kockanje. Jedan propovednik, pišući za neki religijski list, je rekao:—

„Skrivam svoje lice od stida, kada čujem da je guverner jedne Države primoran da pozove odeljenje za donošenje zakona u svojoj Državi da donese zakone za suzbijanje prevara koje se sprovode pod okriljem crkve, pod nazivom crkveni vašari, festivali i drugi oblici ‘pobožnog’ crkvenog kockanja.”

Ovo je samo jedan pravac u kojem se ispoljava popularna tendencija. Obim demoralizacije koju su proizvele ove stvari je ovako prikazan u drugom religijskom listu:—

„Prodaja indulgencija (oproštajnica) nije predstavljala ništa veću prevaru, nije bila ništa veće izopačenje jevanđelja, nego što su protestantski crkveni vašari, gde se sitničavo kockanje sprovodi pod rdavim izgovorom da se podržava Hristova religija.”

Ne sme se pretpostaviti, iz ovog pominjanja „Protestantskih crkvenih vašara”, da se takve stvari rade samo u protestantskim crkvama, jer su neke od najgorih koje su ikada učinjene u Americi bile pod pokroviteljstvom visokih dostojanstvenika katoličke crkve.

Prelazeći Atlantik, kakvo stanje se pronalazi u Evropi? U Mančesteru, u Engleskoj, krajem 1888. godine održan je bio važan komemoracioni skup. O sadašnjem i budućem stanju religije u Engleskoj, neka nas obaveste govornici tog sastanka. U objavljenom izveštaju se kaže da je Lord Montagju, donoseći rezoluciju, izneo sledeća zapažanja:—

„Bojao se da su videli mnogo papstva, ili veliku potrebu protestantizma, u višim slojevima ove zemlje. ... Ritualizam je bio Trojanski konj papstva. Papa je izgradio sistem ritualizma, i on je u njega stavio izvestan broj Jezuita, naoružanih do zuba. Oni su uvukli ovog velikog konja ritualizma u njihovu crkvu, i ovi Jezuiti, naoružani do zuba svojom teologijom, su iznikli, i sada su Crkva i Država u najvećoj opasnosti.”

Jedan drugi poznati propovednik je rekao da je—

„Revolucija iz 1688. postavila Protestantizam na tron ove zemlje. On je bio na prestolu dvesta godina, a oni su pitali da li je sada onako što je bio pre dvesta godina. Moraju da odgovore da nije. Došlo je do promene i kriza je bila na pomolu. Protestantizam u Engleskoj je bio ozbiljno ugrožen i potkopan. Tri hiljade ritualističkih sveštenika je sada radilo noću i danju u Engleskoj crkvi, kako bi povratilo u ovu zemlju lažne doktrine i sujeverja koje je ukinula Reformacija.”

Reči ovih ljudi ne uspevaju da nam daju ispravnu sliku o razmerama odstupanja od vere koje se dešava u Engleskoj. Ne možemo shvatiti šta tri hiljade ritualističkih sveštenika može postići u Osnovanoj Crkvi, radeći bez ukora od strane onih koji su postavljeni da štite interese religije u Državi. Amblemi papstva podignuti su u prvim crkvama u Engleskoj, a na proteste onih koji još uvek mare za protestantsku veru se ne obazire. Da principi reformacije nisu izgubili svoju vrednost u očima i srcima ljudi, Jezuitima ne bi bilo moguće da kontrolišu deklarisanu Protestantsku crkvu kao što to čine. A stanje stvari jednako je žalosno i u Nezavisnim ili Nekonformističkim crkvama. Ljudi na visokim položajima otvoreno poriču nadahnutost Pisama, i izjavljuju da su njene istorije bajke. Drugi, propovedajući vreme probe u budućnosti, oduzimaju sudu njegove strahote.

KALVIN

MELANHTON

LUTER

FAREL

FRIDRIH OD SAKSONIJE

Sledeće će pokazati do koje mere je ludost zavladała crkvama u Engleskoj, i čemu će deklarisanı hrišćanı u toj zemlji pribegavati da ujedine crkvu i svet. Prva beleška je prepisana iz *Sword and Trowel*, lista koji, ipak, ne odobrava takve nepristojne postupke:—

„Još jedan primer postupaka svetovne religije je iz letka koji nosi ime Howard,, Stanford: Igranka i zabava biće održani u školskoj učionici, Koliveston, u petak, 16. novembra 1888. Igranka počinje u 19:30. Dobra kadril grupa će biti prisutna. Osveženje će biti obezbeđeno. Ulaznice se mogu nabaviti u oblasnoj crkvi, gđica Ridlington i g. R. H. Kloza. Cena, 6 d, svako. Prihodi za nove crkvene lampe.”

Jedan pastor, govoreći o rasprostranjenosti takvih stvari, dobro kaže:—

„Zabave, koncerti, žive slike i slično pustoše delo Božije. U ime religije naša deca se školuju za pozorište, a pod senkom Hristovog imena mladi se uvode u ‘svet’.”

Grupa pastora Visoke Crkve u Krojdenu napravila je izložbu sopstvene ludosti u kako su nazvali, izložbi „Obraćenje Engleske”. Ovako je bila objavljena od strane sekularnog lista:—
„PASTORI NA SCENI U KROJDENU. ‘OBRAĆENJE ENGLÉSKE.’”

„Šta, sveštenici Engleske crkve glume u pravoj drami na sceni, sa bosim nogama, naslikanim licima, perikama i pozorišnim rekvizitima? Da, uistinu, sve ovo se moglo videti u Krojdenu u subotu popodne i uveče, i biće ponovo večeras. Jedan od naših reportera je sišao i prisustvovao predstavi, i razgovarao sa nekima od izvođača. Velika javna sala, ulica Džordž Krojden, nalazi se na nekoliko minuta hoda od železničke stanice Istok i Novi Krojden. U sali se nalazi glavna scena, odlično prilagođena za amaterske i neke ambicioznije nastupe. Međutim, može se sumnjati da li su amateri ikada bili ambiciozniji od pastora iz Voksola, koji su u Subotu odigrali istorijsku dramu ‘Obraćenje Engleske’ u deset živih slika.”

Ipak, pravo obraćenje Engleske može se smatrati odloženim na neodređeno vreme pod vođstvom takvih pastora kakve crkva obezbeđuje, čiji su ovi lakoumni pozorišni imitatori vrlo blizak primer.

Kako je na kontinentu, u domu Reformacije? Da li se deca reformatora čvrsto drže onih principa verske slobode koja su im bila zaveštana? Zasigurno ne. Dok katolička crkva ne propušta da ruži Luterovo ime i delo u Nemačkoj, protestantskim pastorima nije dozvoljeno da govore bez poštovanja o papi i njegovoj crkvi i njenim institucijama. Danas u Nemačkoj nema pastora koji bi se, ako vodi računa o sopstvenoj bezbednosti, usudio da zakuca na vrata crkve takve teze kakve je Luter zakucao na vrata crkve u Vitembergu, pre tri veka. Ako bi bilo koji pastor u ovom trenutku pokušao da vrati Nemačkoj Reformaciju kakvu su joj dali Luter, Melanhton i njihovi plemeniti saradnici, on ne bi našao „Hrišćanskog princa” u čitavoj prostranoj oblasti koji bi ustao da ga brani od opšteg revolta koji bi njegov postupak podigao. Istina je koja se ne može poreći, da je religija zvaničnih crkava na kontinentu religija svetovnosti i formalnosti, lišena one sile koja je pratila propovedanje reči Božije pre tri veka.

Nesreća koja je pratila Protestantizam u Evropi bila je, da je skoro čim se rodio bio *nacionalizovan*. Usvojen je od strane određenih sila i pretvoren u državni sistem, a vođe ovih vlada su određivale šta treba, a šta ne treba smatrati hrišćanskom verom i praksom u tim kraljevstvima. Međutim, kao nacionalna religija, on je ostvario sva svoja osvajanja u

veku u kojem je nastao; nije napredovao ni jedan jedini korak u tom pravcu u naredna tri veka.

Čembersova ciklopedija daje sledeće istinito viđenje o pravom cilju Reformacije, i o greški koja je napravljena u nacionalizaciji Protestantizma:—

„Simboli ili veroispovesti protestantskih crkava nisu bili zamišljeni kao pravila vere za sva vremena, već kao izrazi onoga što se tada verovalo da je smisao Pisma. Kada se, kasnije, tražilo da se oni uzdignu u nepromenljive standarde istinske doktrine, to je bilo odricanje od prvog principa protestantizma i povratak katoličkom principu; jer, dajući smisao Pismu kao reformatorskom standard istine, svako dalje istraživanje Pisma je bilo zaustavljeno, autoritet reformatora je bio postavljen iznad Biblijskog, i podignuta je nova tradicija dogmi i tumačenja, koja se od katoličke razlikuje samo po tome što počinje od Lutera i Kalvina, umesto od apostolskih očeva.” Članak Reformacija.

Kada je Isus rekao, „Moje kraljevstvo nije od ovoga sveta” (Jovan 18:36), on je praktično isključio svoje jevanđelje od toga da postane autoritativna religija kraljevstava ovog sveta. Nikada se nije nameravalo da Božije stvari budu stavljene u ruke i pod vlast Cezara (Mat. 22:21), ili da se strah Božiji poučava ljudskim propisima. Is. 29:13,14. Cilj Reformacije je bio uklonjen sa vidokruga, a njena moć neutralisana time što je religija potčinjena ljudskoj vlasti, a strah Božiji je poučavan, ne onim što Pisma uče, već onim što kralj ili parlament odluče da oni mogu poučavati; i prečesto, onim što bi njima bilo drago da ih poučavaju.

Greška u postavljanju protestantizma kao nacionalne religije—uobličavanje po uzoru na Rimsku crkvu koju je organizovao Konstantin—donela je svoj rod, kao što se

moglo očekivati. Pokušao je da živi na svojoj nacionalnosti i nije uspeo. Godine 1842., Aleksandar Vinet je izneo sledeće gledište o njegovom stanju:—

„Tri veka spoljašnjeg života ne bi trebalo da zavaraju protestantizam. On sada živi na prvom i snažnom impulsu koji je primio u šesnaestom veku. Živi na svojim političkim prethodnicima. *Živi na elementima nacionalnosti.* Međutim, ovaj impuls je iscrpljen. Grede okvira su rastavljene. Građevina škripi na sve strane. Napuštaju ga saučesničke i pomoćne snage. Protestantizam ostaje sam i neorganizovan. Nijedna ustanova ne može postojati u neorganizovanom stanju; nijedna ustanova ne može dugo da trpi organizaciju stranu svojim principima. Protestanata ima, ali protestantizma više nema.”

Zaustavljanje istraživanja Pisma stavljanjem religije pod kontrolu vlasti, vezujući savest hrišćana civilnim zakonom, nije moglo a da ga ne pretvori u beživotni sistem formalizma. Kada je Konstantin preuzeo na sebe da reorganizuje hrišćansku crkvu, postupao je jednostavno kao političar, želeći da sačuva i ojača jedinstvo svog carstva. Shodno tome, preuzeo je opšti nadzor nad crkvom u svoje ruke. On je sazvaio sabor u Nikeji da ujedini različite grupe koje su rasle među crkvama, nastale naporima koji su bili učinjeni kako bi se spojila neskladna filozofija pagana sa doktrinama hrišćanstva. Odluke sabora su postale pravnosnažne tek po odobrenju cara. Vekovima se car smatrao stvarnim poglavarom crkve. Rimski biskup, dostojanstveni poglavar svih biskupa, biran je bio pod njegovom neposrednom pažnjom, i nije rukopolažan bez njegove saglasnosti. Halkidonski Sabor je sazvaio car Mavrikije, a njegove odluke su jedno vreme bile veoma sporne, zbog čega je car doneo sledeći proglas:—

„Onaj nanosi uvredu presudi svetog sinoda, koji bi dovodio u pitanje ili osporavao stavke koje su tamo bile ispravno prosuđene i rešene; pošto su te stavke koje su odredili biskupi sabrani u Halkidonu, a koje se tiču hrišćanske vere, odobrene od strane nas, ili je o njima odlučeno prema našoj zapovesti; i oni koji preziru ovaj zakon biće kažnjeni.”

Tako se vidi da je volja i zapovest cara postajala zakon hrišćanske vere u celom carstvu. Hrišćanska savest postala je potčinjena državi. Ništa ne može biti više strano volji božanskog Poglavarca crkve, kao što je zapisano u Svetim Pismima. Međutim, takva je nužno priroda, i takvi su rezultati, *nacionalne religije*; a protestantizam je doživeo brodom sledeći ovaj primer.

Pravi cilj i temelj reformacije ovako navodi ciklopedija u članku iz kojeg smo citirali:—

„Da je autoritet Biblije najviši, i da je iznad autoriteta sabora i biskupa; da Biblija ne treba da se tumači i koristi prema tradiciji, ili ustaljenom običaju, već da sama sebe objašnjava—njenim sopstvenim rečima i povezanošću; ... doktrina da je Biblija, objašnjena nezavisno od svake tradicije, jedini autoritet u svim pitanjima vere i samokontrole, zaista je kamen temeljac reformacije.”

Pravi, jedini trijumf protestantizma bio je u davanju Biblije ljudima kao nadahnute Božije reči; kao jedini i vrhovni autoritet u svim pitanjima vere i života. Međutim, činjenica je pred kojom ne možemo zatvoriti oči, da je ovaj kamen temeljac uklonjen. U ovo vreme, u školama, u službi, u verskim časopisima, ideja o nadahnutosti Biblije je odbačena i otvoreno joj se suprotstavlja. Sledi svedočanstvo Edvarda Stapfera, autora novog francuskog prevoda Novog Zaveta, i profesora teologije na Protestantskom koledžu u Parizu:—

„Dugo se govorilo, a možda se i dalje govori, da je Reformacija iz šesnaestog veka počivala na dva principa: opravdanju verom i autoritetu Svetih Pisama. Mi mislimo da samo opravdanje verom treba pomenuti sada. ... Moramo priznati potpuno iskreno—vera u direktno nadahnuće Božije reči, što je čini autoritetom, je stvar prošlosti, i više se ne drži.”

Međutim, kakvu silu može imati vera, kada se poriče nadahnutost Pisama? Dr Feliks Kun, luteranski pastor, autor „Life of Luther”, dugogodišnji urednik Francuskih luteranskih novina, *Le Temoignage*, je rekao:—

„Tokom sto godina koliko smo se borili sa racionalizmom, pokušavajući da oblikujemo staro jevanđelje po današnjoj modi, mi smo, avaj! uspeli u umanjivanju svih stvari, u skraćivanju svega. Stare ideje ne odgovaraju tvrdnjama naše nauke, nove su mrtve čim se rode, i mi danas stojimo u bolnom položaju velikog duhovnog tela koje ima samo kontradiktorne odgovore da pruži svetu koji traži spasenje.”

Dr Zan, iz Nemačke, napisao je knjigu (koju nismo imali čast da vidimo) koja je u recenziji sadržala sledeće reči g. C. Apija, luteranskog pastora:—

„Ako, nakon što smo sa autorom preispitali oblasti politike, teologije i hrišćanskog života među protestantima našeg vremena, mi ponovo postavimo sebi pitanje, ‘Šta nedostaje današnjem protestantizmu?’ odgovor, jasan i prodoran, kao i sama knjiga, i koji kao da proizilazi iz njenog čitanja, jeste da protestantizmu nedostaje sve. On je posebno poljuljao veru u reč Božiju, i napustio istinitu doktrinu opravdanja verom, a da nije bio sposoban da bilo čime zameni dva čvrsta temelja koja je pokušao da sruši.”

Povodom 350. godišnjice Reformacije, 5. novembra 1882., M. Šutre, pastor u Ženevi, izneo je sledeće zapažanje:—

„Neodoljivom strujom, doktrine koje su naši duhovni preci u šesnaestom veku proglasili za istinu, apsolutnu istinu, božansku istinu, danas nas

napuštaju. ... Činjenica je opšta. Svuda sa manje ili više iskrenosti, sa više ili manje jasnoće, velike doktrine reformacije su napuštene među protestantskim crkvama. ... Dok se manjina u protestantskom svetu, u Engleskoj, u Nemačkoj i drugde, u mnogim aspektima približava Katoličkim principima, velika većina reformnih hrišćana (i ortodoksnih i liberalnih), modifikuje, transformiše, napušta, pa se čak i suprotstavlja staroj veri protestantske doktrine.”

Znamo da na godišnjicama ljudi nisu skloni da delo sa kojim su povezani učine gorim nego što zaista jeste. G. E. Faučer, član Marsejske Konzistorije, i sinoda iz 1872. i 1879, u pamfletu objavljenom 1889, čiji je cilj bio „probuditi najozbiljniju pažnju naših crkava svih denominacija”, zbog sadašnje opasnost za istinu i hrišćanski život, kaže:—

„Ipak danas, čudno je reći, više ne moramo da branimo našu staru Bibliju od Hristovih protivnika, već od onih koji s nama ispovedaju njegovu božansku ličnost, i koji prihvataju, kao i mi, njegovo delo spasenja. I, što je još čudnije, ova Biblija, za koju priznaju da su joj dužni za svo svoje znanje o Hristu i njegovom delu, i koja je još uvek, po njihovom mišljenju, ‘vrhovni’ dokument hrišćanske vere, ‘iznad kojeg ne možemo staviti svoje misli kada smo u prisustvu Hrista,’—to je ova Biblija za koju se trude—dok naši stari protivnici uzvikuju sa radošću i aplauzom—da rašire pri punom svetlu dana, mrlje, nesavršenosti, greške, materijalne i moralne.”

Ovo podseća na izreku Grofa Gasparina da „pobožni racionalizam čini pustoš kakvu bezbožni racionalizam nikada nije napravio”.

Uticao je verski nedeljnik, izražavajući žaljenje zbog objavljivanja ovog pamfleta, zbog uticaja koji sigurno ima širom zemlje, ipak opravdava ono što autor osuđuje, izjavljujući da su sveštenici postepeno odbacivali—sa gotovo svim novim teološkim naraštajima svih protestantskih zemalja i starog

i novog sveta—stare tradicionalne ideje o načinu primanja Reči, što znači da su odbacili ideje o nadahnutosti Pisma, i njegovom primanju kao potpunog autoriteta, jer sam nedeljnik se otvoreno protivio tim idejama.

Svedočanstva koja su ovde izneta su iz reprezentativnih izvora, i njima bismo mogli u velikoj meri dodati još takvih, ipak još jedno će biti dovoljno. To je od proslavljenog historičara Reformacije, Merlea Dobinjea. U predgovoru Engleskog izdanja „History of the Reformation” on kaže:—

„Međutim, moderni protestantizam, kao i stari katolicizam, je, sam po sebi, stvar od koje se ne može ništa očekivati, stvar sasvim nemoćna. Nešto sasvim drugačije je neophodno da bi se ljudima naših dana vratila energija koja spašava. Nešto je neophodno što nije od čoveka, već od Boga.”

Takav je protestantizam današnje Evrope. Da je ta promena vere reformatora bila u razumevanju učenja svete reči, niko se ne bi mogao žaliti, jer reformatori nisu imali savršeno razumevanje Biblije. Kada bi se, uz marljivo proučavanje Biblije, predstavili novi i širi pogledi na njena učenja, otkrile nove istine sa ispunjenjem proročke reči, to bi bio razlog za radost. Međutim, nije to u pitanju; to nije ništa manje nego pokušaj da se potpuno uništi autoritet Biblije, opštim poricanjem njene nadahnutosti. I to nije ograničeno na državne crkve. Slobodne crkve se kreću u istom pravcu. U Engleskoj postoji oštar spor u nekonformističkim crkvama na temu nadahnuća Biblije, sa očiglednom većinom onih koji to poriču.

A sadašnje žalosno stanje stvari nije došlo bez upozorenja. S vremena na vreme ustajali su verni ljudi i oglašavali uzbunu, ali njihove reči nisu bile poslušane. 1860. grof Gasparin je

rekao da će Protestantizam propasti ako ne promeni svoj pravac u odnosu na Bibliju. Osvrćući se na tvrdnje da protestantizam vrši jevanđeosko delo u svetu, rekao je:—

„Mi imamo molitvene sastanke, ali nismo zabrinuti zbog napada na Bibliju; mi sa radošću brojimo broj ortodoksnih grupa, ali se ne pitamo šta će značiti reč ortodoksan. ... Pod našim napretkom, pod našom doktrinom, pod našim delima pobožnosti, pod našim misionarstvom, pod našom evangelizacijom, pod našim preporodima, provalija se širi, i sve će pasti u nju, i to uskoro, ako dopustimo da se nastavi ovo podrivajuće delo koje potkopava veru u Pisma.”

U postojećim okolnostima, jedna stvar je vrlo sugestivna. Sa gotovo sveopštim poricanjem nadahnutosti Biblije, postoji prilično sveobuhvatni pokret u korist strožih zakona za svetkovanje nedelje! Ovo je sasvim u skladu; pošto se autoritet Biblije poriče, omiljeno dete tradicije, „časni dan sunca”, brzo zadobija naklonost javnosti. To je slučaj širom sveta—i u Evropi i u Americi. Svetkovanje nedelje, u nekom obliku, počinje da se smatra najvišim primerom hrišćanskog karaktera, dovoljno da iskupi sve druge nedostatke.

U Sjedinjenim Državama, među vodećim protestantskim crkvama, takođe postoji obimna i veoma odlučna sklonost ka rimokatoličanstvu. Katolici ne iniciraju približavanje; svi pokušaji za ujedinjenje potiču od protestanata. Tako je i u Engleskoj. Katolici ostaju jednako intenzivno rimokatolici kao i u bilo kom delu Italije. Sve što je ustupljeno, ustupljeno je od strane deklarisanih protestanata. A tako je i u Nemačkoj. Iako je zvanično objavljeno da su sa prolaskom tri veka, ili od Luterovog vremena, izvršene velike promene u pogledima javnosti i osećanjima javnosti, sve promene su u stvari kod

protestanata; katolicizam nije ustupio ni delić svojih principa, ili svog ispovedanja vere.

U vreme papskog jubileja, izvesni pisac iz Švajcarske je dao sledeću upečatljivu opasku: „Protestanti postoje, ali protestantizam je mrtav.” Ovo je previše tačno. S obzirom na sve ove stvari, ne može biti teško odrediti položaj poruke iz Otk. 14:8: „Pade Vavilon.” Ime Vavilon označava „zbrku”. Ovo se nalazi u neskladnim bajkama koje u današnjim crkvama prolaze kao religijska istina. U Otk. 17:1–6 prikazana je žena—žena koja je simbol crkve—koja ima napisano ime: „Tajna, Vavilon veliki, majka bludnicama i gadostima zemaljskim.” Sada su reformatori i mnogi komentatori jako insistirali da se ovo odnosi na rimokatoličku crkvu; međutim ako su bili u pravu, onda je vrlo očigledno da ona ima kćeri, koje takođe moraju nositi ime Vavilon. I zar nije činjenica da se veliki broj Pprotestanata udružio sa zemaljskim kraljevima tako blisko kao što je to uvek činila rimokatolička crkva? Konstantin je izopačio hrišćanstvo tako što ga je vezao za svoj presto, i od tog dana do danas, vodeća tela deklariranih hrišćana, kako protestanata tako i katolika, traže svoje utočište kod kraljeva ovoga sveta. Time je njihova religija postala svetovna. I ako bi se od nas tražilo da ukažemo na crkvu ili crkve koje su pale u sadašnjem dobu, crkve koje su izgubile svoju prvu ljubav, i odstupile od čistote Biblijske pobožnosti, ne bismo mogli ukazati na Rimokatoličku Crkvu, jer ona sigurno nije pretrpela moralni pad tokom prošlih vekova. Previše je davno pala da bi bila ispunjenje ovog proročanstva. Primorani smo da ukažemo na Protestantske crkve, koje spavaju uoči silnijih događaja nego

što su se ikada desili od postanka sveta. Gospod je poslao svečane poruke ovoj generaciji, ali njihove su uši zatvorene za njegove reči. On je dao da se svetu objavi da je „došao čas njegovog suda”, i da će se uskoro završiti njegovo sveštениčko delo, i da će ponovo doći da izbavi svoje verne, i da odseče besposlene, lenjive, neverne, ali oni odbijaju da poslušaju upozorenja koja su napisali njegovi proroci. Umesto da budu svetlost sveta, oni uspavljaju svet telesnom sigurnošću kada je uništenje na pomolu. 1. Sol. 5:1–3.

Međutim, našim pogledima će se otvoriti još tužniji prizor. Čuće se još jedna silna vika: „Pade, pade Vavilon veliki, i postade stanište demona, i tamnica svakog zlog duha.” Ispitali smo Otk. 13, gde su opisana dela spiritizma, i Otk. 16:15, gde se kaže da ova čudesa čine duhovi đavola, pomoću kojih su kraljevi zemaljski sakupljeni za bitku na veliki dan Gospodnji. Ova čudesa prihvataju ljudi svih zemalja, visoki i niski, od vladara do seljaka. Čitave crkve su vernici, i kada ove pale crkve budu u potpunosti prihvatile ove duhove, tada će se oglasiti ova poslednja vika. Tada će biti objavljeno: „Izađite iz nje, narode moj, da ne budete sudionici u gresima njenim, i da ne primite pošasti njene.” Postoji samo jedan način da se izbegne uništenje koje dolazi na zemlju, a to je da se poslušaju sve reči Pisama, jer je Gospod obećao da će gledati na onoga ko drhti pred njegovom reči. Is. 66:1,2.

POGLAVLJE XVI

ZAPOVESTI I VERA

PORUKA Trećeg Anđela, iz Otk. 14, stihovi 9–12, data je rečima punim užasa. Njegove završne rečenice služe kao ključ za tumačenje nekih drugih termina, pa će oni biti prvo ispitani. Stih 12 glasi: „Evo strpljenja svetih; evo onih koji drže zapovesti Božije i veru Isusovu.” U Rim. 5:1–3, rečeno nam je da nevolja stvara strpljenje. Povezanost ove poruke, Otk. 13, pokazuje da će doći vreme žestokog progona svetih, kako bi bili primorani da se odreknu Božijih zapovesti zarad ustanova crkve koje nemaju božanski autoritet. To će zahtevati strpljenje od strane onih koji se drže Božije reči. U ovom zapisu, stihu 12, Božije zapovesti su sjedinjene sa Isusovom verom. Pokazuje se da je Očev zakon u skladu sa verom Sina.

Često se tvrdi da je jevanđelje zauzelo mesto zakona; da je zakon za jevreje, a jevanđelje za hrišćane. Međutim, to je veoma ozbiljna greška. U prvim poglavljima ove knjige pokazano je da su velike i važne istine bile date Adamu, Avramu i drugima davno u prošlosti, koje se prenose kroz sve dispencijacije. Obećanja na kojima počiva nada svih hrišćana, bila je data patrijarsima. Međutim, obećani blagoslovi bili su

za poslušne. Adam je sve izgubio prestupom; i Gospod je dao obećanja Isaku jer je njegov otac Avram držao njegove zapovesti. Post. 26:1–5. Nema istine od veće važnosti od Jehovinog zakona—zakona prema kojem čovek mora formirati svoj karakter pred očima svog Tvorca; zakona po kojem će svako delo biti izvedeno na sud. Biće samo jedan sudnji dan; svima će suditi Isus Hrist koga je Bog odredio. Dap. 17:31. Svima će se suditi prema jednom zakonu pravednosti. Isus je posrednik za one koji su zgrešili pod prvim zavetom, kao što je već zabeleženo. Jev. 9:15. Zakon nije spasao patrijarhe i proroke bez vere u dolazećeg Sina Božijeg, Mesiju. I vera nas sada neće spasti bez poslušnosti. Jakov kaže, „Vera bez dela je mrtva.” Jak. 2:17,20,26. A Isus je rekao: „Neće svaki koji mi kaže, Gospode, Gospode, ući u kraljevstvo Nebesko, nego onaj koji vrši volju Oca moga koji je na nebesima.” Mt. 7:21. Pavle kaže da se volja Božija poznaje pomoću njegovog zakona. Vidi Rim. 2:17–23. I on kaže, „Da li onda poništavamo zakon verom? Ne daj Bože; da, mi utvrđujemo zakon.” Rim. 3:31. Tako nalazimo da Hrist i vera u njega utvrđuju zakon, umesto da nas oslobađaju od poslušnosti njemu.

Postoji proročanstvo o Spasitelju u Is. 42:21, koje ovako glasi: „Uvećiće zakon i učiniti ga čestitim.” To ne znači da je zakon na bilo koji način bio nečastan, ili da mu je nedostajao bilo kakav element dostojanstva ili čistote. To znači da je zakon bio obeščašćen neposlušnošću, i on će ga poštovati i izbaviti ga od sramote koja mu je naneta; da će ga on uzdići u očima onih koji su čak izgubili iz vida njegovu svetost i njegov autoritet. On ovo ne bi mogao učiniti

ako bi ga ostavio po strani, ili ako bi oslobodio čoveka od obaveza da ga drži, i u najmanjem detalju. Psalmista je rekao, „Zakon Gospodnji je savršen.” Ps. 19:7. Međutim, da ga je Spasitelj u bilo kom pogledu promenio, ili uklonio bilo koji njegov deo, to bi bilo jednako izjavi da je nesavršen—da mu je potrebna ispravka. Govoreći sam, kroz proročanstvo, o zakonu svog Oca, rekao je: „Sa zadovoljstvom vršim tvoju volju, o moj Bože; da, tvoj zakon je u mom srcu.” Ps. 40:8. Nakon izraza kao što su ovi, spremni smo da ga čujemo kako izjavljuje, u njegovoj slavnoj besedi na gori, da nije došao da uništi zakon, i da iz njega neće nestati ni najmanje slovo ni crtica dok ne prođu nebo i zemlja. Ni najmanji fragment neće propasti, ni najmanja stavka ne sme da se promeni, u nijednoj njegovoj reči. A kada ga je neko upitao šta treba da uradi da nasledi život večni, on je odgovorio, „Ako hoćeš da uđeš u život, drži zapovesti.” Mt. 19:16,17. Ovo je u skladu sa njegovom porukom crkvama: „Blagosloveni su oni koji vrše njegove zapovesti, da mogu imati pravo na drvo života, i da mogu ući kroz kapije u grad.” Otk. 22:14. To je govorio o zapovestima svoga Oca, koje su date kao pravilo života, ali ne i kao sredstvo opravdavanja grešniku. Samo vera Hristova može očistiti od greha; ali poslušnost zakonu sprečava greh.

„Preko zakona dolazi spoznaja o grehu.” Rim. 3:20. Zakon je onaj koji ukazuje na greh, i osuđuje greh, i preko koga se greh čini da izgleda izuzetno grešnim. Rim. 7:7,13. Anđeo je za Isusa rekao, „On će spasiti svoj narod od njihovih greha.” Mt. 1:21. On će ih spasiti od prestupanja zakona svoga Oca, jer greh je prestup zakona. 1. Jn. 3:4. Ako bi oslobodio svoj

narod od poslušnosti zakonu, onda bi on bio služitelj greha, umesto služitelj pravednosti. Gal. 2:17. Opet, rečeno je da je došao da ukloni grehe. Jev. 9:26. Ako on spašava svoj narod od njihovih greha, on im mora omogućiti da odbace svoje grehe, i da hodaju u poslušnosti volji njegovog Oca.

Međutim, najupečatljivije svedočanstvo koje on daje, jeste ono u kojem ukorava one koji svojom tradicijom poništavaju zapovest Božiju. Mt. 5:1–9. Čini se da je u njegovo vreme bilo onih koji su smatrali da je znak posebne pobožnosti da sve što su imali navodno posvete službi Božjoj, i time liše svoje ostarele roditelje časti i brige koje su bili dužni da im ukažu. Ipak, Božiji zakon je zahtevao da roditelji dobiju čast koja im pripada, i ništa osim pružanja ovoga ne bi ispunilo božanski propis i obezbedilo božansku naklonost. Tako je Saul mislio da će pokazati veliku pobožnost u čuvanju za žrtve onoga što mu je Bog rekao da potpuno uništi. 1. Sam. 15:1–3, 13–23. Uvek je bilo onih koji su mislili da mogu poboljšati božanske zahteve, i ponuditi bolju službu nego što je Bog odredio. Međutim Gospod je zabranio dodavanje ili oduzimanje onome što je zapovedio. On najbolje zna šta mu odgovara, aišta mu je prihvatljivo. Čovek nastoji da poboljša put Božiji, jer time laska sebi da služi Bogu, i to godi njegovoj savesti, a u isto vreme ima svoj put—nešto što je veoma drago telesnom umu.

Pod Božijim zakonom mi podrazumevamo onaj zakon koji je sam Bog izgovorio na Gori Sinaj, i napisao svojim prstom na kamenim pločama. To su bile iznad svih drugih zapovesti Božije, odvojene od svih drugih zakona, stavljene u kovčeg, nad kojim je sveštenik vršio očišćenje u svetinji nad

svetinjama. One nemaju veze sa tipovima i ceremonijama, već su u potpunosti moralne, izrastajući samo iz volje Božije. Zakoni koji se odnose na tipove su bili neophodni zbog greha, i oni nikada ne bi postojali da nije postojao greh. Međutim, nijedna od deset zapovesti nije tako nastala.

Na jedan deo zakona sada skrećemo posebnu pažnju, jer se tako uopšteno zanemaruje. Kada se kaže, „Evo onih koji drže zapovesti Božije”, to znači sve zapovesti, jer se niko ne može nazvati držaocem zakona ko drži samo deo zakona. Ako prekrši bilo koji deo zakona, on je prekršilac zakona. Prva ustanova o kojoj čitamo u Raju, jeste Šabat sedmog dana. U Post. 2:3 piše:—

„I blagoslovi Bog sedmi dan i posveti ga; jer je u njemu odmorio od svih dela svojih koje je Bog stvorio i načinio.”

Posvetiti znači „odvojiti za svetu upotrebu”. Isus je rekao, „Šabat je stvoren za čoveka.” Mk. 2:27. Stoga je bio blagosloven, posvećen ili izdvojen da bi ga čovek sveto koristio. Ali on se ne bi mogao odvojiti za čovekovu upotrebu bez davanja čoveku uputstva da ga koristi u svete svrhe. Bio je to posvećen dan od početka. Kada je Bog postavio temelj zemlji, on je postavio temelj Šabata. Kada je stvorio nebesa i zemlju, najpre je odvojio svetlost od tame, i upotrebio je šest uzastopnih dana u svom radu, a sedmog dana se odmorio; i tamo je ustanovio sedmicu od sedam dana, od kojih je sedmi bio njegov odmor, ili Šabat—jedini dan odmora u sedmici koji je ikada stvorio.

Da je ovo bilo poreklo Šabata, i da je odmor od dela stvaranja bio jedini razlog za posvećenje Šabata, pokazalo se neoborivim preko reči samog Jehove, u četvrtoj zapovesti. Ona glasi ovako:—

„Sećaj se Šabatnog dana, da ga držiš svetim. Šest dana radi, i obavljaš sve poslove svoje; ali sedmi dan je Šabat Gospoda Boga tvoga; u njemu ne radi nikakav posao, ni ti, ni tvoj sin, ni ćerka tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni stoka tvoja, ni stranac tvoj koji je unutar kapija tvojih; jer je Gospod za šest dana stvorio nebo i zemlju, more i sve što je u njima, a sedmog dana je odmorio; zato je Gospod blagoslovio Šabatni dan i posvetio ga.” Izl. 20:8–11.

Čitaoci Biblije će primetiti da Gospod uvek sedmi dan naziva svojim Šabatom. „Sedmi dan je Šabat Gospoda Boga tvoga.” „Zaista moje Šabate držite. ... Sedmi je Šabat odmora, svet Gospodu.” „Ako odvratiš nogu svoju od Šabata, da ne činiš svoje zadovoljstvo na moj sveti dan. Izl. 20:10; 31:13–17; Is. 58:13. Reč „šabat” znači odmor. Sedmi dan je Šabat Gospodnji, jer je sam Gospod na taj dan odmorio od dela stvaranja. On obeležava stvaranje, i nijedno drugo delo, i stoga pripada samo Stvoritelju.

Međutim, neki su toliko daleko odstupili od Pisama istine da su sedmi dan nazvali Šabatom jevreja. Doista, dan odmora Stvoritelja ne može biti jevrejska ustanova. Istina, zapovedio je jevrejima da ga drže, a tako je uradio i sa svim propisima svog moralnog zakona. On je dao Jevrejima zapovest koja čuva svetost ustanove braka; da li je brak, dakle, jevrejska ustanova? U drugom poglavlju Postanja pronalazimo i brak i posvećeni dan odmora. I jedno i drugo nam dolazi iz Raja; i nije pravednije nazvati sedmi dan, dan odmora Stvoritelja, jevrejskim Šabatom, nego što bi bilo nazvati brak jevrejskim obredom, i ostaviti ga po strani kao da pripada samo jevrejima.

Uporedimo Šabat, i čast koju je Bog stavio na njega, sa zamenom, koju su nam dali crkveni oci,—nedeljom. Bog je

odmarao sedmi dan od dela stvaranja. On je blagoslovio i posvetio sedmi dan. Zapovedio je da se sedmi dan drži svetim. Svojom rukom je napisao na kamenim pločama, „Sedmi dan je Šabat Gospoda Boga tvog.” Zapretio je sa strogim kaznama onima koji su radili sedmog dana. On je obećao velike blagoslove onima koji sveto drže sedmi dan. Kada je vodio narod Izraelov, kojem je pokazao svoja čuda i svoju dobrotu, davao im je manju šest dana, a uskratio je sedmog dana. Mana sakupljena šestog dana ostala je nepokvarena i dobra tokom sedmog dana. Ako bi se čuvala bilo kog drugog dana, pokvarila bi se i postala odvratna. Tokom četrdeset godina činio je ova čuda svake sedmice da bi odao čast sedmom danu. Nijedna druga ustanova nikada nije dobila toliku čast od Gospoda kao Šabat sedmog dana. I nijedna druga ustanova nije bila toliko zloupotrebljena i prezrena od strane ljudi.

S druge strane, svaki čitalac Biblije zna da Gospod nikada nije blagoslovio prvi dan, koji se danas zove nedelja. Nikada ga nije odvojio iz bilo kog razloga niti za bilo kakvu upotrebu. Nikada ga nije smatrao svojim, već ga je dao čoveku kao radni dan. Nikada nikome nije naredio da ga drži. Nikada nije izrekao nikakve pretnje onima koji ga ne drže; nikada nije dao nikakva obećanja onima koji ga drže. To je dan po čovekovom izboru, a ne dan koji je Bog zahtevao iz njegovih ruku. Prva čast koja je dodeljena nedelji bila je od strane pagana, koji su je posvetili u čast sunca, i dali joj ime koje i danas nosi—*dies solis*, dan sunca.

Melanhton, u svojoj „Apology of the Confession”, članak 15, govoreći o ljudskim uredbama crkve, među njih svrstava i

nedelju. Koleman, istoričar, u *Bibliotheca Sacra*, daje sledeće svedočanstvo:—

„Augsburška veroispovest svrstava dan Gospodnji u istu kategoriju kao Uskrs, Pedeseticu i slično; jednostavno ljudske uredbe.” Tom. 3, str. 538.

Gizeler u svojoj „Church History”, Tom. 3, str. 399, kaže da je „Luter smatrao držanje nedelje samo kao ljudski propis”.

Nemački teolog, Bejšlag od Halea, u svom delu „Der Altcatholicismus”, strana 53, pominje nedelju i druge praznike, krštenje dece i krizmu, i kaže: „Ovo nemamo u Novom Zavetu, već u tradiciji crkve.” I po pitanju ovog svedočanstva postoji potpuna saglasnost.

Londonski *Telegraf*, stručan i uticajan list, nedavno je primetio napore koji se ulažu da se nedelji da bolji pravni status i rekao:—

„Svi znaju da je sedmi—a ne prvi—dan bio određen kao dan odmora, a da je sedmi Subota. Promenu na nedelju napravio je čovek, i postoji potpuna razlika između to dvoje, koja i mora postojati između božanske i jednostavno ljudske uredbe. ... U relativno moderno doba Puritanci su preneli na prvi dan obaveze stavljene na sedmi. Međutim, rana promena sa jednog dana na drugi, kao i primena Šabatnih ograničenja na nedelju, bili su čisto ljudskog porekla, i nemaju božanski autoritet nad dušama ili savešću ljudi.”

Bilo koja količina ovakvih svedočanstava se može dati, ali se čini da nije neophodna, tamo gde ne postoji povezanost dokaza protiv toga. Katolička crkva je oduvek tvrdila da je ona jedini autoritet za držanje nedelje kao dana Gospodnjeg, iako je Konstantin odredio da tog dana treba da bude delimičnog odmora u 321. godini A. D.. Njegov zakon je bio za sudije

i gradske ljude, ne zabranjujući seljacima da rade na svojim poljima i vinogradima.

Katehizam P. J. J. Šefmahera će vam pokazati šta Katolička Crkva ima da kaže o promeni sa Šabata na nedelju:—

„*Pitanje*—Kako dalje dokazujete da crkva ima pravo da uspostavlja praznike?

„*Odgovor*—Da crkva nema ovo pravo, ona ne bi odredila da nedelju treba držati umesto Šabata.

„*P.*—Kako drugačije možete da odgovorite našim protivnicima kako bi oni još više osećali nepravdu koju nam čine kada nam se rugaju zbog takvih stvari?

„*O.*—Možemo ih pitati zašto svetkuju nedelju i ne uzdržavaju se od mesa u petak i subotu.

„*P.*—Ali zar naši protivnici ne mogu reći da je svetkovanje nedelje zapovedeno u Bibliji, što nije slučaj sa postovima u petak i subotu?

„*O.*—Sveta Pisma ne pominju ništa o svetkovanju nedelje, već zaista o Šabatu; i u Svetim Pismima nema zapovesti za svetkovanje nedelje.”

U apelu svim biblijskim hrišćanima, katolički autor kaže:—

„Zameramo vam, ne što ste nedelju umesto Šabata učinili svojim sedmičnim praznikom, već što ste odbacili tradiciju, koja je jedino sigurno i jasno pravilo kojim se ovo svetkovanje može opravdati.”

To je baš tako, da je crkvena tradicija jedina osnova za svetkovanje nedelje; međutim, Spasiteljeve reči stoje snažne i danas kao i onog dana kada je ukorio jevreje što su svojom tradicijom poništili zapovest Božiju. I zaista je tačno, kao što katolici tvrde, da kada protestanti drže nedelju bez ikakvog autoriteta osim onog od crkve, zanemariivši očiglednu Božiju zapovest, oni odaju najveće poštovanje principima i sili te crkve.

Jasno je pokazano da je Bog ukazao na tu silu kao na onu koja je nanela veliku štetu istini i svetima, i najsvečanije nas

je upozorio da joj se ne klanjamo, niti da idemo njenim putevima. U Otk. 13:11–17 je veoma upečatljivo proročanstvo o delovanju zveri sa dva roga, koje je opisano, posebno u izrazu stiha 12. Kaže:—

„I ona vrši svu moć prve zveri pred sobom, i čini da se zemlja i oni koji žive na njoj poklone prvoj zveri, čija je smrtna rana zacelila.”

Veoma je jasna istina da se klanjamo bilo kojoj sili kada svetkujemo ustanove te sile pre nego one iz Pisma, a posebno kada one poništavaju propis Svevišnjeg. Ovde imamo proročanstvo da će sama zemlja, kao i oni koji žive na njoj, biti učinjeni da obožavaju prvu zver, papstvo. Postoji samo jedna ustanova preko koje će zemlja biti učinjena da odaje počast toj sili, a to je nedelja. Bog je zapovedio da i u vreme setve i žetve zemlja treba da počiva na Šabat. Ipak, ta crkva je zapovedila da se svaki posao obavlja na Šabat Gospodnji, a da se nedeljom ne radi nikakav posao. U nedelju se zemlja ne sme orati ni žeti, već se odmarati, i tako se odaje počast autoritetu te sile. Hoćemo li i mi, takođe, nastaviti da poštujemo tu silu, do zanemarivanja zapovesti Božijih? To je upravo greh koji je tako strašno osuđen u poslednjoj poruci Otk. 14:9–12.

POGLAVLJE XVII

PEČAT I ŽIG

PORUKA Trećeg Anđela, u Otk. 14:9–12, je poslednja koja će biti data ovom svetu. Kada se ovo završi, Sin čovečji će doći da požanje žetvu na zemlji. Pošto se proba završava sa ovom porukom, ona je data najstrašnijim rečima koje Biblija sadrži. One su sledeće:

„I treći anđeo ide za njima, govoreći jakim glasom, Ako se ko pokloni zveri i njenom liku, i primi žig njen na čelo ili na ruku svoju, on će piti vino gneva Božijeg, koji se nepomešano izliva u čašu gneva njegovog; i biće mučen vatrom i sumporom u prisustvu svetih anđela i u prisustvu Jagnjetovom; i dim njihove agonije diže se u vekove vekova; i nemaju odmora ni danju ni noću oni koji se klanjaju zveri i njenom liku, i ko god primi žig imena njenog. Evo strpljenja svetih; evo onih koji drže zapovesti Božije i veru Isusovu.”

Bilo je viđeno da zver iz ovog proročanstva predstavlja papstvo; da je lik napravljen od zveri sa dva roga, to jest, Sjedinjenih Američkih Država. Poruka nije ograničena na jednu zemlju. Iako delovanje lika može biti donekle lokalno, upozorenje je protiv obožavanja zveri, čija se sila i uticaj svuda prepoznaju. Takođe se upozorava protiv primanja žiga zveri na čelo ili na ruku. Sada ostaje da ukažemo na to šta je žig

zveri. Kada se to uradi, poruka će se razumeti u svim njenim pojedinostima.

Da bismo objasnili ovu poruku, moramo ispitati druge tekstove koji se odnose na isto vreme. Otk. 6:12–17 sadrži viziju o otvaranju šestog pečata, dajući znake Gospodnjeg dolaska, i predstavljajući strahote poslednjeg dana. U poglavlju 7:1–3, vide se četiri anđela koji drže četiri vetra, sve dok sluge Božije ne budu zapečaćene na svojim čelima. U Dan. 7:2,3, rečeno je da je sudaranje četiri vetra donelo četiri velike zveri, koje su predstavljale četiri velika carstva koja su vladala nad celom zemljom. Ovi carevi su nastali uzastopnim ratovima, u kojima je jedno carstvo bilo zbačeno, a drugo nastajalo na njegovom mestu. U Otk. 7, četiri vetra ukazuju na ratove i sukobe na četiri strane zemlje. Oni su isti što i bitka na veliki dan Boga Svemogućeg, baš kada dolazi Gospod. Otk. 16:14,15. Pre nego što dođe taj dan užasa, mora se obaviti poseban posao za Božije sluge, koji moraju da stoje potpuni kada Gospod Isus završi svoje delo posredovanja na Nebu. Užasan je čas koji dolazi, i potrebna je temeljna priprema kako bi se stajalo u bitci na dan Gospodnji. Jez. 13:5.

Isto vreme i okolnosti predstavljeni su u Jez. 9. Oni su predstavljeni u viziji o Jerusalimu, a anđeo je upućen da stavi znak na čela ljudi koji uzdišu i plaču zbog gadosti koje se čine usred njega. I drugim anđelima je rečeno da idu za njim i da udare i potpuno ubiju; ni da poštede ni da sažale, već da unište sve na koje nije stavljen znak. Stihovi 4–6. Predstoji vreme potpunog uništenja, kada se završi Isusovo sveštenstvo, i vreme probe završi. To je vreme ovog proročanstva, isto kao i Otk. 7:1–3.

Opet, nakon što je opisan progon iz Otk. 13, dat je pogled na trijumf progonjenih svetih koji stoje na Gori Sion sa Jag-njetom, a na čelima im je ispisan ime njihovog Oca. Ovo je nakon što je Sin čovečiji došao da ih izbavi. Sada imamo tri slična pogleda na svete Božije,—jedan, gde im se stavlja pečat na njihova čela, pre nego što vetrovi rata dunu na zemlju; drugi, gde je znak stavljen na njihova čela, pre nego što se pošalje mač potpunog uništenja; treći, gde su prošli kroz vreme nevolje, imajući ime Očevo na svojim čelima. Međutim, sve ovo se odnosi na istu stvar; pečat i znak su isto što i imati ime Očevo na čelu. U Rim. 4:11, takođe, saznajemo da znak i pečat znače istu stvar, jer se oba u ovom tekstu odnose na obrezanje. Oba označavaju znak kojim se osoba ili stvar može identifikovati.

Sada imamo dve grupe, obe obeležene, sluge Božije na svojim čelima, i poštovaoci zveri na svojim čelima ili na svojim rukama. Međutim, mi ne pretpostavljamo, ni u jednom slučaju, da je na njih stavljen doslovni žig ili pečat, već im se daje nešto po čemu bi mogli biti prepoznati, odnosno, kao sluge Božije, ili poštovatelji zveri. U poruci Trećeg Anđela ove dve grupe su predstavljene—jedna, kako se klanja zveri i prima njen žig; druga, kako drži zapovesti Božije i veru Isusovu. Međutim, pošto se kaže da znak na čelima slugu Božjih sadrži Očevo ime, ovaj znak moramo potražiti u Božijim zapovestima, pre nego u veri Isusovoj. U istraživanju ove stvari naše prvo pitanje biće—

ŠTA JE BOŽIJI ZNAK ILI PEČAT?

Pošto je ovo tema od neuobičajene važnosti, mi ćemo ispitati svedočanstvo Pisama u vezi sa Očevim imenom, odnosno dokazima i imenom njegovog autoriteta. U uvodnim rečima Biblije, Bog nam se otkriva kao Stvoritelj: „U početku stvori Bog nebo i zemlju.” Post. 1:1. Stvoriti, dovesti u postojanje, i dati život neživim predmetima, je najveće ispoljavanje moći, daleko izvan poimanja ograničenih umova. U svim Pismima Bog svoju moć stvaranja, i svoje delo kao Stvoritelja, predstavlja kao ono što ga razlikuje od lažnih bogova ili idola. Nakon što je proglasio ništavnost lažnih bogova, uputio je svog slugu da ukaže na razliku između istinitog i lažnog, na sledeći način:—

„Ovako ćete im reći, Bogovi koji nisu stvorili nebesa i zemlju, oni će nestati sa zemlje i ispod ovih nebesa. On je silom svojom stvorio zemlju, svojom mudrošću je utvrdio svet, i razboritošću svojom razapeo nebesa.” Jer. 10:11,12.

I tako, opet, kada je Pavle želeo da odvрати Atinjane od njihovih idola ka obožavanju istinitog Boga, rekao je:—

„Kome se, dakle, klanjate u neznanju, njega vam objavljujem. Bog koji je stvorio svet i sve što je u njemu, on koji je Gospodar neba i zemlje, ne prebiva u hramovima sazdanim rukama.” Dap. 17:23,24.

I tako u mnogim drugim tekstovima Pisama.

Na prvu pomisao izgleda čudno da bilo koji narod ikada zaboravi Boga, Tvorca, čija su divna dela uvek pred njihovim očima. Ps. 19:1. Međutim, razlog se nalazi u paloj prirodi čoveka, u izopačenosti ljudskog srca. Apostol ovako

objašnjava stvar; kaže, „Nisu voleli da zadrže Boga u svom poznanju.” Rim. 1:28. Poznanje Boga održava živim u čoveku neki osećaj odgovornosti; uzrokuje u njemu da gleda napred ka sudu. Odbaciti poznanje Boga daje osećaj telesne sigurnosti; ostavlja savest bez ograničenja.

Čovek voli da prima počasti i da veliča samog sebe. Ponos života je jedno od smrtonosnih zala sveta. 1. Jn. 2:16. Nadahnuće je ukazalo na proces kojim je čovek potonuo toliko ispod položaja za koji ga je stvorio njegov Tvorac. Reč ovako kaže:—

„Kada su poznali Boga, ne proslaviše Ga kao Boga, niti su mu iskazali zahvalnost; nego su postali isprazni u svojim umovanjima i pomračilo se nerazumno srce njihovo. Izdajući se mudrima, postadoše bezumni, i slavu neraspadljivog Boga zameniše likom koji je sličan raspadljivom čoveku, pticama, četvoronožnim zverima i gmizavcima.” Rim. 1:21–23.

I time se dokazuje da je sveukupno zbog čovekove sopstvene izopačenosti on tako nisko potonuo, i što je tako daleko od Boga. Čak i u svom niskom položaju on nema šta da kaže kao izgovor za svoje stanje. Jer apostol, govoreći o istoj grupi koja je sebe toliko degradirala, kaže:—

„Jer ono što se može znati o Bogu njima je očigledno; jer im je Bog to pokazao. Jer nevidljive stvari o njemu od stvaranja sveta jasno se vide, koje se razumeju preko stvari koje su stvorene, čak i njegova večna sila i Božanstvo; tako da su bez izgovora.” Rim. 1:19,20.

Oni su zatvorili oči pred dokazima o božanstvu Boga,— dokazima prikazanim u njegovom delu stvaranja. Jer zais-ta, „nebesa kazuju slavu Božiju; i svod pokazuje delo ruku njegovih.” Ps. 19:1.

Stoga je jasno, pošto je Božija reč istinita, da se večna sila i Božanstvo Svevišnjeg mogu „razumeti po onome što je stvoreno”. Da čovek nije izopačio svoj put i da se nije „klanjao i služio stvorenju nego Stvoritelju”, on bi zauvek živeo srećan u ljubavi svog nebeskog Oca. I ovo je bila namera Stvoritelja. Napravio je najbolje i najmudrije uslove kako bi zadržao decu svog stvaralaštva blizu sebe.

U Pismima je zapisano da „on učini čudesna dela svoja da se pamte”. Ps. 111:4. A kada je stvorio svet, uspostavio je spomen da bi sačuvao sećanje na njegovo delo. Već je primećeno da je Gospod proglasio sedmi dan, Šabat, kao svoj, zbog toga što je odmorio u njemu od svog divnog dela stvaranja. On ga je blagoslovio, posvetio ga je, da bi mogao biti odvojen od svih ostalih dana. On je učinio hiljade čuda pred svojim narodom da bi odao počast ovom svetom danu. O ovoj ustanovi Gospod je rekao Mojsiju: „To je znak između mene i sinova Izraelovih zauvek.” Čega je to znak? Reči koje slede objašnjavaju ovo: „Jer je za šest dana stvorio Gospod nebo i zemlju, a sedmog dana se odmorio, i okrepio se.” Izl. 31:17. To nije bio tip, ili bilo šta svojstveno „Izraelu po telu”, već je to znak dela za koje svi narodi imaju jednako interesovanje; znak stvaranja one „prve vlasti” koja će biti data celom „Izraelu Božijem” (Gal. 6:16), istinskoj deci Avramovoj. I tako reči samog Gospoda objavljuju da je sedmi dan Šabat znak stvaranja neba i zemlje.

Ako se njegova večna sila i Božanstvo mogu razumeti preko stvari koje je stvorio, kao što uče Pisma; i ako je dao svoju stvaralačku moć, i svoje delo stvaranja, kao ono što ga posebno razlikuje od lažnih bogova, koliko je neophodno

da se ovo delo uvek ima na umu. Oni koji zaboravljaju delo stvaranja, zaboravljaju Tvorca. Narodi koji ne poznaju Boga izgubili su svaku ideju o bilo kakvom delu stvaranja. Kako su mogli da zadrže ideju stvaranja, i Stvoritelja, a da ipak obožavaju delo svojih ruku?

Ovo prikazuje da ustanova Šabata ima mnogo viši cilj od pružanja pukog fizičkog odmora čovečanstvu. Čoveku su potrebni periodi odmora; potreban mu je period odmora na svaka dvadeset četiri sata. I Bog je to mudro i korisno obezbedio dajući naizmenične periode svetlosti i tame. Međutim, Šabat je imao još jednu i važniju funkciju. To je Stvoriteljev spomen; ima za cilj da održi živom u umovima ljudi veliku i najvažniju istinu da postoji Bog svemogućće sile, Tvorac neba i zemlje, i da „to nisu bogovi koji su stvoreni rukama”. Dap. 19:26.

Videli smo da se reči znak i pečat odnose na istu stvar. Sam Bog je objavio da je Šabat njegov znak, pružajući znanje da je on Bog, Tvorac svega. Ovako je govorio:—

„Ja sam Gospod Bog vaš; hodite po mojim zakonima, i držite moje sudove, i vršite ih; i svetite Šabate moje; i one će biti znak između mene i vas, da biste znali da sam ja Gospod Bog vaš.” Jez. 20:19,20. Takođe stih 12; Izl. 31:13.

Šabat je Božiji znak—pečat njegovog zakona. To je dokaz njegovog autoriteta; to je znak po kome oni koji drže sve njegove zapovesti mogu biti poznati u celom svetu. Ovo je svedočanstvo samog Jehove; to je njegova sopstvena tvrdnja,—njegov znak za najvišu titulu autoriteta,—Stvoritelj.

Sada se mora ispitati još jedno pitanje. To je:—

ŠTA JE ŽIG ZVERI?

Što se tiče znaka ili pečata Božijeg, dali smo Gospodovo sopstveno svedočanstvo iz Pisama. Tako ćemo, s druge strane, dozvoliti papstvu da govori samo za sebe o tome šta nudi kao poseban dokaz, ili znak, ili žig, svog autoriteta i moći. Pošto je Šabat znak da je Bog Stvoritelj svih stvari, najviša moguća tvrdnja o moći, moglo bi se pretpostaviti postojanje tendencije da se taj znak ukloni, i da se zameni nekim svojim. A dokazi bi bili ojačani ako bi taj drugi znak bio u direktnoj suprotnosti sa Božijim znakom. I nalazimo da je to slučaj u pogledu znaka zveri. Katolička crkva tvrdi da ima pravo da učini grešnim ono što je Bog izričito dozvolio, i da učini vrlinom i Hrišćanskom dužnošću ono što je Bog izričito zabranio. Koja veća sila može biti na Nebu ili na zemlji od one koja poništava zakone Svevišnjeg—da sudi propisima Svemogućeg. Da je to tako, poznato je celom svetu.

Kada je Lav III. bio optužen da gaji zle namere protiv prava naroda, Karlo Veliki je sazvaio sud da sasluša optužbe, međutim, oni su jednoglasno izjavili da se ne usuđuju da sude apostolskoj stolici, poglavaru svih crkava Božijih. Oni su smatrali Lava za prvosveštenika koji je postavljen da sudi svima, a njemu samom niko da ne sudi. Papa je tada pozdravio Karla kao cara Rima. Robinsonova „Ecclesiastical Researches”, koja beleži ove događaje (str. 172, 173), kaže:—

„Karlo je dobio kompliment imenom, ali papa je imao stvar. Titula cara je senka; biti iznad zakona je suština.”

Ovo je tačna procena srodnih pozicija koje su zauzimali carevi i pape tokom mnogo vekova. Ali biti iznad ljudskih zakona i ljudskih sudova, bilo je daleko ispod ambicija onih koji su se nalazili na papskoj stolici. Oni moraju biti superiorniji od svih zakona, ljudskih i božanskih. Ovo bi se moglo smatrati oštrom presudom da oni nisu otvoreno izneli tvrdnju i hvalili se time kao svojim pravom?

Na saboru u Trentu se postavilo pitanje kako Rimaska Crkva treba da se suoči sa protestantima na temu tradicije i Pisama. Holcmanov „Kanon i Tradicija” (str. 163) kaže:—

„Nadbiskup Ređa je u govoru 18. januara 1562, na saboru u Trentu otvoreno izjavio da tradicija stoji iznad Pisama. Autoritet crkve ne može biti [već nije bio] vezan za autoritet Pisama, jer je crkva, ne Hristovim autoritetom, nego svojim sopstvenim, promenila Šabat u nedelju.” Le Plat, I, 309–314, sabor u Trentu.

Zabeleženo je da je u Ekovim raspravama sa reformatorima, on rekao:—

„Konačno, moć crkve nad Pismima proizlazi iz ove činjenice, da je crkva, oslanjajući se na punoću moći koja joj je data, načinila izmene u određenim propisima Pisama. Jer, uprkos zapovesti o Šabatu, nedelja je zauzela mesto Šabata.” Ekov Loci, I, 15.

Tako se čini da kad god katolički nadležni organi žele da pruže dovoljno dokaza o velikoj moći crkve, oni se pozivaju na čin promene Šabata u nedelju, suprotno jasnoj zapovesti Božijoj. A njihovo svedočanstvo je još direktnije od onog što je ovde navedeno. U katoličkom delu pod naslovom, „Abridgment of Christian Doctrine”, nedelja je izneta kao dokaz velike moći crkve, i kao uredba preko koje protestanti odaju

počast njenoj moći, uprkos njihovim izjavama. Ovako kaže:—

„*Pitanje*—Kako dokazujete da crkva ima moć da zapoveda praznike i svete dane?

„*Odgovor*—Samim činom menjanja Šabata u nedelju, što Protestanti dozvoljavaju; i stoga oni naivno protivreče sebi, striktno držeći nedelju, i kršeći većinu drugih praznika koje zapoveda ista crkva.

„*P.*—Kako to dokazujete?

„*O.*—Zato što držeći nedelju oni priznaju silu crkve da određuje praznike, i da ih zapoveda pod grehom; a ne držeći ostalo prema njenoj zapovesti, oni opet poriču, u stvari, istu silu.”

Ovde je nedelja data kao dovoljan dokaz da crkva ima silu da napravi greh od onoga što Gospod nije rekao; ne, više, da učini grehom, i dostojnim prokletstva, ono što je Gospod izričito zapovedio da se radi. Gospod je zapovedio da se drži Šabatni dan; međutim, sabor u Laodikeji je objavio da oni koji drže Šabat, pre nego nedelju, treba da budu prokleti od Hrista. I tako smo pronašli, u propisima te crkve, ustanovu sasvim suprotnu znaku Božijem, postavljenu kao znak njene moći. Ako ovo nije taj žig zveri, šta bi moglo biti? I ako bi bilo koji čin drskosti mogao da izazove osvetu sa Neba, zašto ne bi ovaj? Ako je sledimo u ovoj drskosti nasuprot zapovesti Božijoj, kako ćemo ga susresti u poslednji dan? Neka Poruka Trećeg Anđela, iz Otkrivenja 14, bude naše upozorenje po ovom pitanju.

U Danilovom proročanstvu je pokazano da će ta ista sila pomišljati da promeni vremena i zakone. Dan. 7:25. I ovde vidimo ispunjenje u toj crkvi koja javno objavljuje svoju silu da promeni najviše zakone Beskonačnog. To je ono što, više od svega ostalog, identifikuje tu silu kao „čoveka greha” o

kojem se govori u 2. Sol. 2:3,—taj čovek bezakonja, taj čovek protiv svakog zakona, koji postavlja sebe iznad svakog zakona. Time se on zaista uzdigao iznad Boga, kao da ima vlast da poništi odredbe Božije. On nije samo grešan čovek; takvih u svetu ima mnoštvo. On je ono što Pismo kaže, čovek greha. On pravi trgovačku robu od greha; on teži da pogrešno učini ispravnim, a da ispravno učini pogrešnim; jer sigurno ne može postojati viši standard ispravnog i pogrešnog od Božjeg zakona, i to on pokušava da preokrene. Tako u njegovim rukama greh gubi svoju grešnost, a pod njegovim dodirom vrlina više nije lepa. Svaka reč ove snažne optužnice u potpunosti je opravdana oholim tvrdnjama koje je ta crkva iznela da je iznad Pisama, i iznad svakog zakona.

POGLAVLJE XVIII

ZNACI DRUGOG HRISTOVOG DOLASKA

PRILIČNO je opšteprihvaćeno verovanje da ne možemo ništa znati o vremenu drugog dolaska našeg Gospoda, dok se ne dogodi; da će drugi put doći bez upozorenja. Ipak, ne može se napraviti veća greška. Čvrsto verujemo da velika većina o tome ne želi ništa da zna ili čuje, jer im je ta pomisao neprijatna. Oni shvataju da će to biti dan užasa za one koji nisu spremni za njegov dolazak, i čini se da shvataju, u izvesnoj meri, da će za tako izvanredan događaj biti potrebna izuzetna priprema. Naš Spasitelj je rekao da će to biti kao u Nojevim danima; a znamo da je Noje morao da se posebno pripremi za potop—morao je da uradi nešto sasvim drugačije od svega što se zahtevalo od njegovih očeva.

Međutim, taj dan biće i dan velike radosti i slave. Svetima koji su poslušali upozorenja data u proročanstvima, koji ga iščekuju (Jev. 9,28), koji vole Njegovo pojavljivanje (2. Tim. 4, 1–8), koji su držali zapovesti Božije kada su progoni besneli na sve strane (Otk. 13 i 14), biće to dan radosnog trijumfa. Prorok, opisujući taj dan, kaže da će sveti uskliknuti, „Gle, ovo je Bog naš; njega smo čekali, i on će nas spasiti; ovo je

Gospod; njega smo čekali, vesel ćemo se i radovaćemo se u njegovom spasenju.” Is. 25:9. Da bi ga dočekali, oni moraju da obave posebnu pripremu koja je potrebna; a da bi izvršili tu posebnu pripremu, oni moraju razumeti upozorenje i uputstva Pisama na tu temu.

Noje je ušao u kovčeg sedam dana pre nego što je potop došao na zemlju. Post. 7:1–6. Tokom tih sedam dana čekao je potop; sigurno nije čekao dok je gradio barku. Kada naši karakteri budu potpuno formirani pred Bogom—kada Isus izbriše sve naše grehe, i vreme probe se završi, i dođe vreme nevolje—tada će sveti sa nestrpljenjem čekati Gospoda.

Prorok Joil je ovako napisao:—

„Zatrubite u Sionu i zatrubite na svetoj gori mojoj; neka drhte svi stanovnici zemlje; jer dolazi dan Gospodnji, jer je blizu.” Jl. 2:1.

Dan Gospodnji je dugačak vremenski period koji odmah sledi „dan spasenja”, koji sada traje već mnogo vekova. Pišući Solunjanima, Pavle je povezo dolazak Hristov, vaskrsenje mrtvih itd., sa dolaskom dana Gospodnjeg. 1. Sol. 4:13–18; 5:1–4. A Petar je rekao da će se propast bezbožnih ljudi, topljenje zemlje i spaljivanje svih dela ljudskih, dogoditi u danu Gospodnjem. To je dan o kojem je govorio prorok Joil.

Sada, svaka reč izgovorena ustima svetih proroka mora da se ispuni; i pre nego što dođe dan Gospodnji mora se oglasiti uzbuna. Ova uzbuna, kao što smo videli, predstavlja svečano upozorenje iz poruke Tri Anđela (Otk. 14), date neposredno pre Hristovog dolaska. I ovo dokazuje da će učenici proročanstva znati kada je taj dan Gospodnji blizu; inače ne bi mogli oglasiti uzbunu.

Pavle, u Jev. 9:28, kaže da će Hristos doći drugi put bez greha na spasenje onima koji ga iščekuju. U poglavlju 10:25 on ih podstiče na vernost, posebno kada vide da se dan približava. On nije govorio ni o jednom drugom danu osim o onom u kojem je dolazak Hristov. Sveti će videti da se približava; oni će poslušati upozorenje; oni će voleti njegovu pojavljivanje; oni će ga željno čekati.

Ovo nije stvar nagađanja, već najsigurnijeg saznanja. Isus je to učinio sigurnim kao nebo i zemlja, u svojoj pouci svojim učenicima. Kada im je govorio o uništenju hrama, i grada Jerusalima, oni su ga željno molili govoreći:—

„Kaži nam, kada će to biti, i šta će biti znak tvoga dolaska i kraja sveta?“
Mt. 24:3.

Ovde se postavljaju dva pitanja: 1. Kada će to biti? odnosno kada će hram i grad biti uništeni? 2. Šta će biti znak tvoga dolaska i kraja sveta? Za prvo od ovih pitanja sada nismo zainteresovani; stoga ćemo se posvetiti samo onim delovima poglavlja koji se jasno odnose na drugo, dovoljno da ustanovimo izvesnost sa kojom možemo znati kada je Gospodnji dolazak blizu.

Stihovi 4–8 govore o ratovima i glasinama o ratovima, o kraljevstvu koje ustaje protiv kraljevstva, i narodu protiv naroda, i o pošastima i gladima na raznim mestima, koje su početak žalosti; ali još nije kraj. Ovi stihovi se jasno odnose na poslednje dane, a kraj o kome se govori je kraj sveta, ili jevanđeoskog doba; jer nije tačno da su se te stvari desile nakon što je Isus izgovorio ove reči, i pre razorenja hrama, koji se dogodio 70. A. D.. Stihovi 9–14 takođe se odnose na kraj sveta, pokazujući da će poslednji dani biti obeleženi

opadanjem pobožnosti, ljubavlju koja se hladi i neophodnošću za istrajnošću od strane vernih. Za slično svedočanstvo videti 2. Tim. 3:1–5.

Takođe, velika nevolja, stihovi 21, 22, se odnosi na dugi progon crkve pod Rimskom vlašću, posebno pod papским Rimom. Za trijumf papstva odvojeno je bilo 1260 godina, i tokom tog vremena sveti Svevišnjeg su predati papstvu u ruke. Međutim, dani su skraćeni radi izabranih, da crkva Božija ne bude potpuno istrebljena. Odnosno, progon nije trajao tokom svih hiljadu dvesta šezdeset godina.

Lažni Hristosi i lažni proroci iz stihova 23, 24 takođe pripadaju poslednjim danima. Oni su isti kao i čudotvorci iz Otk. 13:13,14 i 16:13,14. Ovi znaci i čudesa, lažna i varljiva čudesa, će se povećavati do kraja.

U stihovima 26, 27 date su veoma važne informacije—sigurna odbrana od obmana poslednjih dana u pogledu Gospodnjeg dolaska. U mnogim delovima sveta crkva brzo odstupa od vere jevanđelja; mnogi poriču da će Gospod ikada više lično doći na ovaj svet. Sve takve će lako prevariti lažni Hristosi, i lažni proroci i lažna čuda. Međutim, Isus kaže da kao što munja sija od jednog do drugog kraja neba, tako će biti i njegov dolazak. „Svako će ga oko videti.” Pavle kaže, „Sam će Gospod sići s neba sa vikom, s glasom arhandela i sa trubom Božijom, i mrtvi u Hristu vaskrsnuće.” 1. Sol. 4:13–18. Oni koji se pouzdano oslanjaju na ove zapise ne mogu biti prevareni po ovom pitanju, jer niko ne može da lažira bljesak munje—a još manje Hristov dolazak sa svojim mirijadama svetih anđela, vaskrsenje mrtvih, itd.

Stih 29 sadrži znake Spasiteljevog dolaska, kao što sledi:—

„Odmah posle nevolje tih dana sunce će se pomračiti, i mesec neće davati svoju svetlost, i zvezde će padati s neba.”

Neki su mislili da drugi znaci idu posle ovih, jer se tu spominju druge stvari. Ali među stvarima koje se pominju su dolazak Gospoda, i njegovo slanje svojih anđela da sakupe njegove izabrane. Znaci ne mogu uključivati njegov dolazak, jer su oni znaci njegovog dolaska. Pomeranje nebeskih sila dešava se prilikom njegovog dolaska, pod šestom pošasti iz Otk. 16; to nije znak.

UMk. 13:24 ovako se govori o znacima: „Ali u onim danima, posle te nevolje, sunce će se pomračiti”, itd. Dani papskog trijumfa, hiljadu dvesta šezdeset godina, završili su se 1798., kao što smo videli, međutim patnja—progon crkve do smrti—prestala je pre tog vremena. Reformacija nije lišila papstvo moći da progoni; ali otpor podignut protiv papskih grešaka i prakse učinio je da papama bude nepogodno da pokušaju da izvršavaju tu moć. Niti ih je to obratilo ka drugačijoj naravi, jer se papstvo nikada ne menja. U „Silabusu grešaka”, koji je objavio Pije IX., osuđena je doktrina da se različite religije mogu tolerisati tamo gde postoji sila da ih potisne.

PRVI ZNAK, „SUNCE ĆE SE POMRAČITI.”—Dobro je poznata činjenica da je 19. maja 1780, nakon što je progon prestao, ali pre nego što su se dani završili, sunce je potamnelo na najneverovatniji način, i to u izuzetnoj meri. Pomračenje je uglavnom bilo na Američkom kontinentu, upravo tamo gde su se pojavila čuda ovih poslednjih dana, i gde je Gospod u svom providenju učinio da se Poruka Trećeg Anđela prvo

pojavi. Pomračenje je bilo tako opsežno i toliko dugo da je ispunilo proročanstvo na upečatljiv način. Nekoliko svedočanstava od mnogih koja bi mogla biti data biće dovoljna da ispunjenje postane očigledno.

Noa Webster, LL.D., u svom velikom Engleskom Rečniku, daje sledeće informacije o tome:—

„Mračni Dan, 19. maj 1780;—tako se zove zbog izuzetne tame tog dana koja se protezala širom Nove Engleske. Na nekim mestima, ljudi nisu mogli da vide da čitaju uobičajenu štampu na otvorenom nekoliko sati ukupno. Ptice su otpevale svoju večernju pesmu, nestale, i učutale; živina je otišla da legne, stoka je tražila štalu, a sveće su upaljene u kućama. Pomračenje je počelo oko deset sati ujutru i nastavilo se do sredine sledeće noći. ... Pravi uzrok ovog izuzetnog fenomena nije poznat.”

U vrednom delu pod naslovom „Guide to Knowledge” nalazi se sledeće:—

„19. maja 1780. neobičan mrak nastupio je širom Nove Engleske i proširio se do Kanade. Trajao je oko četrnaest sati, ili od deset sati ujutru do ponoći. Mrak je bio toliki da ljudi nisu bili u stanju da čitaju običnu štampu, ili da kažu koje je doba dana prema svojim satovima, ili da večeraju, ili da obavljaju svoje uobičajene poslove, bez svetlosti sveća. Postali su tihi i sumorni, a neki su bili preterano uplašeni. Živina je otišla da legne. Predmeti su se mogli razlikovati samo na vrlo maloj udaljenosti, i sve je imalo izgled sumornosti i noći.”

Američko traktatsko društvo objavljuje „Life of Edward Lee”, istaknutog propovednika jevanđelja, u kojem se nalazi sledeće svedočanstvo. Posebna pažnja je posvećena njegovim izrazima:—

„U mesecu maju, 1780, u Novoj Engleskoj je bio izuzetno strašan mračan dan, kada je ‘izgledalo da su sva lica pocrnela’, a ljudi su bili ispunjeni strahom. U selu u kojem je živio Edvard Li, vladala je velika

zabrinutost, 'ljudima su srca trnula od straha' da je sudnji dan blizu; a susedi se svi skupiše oko svetog čoveka; jer je njegova lampa bila veća i sijala jače, usred neprirodne tame. Srećan i radostan u Bogu, on im je ukazao na njihovo jedino utočište od nadolazećeg gneva, a sumorne sate je proveo u usrdnoj molitvi za zabrinuto mnoštvo."

Ovi pisci govore da je sunce bilo pomračeno do sledeće ponoći; kako se ovo može znati? To se lako objašnjava onim što sledi.

DRUGI ZNAK, „MESEC NEĆE DAVATI SVOJU SVETLOST”—Metju Henri, komentator Biblije, dobro je rekao za ovaj tekst:—

„Mesec sija pozajmljenom svetlošću, i stoga, ako se sunce, od kojeg on pozajmljuje svoju svetlost, pretvori u tamu, on, naravno, mora zatajiti i ostati bez svetlosti.”

Očevidac ovih prizora, govoreći o mračnom danu, rekao je:—

„Tama naredne večeri je verovatno bila najgušća otkako je Svemogući prvi put stvorio svetlost. Nisam mogao a da ne pomislim, da je svako svetleće telo u svemiru bilo obavijeno neprobojnom tamom, ili izbrisano iz postojanja, tama ne bi mogla biti potpunija. List belog papira koji je držan na nekoliko inča od očiju bio je jednako nevidljiv kao najcrnji somot.”

Drugi pisac je rekao:—

„Skoro svi koji su se uveče našli napolju, izgubili su se u odlasku kući. Tama je bila neuobičajena noću kao i danju, kao što je mesec bio pun dan ranije.”

Što se tiče nastavljanja pomračenja sunca, to se može proceniti po sledećem pomračenju meseca, koji je bio pun, kada je trebalo očekivati njegovu najjasniju svetlost. Drugi pisac je rekao:—

POMRAĆENJE SUNCA I MESECA.

„Oko ponoći oblaci su se raspršili, a mesec i zvezde su se pojavili sa nenarušenim sjajem.”

Ovo pokazuje da sunce nije dalo svetlo mesecu do ponoći, a tama koja je trajala od deset ujutru do ponoći, pokazuje da je tama bila na zemlji četrnaest dvadeset četvrtina od cele površine, od istoka do zapada. Zaista neobična tama!

TREĆI ZNAK, „Zvezde će pasti sa neba.”—Ovo je poslednji od tri znaka koje je dao naš Spasitelj, i bio je sveukupno najslavniji i najveličanstveniji u svom ispunjenju, koji se dogodio 13. novembra 1833. Pastor Henri Dana Vord iz Njujorka, ovako je opisao izgled zvezda padalica:—

„Na povik, ‘Pogledaj kroz prozor,’ ustao sam iz dubokog sna, i sa čudom ugledao istok obasjan zorom i meteorima. Zenit, sever i zapad takođe, prikazivali su zvezde padalice u samoj slici jedne stvari, i samo jedne, za koju sam ikada čuo. Pozvao sam svoju ženu da vidi, i dok se oblačila, ona je uzviknula, ‘Vidi kako padaju zvezde.’ Odgovorio sam, ‘To je čudo;’ i osećali smo u srcu da je to znak poslednjih dana. Jer, zaista, ‘zvezde nebeske pale su na zemlju, kao što smokva baca svoje prevremene smokve, kad je potrebe silan vetar.’ Otk. 6:13. Ove reči proroka su oduvek prihvaćane kao metaforičke. Jučer, to se bukvalno ispunilo. Drevni su pod astrom, na Grčkom, i stelom, na Latinskom, razumeli da su manja svetla na nebu. Prefinjenost moderne astronomije napravila je razliku između nebeskih zvezda i nebeskih meteora. Stoga se prorokova ideja, kako je izražena na izvornom grčkom, doslovno ispunila u jučerašnjem fenomenu.”

U pogledu obima i prirode ovog nebeskog prikaza, profesor Olmsted, sa Jeil koledža, govori sledeće:—

„Obim padanja iz 1833. godine bio je takav da je pokrio značajan deo zemljine površine, od sredine Atlantika na istoku, do Pacifika na zapadu; i od severne obale Južne Amerike, do nedefinisanih regiona među Britanskim posedima na severu, događaj je bio vidljiv, i svuda je

bio skoro istog izgleda. Meteori nisu leteli nasumično preko svih delova neba, već je izgledalo kao da izvire iz tačke u sazvežđu Lava, blizu zvezde koja se zove Gama Leonis, u krivini srpa.”

To pokazuje da oni nisu bili samo atmosferski fenomeni, već su došli iz krajeva koji su daleko izvan naše atmosfere. Bila je privilegija pisca ovih stranica da vidi ovaj prizor, koji se nikada ne zaboravlja. Počele su da padaju oko sat pre ponoći, povećavajući učestalost sve dok, za nekoliko sati, nisu postale savršeni pljusak. Ne mogu se izbrojati više nego što se mogu izbrojati brzo padajuće pahuljice snega u jakoj oluji. One su nastavile da padaju bez ikakvog smanjenja u broju sve dok ih zora dana nije zaklonila. A kada ih je približavanje sunčeve svetlosti zabledilo na istoku, one su još uvek bojale zapadno nebo. A kada bi ih svetlost koja se širila u svim pravcima zaklanjala, povremeno bi poneka sjajna ostavljala svoj trag na zapadu, pokazujući da još uvek padaju.

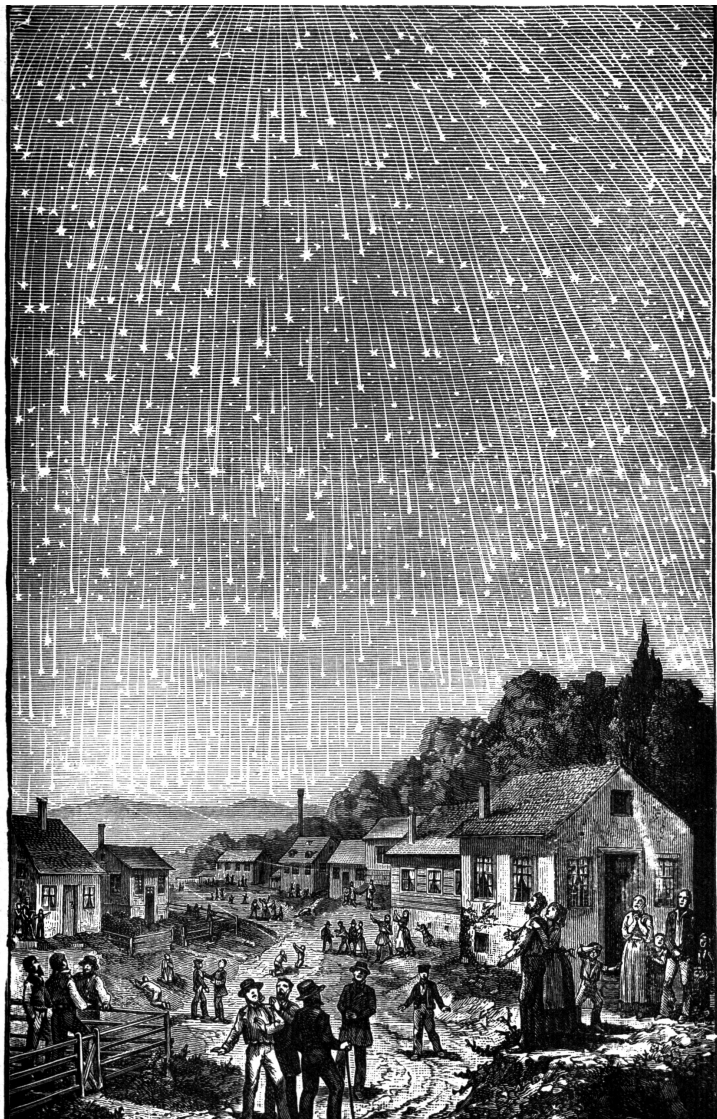
Nakon što je dao ove znake, Spasitelj je ispričao parabolou, primenjujući na svoje uputstvo. Rekao je:—

„Sada naučite parabolou o smokvi; kada je njena grana još nežna, i pušta lišće, znate da je blizu leto. Tako i vi, kada vidite sve ovo, znajte da je blizu, čak pred vratima.” Mt. 24:32,33.

U Lk. 21:29,30 piše, „Pogledajte smokvu, i sva drveća; kad već poteraju mladice, sami vidite i sami znate da je leto blizu.” Baš tako; ne sumnjamo u to; nemamo potrebu da bilo ko treba da nam ponudi dokaz; mi znamo to. I tako ćemo, kaže Spasitelj, znati kada je njegov dolazak i kraj sveta blizu, čak i pred vratima. Istina je da kaže da o tom danu i času niko ne zna. U to čvrsto verujemo; ali to nije sva istina. On

daje znake po kojima možemo zasigurno znati kada je blizu; zapovedio nam je da znamo, i dao je Nojeve dane kao primer opasnosti od neznanja. Možemo znati, a naša je dužnost da znamo; i ako ne zanemarimo reči našeg Spasitelja, marljivo ćemo tražiti da saznamo svu istinu njegove svete reči. Čineći to, možemo biti deca svetlosti, i taj dan nas neće zateći kao lopov. 1. Sol. 5:4.

PADANJE ZVEZDA.

POGLAVLJE XIX

VASKRSENJE MRTVIH

HRISTOV dolazak doneće radost i slavu, ne samo živim svetima koji čekaju, već i onima koji spavaju u prahu zemaljskom. Pavle je rekao Solunskoj crkvi, ali reči su zapravo izgovorene nama iz poslednje generacije, da će, kada Gospod dođe, mrtvi biti podignuti a živi će biti pridruženi njima da se susretnu sa Gospodom u vazduhu. 1. Sol. 4:13–17. Mrtvi u Hristu su možda spavali hiljadama godina, ali neće izgubiti ništa, jer će biti proslavljeni u isto vreme kao i živi. Niti će imati prednost nad živima, jer Pisma kažu da su svi verni iz drevnih vremena umirali u veri, ne primivši obećanje, jer je Bog za nas sačuvao nešto bolje, da oni bez nas ne budu učinjeni savršenima. Jev. 11:39,40. Obe grupe će biti spojene da zajedno dočekaju svog Gospoda koji dolazi u slavi.

Primećeno je da su velike primarne istine Božije vladavine nad ljudima, zajedničke za sve dispencije. Jevanđelje je bilo otkriveno kada je Adam bio proteran iz Edena. Plan je dalje bio razvijen u zavetu sa Avramom; a proroci su unapred objavili potpuno ispunjenje dela otkupljenja kroz Isusa, Sina Božijeg, Sina Avramovog, Sina Davidovog, Semena ženinog

koje jedino može pobediti zmiju.

Kazna najavljena Adamu za greh, bila je smrt; a ova kazna je izvršena čovekovim vraćanjem u zemlju iz koje je uzet. Post. 2:16, 17; 3:17–19; 5:5. Oduzeti čoveku život bila je velika pobeda zmije—neprijatelja Boga i čoveka. Kao što je primećeno, seme ženino mora povratiti sve što je izgubljeno grehom; inače bi pobeda zmije bila trajna. Čovek mora biti vraćen iz smrti; mora bit vraćen nazad iz praha zemaljskog.

S obzirom na ovu očiglednu i neophodnu istinu, iznenađujuće je da čitaoci Biblije poriču—kao što to mnogi čine—da su budući život i besmrtnost bili otkriveni i obećani patrijarsima, prorocima i celom Izraelu Božijem. Da nemamo drugih dokaza osim mnogih apela na budući sud u Pismima Starog Zaveta, čak bismo i tada sa sigurnošću poricali njihov stav. Međutim, dokazi za suprotno od njihove tvrdnje su i obilni i jasni. Tačno je da Platonsko učenje o besmrtnosti duše nije objavljeno, niti ga ima u Novom Zavetu. Obećanje večnog života je kroz vaskrsenje mrtvih; samo ovde u Bibliji se može naći.

Zabeleženo je da je Avramova proba kada mu je bilo naređeno da prinese Isaka na žrtvu, bila mnogo više od proveravanja njegove ljubavi prema sinu jedincu; bilo je to proveravanje njegove vere u obećanje Božije, koji mu je rekao, „U Isaku će se zvati seme tvoje.” Post. 21:12. Zašto Avram nije molio da ne prinese svog sina, na osnovu toga da ako Isak bude ubijen, Božije obećanje mora propasti? Razlog je dat u Jev. 11, tom izuzetnom poglavlju o sili vere. Tamo čitamo:—

„Verom je Avram, kada je bio proveravan, prineo Isaka; i onaj koji je primio obećanja prineo je svog jedinorođenog sina, za koga je rečeno

da, U Isaku će se zvati seme tvoje; smatrao je da ga Bog može i iz mrtvih podignuti; odakle ga je i primio u poređenju.” Jev. 11:17–19.

Evo dokaza da je Avramova vera prihvatila vaskrsenje mrtvih. I pošto je Avram, u ovim obećanjima, video Hristov dan i obradovao mu se (Jn. 8:56), shvatio je da je Mesija pravo seme kroz koje će obećanja biti ispunjena. U žrtvi sina obećanja video je i verovao u žrtvu pravog Semena, Sina Božijeg, i u njegovo vaskrsenje.

Međutim dalje; za Avrama i druge kojima su data obećanja kaže se: „Verom je boravio u zemlji obećanja, kao u tuđoj zemlji”, ne primivši u njoj nasledstvo, već „priznavši da su stranci i putnici na zemlji”. Stihovi 8–13. A to svakako dokazuje da su oni gledali na budući život radi ispunjenja obećanja sadržanih u zavetu.

Ipak, dokazi su još direktniji. Nakon što je izrecitovao slučajeve patrijaraha, proroka i drugih, i osvrnuo se na mnoštvo vernika koje nije imao vremena da imenuje, pisac kaže da su podneli velike progone, ne prihvatajući izbavljenje kada su ga mogli dobiti poricanjem svoje vere, „da bi mogli zadobiti bolje vaskrsenje.” Jev. 11:35. Ovo je odlučujuće; pokazuje koliko su u potpunosti u krivu oni takozvani učitelji Biblije koji poriču da je vera drevnih ljudi obuhvatila budući život. Videli su to kroz vaskrsenje mrtvih.

Osim toga, imamo i naročite izjave pojedinaca. Jov je jasno ukazao na vaskrsenje u poglavlju 14:13–15, a još jasnije u sledećem:—

„Jer znam da je moj Iskupitelj živ, i da će stajati u poslednji dan nad zemljom; i premda će kasnije crvi uništiti moju kožu i ovo telo, ipak ću

u telu svom videti Boga. I sam ću ga videti, i moje oči će ga gledati, a ne druge; iako će moji bubrezi u meni biti uništeni.” Jov 19:25–27.

David je pokazao svoju veru govoreći o vaskrsenju Hristovom:—

„Zato se raduje srce moje, i veseli se slava moja; i telo će moje počivati u nadi. Jer nećeš ostaviti dušu moju u grobu; niti ćeš dopustiti da Sveti tvoj vidi truljenje.” Ps. 16:9,10; uporediti Dap. 2:25–32.

I David je dao sopstvenu nadu u isti događaj, rekavši: „Što se mene tiče, gledaću lice tvoje u pravednosti; biću zadovoljan kada se probudim s likom tvojim.” Ps. 17:15; videti i Ps. 49:15.

Prorok Isaija je nejubedljiviji u svom svedočanstvu. On kaže:—

„Mrtvi će ljudi tvoji oživeti, zajedno sa mojim mrtvim telom će ustati. Probudite se i pevajte, vi koji boravite u prahu; jer je vaša rosa kao rosa bilja i zemlja će izbaciti mrtve.” Is. 26:19.

U Mt. 2:16–18, saznajemo da je Jeremija prorekao uništenje dece u Vitlejemu, od strane Iroda. Proročanstvo koje nalazimo u poglavlju 31:15–17. U stihovima 16, 17, uplakane majke su utešene nadom iz reči Gospodnje:—

„Ovako kaže Gospod: Uzdrži glas svoj od plača, i oči svoje od suza; jer će tvoj trud biti nagrađen, govori Gospod; i vratiće se iz zemlje neprijatelja. I ima nade u tvome kraju, govori Gospod, da će se deca tvoja opet vratiti na svoje granice.”

Postoji nada da će ponovo doći iz zemlje neprijatelja. Njihova deca su bila mrtva; a Pavle kaže da je poslednji neprijatelj smrt. 1. Kor 15:26. Ovo se nepogrešivo odnosi na vaskrsenje iz mrtvih.

Jezekilj je podjednako snažan i izričit u svom svedočanstvu. U viziji je video dolinu suvih kostiju, i rečju Gospodnjom one su oživele. Tada je Gospod ovako objasnio viziju:—

„Tada mi reče, Sine čovečiji, ove kosti su ceo dom Izraelov; gle, oni kažu, Naše kosti su se sasušile, i nada naša je izgubljena, istrebljeni smo što se nas tiče. Zato prorokuj i reci im, Ovako kaže Gospod Bog: Gle, O narode moj, Ja ću otvoriti grobove vaše, i izvući ću vas iz grobova vaših, i dovesti vas u zemlju Izrael. I poznaćete da sam ja Gospod, kada otvorim vaše grobove, O narode moj, i izvedem vas iz vaših grobova, i staviću u vas svoj Duh, i oživećete, i smestiću vas u vašu zemlju.” Jez. 37:11–14.

I Danilo dodaje svoje svedočanstvo rečima podjednako snažnim. Kada Mihajlo Knez ustane, ili počne vladati, dolazi vreme za izbavljenje naroda Božijeg. I u to vreme—

„Mnogi od onih koji spavaju u prahu zemaljskom probudiće se, neki za život večni, a neki za sramotu i večni prezir.” Dan. 12:2.

Osija takođe daje reč Gospodnju o istoj temi:

„Otkupiću ih od sile groba; izbaviću ih od smrti; O smrti, ja ću biti tvoje poštasti; O grobe, ja ću biti tvoje uništenje.” Os. 13:14.

Ovo su neka svedočanstva Starog Zaveta u vezi sa budućim životom—životom iza groba. I šta se više može tražiti da se to učini sigurnim? Oni koji zanemaruju, ili se olako odnose prema vaskrsenju, ne nalaze dokaze o budućem životu u jevrejskim Pismima. Besmrtnost, kako je uče, svojstvenu prirodi čoveka, ne uspevaju da pronađu u toj knjizi. O tome reč Božija ćuti. Da jevreji jesu verovali u ovim spisima koji se tiču budućeg života dokazuju u Novom Zavetu mnoge reference na vaskrsenje kao dobro poznatu stavku vere, osim kod sadukeja. Kada je Isus rekao Lazarevoj sestri, „Brat će tvoj ponovo ustati”, Marta je odgovorila, „Znam da će ustati ponovo o vaskrsenju u poslednji dan.” Jn. 11:23,24. Kako je to znala osim po veri u Božju reč, u kojoj je otkriveno?

Takođe, kada je Pavle bio nepravedno optužen, stvorio je podele među svojim optužiteljima, povikavši:—

„Ljudi i braćo, ja sam farisej, sin farisejev; sudi mi se zbog nade i vaskrsenja mrtvih.” Dap. 23:6.

Potrebno je samo nekoliko reči da bi se pokazao veliki značaj učenja o vaskrsenju, ili, bolje rečeno, o vaskrsenju kao otkrivenoj istini. Priznaje se da, što se Starog Zaveta tiče, vaskrsenje predstavlja jedinu nadu za budući život. Isusove reči treba pažljivo razmotriti. On je rekao jednom koji ga je pozvao da večera sa njim, da kada pravi gozbu treba da pozove siromahe, hrome i slepe, iz ovog razloga:—

„I bićeš blagosloven; zato što ti ne mogu nadoknaditi; jer će ti biti nadoknađeno pri vaskrsenju pravednih.” Lk. 14:14.

A ovo, zauzvrat, pokazuje važnost drugog dolaska našeg Spasitelja; jer će se vaskrsenje pravednih dogoditi kada on dođe, i neće se nikada dogoditi ako on ne dođe; stoga, ako nikada ne dođe, pravedni nikada ne bi primili svoju naknadu. Pavle ih povezuje na sledeći način:—

„Jer će sam Gospod sići s neba sa uzvikom, sa glasom arhandela i sa trubom Božijom; i mrtvi u Hristu prvo će vaskrsnuti; tada ćemo mi koji smo živi i ostali biti uzneseni zajedno s njima u oblacima, u susret Gospodu u vazduhu; i tako ćemo uvek biti sa Gospodom.” 1. Sol. 4:16,17.

Ovo je paralelno sa tom važnom objavom koja sledi:—

„Gle, kazujem vam tajnu: nećemo svi zaspati, nego ćemo svi biti promenjeni, u trenutku, u tren oka, na poslednju trubu; jer će zatrubiti truba [kada Hristos dođe], i mrtvi će vaskrsnuti neraspadljivi, a mi ćemo biti promenjeni.” 1. Kor. 15:51,52.

U oba ova teksta Hristov dolazak i vaskrsenje mrtvih predstavljeni su kao nada slave za svete. Ovom poslednjem se dodaju ove reči:—

„Dakle, kada se ovo raspadljivo obuče u neraspadljivo, i ovo smrtno se obuče u besmrtno, tada će se ispuniti napisana reč, Smrt je progutana u pobedi.” Stih 54.

Mnogi drugi tekstovi govore o Hristovom dolasku kao o donošenju nagrade svetima. Sam Isus svedoči: „Gle, dolazim brzo; i plata moja je sa mnom, da dam svakome po delima njegovim.” Otk. 22:12. I opet: „Jer će Sin čovečiji doći u slavi Oca svoga sa anđelima svojim; i tada će dati svakome po delima njegovim.” Mt. 16:27. Pavle kaže: „Kada se pojavi Hrist, koji je život naš, tada ćete se i vi pojaviti s njim u slavi.” Kol. 3:4. „Očekujući tu blaženu nadu, i slavno pojavljivanje velikog Boga i Spasitelja našega Isusa Hrista.” Tit. 2:13. Petar takođe kaže: „A kad se pojavi Pastir glavni, primićete venac slave koji ne vene.” 1. Pt. 5:4.

To se s pravom zove ta blažena nada, jer će pri drugom Gospodovom dolasku sveti primiti punoću svoje nade u beskrajnem životu i slavi. Ko voli Gospoda Isusa, blagoslovenog i jedinog Spasitelja, a da se ne bi pridružio ljubljenom učeniku u molitvi, „Da, dođi, Gospode Isuse?” Otk. 22:20.

U ovom poglavlju do sada smo govorili samo o vaskrsenju pravednih—svetih Božijih. Međutim, čitav argument u vezi sa sudom dokazuje da će biti i vaskrsenje zlih, kao što Pavle uči u Dap. 24:15. Naš Gospod i Spasitelj je poučavao istu stvar. Nakon što je izjavio da je Otac dao silu Sinu da izvrši presudu, on dodaje:—

„Ne čudite se ovome; jer dolazi čas, u koji će svi koji su u grobovima čuti njegov glas i izaći će; oni koji su činili dobro, u vaskrsenje života; a oni koji su činili zlo, u vaskrsenje prokletstva.” Jn. 5:28,29.

Celo čovečanstvo se sada vraća u prah zemaljski, kao i Adam, zbog propadljive prirode nasleđene od njega; a preko drugog Adama će svi biti podignuti iz zemlje, jer je ovako napisano: „Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će u Hristu svi oživeti.” 1 Kor. 15:22. Međutim, takođe se pokazuje da nisu svi ista grupa. Oni koji su Hristovi vaskrsavaju prilikom njegovog dolaska. Imaće vaskrsenje u život. Kada zatrubi poslednja truba, ovo raspadljivo će se obući u neraspadljivo, a ovo smrtno će se obući u besmrtno; jer seje se u raspadljivosti, a podiže u neraspadljivosti. Videti 1. Kor. 15:42–53. A za drugu grupu se kaže:—

„Ko seje u telo svoje će od tela požnjeti raspadljivost; a ko seje u Duh, od Duha će požnjeti život večni.” Gal. 6:8.

U knjizi Otkrivenja se kaže da druga smrt nema moć nad onima koji učestvuju u prvom vaskrsenju. Ali kada more preda svoje mrtve, i smrt i had predaju mrtve koji su u njima, svi koji se ne nađu zapisani u knjizi života biće bačeni u ognjeno jezero, što je druga smrt. Otk. 20:6, 13–15. Iz druge smrti nema vaskrsenja. Iza toga, za sve koji će to doživeti, postoji samo večna tama. Za njih je „zauvek rezervisana najcrnija tama”. Jud. 13.

Gle, kakav kontrast između pravednog i nepravednog, na sudu, pri vaskrsenju i u večnosti. Tako možemo videti kako Bog, Sudija svih, gleda na razliku njihovih karaktera. Dok je jedan bačen u bezdan, u oganj večnog uništenja, drugome je dato uživanje u neizmernoj i večnoj slavi.

---

* Tačnije Judina 1:13. - prim. prev.

POGLAVLJE XX

OBNOVA PRVE VLASTI

PAVLE je rekao da smo mi koji verujemo zapečaćeni Svetim Duhom obećanja, koji je zalog, ili garancija, našeg nasleđstva do izbavljena kupljenog poseda Ef. 1:13,14. Isus je kupio naše nasleđstvo, ali ono čeka da bude izbavljeno—još uvek je pod prokletstvom greha. Da, cela ova tvorevina stenje pod svojim teretom greha i jada. Rim. 8:22,23. Ipak, biće izbavljena, jer neprijatelj neće večno trijumfovati, i „krotki će nasleđiti zemlju, i radovaće se u obilju mira”. Ps. 37:11. Ali to nikada ne može biti pri sadašnjem stanju na zemlji, jer u ovom svetu oni su putnici i stranci, i ovde će trpeti patnje. 1. Pt. 2:11; Jn. 16:33.

Petar govori o tri stanja ovog sveta, i ona su toliko različita da ih naziva tri zemlje, ili svetovi. 2. Pt. 3:5–7,10,13. On kaže da će u poslednjim danima rugači reći, „Gde je obećanje o njegovom dolasku? jer od kada su očevi usnuli, sve se nastavlja kao što je bilo od početka stvaranja.” Stihovi 3, 4. Ne gledamo na stvaranje da bismo pročitali obećanje o njegovom dolasku; ono se nalazi, jasno je rečeno, u sigurnoj reči proročanstva. Međutim, oni greše u svojoj izjavi. Sve

stvari se ne nastavljaju kao što su bile od početka stvaranja. Nadahnuće kaže da zemlja stari kao odeda; i zemlja pokazuje nepogrešive znake starosti.

Zemlja je prvi put bila naseljena u Aziji. Posle potopa, Azija je ponovo bila prva naseljena. Tamo je čovek pao; tamo su se čuda Božija pokazala u njegovom ophođenju sa patrijarsima i prorocima; tamo je Avram bio pozvan, i tamo je prineo Isaka; i tamo je Sin Božiji prineo samoga sebe; i tamo je jevanđelje prvo bilo objavljeno, i hiljade su ga prihatile i bile verne do smrti. Ali sa drugom generacijom svetlost jevanđelja je počela da opada u tom delu sveta, i putovala je na zapad; i zapad je bio pravac jevanđelja do danas; a sada je obišlo zemlju. Njegova svetlost sada sija na istočnoj obali Pacifika, gde nije napredovala pre današnje generacije. Spasitelj je prorekao da će se jevanđelje o kraljevstvu, poruka o Kralju koji dolazi u svojoj slavi, „propovedati po celom svetu za svedočanstvo svim narodima; i tada će doći kraj.” Neće obratiti narode, ali će trijumfovati, kao što je to bilo u danima Hrista i njegovih apostola,—sakupiće iz svih naroda izabrano društvo na slavu imena njegovog. Dap. 15:14; Otk. 7:9.

Za one koji se rugaju Gospodovom dolasku, Petar je rekao da su po svom izboru u neznanju. 2. Pt. 3:5. Oni ne znaju činjenicu da se sve sastoji od reči Božije; da oni hotimice ne žele znati da po toj “reči Božjoj nebesa bijahu od davnine i da se zemlja izdigla iz vode i u vodi; po njoj je i ondašnji svet, vodom potopljen, propao”. Stihovi 5, 6. Kada su se otvorili prozori nebeski, i izvori velikog bezdana kada se razbiše, i pobesnele vode uzdigoše iznad vrhova najviših planina (Post.

7), čitavo lice prirode se promenilo; i kada je Noje pogledao iz arke na zemlju, to je bio prizor pustoši, potpuno drugačiji od bilo čega što je ikada ranije video. Zaista, svet je propao.

I Petar nastavlja da govori o nebu i zemlji koji su sada, sa razlikom u odnosu na one koji su propali, koji se istom rečju čuvaju, rezervisani, ne da ponovo propadnu od vode, već sačuvani za vatru, na dan suda i propast bezbožnih ljudi. 2. Pt. 3:7. A vatra će imati još veće dejstvo na zemlju nego što je voda imala na zemlju koja je postojala pre potopa. „Elementi će se rastopiti od žarke toplote, zemlja takođe, a dela koja su na njoj će biti spaljena.” Stih 10.

Ovo je dan propasti bezbožnih ljudi. Kada se zemlja rastopi, biće bukvalno vatreno more, a to će biti ognjeno jezero u koje će bezbožnici biti bačeni Otk. 20:15. Međutim, Petar nastavlja:—

„Pri svemu tome mi, prema njegovom obećanju, tražimo nova nebesa i novu zemlju, gde pravednost prebiva.” Stih 13.

Ta će nova zemlja biti povezana sa zemljom koja je sada, kao što je ova sada povezana sa onom koja je bila pre potopa; tamo će postojati isti materijali pod daleko različitim uslovi-ma. Promena koju je izazvao potop ostavila je zemlju da i dalje rađa trnje i korov,—još uvek pod prokletstvom. Ali kada zemlja bude rastopljena od žarke toplote, a sva dela koja su na njoj budu spaljena, ona će izaći osvežena, obnovljena, bez traga greha ili prokletstva. Ovako govori prorok:—

„Jer, gle, dolazi dan koji će goreti kao peć; i svi ponositi, da, i svi koji čine zlo, postaće strnjika; i dan koji dolazi spaliće ih, govori Gospod nad vojskama, da im neće ostaviti ni korena ni grana.” Mal. 4:1.

Pisma kažu da će zli, kao i pravednici, biti nagrađeni na zemlji. Prič. 11:31. Ali njihove nagrade su toliko suštinski različite, da je nemoguće da budu nagrađeni na zemlji u ili tokom istog vremena. Psalmista kaže:—

„A krotki će naslediti zemlju, i radovaće se u obilju mira.” „Zna Gospod dane čestitih; i nasledstvo njihovo biće doveka.” „Pravednici će naslediti zemlju i živeće u njoj zauvek.” Ps. 37:11,18,29.

Međutim, koliko je drugačija sudbina zlih:—

„Jer još malo, i bezbožnika neće biti; da, pažljivo ćeš razmatrati njegovo mesto, i neće ga biti.” Stih 10.

Zli nikada neće videti obnovljenu zemlju, vraćenu u prvobitno stanje čistote, jer u toj novoj zemlji prebiva pravednost; ni greha ni prokletstva neće biti tamo. Ipak, oni će primiti naknadu u potpunosti, sasvim, na zemlji. Pisma kažu da će oni imati svoj deo u jezeru ognjenom; i dan koji dolazi će ih spaliti. Ovaj sadašnji svet je mesto njihovog izbora; zarad njega su odbacili večni život i sve radosti Raja. Međutim, „oni će biti uništeni zauvek” (Ps. 92:7), a samog njihovog mesta neće biti, jer će stara zemlja proći s njima. Kao što kaže prorok:—

„I videh novo nebo i novu zemlju; jer prvo nebo i prva zemlja prodoše.” Otk. 21:1.

Životinje koje je Bog stvorio na zemlji, nad kojima je dao čoveku vlast u početku, biće vraćene u svoju nevinost; jer je napisano:—

„I vuk će živeti sa jagnjetom, i leopard će leći sa jaretom; i tele i mladi lav i tovljenik zajedno; i dete će ih voditi. I krava i medved će pasti; mladi

njihovi će zajedno ležati; i lav će jesti slamu kao vol. I odojče će se igrati nad zmijinom rupom, a dete odbijeno od sise će stavljati svoju ruku u jazbinu otrovnice. Oni neće zlo nanositi ni uništavati po svoj svetoj gori mojoj; jer će zemlja biti puna poznanja Gospodnjeg, kao što vode pokrivaju more.” Is. 11:6–9.

I opet reč Gospodnja dolazi preko istog proroka:—

„Vuk i jagnje će zajedno pasti, i lav će jesti slamu kao june; i prah će biti hrana zmiji. Neće oni više bol zadavati ni razarati na svoj svetoj gori mojoj, govori Gospod.” Is. 65:25.

Kada je zemlja stvorena, na njoj nije bilo grada; grad tada nije bio potreban. Ali vrlo je očigledno da je grad bio nameravan kada je zemlja trebalo da postane naseljena, a taj grad bi bio prestonica čitavog carstva. Vrt koji je Gospod zasadio u Edenu, u kome se nalazilo drvo života, bio bi centar. U njemu bi se sastajali svi narodi. To bi bio trajan dom Adama, patrijarha rase. U relativno kratkom zapisu o Božijim otkrivenjima Avramu, ne nalazimo pominjanje grada u božanskoj nameri; ipak znamo da je obećan Avramu, jer apostol za njega kaže, „Jer je očekivao grad koji ima temelje, čiji je graditelj i tvorac Bog.” Jev. 11:10. O tome se govori kao o delu njegove vere, ali da Bog to nije obećao, njegova vera to ne bi mogla da prihvati. I videli smo da je zavet sa Avramom Božiji način za postizanje njegove prvobitne namere u stvaranju.

Ovaj grad se zove žena. U ovome nema ničeg neskladnog. U Otk. 17:18 predstavljena je određena sila i na nju se primenjuju dva pojma, žena i grad. Zapazite šta Sv. Pavle kaže o ovoj temi u poslanici Galatima:—

„Jer ova Agara je gora Sinaj u Arabiji, i odgovara Jerusalimu koji sada jeste, i u ropstvu je sa svojom decom. Ali Jerusalim koji je gore je slobodan, koji je majka svih nas.” Gal. 4:25,26.

U ovom poglavlju dve žene, Agara i Sara, predstavljaju dva zaveta i dva Jerusalima. Stari Jerusalim, odbačen od Boga zbog svojih bezakonja, predstavljen je Agarom; njena deca su u ropstvu. Jerusalim koji je gore, i koji će sići na zemlju, je slobodan; on je predstavljen Sarom, čiji je sin bio dete obećanja, jedini naslednik. Isusovi sledbenici su njena deca; ona je njihova majka. Pavle kaže,

„Sada smo mi, braćo, kao što je bio Isak, deca obećanja.” Gal. 4:28. Mi smo deca nebeskog grada, slobodne žene.

Oduvek je bilo uobičajeno da se o bilo kom narodu govori kao o deci njihove zemlje ili grada. U Isaija 4 iz kojeg Pavle citira u Galatima 4, nalazimo da se dva Jerusalima nazivaju suprugama i majkama:—

„Pevaj, O nerotkinjo, ti koja nisi rađala; zapevaj i kliči na sav glas, ti koja nisi imala porođajne bolove; jer više je dece opustošene nego dece udate žene, govori Gospod.” Is. 54:1.

Ove reči Pavle primenjuje na Novi Jerusalim. Stari grad je bio udata žena, jer je Bog tamo sagradio svoj hram; tamo je postavio svoje ime, i uzeo je njenu decu za svoj narod. Međutim, ona je odbačena zbog njihove nevernosti. Sva prava deca obećanja su deca Novog Jerusalima, koji se još nije venčao. A zašto nije?—Zato što Isus Hrist još nije primio to nasleđe i to kraljevstvo čiji je taj grad glavni grad. Međutim, kada se završi sveštenstvo našeg Spasitelja, tada će mu Otac dati presto Davida oca njegovog; narodi su mu tada dati u nasledstvo;

neprijatelji će mu biti stavljeni pod noge; kraljevstva ovoga sveta postaju kraljevstva Gospoda našeg i Hrista njegovog, i on uzima u posedovanje grad, prestonicu. Ovo je vreme ispunjenja sledećeg Danilovog proročanstva:—

„I u dane ovih kraljeva Bog će nebeski uspostaviti kraljevstvo, koje nikada neće biti uništeno; i kraljevstvo neće biti prepušteno drugim ljudima, već će razbiti u komade i uništiti sva ova kraljevstva, i stajati zauvek.” Dan. 2:44.

Uspostavljanje kraljevstva je davanje vlasti Gospodu Isusu, i darovanje prestonice njemu. Ovaj dar je učinjen na Nebu, kao što je prikazano u Dan. 7:13,14:—

„Video sam u noćnim vizijama, i gle, dođe jedan kao Sin čovečiji sa oblacima nebeskim, i priđe Pradavnome, i dovedoše ga pred njega. I dade mu se vlast, i slava, i kraljevstvo, da mu služe svi ljudi, narodi i jezici; vlast je njegova večna vlast, koja neće proći, i kraljevstvo njegovo ono koje neće biti uništeno.”

Sin čovečiji je doveden pred Pradavnog, gde je presto suda postavljen (videti stihove 9, 10), kako bi primio kraljevstvo. Ovo se događa na Nebu—ne na zemlji. I Isusove reči pokazuju istu stvar, u sledećoj paraboli:—

„Reče dakle, Neki plemić je otišao u daleku zemlju da primi za sebe kraljevstvo, pa da se vrati. I pozvao je svojih deset slugu i dao im deset kovanica i rekao im, Raspoložite sa ovim dok ne dođem. Međutim, njegovi građani su ga mrzeli, i poslali su poruku za njim govoreći, Nećemo ovog čoveka da vlada nad nama. I dogodi se da je, kada se vratio, pošto je primio kraljevstvo, zapovedio da se ove sluge pozovu k njemu, kojima je dao novac, kako bi saznao koliku je dobit svaki čovek ostvario trgovinom.” Lk. 19:12–15.

Posle iskaza o polaganju računa njegovih slugu, on je dodao:—

„A one moje neprijatelje, koji ne bi želeli da ja vladam nad njima, dovedite ovamo i pobijte ih preda mnom.“ Stih 27.

On sam je bio plemić koji je trebalo da primi kraljevstvo. Daleka zemlja u koju je otišao da primi kraljevstvo je Nebo. Kraljevstvo je ova zemlja, jer je ovde dao svojim slugama njihove talente da ih umnože, i ovde ih iskoriste ili sakrivaju. I veoma je važna izjava da su ga građani mrzeli. Ovde njegovi neprijatelji odbijaju da on vlada nad njima, i ovde će biti pobijeni. Nemoguće je smatrati da je kraljevstvo koje on prima bilo šta drugo nego ova zemlja, osim ako ne kažemo da ga stanovnici Neba mrze, i da će ih uništiti. On ne ide do mesta kraljevstva, nego u daleku zemlju, da ga primi, i vraća se u mesto primivši kraljevstvo. Ova zemlja, prva vlast, koju je on kupio svojom krvlju, biće njegovo večno kraljevstvo. Iako se priznaje da zauvek i večnost imaju različita značenja, budući da se njihovo trajanje određuje objektima na koja se primenjuju, ne može biti sumnje što se tiče večnog trajanja Hristovog kraljevstva na ovoj zemlji, jer je anđeo ovako rekao:—

„I daće mu Gospod Bog presto Davida oca njegovog; i on će vladati domom Jakovljevim dovek, i kraljevstvu njegovom *neće biti kraja*.“ Lk. 1:32,33.

Primitili smo da je Avram odveden u Palestinu da vidi svoje nasleđstvo, jer je to zemlja u kojoj treba da se nalazi prestonica. Međutim, ta prestonica je Novi Jerusalim, za koji Pavle kaže da je gore; što je na Nebu. Kada je Jovanu bio pokazan ovaj grad, rekao je da je to bilo od jednog od anđela koji je imao sedam poslednjih zala. Otk. 21:9. Po ovome znamo da ispunjenje ovog dela vizije nije pre kraja

sadašnje dispencije; jer se ovi anđeli ne pojavljuju sve dok ova dispencija ne bude pred zatvaranjem.

Možda bi bilo dobro zapaziti da knjigu Otkrivenja ne bi trebalo čitati sa stanovišta Jovana kada je vizija bila data, već sa stanovišta progresivnog ispunjavanja njenih nekoliko delova. Jovan je stajao kao predstavnik crkve kroz sve vekove. Ono što je on video u viziji 96. A. D., crkva mora da vidi zapravo kroz sve vekove, čak do obnove zemlje, i do iza večnosti. Nekoliko delova proročanstva, kao što su pisma sedam crkava, otvaranje sedam pečata, zvuk sedam truba i istorija aždaje i dve zveri iz poglavlja 13, svaki pokriva čitavu dispenciju. Počeli su u danima Jovana, ali se završavaju uvođenjem u večnost.

Međutim, sedam poslednjih pošasti ne pokrivaju dispenciju. Sva se izlivaju u kratkom periodu, nakon što je data Poruka Trećeg Anđela, kao što smo već videli. Sedam anđela prima čaše ili pošasti neposredno pre završetka vremena probe, kao što možemo prosuditi iz Otk. 7:1–3, gde su anđeli sprečeni da izvrše Božije sudove na zemlji; a takođe i iz Otk. 15:7,8, gde su pošasti date anđelu pre nego što se hram ispunio slavom Božijom, pri čemu poslednji događaj ukazuje da neće biti svešteničke službe tokom izlivanja pošasti. Tada je Jovan video sve pečate otvorene u njegovoj viziji, ali samo jedan od njih je zaista bio otvoren u njegovom vremenu. Crkva ih sve vidi otvorene u svom iskustvu tokom cele dispencije. Jovan je u viziji video zver sa dva roga, koja je napravila lik prvoj zveri; i u viziji je video anđela kako daje svečanu opomenu protiv klanjanja zveri i njenom liku. Ipak, za crkvu u poslednjim

danima je zapravo rezervisano da vidi ove stvari. Jovan je rekao da mu je došao anđeo, jedan od onih koji imaju sedam poslednjih pošasti, i razgovarao s njim. Ovaj anđeo se nije ukazao Jovanu sa njegove tačke gledišta u 96. A. D., jer to nije bilo vreme ovog anđela; već je Jovan bio odnešen u viziji do tačke gledišta crkve na kraju dispensacije. Tu je anđeo razgovarao sa njim u njegovoj viziji. Izgubivši iz vida ovaj neophodan poredak, neki su navedeni da spiritizuju ovo proročanstvo koje sada razmatramo, jer nisu mogli da ga lociraju u Jovanovom vremenu, gde su pretpostavljali da pripada, i da mu daju doslovno ili ispravno tumačenje. Pošto je Jovan rekao da Novi Jerusalem silazi sa neba, a Pavle je rekao da je gore, moramo na trenutak razmotriti šta Pisma kažu o tome da je na Nebu:

1. Pošto prestonica treba biti u Palestini, zaključujemo da će se Novi Jerusalem nalaziti upravo tamo gde je stajao stari grad. Ovako čitamo o pripremi zemlje da primi grad:—

„I njegove [Isusove] noge će stajati u taj dan na Maslinskoj gori, koja je ispred Jerusolima na istoku, i Maslinska gora će se razdvojiti po sredini prema istoku i prema zapadu, i pojavice se veoma velika dolina; i polovina planine će se ukloniti prema severu, a polovina prema jugu. I vi ćete pobeći u dolinu gora; jer će dolina gora dosezati do Azala; da, bežaćete, kao što ste bežali pred zemljotresom u dane Ozije, kralja Judinog; i doći će Gospod Bog moj, i svi sveti s tobom.” Zah. 14:4,5.

Neki su u velikoj meri pogrešno shvatili učenje ovog proročanstva, pretpostavljajući da je to zapis uzastopnog niza događaja, jer ono nastavlja da govori o tome šta će se dogoditi u dan Gospodnji. Međutim, dan Gospodnji je vremenski period duži od hiljadu godina, koji počinje kada se završi Hristovo sveštenstvo, pre nego što se izliju sedam

poslednjih pošasti, i nastavlja se do konačnog obnavljanja svega—izbavljenja pravednika, uništenja zlih i obnavljanja zemlje. Gore citirani stihovi su u velikoj meri odvojeni od onih koji im neposredno prethode, u vremenu ispunjenja. Na sličan način često nalazimo da su dva dolaska našeg Spasitelja povezana u proročanstvima, ali su u ispunjenju međusobno daleko. Božiji grad silazi na zemlju, ne na početku nego pred kraj tog velikog dana. Razdvajanje brda i stvaranje veoma velike doline ukloniće svaki trag starog Jerusalima i tako će biti pripremljeno mesto za novi. To sveto, časno mesto biće vraćeno u oblik i stanje koje je imalo kada je prvi put stvoreno—pre nego što ga je prokletstvo pokvarilo, ili pre nego što ga je žestina potopa zbrisala. Prorok nastavlja:—

„I dogodiće se da će u taj dan iz Jerusalima izaći žive vode; polovina prema istočnom moru, a polovina prema zapadnom moru.” Zah. 14:8.

A tako i u knjizi Otkrivenja. U opisu grada Jovan kaže: „I pokaza mi čistu reku vode života, bistru kao kristal, koja izlazi od prestola Boga i Jagnjeta.” Otk. 22:1. Svakako se mora dogoditi takva promena na licu te zemlje kakvu je opisao prorok Zaharija, jer u njenom sadašnjem obliku bilo bi nemoguće da reke teku u različitim pravcima, barem istočno i zapadno od Jerusalima. Grad će se uzdići na goru, čak i na Goru Sion. Ta gora je sada na Nebu, i sveti grad je na njoj; gora na kojoj se nalazi grad će sići s Neba s njim. Zapazimo šta Pisma kažu:—

„Ali vi pristupiste Gori Sion, i gradu Boga živoga, nebeskom Jerusalimu, i neprojenom mnoštvu anđela.” itd. Jev. 12:22.

U stihovima 25, 26 se kaže da, kao što se jednom sa Sinaja čuo glas Božji, koji je potresao zemlju, tako će se još jednom čuti sa Neba, i da će potresti nebesa i zemlju. O ovome govori prorok Jeremija u svom opisu strahota tog velikog dana kada će svi narodi biti zbačeni:—

„Gospod će riknuti s visine i iz svetog prebivališta svog pustiti glas svoj.” Jer. 25:30.

I drugi proroci govore na isti način:—

„I on reče, Gospod će zarikati sa Siona, i iz Jerusalima će pustiti glas svoj; i zaplakaće prebivališta pastira, i uvenuće vrh Karmila.” Amos 1:2.

I veoma su jasne sledeće reči:—

„Sunce i mesec će se pomračiti, i zvezde će povući svoj sjaj. I Gospod će zarikati sa Siona, i pustiti glas svoj iz Jerusalima; i nebesa i zemlja će se potresti; ali će Gospod biti nada svome narodu i snaga sinova Izraelovih.” Joilo 3:15,16.

Jednom će se začuti glas Božiji s visine, i jednom će se nebesa i zemlja potresti od tog glasa. Ali će se čuti sa Siona, iz Jerusalima. Tamo je grad, i tamo je gora Sion na kojoj počiva grad; tamo je reka vode života, i tamo je drvo života, koje je nekada bilo zasađeno na zemlji, ali je sklonjeno zbog Adamovog greha, i biće vraćeno na svoje mesto na zemlji kroz zasluge krvi drugog Adama.

O pogledu na grad koji mu je pokazao anđeo, Jovan ovako govori:—

„I priđe mi jedan od sedam anđela koji su imali sedam čaša punih sedam poslednjih pošasti, i razgovarao je sa mnom, govoreći: Dođi ovamo, pokazaću ti nevestu, ženu Jagnjetovu. I odnese me u duhu na goru veliku i visoku, i pokaza mi taj veliki grad, sveti Jerusalem, kako silazi s Neba od

Boga, imajući slavu Božiju; i svetlost njegova bila je kao kamen najdragocenniji, kao kamen jaspis, čist kao kristal.” Otk. 21:9–11.

Zatim sledi opis njegove najuzvišenije slave. Zidovi su mu visoki, sa dvanaest temelja od dragog kamenja. Njegove kapije su od bisera. Slava Božija i Jagnje su njegova svetlost. O njemu Jovan dalje kaže:—

„I ja, Jovan, vidoh sveti grad, Novi Jerusolim, kako silazi od Boga s Neba, pripremljen kao nevesta ukrašena za svog muža.” Otk. 21:2.

Ovaj grad silazi sa neba, jer je njegov tvorac i graditelj Bog. Sagrađen je na Nebu, ali je namenjen za prestonicu na zemlji. I zašto je ova zemlja toliko udostojena sa Božijim gradom i Hristovim večnim kraljevstvom? Iako mala među Božijim delima, ova zemlja je bila poprište čudesnih događaja. Pored rata na Nebu, kojim su Sotona i njegovi anđeli zauvek bili isključeni sa tog svetog mesta, najveći sukob za koji je svemir ikad znao, ili će znati, dogodio se na ovoj zemlji. Vojske nebeske su klicale od radosti kada je ova zemlja bila stvorena. Međutim, ovde je Sotona pobedio čoveka; ovde greh širi svoj razoran uticaj na dela Božija; ovde je Hrist, Sin Božiji, preko koga je on stvorio svetove, stradao i umro radi čoveka; ovde je trijumfovao nad smrću; i ovde će satrti glavu Sotoni i dovesti ga do sramotnog kraja. Otk. 20:7–10; Jev. 2:14. I dolično je da kada se sukob završi, prokletstvo ukloni, prva vlast obnovi, nasledstvo Avrama i njegove dece iskupi, ovde Sin Božiji podigne svoj presto, i vlada u beskrajne vekove među srećnim milionima koje je on otkupio svojom krvlju.

Uočavamo dva izraza u vezi sa ovim gradom: 1. Jovan kaže da je grad pripremljen kao nevesta ukrašena za svog muža. Otk. 21:2. 2. On kaže da je anđeo koji ga je pozvao, obećao da će mu pokazati nevestu, Jagnjetovu ženu; a zatim mu pokazuje grad, čiji je opis nastavio da daje. Ovo je mnogo više od nagoveštaja da je grad nevesta. Već smo videli da se Novi Jerusalem naziva majkom sve verne dece Avramove, i da je predstavljen Sarom, Avramovom ženom, majkom jedinog naslednika. Stoga nije novo u knjizi Otkrivenja da se grad naziva ženom, ili nevestom, suprugom. I nije ništa čudnije da se grad naziva nevestom, od toga što se naziva majkom. Ipak, svi znamo da se Novi Jerusalem naziva našom majkom. I ovde nalazimo rešenje još jedne istine Pisma koja se smatrala misterijom. Isus, sin Davidov, se pominje u Isaijinom proročanstvu na sledeći način:—

„Jer nam se dete rodilo, sin nam je dat; i vlast će mu biti na ramenima; i zvaće se divni Savetnik, Bog moćni, Otac večni, Princ mira. Uvećanju njegove vlasti i mira neće biti kraja, na Davidovom prestolu, i kraljevstvu njegovom, da to uredi i utvrdi sudom i pravdom, od sada pa dovek.”
Is. 9:6,7.

Položaj koji on treba da zauzme—vlast koju treba da ima—dovoljno identifikuje osobu koja se ovde pominje kao Sin Božiji, Mesija. Za čuđenje je kako se onaj koji je Princ mira može nazvati „Ocem večnim”. Ne može ga predstavljati ni u kakvoj vezi sa „Trojstvom”, kako neki pretpostavljaju, jer se Otac podjednako smatra „prvom osobom”, dok se Princ mira, koji se pojavio kao Davidov sin, i Naslednik njegovog prestola, podjednako smatra da je druga osoba. Ako bi se

tvrdilo da je on i Otac i Sin u Trojstvu, onda je očigledno da Trojstva ne bi moglo postojati, jer bi on bio samo jedna osoba sa dva imena. Čini se očiglednim da se ovo proročanstvo ne odnosi ni na jednu takvu doktrinu, već se odnosi na njega kao na Oca u drugačijem smislu.

Sada, pošto se Novi Jerusolim zove nevesta, naša majka, a pošto je Isus mladoženja, on se po pravu mora zvati naš Otac. Tako su mladoženja i nevesta otac i majka sve dece nebeskog grada. Ovo je i jednostavno i razumno.

Međutim, sva ova deca su verna, koja sačinjavaju Avramovo seme verom u Hrista, i koja su nanovo rođena za Kraljevstvo Božije. Neverni—oni koji su odbacili Hrista, bilo među jevrejima ili neznabošcima—nemaju udela u tome. Oni takođe očekuju u Jerusalimu ispunjenje obećanja Božjih, ali to očekuju u starom Jerusalimu, „Jerusalimu koji sada jeste i koji je u ropstvu sa svojom decom.” Gal. 4:25. Novi Jerusolim nije majka ove zarobljene dece, a Isus, mladoženja, nije njihov Otac. Oni neće imati udela u njegovom delu obnove.

Međutim, o svom Ocu, Isus kaže, „Otac moj, koji im je dao mene, veći je od mene”, i „Moj Otac je veći od svih”. Jn. 10:29; 14:28. On je nad svima, sveobuhvatni Otac; on je čak „Bog i Otac Gospoda našeg Isusa Hrista”. 2. Kor. 11:31, itd.

Ipak, sam Isus Hrist, kraljevski mladoženja Novome Jerusalimu, je večni Otac svih iskupljenih, i nikog drugog.

Kada je kraljevstvo dato Hristu, on preuzima posedovanje nad prestonicom, na Nebu, i to predstavlja venčanje. Sveti su gosti koji su pozvani na Jagnjetovu svadbenu večeru. Otk. 19:6–9. I videli smo da on preuzima posedovanje kraljevstva

na Nebu, pre svog povratka na zemlju, i pohvaljuje verne koji će stražiti kada se Gospod vrati sa venčanja. Veličanstveni blagoslov koji je obećan! Odvešće ih u pripremljene domove, i učiniti da sede na svadbenoj večeri, i izaći će i posluživati ih. Njegova će sopstvena ruka ubrati plod sa drveta života, i dati će im da jedu, i doneće im vodu iz reke života. Kakva će to biti gozba za one koji su na ovom svetu u bedi postradali imena njegovog radi! Videti Lk. 12:31–37.

Jovan je rekao da je video usred gradske ulice, i sa obe strane reke, drvo života, koje je rađalo dvanaest vrsta plodova i davalo svoj plod svakog meseca. Otk. 22:2. Mesečni rod od dvanaest vrsta plodova, dao bi beskrajnu raznolikost voća, a opet sve sa divnog drveta života. „I lišće drveta beše za službu narodima.” (Videti Grčki.)

Često se postavlja pitanje da li će iskupljeni sveti trebati pristup drvetu života. Što da ne? Drvo života je zasađeno u Edenu i Adam i njegovo potomstvo bi uvek imali pristup njemu da greh nije prouzrokovao njegovo uklanjanje. Da će drvo života biti jedna od blagoslovenih privilegija i blagoslova iskupljenih, jasno dokazuje obećanje Spasitelja u njegovom pismu crkvi u Efesu. Otk. 2:1–7. Svaki pojedinac ove crkve je sada u grobu, čekajući da učestvuje u „boljem vaskrsenju”, kada će se ovo smrtno obući besmrtnost. Isus kaže za njih:—

„Onome koji pobedi daću da jede od drveta života, koje je usred Raja Božijeg.” Otk. 2:7.

Isus je obećao da ćemo jesti od drveta života nakon našeg izbavljenja, što je dovoljan dokaz da će to biti privilegija, blagoslov, za svete koji su izbavljeni. Sugerisano je da besmrtnim

svetima nije potrebno drvo života. Međutim, takva pretpostavka je potpuno beskorisna. O prirodi i stanju dece Adamovog roda koja su učinjena besmrtnim ne znamo apsolutno ništa. Ali o nekim stvarima smo obavešteni u Pismima, koje se odnose na ovu temu. Apostol ovako govori o Isusovom trijumfu nad smrću, u njegovom vaskrsenju:—

„Znajući da Hrist vaskrsnuvši iz mrtvih više ne umire: smrt nema više vlasti nad njim.” Rim. 6:9.

Međutim, Isus je jeo i pio sa svojim učenicima posle svog vaskrsenja,—nakon što smrt više nije imala vlast nad njim. I takođe je rekao svojim učenicima na poslednjoj večeri:—

„Ali vam kažem, neću od sada piti od ovog roda vinove loze, do onog dana kada ga budem pio novog s vama u kraljevstvu Oca mog.” Mt. 26:29.

I opet je rekao:—

„I dodeljujem vam kraljevstvo, kao što je Otac moj meni dodelio; da možete jesti i piti za mojom trpezom u mom kraljevstvu, i da možete sedeti na prestolima sudeći dvanaest plemena Izraelovih.” Lk. 22:29,30.

Ova Spasiteljeva obećanja, da će jesti i piti u Njegovom kraljevstvu, u potpunosti su u skladu sa njegovim sopstvenim primerom jedenja i pijenja nakon njegovog vaskrsenja. Dok se neki osećaju skloni da objasne ove činjenice, da bi izjave bile u skladu sa njihovim unapred stvorenim idejama o stanju i prirodi iskupljenih, mi biramo da priznamo svoje neznanje po pitanju tako uzvišenih stvari, i da ideje i teorije uskladimo sa izričitim izjavama Pisama.

Dok će listovi i plodovi drveta života biti za upotrebu i služenje narodima, u prethodnim stihovima saznajemo da

će „narodi onih koji su spaseni” nastanjivati novu zemlju, i hodati u svetlosti svetog grada. Otk. 21:23,24. Niko osim blagoslovenih i svetih nikada neće videti zemlju u njenoj lepoti, u njenom obnovljenom stanju; uvek će hodati u svetlosti slave grada Božijeg. Zbog greha je Adam izgubio privilegiju vrta, izgubio pristup drvetu života, izgubio je zemlju u njenom blagoslovenom, srećnom stanju; i ovo bi trebalo da nam bude dovoljna garancija da grešnicima nikada neće biti dopušteno da uživaju u toj slavi. Oni koji su deca Avramova kroz veru, koji su oprali haljine svoje u krvi Jagnjetovoj, koji drže zapovesti Božije i veru Isusovu, imaće pravo na drvo života, i ući će kroz vrata u grad. I strašno će biti razočarenje onih koji se prepuštaju nadi da će uživati u ovim privilegijama i slavama bez tih uslova.

O slavi i radosti rezervisanim za one koji ga vole, možemo imati samo vrlo slabo poimanje. Budući da smo oduvek bili povezani sa grehom i grešnim okruženjem, sa bolešću, bolom i smrću, ne možemo ni da zamislimo kako će izgledati, biti zauvek oslobođeni svih takvih stvari. Međutim, velika promena će biti učinjena:—

„Jer, gle, stvaram nova nebesa i novu zemlju; a pređašnje se neće pamtititi niti će na um pasti.” Is. 65:17.

To znači da se neće pamtititi kao predmet želje. U mnogim lepim stvarima se uživa na ovoj zemlji, ali kada Jerusalim bude stvoren na radovanje, a njegov narod na radost, i glas plača se ne bude više čuo u zemlji, neće biti ni jedne misli sa željom za nekadašnjim stanjem. Ovde sveti nalaze svoj večni odmor, i uživace u obilju mira.

„Pustoš i osamljena mesta će im se radovati; i pustinja će se veseliti, i cvetati kao ruža. Procvetaće u izobilju, i radovaće se srećom i pevanjem. ... Tada će se oči slepima otvoriti, i uši gluvih biće ne začepjene. Tada će hromi skočiti kao jelen, i jezik nemog pevati; jer će u pustoši izbiti vode i u pustinji potoci.” Is. 35:1–6.

I opet isti prorok kaže:—

„Zato će se otkupljeni Gospodnji vratiti, i doći će sa pevanjem na Sion; i večna radost biće na njihovim glavama; oni će zadobiti veselje i radost; a tuga i žalost će pobeći.” Is. 51:11.

A proroku Jovanu anđeo reče ovako:—

„I Bog će obrisati sve suze s očiju njihovih; i smrti više neće biti, ni tuge, ni jauka, niti će tamo biti više bola; jer su pređašnje stvari prošle. A onaj koji sedi na prestolu reče, Gle, sve činim novo.” Otk. 21:4,5.

Eden je tada potpuno obnovljen. Tu reka vode života teče sa gore Sion. Ovde Adam ponovo dobija drvo života, zasađeno pored reke, koje se deli na odvojene glave kao na početku. Ovde je opet raj, vrt koji je sam Gospod zasadio sedam hiljada godina ranije. Ovde Avram nasleđuje zemlju prema obećanju; evo grada koji je očekivao, čiji ga svaki stanovnik smatra ocem. Ovde će Mojsije ući u tu lepu zemlju koju je video okom proroka. Ovde će David videti svoj presto utvrđen, da se više nikada ne obori, nego da traje kao sunce, kao dani Neba. Ovde se proroci susreću sa apostolima, i zajedno šetaju ulicama grada na čijim su vratima ispisana imena dvanaest plemena sinova Izraelovih, gde su temelji zidova nazvani po dvanaestorici Jagnjetovih apostola. Ovde su mučenici, koji se raduju što im je bila privilegija da stradaju do smrti kako bi nasledili tako daleko veću i pretežniju slavu.

Ovde su oni odabranog društva koji su iskupljeni sa zemlje pri dolasku njihovog Gospoda, koje je pobedilo zver i njen lik i žig imena njenog strogom privrženošću zapovestima Božijim i veri Isusovoj, u opasnim danima kada je sav svet bio savladan preovladavajućim bezakonjem. U grad dolazi na poklonjenje bezbrojna vojska koja baštini teritoriju od reke do kraja zemlje. I ovde je Onaj koji je jednom hodao po brdima oko Jerusalima, iznurenim nogama i sažaljivim srcem, tražeći izgubljene ovce doma Izraelovog. Ovde je On bio ubijen da bi svojom dragocenom krvlju otkupio ovu vojsku koja se klanja. Ka Njemu se okreće svako oko; Njemu se klanja svako koleno; Njemu svaki jezik kliče hvalu, jer Njemu duguju svoj život, i svu ovu radost, ovu nebesku lepotu, ovu slavu.

„I svako stvorenje koje je na nebu, i na zemlji, i pod zemljom, i koje je u moru, i sve što je u njima, čuo sam da govori, Blagoslov, i čast, i slava, i moć, onome koji sedi na prestolu, i Jagnjetu u vekove vekova.” Otk. 5:13.

Tako se završava sukob vekova. Vladavina greha i smrti je zauvek prošla. I tužno je pomisliti da na kraju nepokajani nikada neće videti zemlju u njenoj lepoti, u njenom iskupljenom, proslavljenom stanju. Oni biraju „ovaj sadašnji svet” za svoj udeo, i njihov deo je da propadnu sa njim, umirući kako su živeli, ne znajući za bezgraničnu radost koju je Bog pripremio onima koji ga ljube. Međutim, pravедnicima je data večnost blaženstva, gde mogu da razmišljaju o mudrosti Božijoj, i da uvek više uče o njegovoj dobroti prema svojim stvorenjima.